

T.C
KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANA BİLİM DALI
SERMAYE ŞİRKETLERİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU UYARINCA
BORSAYA KOTE ORTAKLIKLARIN GENEL KURUL TOPLANTILARI**

Yüksek Lisans Tezi

Ümit Yayla

(Aralık 2011)

T.C
KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANA BİLİM DALI
SERMAYE ŞİRKETLERİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU UYARINCA
BORSAYA KOTE ORTAKLIKLARIN GENEL KURUL TOPLANTILARI**

Yüksek Lisans Tezi

ÜMİT YAYLA
Danışman Prof. Dr. TEKİN MEMİŞ

(Aralık 2011)

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	1
GİRİŞ	3
BİRİNCİ BÖLÜM	7
BORSAYA KOTE ŞİRKETLER VE YENİ TİCARET KANUNU KAPSAMINDA GENEL KURULLARA İLİŞKİN TEMEL YENİLİKLER.....	7
1. Borsaya Kote Kavramı.....	7
1.1 Payları Borsaya Kote Olan Şirket Payları Borsada İşlem Gören Şirket Ayrımı	7
1.2 Payları Merkezi kayıt Kuruluşu Tarafından Kayden İzlenen Şirketler.....	8
2. Yeni Ticaret Kanununda Borsaya Kote Kavramı ve Kapsam Sorunu	10
3. Yeni Ticaret Kanunu'nun Genel Kurul Toplantılarına İlişkin Getirdiği Temel Yenilikler	13
3.1 TTK'nın 360 ıncı Maddesindeki Tevdi Mecburiyetinin (Blokaj zorunluluğunun) Kaldırılması.....	13
3.2 Temsil Sistemine İlişkin Yenilikler.....	18
3.2.1 Organın Temsilcisi ve Bağımsız Temsilci	20
3.2.2 Kurumsal Temsilci	22
3.2.3 Tevdi Eden Temsilcisi.....	24
3.3 Proxy Uygulamasının Kabulü	27
3.3.1 Proxy Sistemi	27
3.3.2 Hukukumuzda Kabul Edilen Sistem ve ABD Hukukuyla Farkları.....	36
3.4 Elektronik Ortamda Katılım.....	39
3.5 Oy Hakkının Toplam İtibari Değerle Orantılı Kullanılması	39
3.6 İç Yönerge Hazırlama Zorunluluğu	40
4. Borsaya Kote Şirketlerin Uyacıkları Özel Düzenlemeler.....	40
İKİNCİ BÖLÜM.....	42
GENEL KURULUN HUKUKİ NİTELİĞİ	42
1. Genel Kurul Kavramı.....	42
2. Genel Kurulun Devredilemeyen Yetkileri	42
3. Devredilebilen Yetkiler.....	44
4. Genel Kurulun Yetkisinin Sınırları	44
4.1. Üçüncü Kişilerin Hakları	45

4.2. Diğer Organların Devredilemez Yetkileri.....	45
4.3. Azlık Hakları.....	46
4.4. İmtiyazlı ve Oydan Yoksun Paylar	46
5. Genel Kurul Toplantı Türleri	47
5.1. Olağan Toplantı.....	47
5.2. Olağanüstü Toplantı	48
5.3. İmtiyazlı Pay Sahipleri Toplantısı.....	49
6. Toplantı Zamanı ve Yeri	50
7. Toplantıya Katılım	51
7.1. Toplantıya Katılım	52
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	54
TOPLANTI ÖNCESİ İŞLEMLER	54
1. Genel Kurul Çağrısı İşlemlerinin Yerine Getirilmesi	54
1.1 Genel Kurulu Çağırma Yetkili Olanlar	54
1.1.1 Yönetim Kurulu	54
1.1.2 Azlık.....	55
1.1.3 Pay Sahipleri	57
1.1.4 Tasfiye Memurları.....	58
1.1.5 Denetçilere İlişkin Düzenleme	58
2. Kurumsal Temsilci Çağrısının Yapılması	58
3. Organın Temsilcisinin Belirlenmesi	59
4. Bağımsız Temsilcinin Belirlenmesi	59
5. Genel Kurul Çağrısının Yapılması.....	60
5.1 Usulsüz Çağrı.....	61
5.2 Çağrısız Genel Kurul.....	62
6. Çağrı Sonrası Yapılacaklar	63
6.1 Toplantıya Doğrudan Katılım	63
6.1.1 Fiziken Kendisi Katılacak Hak Sahibi	63
6.1.2 Toplantıya Elektronik Yöntemle Katılım.....	64
6.1.3 Temsilci Aracılığıyla Katılacak Hak Sahibi.....	65
6.1.4 Pay Sahibi Olmayan Oy Hakkı Sahibi	66
6.1.4.1 İntifa Hakkı Sahibinin Oy Hakkı	67

6.1.4.2 Diğer Hak Sahipleri.....	67
6.1.5 Pay Sahiplerinin Genel Kurula Katılımını Zorlaştıran Engeller	68
6.2 Hak Sahibini Temsilen Genel Kurula Katılacakların Yapmakla Mükellef Oldukları İşlemler.....	69
6.2.1 Kitlesele Temsilciler Tarafından Yapılacaklar	69
6.2.2 Tevdi Eden Temsilcisi Tarafından Yapılacaklar.....	70
6.3 Şirket tarafından yapılacaklar	72
6.3.1 Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kullandırılması.....	72
6.3.2 Temsil Yetkisinin Kontrolü.....	76
6.3.3 Pay Sahipleri Çizelgesinin Temini.....	77
6.3.4 Elektronik Ortamda Katılacaklar İçin Sistemin Kurulması	77
6.4 Merkezi Kayıt Kuruluşu Tarafından Yapılacaklar.....	78
6.4.1 Pay Sahipleri Çizelgesinin Hazırlanması	78
6.4.2 Temsilcilerin Temsil Ettiği Payların Şirkete Bildirilmesi	79
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	80
GENEL KURUL TOPLANTISI.....	80
1. Toplantıya Giriş Usulü.....	80
1.1 Fiziken Katılanlar.....	81
1.2 Elektronik Ortamda Katılanlar	81
2. Hazır Bulunanlar Listesinin Oluşturulması.....	82
3. Toplantıda Hazır Bulunması Zorunlu Olanlar ve Toplantı ve Karar Yeter Sayısının Tespiti	83
3.1 Toplantıda Hazır Bulunması Zorunlu Olanlar	83
3.2 Yeter sayılar	85
3.2.1 Olağan Yeter Sayı	85
3.2.2 Ağırlaştırılmış Yeter Sayı	86
3.2.3 Yeter Sayının Bulunamaması.....	89
4. Toplantının Açılması.....	90
4.1 Toplantı Heyetinin Oluşturulması.....	90
4.2 Toplantının Yönetimi	92
5. Görüşmeler.....	92
5.1. Görüşme Usulü	93
5.1.1 Sınırlamalar	94

5.1.1.1 Zaman Kısıtı.....	94
5.1.1.2 Konu Kısıtı ve Gündeme Bağlılık İlkesi.....	96
5.1.1.3 Hakkın Kötüye Kullanımına İlişkin Kısıtlar	98
5.1.1.4 Elektronik Ortamda Katılanlara İlişkin Kısıtlar	99
5.1.1.5 Yurtdışı Uygulamaları.....	99
5.1.1.2 Ülkemiz Uygulamasına İlişkin Öneriler	100
5.1.2 Görüşmelere Ara Verilmesi ve Ertelemesi.....	101
5.1.2.1 Ertelemeyi Talep Hakkı Bulunanlar.....	102
5.1.2.1 Erteleme Sonrası Yapılan Toplantının Niteliği.....	103
6. Oylama	104
6.1 Oy Hakkı Sahipliği Kavramı.....	104
6.2 Oy Hakkının Kullanılması	105
6.2.1 Fiziken Katılanlar.....	107
6.2.2 Elektronik Ortamda Katılanlar	107
6.2.3 Muhtemel Sorunlar ve Çözüm Önerileri	108
6.2.3.1 Talimata Aykırı Oy Kullanılması.....	108
6.2.3.2 Talimata Aykırı Davranmanın Yaptırımı	109
6.3 Oy Hakkına İlişkin Kısıtlamalar	110
6.4 Oy Sözleşmeleri	112
6.5 Birikimli Oy	112
6.6 Oylama Sonucunun Tespiti	114
7. Genel Kurul Kararlarının Tanımı ve Hukuki Niteliği.....	115
7.1 Genel Kurul Kararı Türleri.....	115
7.2 Genel Kurul Kararlarının Tescili.....	117
7.3 Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği	117
7.3.1 İptal Sebepleri	117
7.3.2 İptal Davası Açabilecekler	118
7.3.3 Butlan	119
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	121
GENEL KURUL TOPLANTISINA ELEKTRONİK YÖNTEMLE KATILIM VE MERKEZİ KAYIT KURULUŞU'NUN ÜSTLENEBİLECEĞİ FONKSİYONLAR.....	121
1. Genel Kurul Toplantılarına Elektronik Ortamda Katılma İhtiyacının Gelişimi.....	121

2.	Ülkemizin Kabul Ettiği Sistem	124
3.	Yurtdışı Düzenlemeleri ve Uygulama Örnekleri	127
3.1.	Avrupa Birliği Hissedarlar Direktifi	127
3.2.	Avrupa Birliği'nde Genel Kurul Piyasa Standartları	131
3.3.	Ülke Uygulamaları	135
3.3.1.	Fransa	135
3.3.2.	Almanya	137
3.3.3.	İngiltere	138
3.3.4.	İsveç	139
3.3.5.	Norveç	140
3.3.6.	Amerika Birleşik Devletleri	141
3.3.7.	Danimarka	144
3.3.8.	Avusturalya	146
3.3.9.	Hindistan	146
4.	Değerlendirme ve Model Önerisi	148
5.	Genel Olarak Merkezi Kayıt Kuruluşu ve Genel Kurullar	155
5.1.	Genel Kurul Öncesi İşlemler	157
5.1.1.	Genel Kurul Duyurularının Pay Sahiplerine İletimi	157
5.1.2.	Genel Kurul Dokümanlarının Tek Bir Noktada Erişime Hazır Bulundurulması 159	
5.1.3.	Katılım Beyanının ve Temsilci Tayinlerinin Elektronik Ortamda Yapılması ...	160
5.1.4.	Pay Sahipleri ile Şirketin Toplantı Öncesi Buluşmalarının Sağlanması	160
5.2.	Genel Kurul Anı	161
5.2.1.	Hak Sahibi Olmayanların Genel Kurula Elektronik Ortamda Katılmasının Engellenmesi	161
5.2.2.	Talimata Aykırı Oy Kullanılmasının Engellenmesi	162
5.3.	Genel Kurul Sonrası	162
5.3.1.	Anlık Bilgilendirme	162
5.3.2.	Kayıtların Değiştirilemezliğinin Sağlanması	163
5.3.3.	MKK-MERSİS Entegrasyonu ile Tescil	163
5.4	Model Önerimiz Uyarınca Örnek Genel Kurul Süreci	164
5.4.1.	Toplantı Öncesi İşlemler	164
5.4.2.	Genel Kurul Günü Akışı	170

5.4.3. Genel Kurul Sonrası	172
6. MKK Elektronik Genel kurul Sisteminden Sağlanacak Fayda	175
6.1. Tarafsızlık	175
6.2. İşlem Kolaylığı.....	175
6.3. Maliyet	176
6.4. Güvenlik.....	177
6.5. Gizlilik	178
7. Elektronik Genel Kurul Sistemindeki Muhtemel Sorunlar ve Çözüm Önerisi	178
7.1 Görüntü ve Ses Naklinin Kesilmesi	178
7.2 Elektronik Platformdaki Sorun	179
7.2.1 Kullanılmayan Oy Oranının Karara Etki Edecek Oranda Olması Halinde	179
7.2.2 Kullanılmayan Oy Oranının Karara Etki Etmeyecek Miktarda Olması Halinde ...	180
VI. SONUÇ.....	181
EKLER.....	186
EK 1:	187
EK 2: Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Ticaret Kanunu'nun genel kurul toplantılarına ilişkin hükümleri	188
KAYNAKÇA *	222

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AktG	: Aktiengesetz
Bakanlık	: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
b.	: Bend
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
bkz.	: Bakınız
Broadridge	: Broadridge Financial Solutions Inc.
C.	: Cilt
EGKS	: Elektronik Genel Kurul Sistemi
e-posta	: Elektronik posta
f.	: Fıkra
Komiser Yönetmeliği	: <i>Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmelik</i>
m.	: Madde
MK	: Medeni Kanun
ISS	: International Institutional Shareholder Services Inc.
İMKB	: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası

<i>MKK</i>	: Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.
<i>NaStraG</i>	: Gesetz zur Namensaktie und zur Erleichterung der Stimmrechtsausübung
<i>POK</i>	: Paylı Ortaklıklar Kanunu
<i>SPK</i>	: Sermaye Piyasası Kurulu
<i>SPKn</i>	: Sermaye Piyasası Kanunu
<i>Takasbank</i>	: İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
<i>TBMM</i>	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
<i>TransPuG</i>	: Gesetz zur weiteren Reform des Aktien-und Bilanzrechts, zu Transparenz and Publizitat
<i>TTK</i>	: 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu
<i>TTSG</i>	: Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi
<i>s.</i>	: Sayfa
<i>SEC</i>	: Securities Exchange Commission
<i>vb.</i>	: Ve bunun gibi
<i>YTTK</i>	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

GİRİŞ

Sağlıklı bir ekonominin vazgeçilmez unsurlarından olan anonim ortaklıkların kuruluşlarından sona ermelerine kadar tüm prosedürlerinin hukuka uygun olması, ortaklarının, çalışanlarının, alacaklılarının, menfaat lehdarlarının, daha geniş katmanda ise toplum ve devletin menfaatinidir. Bu nedenle kanun koyucu, Türk Ticaret Kanunu'nda (TTK) anonim ortaklıklara özel bir önem vererek toplam 105 maddede bu ortaklık tipini detaylı olarak düzenlemiştir. 01 Ocak 1957 tarihinde yürürlüğe giren ve 50 yılı aşkın bir zamandır ticaret, sanayi ve hizmet sektörlerine özgü tüm hukuki ilişkileri düzenleyen temel kanun niteliğine sahip TTK, dünya çapındaki gelişmelere rağmen, küçük değişiklikler dışında temel yapısında herhangi bir değişikliğe uğramadan muhafaza edilmiştir.

Avrupa Birliği (AB) müzakereleri çerçevesinde yeni gelişmelere ve AB Ticaret Hukuku düzenlemelerine uyumlu bir çalışmayla eskisine nazaran dinamik bir kanunun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Tasarı, aynı zamanda mevcut kanunun yarım yüzyılı geçen uygulamasından elde edilen deneyimler ışığında ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde gerçekleştirilen reformlardan esinlenerek kaleme alınmıştır. Tasarı, 24 Şubat 2005 tarihinde kamuoyunun görüş ve düşüncelerine sunulmuş ve 13 Ocak 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde (TBMM) kabul edilerek 6102 sayılı Yeni Ticaret Kanunu (YTTK) haline gelmiştir.

YTTK'nın "Elektronik Ortamda Kurullar" başlıklı 1527 nci maddesi sermaye şirketleri açısından hukukumuzda büyük bir yenilik getirmiş bulunmaktadır. Bu maddeyle daha önce var olmadığı şekilde teknoloji sermaye şirketlerinin kullanımına sunulmuş, hatta borsaya kote şirketler açısından bu bir zorunluluk halini almıştır. Pay sahiplerinin genel kurullara katılımın yetersizliği ve buna dayalı olarak yönetsel anlamda yaşanan güç boşluğunu aşmak için elektronik ortamda genel kurulların önemli katkı sağlayacağı ve halka açık anonim şirketlerin daha şeffaf bir şekilde yönetilmelerine hizmet edeceği YTTK'nın madde gerekçesinde yer almaktadır. Kanımızca bu amacın yerine getirilmesini garanti altına almak isteyen kanun koyucu, borsaya kote şirketler için ihtiyarilik gibi bir kıstasa yer vermeyerek söz konusu zorunluluğu getirmiştir.

Bu çalışmanın temel amacı, YTTK'nın 1527 nci maddesiyle genel kurullara elektronik ortamda katılmak ve oy kullanma sistemini kurmakla mükellef kılınmış bahsi geçen borsaya kote anonim şirketlerin karşı karşıya kalacakları hukuki durumların ortaya konulması, dünyadaki mevcut düzenleme ve uygulamalar ışığında muhtemel problemlere çözüm önerilerinin getirilmesidir. Diğer yandan YTTK'nın kabul edilmesinin üzerinden yaklaşık on ay geçmesine rağmen halen genel kurul toplantılarına ilişkin tüzük ve yönetmelikler yayımlanmamıştır. Bu nedenle çalışma YTTK hükümleri ve yabancı ülke mevzuatları temel alınarak oluşturulmuştur.

Konu ele alınırken ortaklık haklarının elektronik ortamda kullanımına ilişkin uluslararası düzenlemeler, ülke mevzuatları ve dünyada kabul gören genel prensipler incelenerek YTTK ile kabul ettiğimiz sistemin söz konusu düzenlemelerle benzeştiği ve farklılaştığı yönler tespit edilmiştir. Elektronik ortamda eş zamanlı çevrimiçi oy ve görüş önerilerinin iletilebildiği bu kapsamda bir model dünya örnekleri arasında yoktur. Bu çerçevede dünyada bir ilk örnek olacak Türkiye uygulamasının borsaya kote şirketlerin tümünde başarıyla uygulanabilmesi için model ve çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Çalışmanın kapsamının odağını “borsaya kote anonim şirket” ve “genel kurullara elektronik yöntemle katılım” oluşturmaktadır. Bununla birlikte bu odağın sınırında kalacak şekilde YTTK uyarınca anonim ortaklıkların yapacakları genel kurullara ilişkin diğer konulara da değinilmiştir. Çalışmamız ortaklık haklarının elektronik ortamda kullanılması yanında ayrıntılı bir biçimde ele alınan bir diğer konu ise YTTK ile hukuk sistemimize kazandırılan kitlesel temsil olmuştur. Kitlesel temsil müessesesi ile kanun koyucu özellikle halka açık şirketlerdeki güç boşluğu sorununun giderilmesini ve pay sahipleri demokrasisinin kurulmasını amaçlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) ortaya çıkıp daha sonra Kıta Avrupası'na yayılan proxy sistemi de yeni temsil sistemimizde yerini bulmuştur. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (İMKB) işlem gören payların yaklaşık %62'sine yabancı yatırımcıların sahip olduğu günümüzde yurt dışında kabul görmüş temsil sisteminin hukukumuzca da benimsenmesi kanımızca ortaklık haklarının elektronik ortamda kullanılması kadar önemli bir yeniliktir. Bu önem nedeniyle çalışmamızda uluslararası düzenlemelerin pay

sahiplerinin temsiline ilişkin hükümleri ve yabancı ülke uygulamalarına yer verildikten sonra ülkemiz sistemi ile karşılaştırması yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

YTTK uyarınca genel kurullara ilişkin her bir ilgili tarafından yerine getirilmesi gereken işlemler, toplantı öncesi, toplantı anı ve toplantı sonrası şeklinde kronolojik bir sıralama esas alınarak yürürlükte bulunan TTK ile benzer ve farklı yönleriyle değerlendirilmiştir. Bununla birlikte toplantı nisabı, genel kurul kararlarının iptali ve benzeri çalışmanın odağının merkezinde yer almayan konular, asıl konunun önüne geçmeyecek şekilde ele alınmışlardır.

Bu çerçevede çalışmamızın ilk bölümünde borsaya kote şirket kavramı ve Yeni Ticaret Kanununun genel kurula ilişkin kabul ettiği temel yenilikler açıklanmış, borsaya kote ifadesi ile borsada işlem gören pay ifadesinin her zaman birbiri ile örtüşmemesi nedeniyle uygulamada ortaya çıkabilecek sorunlar üzerinde durulmuştur. Devamında YTTK'nın genel kurul toplantılarına ilişkin olarak getirdiği temel yenilikler başlıklar halinde incelenmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde öncelikle genel kurulun tanımı, niteliği, yetkileri, türleri ve toplantıya katılım şekilleri yukarıda bahsedilen gerekçelerle odaktan uzaklaşmayacak şekilde aktarılmıştır.

Üçüncü bölüm genel kurul toplantısı öncesinde yapılacak işlemlerin izahına ayrılmıştır. Bu bölümde genel kurul öncesinde şirket tarafından yapılması gerekenler, hak sahipleri tarafından yapılması gerekenler, temsilciler tarafından yapılması gerekenler şeklinde tasnif edilerek ayrıntılandırılmıştır.

Dördüncü bölümde genel kurul toplantı günü işlemlerine yer verilmiştir. Toplantıya giriş usulü, hazır bulunanlar listesinin oluşturulması, görüşmelerin hem elektronik ortamda hem fiziki ortamda gerçekleştirilmesi ve görüşmelerin tamamlanmasından sonra oylamanın yapılması bu bölümde ele alınan konulardan başlıcaları olmuştur.

Beşinci ve son bölümde ise elektronik ortamda genel kurul toplantısına katılım ve Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun üstlenebileceği fonksiyonlar üzerinde durulmuş model önerisinde bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

BORSAYA KOTE ŞİRKETLER VE YENİ TİCARET KANUNU KAPSAMINDA GENEL KURULLARA İLİŞKİN TEMEL YENİLİKLER

1. Borsaya Kote Kavramı

“Payları borsaya kote olan şirket”, “Payları borsada işlem gören şirket” ve “Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından kayden izlenen pay” ifadeleri 13 Ocak 2011 tarihinde kabul edilen YTTK anonim şirketlere ilişkin kullanılan yeni kavramlardır. YTTK’nın çeşitli maddelerinde bu kavram kullanılmış ve bu şirketlere ilişkin olarak diğer şirketlerden farklı düzenlemelere yer verilmiştir. Çalışmamızın temel konusunun borsaya kote anonim ortakların genel kurul toplantıları olması nedeniyle aşağıda öncelikle bu kavramların neyi ifade ettiği üzerinde durulacaktır.

1.1 Payları Borsaya Kote Olan Şirket Payları Borsada İşlem Gören Şirket Ayrımı

Sermaye piyasası mevzuatında “kotasyon” tanımı yer almamakla birlikte İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kotasyon Yönetmeliğinde¹. Kotasyon Yönetmeliği) yer alan hükümlerden *kotasyonun* menkul kıymetler borsalarında sürekli işlem görmesi talep edilen sermaye piyasası araçlarının ilgili borsa yönetmeliklerindeki şartları taşımaları durumunda ilgili pazar listesine kayıtlarının kabul edilmesi şeklinde anlaşılması mümkün görülmektedir. Menkul kıymetler borsalarında alım satıma konu olabilecek sermaye piyasası araçlarının, ilgili borsa yönetmeliğinde işleyiş esasları belirlenen pazarlara kote edilmiş olması şarttır. Bir ortaklığın borsa kotuna alınan sermaye piyasası aracı, kota alındığı ilgili pazarda işlem görür. Bununla birlikte Kote edilmeyen menkul kıymetlerin oluşturulan özel pazarlarda (kot dışı pazar) işlem görmesi mümkündür. Borsa’da, ortaklık hakkı veya alacaklılık hakkı sağlayan ve

¹ 24.06.2004 tarihli ve Resmi Gazete’de yayınlanan İMKB Kotasyon Yönetmeliği

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından menkul kıymet olarak kabul edilen sermaye piyasası araçları kote edilebilir (Kotasyon Yönetmeliği md.6)

Kotasyon Yönetmeliğine göre menkul kıymetlerin borsa kotuna alınması söz konusu kıymetin her zaman borsada işlem gördüğü anlamına gelmemektedir. Kotasyon işlem görmekten daha geniş bir kavramdır borsaya kote menkul kıymetlerin her hangi bir borsa pazarında işlem görmemesi hali de mümkündür. Çalışma tarihi itibariyle payları borsaya kote olmuş ancak herhangi bir borsa pazarında işlem görmeyen şirketler bulunmaktadır. Kotasyon Yönetmeliği hükümleri uyarınca borsaya kote edilmiş menkul kıymetlerin borsada işlem görmemesi olasılık dahilinde olduğu gibi, kote edilmemiş menkul kıymetlerin oluşturulan özel pazarlarda işlem görmesi hali de söz konusudur. Bu pazarlarda kottan çıkarılmış menkul kıymetler ile SPK kaydına alınmış ancak kota alınmamış menkul kıymetler işlem görürler². Diğer yandan bir şirketin paylarının sadece bir kısmının borsaya kote olması da mümkündür. Bu çerçevede hatta ne kadar YTTK'nın 493, 495, 496 ve 1527 nci maddelerinde "borsaya kote pay" terimini kullanılmışsa da anılan maddelerin düzenleme konuları, içerikleri ve madde gerekçeleri birlikte değerlendirildiğinde kanun koyucunun kastetmek istediği kavramın "borsaya kote pay" olmaktan ziyade "borsada işlem gören pay" olduğu kanısındayız.

Borsada işlem görme, bir şirketin paylarının borsa kotuna alınması sonrasında söz konusu şirketin paylarının Borsa tarafından açılan pazarlarda yatırımcılar tarafından alınıp satılmasıdır³. Bu bağlamda YTTK'daki "payları borsada işlem gören şirketler" ifadesi, payları borsaya kote edilerek ilgili pazarda işlem (alım-satım) görmeye başlamış şirketleri kapsamaktadır.

1.2 Payları Merkezi kayıt Kuruluşu Tarafından Kayden İzlenen Şirketler

SPKn'nun 10/A maddesinde sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakların özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) tarafından

---

²Kotasyon ve borsada işlem görmeye ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. <http://www.imkb.gov.tr/Training/TrainingSets.aspx>

³Borsada işlem görme konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. <http://www.imkb.gov.tr/initialpublicoffering/Listing.aspx>

kayden izleneceği, kayden izlenecek hakların ve bu hakların bağlı olduğu sermaye piyasası araçlarının, türleri ve ihraçları itibariyle SPK tarafından belirlenebileceği hükme bağlanmıştır. Böylece Sermaye Piyasası Kanunu'nun (SPKn) 10/A maddesiyle getirilen kaydi sistemle, pay senetlerinin fiziki varlıklarına son verilerek diğer bir ifade ile kıymetli evrakın senet unsuru bertaraf edilerek payların ve paylar üzerindeki hakların elektronik ortamda izlenmesi söz konusudur⁴. Kıymetli evrakın ve özellikle sermaye piyasası araçlarının kaydileştirilmesi ve rasyonelleşmesindeki son aşamayı ifade eden "kaydi sistemin", *sermaye piyasası araçları ve bu araçlara ilişkin hakların Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından, bilgisayar ortamında, ihraçlar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibariyle tutulduğu ve bu araçlar üzerindeki hakların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde MKK'ya yapılan bildirim tarihinin esas alındığı hukuki sistem* olarak tanımlanması mümkündür. Burada hak kağıttan tamamen arındırılmaktadır⁵. Nitekim SPKn'nun 10/A maddesi SPK tarafından kayden izlenmesine karar verilen sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin haklara dayanılarak senet basılması imkanını ortadan kaldırmış ve böylece sermaye piyasası araçları açısından kıymetli evrak sistemi terkedilerek kıymetli haklar sistemine geçilmiştir. SPK'nın 06.10.2004 tarih ve 41/1279 sayılı kararı ile payları İMKB'de işlem gören şirketlerin tüm paylarının MKK nezdinde kayden izlenmesine karar verilmiştir. Mevcut durumda payları İMKB'de işlem gören 371 adet anonim ortaklığın tüm payları (borsada işlem görsün görmesin) kayden izlenmektedir. Diğer yandan SPKn'nun 10/A maddesinde SPK'ya tanınan yetki uyarınca payları borsada işlem görmeyen şirketlerin paylarının da MKK tarafından kayden izlenmesine karar verilmesi mümkündür. Dolayısıyla YTTK'daki "payları kayden izlenen şirket" ifadesi mevcut durumda payları İMKB'de işlem gören şirketlerin paylarını kapsamakla birlikte SPK'nın alacağı yeni kaydileştirme kararları ile söz konusu kapsamın değişmesi olasıdır.

---

⁴ Asuman Turanboy, "Varakasız Kıymetli Evrak" Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1998

⁵ nal Tekinalp, "Evraksız Kıymetli Evraka veya Kıymet Haklarına Doğru" BATİDER Cilt XIV, Sayı 3, .s 14.

2. Yeni Ticaret Kanununda Borsaya Kote Kavramı ve Kapsam Sorunu

Belirtildiği üzere YTTK’da şirketleri ve/veya payları ayırmak üzere farklı kavramlar kullanılmakta, “pay senetleri borsaya kote ortaklık” “pay senetleri borsada işlem gören ortaklık” “payları kayden izlenen ortaklık” ifadelerine yer verilmektedir⁶.

YTTK’nın 491 ve devamı maddelerinde nama yazılı payların devrinin sınırlandırılmasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Pay devirlerinin ret sebepleri payların borsaya kote edilmiş olup olmamalarına göre ayırma tabi tutulmuştur. YTTK’nın 493 üncü maddesine göre borsaya kote edilmemiş nama yazılı paylarda ret sebepleri ikiye ayrılmıştır. Bunlardan ilki şirketin, esas sözleşmede öngörülmüş önemli bir sebebi ileri sürerek veya devredene, paylarını, başvurma anındaki gerçek değeriyle kendi veya diğer pay sahipleri ya da üçüncü kişiler hesabına almayı önererek onay istemini reddedebilmesidir. Bundan başka, devralan, payları kendi adına ve hesabına aldığını açıkça beyan etmezse şirket, devrin pay defterine kaydını reddedebilir. Paylar miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cibrî icra gereği iktisap edilmişlerse, şirket, payları edinen kişiye, sadece paylarını gerçek değeri ile devralmayı önerdiği takdirde onay vermeyi reddedebilir. Borsaya kote edilmiş nama yazılı paylarda ise ancak esas sözleşmede, iktisap edilebilecek nama yazılı paylar ile ilgili olarak sermayeyi esas alan ve yüzde ile ifade edilen bir iktisap üst sınırı öngörülmüş ve bu üst sınır aşılmışsa pay devri reddedilebilir. Ayrıca istemde bulunulmasına rağmen devralan, payları kendi ad ve hesabına aldığını açıkça beyan etmezse, şirket, payların pay defterine kaydını reddedebilir. Borsaya kote nama yazılı payların miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cibrî icra yoluyla iktisap edilmeleri hâllerinde, devralanın pay sahibi sıfatını alması reddedilemez.

YTTK’da payın borsaya kote olup olmamasına göre yapılan ikinci ayırım ise nama yazılı payların satılması halinde şirkete yapılacak bildirim ve hakların geçişine ilişkindir. YTTK’nın 496 ncı maddesine göre borsaya kote edilmiş nama yazılı payların borsada satılmaları halinde SPK’nın düzenlemelerine uygun olarak devreden kimliği

---

⁶ Kanunun genel gerekçesinde sadece ortak sayısının yüksekliğine bağlı olarak bir ortaklığı halka açık saymanın modern anlayışla bağdaşmadığından hareketle, batılı ülkelerde de söz konusu kavramın tercih edildiği belirtilerek bazı istisnai kullanım ve hükümler dışında temel kavram olarak halka açık anonim ortaklık kavramının benimsenmediği belirtilmektedir.

ve satılan payların sayısı MKK tarafından şirkete bildirilir veya MKK tarafından şirketin bu bilgilere teknik erişimi sağlanır. Borsaya kote nama yazılı paylar borsada iktisap edildikleri takdirde, paylardan kaynaklanan haklar payların devri ile birlikte devralana geçer. Borsaya kote nama yazılı payların, borsa dışında iktisap edilmeleri halinde ise söz konusu haklar, pay sahipliği sıfatının şirket tarafından tanınması için devralanın şirkete başvuruda bulunmasıyla devralana geçer.

YTTK'nın payları borsaya kote şirketlere ilişkin bir diğer düzenlemesi "elektronik ortamda kurullar" başlığını taşıyan 1527 nci maddesidir. Anılan maddede kolektif, komandit, limited ve sermayesi paylara bölünmüş şirketlerde, şirket sözleşmesinde ve esas sözleşmede öngörülerek elektronik ortamda ortaklar kuruluna ve genel kurula katılma, öneride bulunma ve oy vermenin, fizikî katılımın, öneride bulunmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğuracağı, bu maddede belirtilen tüzüğün yürürlüğe girmesi ile birlikte genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin uygulanmasının pay senetleri borsaya kote edilmiş şirketlerde zorunlu hale geleceği hükme bağlanmaktadır. Düzenleme uyarınca payları borsaya kote anonim şirketler genel kurullara elektronik ortamda katılmaya imkan verecek sistemi kurmakla yükümlü iken diğer şirketler ancak esas sözleşmelerinde böyle bir düzenleme varsa söz konusu sistemi kuracaklardır.

YTTK'nın yukarıda yer verilen hükümleri dikkate alındığında payları borsaya kote edilmiş şirketlerin diğer anonim şirketlerden farklı hukuki rejime tabi kılındığı görülmektedir. Kanunun anılan maddelerinin gerekçelerine⁷ bakıldığında "borsaya kote pay" ile aslında "borsada işlem gören pay"ın ifade edilmek istendiği anlaşılmaktadır.⁸

---

⁷ **YTTK madde 495 gerekçe - Birinci fıkra:** Hükümün birinci fıkrası, amaca daha uygun olduğu için kaynak İsv. BK m. 685d (1)'in Fransızca metninden alınmıştır. Çünkü, Almanca metin "Borsaya kote edilmiş bulunan nama yazılı pay senetlerinde, şirket bunları iktisap eden bir şahsı" diye başlamaktadır. Burada vurgu "borsaya kote edilmiş pay senetleri"ndedir. Hüküm "borsaya kote edilmiş pay senetlerine gelince bunlar ...." anlamını verecek şekilde kaleme alınmıştır. Fransızca metinde ise "Borsada kote edilmiş bulunan nama yazılı pay senetlerini iktisap eden kişiyi şirket" denilerek iktisabın borsadan yapılması gereğine de işaret edilmektedir. Oysa bu vurgu Almanca metinden anlaşılmamaktadır. Amacın *borsadan iktisabın* vurgulanması olduğu hem üçüncü fıkradan hem de kaynak İsv. BK'nın 04/10/1991 tarihli Anonim Şirketin Gözden Geçirilmesine İlişkin Federal Kanunun son hükümlerinin 4 üncü maddesinden anlaşılmaktadır.

Hüküm, nama yazılı pay senetleri borsaya kote edilmiş bulunan anonim şirketlerde, *borsadan iktisap* halinde, şirketin iktisap edeni paysahibi olarak tanımamak, yani esas sözleşmesine koymakta serbest olmadığını belirtmektedir.

İkinci fıkra: İkinci fıkra birinci fıkranın dolanılmasını önlemek amacıyla öngörülmüştür. Gerçekten, *borsada başkası adına veya hesabına* yapılan alımlarla birinci fıkra tamamen etkisiz hâle getirilebilir. İkinci fıkradaki ret sebebinin ileri sürülebilmesi için esas sözleşmede hüküm bulunmasına gerek yoktur. Gerçi ana yan

YTTK'nın 1527 nci maddesinde ise genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin uygulanması payları borsaya kote şirketler için zorunluluk olarak düzenlenmekte, buna karşın maddenin gerekçesinde pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketler açısından en büyük sorunun yönetsel anlamda güç boşluğu olduğu, genel kurullara katılımın yetersiz kaldığı, çevrimiçi (on-line)⁹ genel kurulların bu soruna önemli bir katkı sağlayacağı ve halka açık anonim şirketlerin daha şeffaf bir şekilde yönetilmelerine hizmet edeceği vurgulanmaktadır¹⁰. Maddenin gerekçesinde de açıkça belirtildiği üzere hükmün amacı payları borsada işlem gören şirketler açısından yaşanan güç boşluğu sorununun giderilmesidir. Hal böyleyken madde metninde “borsada işlem gören şirket” ifadesi yerine “payları borsaya kote şirket” ifadesinin kullanılması kapsamın genişlemesine neden olmuş, payları borsada işlem görmediği halde payları borsaya kote şirketler de zorunluluk kapsamına girmiştir. Yukarıda açıklandığı üzere borsaya kote edilmek, borsada işlem görmekten farklı ve daha geniş bir kavramdır. Söz konusu maddeler bütün olarak incelendiğinde bu maddelerin borsada işlem gören şirketleri (payları) düzenlemeyi amaçladığı, madde metni ile gerekçe arasındaki bu uyumsuzluğun uygulamada bu kavramların sanki aynı kavramlarmış gibi kullanılmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anılan nedenle kavram birliğinin sağlanabilmesini teminen YTTK'nın 493, 495, 496, 497 ve 1527 nci maddelerinde değişiklik yapılarak “borsaya kote pay/şirket”

---

başlık olan 492 nci maddenin üst başlığı “II. Esas sözleşme ile sınırlama”dır. Ancak, birinci fıkradaki ret sebebi esas sözleşmede yer almışsa esas sözleşme şartı yerine getirilmiş demektir. ....

Madde 496 gerekçe- Hükmün amacı, pay defterinin gerçek durumu yansıtmasını sağlamaktır. Bildirim ile şirket, nama yazılı pay senetlerini kimin aldığını bilmese bile pay defterinde kayıtlı kişinin artık mezkûr hisse senetlerinin ve hakların sahibi olmadığını öğrenecektir. Bu da 497 nci madde yönünden önem taşımaktadır. Çünkü, anılan hüküm uyarınca borsaya kote pay senetleri **borsada satılınca**, oy hakkı ile ona bağlı haklar hariç, paya bağlı haklar devralana geçer. Anılan hüküm dolayısıyla, borsadaki devrin hemen şirkete bildirilmesi ve şirketin de ona göre gerekli işlemi yapması gerekir. Hükmünde Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun da bildirim yükümü altında bulunmasının sebebi, SerPK m. 10/A (2) hükmü uyarınca, kayıtların bilgisayar ortamında aracı kuruluşlar itibarıyla de tutulacak olmasıdır. Aracı kuruluşlar yaptıkları işlemleri Merkezi Kayıt Kuruluşuna da bildireceklerine göre, bilginin iki kanaldan gelmesinin şirketçe doğruluğunun saptanmasında yararlı olacağı düşünülmüştür. Bu suretle kaynak hükümden farklı bir düzenleme getirilmiştir. Aracı kurum SerPK m. 32 vd. hükümlerine göre tanımlanır. Bu hüküm özellikle bankalar yönünden sır saklama yükümünün bir istisnasını oluşturur. Hükmün amacı, açıkça belirtildiği gibi, derhal bildirim gerektirir. Bildirim yapılmamasında kusuru olan sorumludur; ancak aracı kurum ile Merkezi Kayıt Kuruluşu arasında teselsül yoktur.

⁸ YTTK'nın 493 ve 495 inci maddelerin gerekçesinde yer alan “borsada iktisap” ifadesinden bu durum çok açık şekilde anlaşılmaktadır.

⁹ YTTK m.1527 gerekçesinde “on-line” ifadesi kullanılmış olmakla beraber çalışmamızda Türkçe karşılığı olarak “çevrimiçi” ifadesi kullanılmıştır. “On-line genel kurula katılım” ifadesi yerine ise “eş zamanlı katılım” ifadesi tercih edilmiştir.

¹⁰ Bkz. YTTK m.1527 gerekçesi, Aynur Parlar, **Gerekçeli Karşılaştırma Tablolu Türk Ticaret Kanunu**, 1. Basım, Ankara: Bilgi Yayınevi, 2011, s.1074.

ölçütü yerine “borsada işlem gören pay/şirket” veya “halka açık anonim ortaklık¹¹” ölçütünün kullanılmasını teminen değişikliklerin yapılması durumunda kapsama ilişkin uyumsuzluk giderilebilecektir.

3. Yeni Ticaret Kanunu'nun Genel Kurul Toplantılarına İlişkin Getirdiği Temel Yenilikler

Pay sahipliği haklarından biri olan genel kurul toplantısına katılma hakkı YTTK'da TTK'ya paralel bir şekilde düzenlenmiştir. YTTK'nın 407 nci maddesinde pay sahibinin katılma hakkı belirlenmiş, 415 ve devamı maddelerinde hakkın kullanımını kolaylaştırıcı ve teknolojinin imkanlarından yararlanmaya yönelik hükümler yer almıştır. TTK'da esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin maddeler hariç olmak üzere genel kurul başlığı altında yirmi beş madde bulunmaktayken, YTTK'da anonim ortaklık genel kurulu kırk beş madde ile düzenlenmiştir. Bu farkın temel nedeni özel denetim (YTTK m.438-444) ve pay sahiplerinin temsili (YTTK m.427-431) konularında kanuna yeni hükümlerin eklenmesi; bu arada genel kurulun görev ve yetkileri, oy hakkının doğumu ve genel kurul kararlarının butlanıyla ilgili yeni maddelerin düzenlenmesi ile toplantıya katılma ve genel kurul kararlarının iptaline ilişkin TTK hükümlerinin genişletilmesidir¹². Her ne kadar genel olarak YTTK'da TTK'ya paralel düzenlemeler yapılmış olsa da YTTK, genel kurul toplantılarının yapılışına ilişkin usul ve esaslarda uluslararası düzenlemeler ve bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmeleri de dikkate alarak TTK'da olmayan yeni hükümlere yer vermiştir.

3.1 TTK'nın 360 ıncı Maddesindeki Tevdi Mecburiyetinin (Blokaj zorunluluğunun) Kaldırılması

TTK'nın 360 ıncı maddesinde pay sahiplerinin yönetsel haklarını genel kurul toplantılarında kullanacakları, hamile yazılı bir hisse senedinin zilyedi

---

¹¹ Sermaye Piyasası Kanunu düzenlemesine bağlı olarak yaklaşık otuz yıllık uygulamada kabul gören ikincil düzenlemelerin tamamında temel alınan ve diğer genel ve özel kanunlarda da benimsenen halka açık anonim ortaklık kavramının temel kavram olmaktan çıkarılması veya terkedilmesi yerinde olmamıştır. Kanun bu haliyle kavram birliğinden yoksun olduğundan ayrıntılı düzenlemelerin yapılması aşamasında kargaşaya ve hukuki sorunlara yol açması olasıdır.

¹² Abuzer Kendigelen, **Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, 1. Basım, İstanbul: XII Levha Yayıncılık, 2011, s.259.

bulduğunu ispat eden kimsenin şirkete karşı rey hakkını kullanmaya yetkili olduğu, bunu ispat maksadıyla hamile yazılı hisse senetlerinin sahiplerinin oy haklarını genel kurulda kullanabilmek için hisse senetlerini veya bunlara mutasarrıf olduklarını gösteren belgeleri toplantı gününden bir hafta önce şirkete tevdi mecbur oldukları hükme bağlanmıştır.

Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmeliğin (Komiser Yönetmeliği) 21-a maddesinde nama yazılı hisse senetleri ile henüz hisse senedine bağlanmamış payların sahipleri veya temsilcilerinin doğrudan doğruya genel kurula katılabilecekleri; hamiline yazılı olarak ihraç edilmiş hisse senedi sahiplerinin ise genel kurula katılabilmek için hisse senetlerini veya bunlara mutasarrıf olduklarını gösteren belgeleri toplantı gününden bir hafta önce şirkete vermek zorunda oldukları hükme bağlanmıştır. Görüldüğü üzere gerek TTK, gerekse Komiser Yönetmeliği uyarınca bir haftalık tevdi süresi (blokaj sistemi) hamiline yazılı paylar için öngörülmüş buna karşın diğer paylar için böyle bir zorunluluk getirilmemiştir.

Blokaj sistemi, hamiline hisse senedi sahipleri açısından genel kurula katılan kişilerin hisse senedi sahibi olmaları şartının devamı için konmuş bir sistemdir. Buradaki mantık hamiline yazılı hisse senedi sahiplerinin şirket tarafından bilinmemesi ancak nama yazılı hisse senedi sahiplerinin nama yazılı pay defterinde izlenmeleri nedeniyle şirket tarafından biliniyor olmalarıdır. Oysa mevcut uygulamada İMKB’de işlem gören nama yazılı¹³ hisse senetleri için de pay sahiplerine İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (Takasbank) tarafından genel kurul tarihine kadar blokaj mektubu verilerek karma bir uygulama hukuku yaratılmıştır. SPKn’nun 10/A maddesiyle düzenlenmiş olan kaydi sisteme geçiş ile birlikte aynı uygulamaya devam edilmektedir. “Kaydileştirilen Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kayıtların Tutulmasının Usul ve Esasları Hakkında SPK Tebliği” hükümleri uyarınca ortaklık payları MKK sisteminde nevilerine ilişkin bir ayırım yapılmaksızın izlendiğinden gerek nama gerek hamiline paylar için yedi günlük blokaj süresi uygulanmaktadır. Kısaca

---

¹³ İMKB Kotasyon Yönetmeliğinin 9 ncu maddesi uyarınca nama yazılı payların borsada işlem görebilmesi için şirket yönetim kurulunun bu senetlerin devir ve temlikinde beyaz cironun kabul edildiğine dair karar alarak borsaya bildirmesi gerekmektedir.

TTK ve Komiser Yönetmeliği'nde yalnızca hamiline yazılı hisse senetleri için öngörülen blokaj sistemi, İMKB'de işlem gören senetlerin nevine ilişkin tam bir ayırım yapılmadığından zamanla hem nama hem hamiline senetler için uygulanmaya başlanmıştır¹⁴.

Avrupa Birliği'ne üye birçok devlette genel kurula katılan pay sahiplerinin kimliklerinin doğrulanması amacıyla kayıt tarihi (record date) sisteminin alternatifi olarak blokaj sistemi kullanılmaktayken uygulamada blokaj sisteminin hissedarları genel kurul toplantısından günler öncesinden başlayarak hisselerini satmaktan alıkoymasını nedeniyle pay sahiplerinin genel kurulda oy kullanmaktan kaçınmalarına sebebiyet verdiği görülmüştür. Avrupa'da özellikle kurumsal yatırımcıların, hisse blokajı zorunluluğu nedeniyle genel kurullara katılım göstermedikleri gözlenmiştir¹⁵. Bu tip bir blokaj periyodu sebebiyle pay sahiplerinin maruz kaldığı finansal risk, blokaj süresi içinde piyasalarda meydana gelebilecek fiyat dalgalanmaları nedeniyle oldukça yüksek olmaktadır. Bu risklerin önüne geçilmesi amacıyla blokaj süresi içerisinde hisselerin serbestçe alım satımına izin veren uygulamaların da söz konusu riskleri bertaraf etmekte yetersiz kaldığı gözlemlenmiştir. Zira, yatırımcılar çoğu zaman blokaj süresi içerisinde hisseleri üzerinde tasarrufta bulunabileceklerinin farkında olmamaktadırlar. Ayrıca bu uygulamalar, oy ve hissedar mutabakatı sırasında yapılan hatalar nedeniyle genel kurullarda kullanılan oyların sonradan geçersiz sayılmasına yol açabilmektedir. Blokaj sisteminin tecrübe edilen sakıncalarına karşılık Avrupa Birliği'nde blokaj uygulamalarına son verilmesi yönünde önemli düzenlemeler içeren "Borsada İşlem Gören Şirketlerin Hissedarlarının Bazı Haklarına İlişkin Direktif" (Hissedarlar Direktifi/Direktif) 2007 yılında yayınlanmıştır¹⁶. Direktif, kısa adı CLAP¹⁷

---

¹⁴ Ümit Yayla, Yakup Erginçan, **Hisse Senetlerinin Kaydileştirilmesi Sonrası Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Oy Hakkının Kullanılması**, Prof. Dr. Aydın Aybay'a Armağan, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004, s.143.

¹⁵ Dirk Zetzsche, Shareholder Passivity, Cross-border Voting and The Shareholder Rights Directive, Heinrich Heine University Center for Business and Corporate Law Research Paper Series (CBC-RPS) http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1120915 (29 Kasım 2011), s.36.

¹⁶ Directive 2007/36/EC of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 on the exercise of the certain rights of shareholders in listed companies.

¹⁷ "Modernising Company Law and Enhancing Corporate Governance in the European Union – A Plan to Move Forward"

olan ve Avrupa Birliği nezdinde özellikle kurumsal yönetim alanında yapılacak reformları içeren bir plan çerçevesinde önerilmiş ve hayata geçirilmiştir¹⁸.

Direktif uyarınca pay sahiplerinin genel kurula katılma ve oy kullanma haklarının kullanılması hisselerin genel kuruldan önce başka bir gerçek veya tüzel kişi nezdinde depo, devir veya kayıt edilmesi şartına bağlanamaz (m.7.1.a)¹⁹. Aynı zamanda şirketlerin kayıt tarihi (record date) ile genel kurul arasındaki dönemde pay sahiplerinin paylarını satması ve devrine ilişkin olarak farklı düzenlemeler getiremeyecekleri de Direktifte düzenlenmiştir (m.7.1.b). Bu şekilde pay sahiplerinin yukarıda açıklandığı üzere finansal risklerle karşı karşıya kalmaktan korktukları için en temel haklarından genel kurula katılma ve oy kullanma hakkından feragat etmelerinin önlenmesi amaçlanmıştır. Böylelikle pay sahiplerinin genel kurul toplantıları vasıtasıyla şirket yönetimine etkin katılımlarının önü açılmış olacaktır.

Direktifte genel kurul toplantıları öncesi yapılan blokaj uygulamaları yasaklanmış olmakla birlikte üye devletlere, hissedarların genel kurula katılma ve oy kullanma hakkını, bir gerçek veya tüzel kişinin genel kurulun yapılacağı tarihten önceki belirli bir tarihte şirketin ortağı olduğunu ispat etmesi şartına bağlanabilmesi yönünde düzenlemeler yapma yetkisi tanınmıştır. Direktif uyarınca üye devletler, genel kurul gününde pay sahiplerinin isim ve adreslerini bir sicilden alabilecek durumda olmayan şirketler açısından “kayıt tarihi” uygulamasının hayata geçirilmesini sağlamakla yükümlüdürler (m.7.2). Bu uygulama uyarınca kayıt tarihinde tespit edilen pay sahipleri genel kurula katılarak oy kullanabilmektedirler. Bu tarih en çok genel kuruldan otuz gün öncesi olarak belirlenebilir. Genel kurula ilişkin ilanın yapıldığı tarihle kayıt tarihi arasında en az sekiz günlük bir süre bırakılmalıdır. Üye devletler, tüm şirketler için tek bir kayıt tarihi uygulanmasını sağlarlar. Ancak yalnızca hamiline hisse senedi veya yalnızca nama yazılı hisse senedi ihraç eden şirketler için farklı kayıt tarihleri

---

¹⁸ Pinto, Arthur R. “The European Union’s Shareholder Voting Rights Directive From an American Perspective: Some Comparisons and Observations”. 2008: Brooklyn Law School Legal Studies Research Papers Accepted Paper Series Research Paper No:117. <http://ssrn.com/abstract=1268454> (30 Kasım 2011) s.18.

¹⁹ Madde 7.1: Üye Devletler; (a) pay sahibinin genel kurula katılma ve oy kullanma hakkının, payların genel kuruldan önce herhangi bir gerçek veya tüzel kişi nezdinde depo edilmesi, bu kişilere devredilmesi veya bu kişiler adına tescil edilmesi şartına bağlanmamasını;

(b) pay sahibinin paylarını satma veya devretme haklarının kayıt tarihi ile genel kurul toplantı tarihi arasındaki dönemde, söz konusu hakların diğer zamanlarda tabi olmadığı kısıtlamalara bu dönemde de tabi kılınmamasını sağlamak zorundadırlar.

belirlenmesi mümkündür (m.7.3). Bununla birlikte pay sahipliğinin ispat edilmesi için uygulanacak yöntemlerin ancak pay sahipliğinin ispatı bakımından zorunlu ve orantılı kısıtlamalara konu olabileceği de Direktifte düzenlenmiştir (m.8.2). Böylelikle pay sahipliğinin ispatı bakımından aşırıya kaçan yöntemlerin ulusal hukukla ya da şirket esas sözleşmesi ile getirilmesi yasaklanmış ve pay sahiplerinin genel kurullara katılma ve oy kullanma haklarının hiç bir surette engellenemeyecek olması amaçlanmıştır.

9 Kasım 2005 tarihinde TBMM'ye sevk edilen TTK Tasarısının 415 inci maddesinde TTK'nın 360 ıncı maddesindeki bir haftalık blokaj sistemi korunmakla birlikte anılan madde Adalet Komisyonu'nda, genel kurula katılabilmek amacıyla pay senetlerinin uzun süre yasaklanmasını uygun görmeyen Avrupa Topluluğu Yönergesi doğrultusunda ve SPK'nın önerisi çerçevesinde yeniden düzenlenmiştir²⁰. TBMM tarafından kabul edilen YTTK'nın 415 inci maddesi uyarınca hazır bulunanlar listesinde adı bulunan senede bağlanmamış payların, ilmühaberlerin ve nama yazılı payların sahipleri ve SPKn'nun 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen payların sahipleri veya anılanların temsilcilerinin genel kurula katılacakları; gerçek kişilerin kimlik göstermeleri ve tüzel kişilerin temsilcilerinin vekâletname ibraz etmelerinin yeterli olduğu hükme bağlanmıştır. Söz konusu pay sahipleri anılan düzenleme uyarınca kimliklerini ibraz etmek kaydıyla genel kurula katılabileceklerdir. Buna karşı hamiline yazılı pay senedi sahipleri ise, genel kurulun toplantı gününden en geç bir gün önce bu senetlere zilyet olduklarını ispatlayarak giriş kartı alacaklar ve bu kartları ibraz ederek genel kurul toplantısına katılabileceklerdir. Hükümde ayrıca giriş kartının verilmesinden sonraki bir tarihte hamiline yazılı pay senedini devraldığını ispatlayan pay sahipleri de genel kurula katılabilecekler ve genel kurula katılma ve oy kullanma hakkının, pay sahibinin payların sahibi olduğunu kanıtlayan belgeleri veya pay senetlerini şirkete bir kredi kuruluşuna veya başka bir yere depo edilmesi şartına bağlanamayacağı düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere yapılan değişiklik ile hamiline yazılı paylar için bir haftalık tevdi süresi bir güne indirilmekle birlikte blokaj yapma zorunluluğu bir günle sınırlı olsa dahi korunmaktadır. Kaydi sistemde olmayan bu şirketlerde hamiline yazılı pay senedi sahiplerinin hak sahipliğini nasıl ispat edeceği muğlak olup görüşümüze göre

---

²⁰ Meclise sevk edilen tasarı görüşmeleri için bkz.
http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/kanunlar_sd.durumu?kanun_no=6102

uygulamada sorunlarla karşılaşılabilir. Diğer yandan blokaj olarak kabul edilemeyecek olmakla birlikte SPKn'un 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen paylara ilişkin olarak gereğinde genel kurul toplantısının yapılacağı günle sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular YTTK'nın 417 nci maddesi uyarınca SPK tarafından bir tebliğ ile düzenlenecektir.

3.2 Temsil Sistemine İlişkin Yenilikler

TTK'da oy hakkında temsil tamamıyla Borçlar Kanunu'nun temsil hükümleri çerçevesinde çözülmekte olup senede bağlanmamış paylar ile nama yazılı paylar açısından pay sahibinin verdiği temsil belgesine dayalı doğrudan temsil; hamiline yazılı senetlerde ise zilyetlik temelinde dolaylı temsil söz konusudur. "Hamiline yazılı bir pay senedinin zilyedi bulunduğunu ispat eden bir kimse şirkete karşı oy hakkını kullanmaya yetkilidir" kuralı ise bir inanç işlemi yanında esasında örtülü bir şekilde bankalara tevdi edilen hamiline hisse senetlerine ilişkin oy hakkına yönelik bir temsil kuralıdır²¹. Diğer yandan TTK'da oy hakkının temsilci aracılığıyla kullanıldığı hallerde oy sahibinin talimatları hakkında her hangi bir hükme yer verilmemiştir. Soruna Borçlar Kanunu anlayışı ile bakmanın doğal sonucu olarak özellikle halka açık anonim ortaklıklarda pay sahiplerinin yönetsel hakları kullanmaktaki isteksizlikleri genel kurullarda güç boşluğu sorununu oluşturmuştur. Güç boşluğunun büyüklüğü halka arz edilen paylar ile orantılıdır. Toplumsal etkileri olan ve halka açık şirketlerin işlevlerini görmelerini engelleyen güç boşluğu sorununu YTTK, genel kurullara elektronik ortamda katılıma imkan vermayla, zorunlu web sitesine de işlev yükleyen talimatlarla ve özellikle yeni temsilci türleri ile çözmeyi amaçlamıştır. Getirilen temsil sistemi yeni olup ne tümüyle Alman hukukunun "depotstimmrecht" sistemiyle ne İsviçre hukukundaki temsil sistemi ile bütünüyle örtüşmektedir²².

YTTK'nın 426 nci maddesinde TTK'nın 360 ıncı maddesine benzer şekilde oy hakkının pay sahibi veya pay sahibi tarafından yazılı olarak yetkilendirilen kişi tarafından kullanılabilirliği yönünde düzenleme yapılmıştır. Bununla birlikte pay sahiplerinin genel kurulda temsili ile ilgili mevcut yasamızda olmayan yeni bir sistem

²¹ YTTK Genel Gerekeçe b.135, bkz. Parlar, s. 48,

²² Parlar, s.379.

YTTK'nın 428 ve 429 uncu maddeleri ile getirilmektedir. Pay sahiplerinin genel kurula katılması ve oy hakkı bakımından YTTK'da, TTK'dan farklı olarak "bireysel temsil" yanı sıra "kitlesel temsil" olarak da nitelendirilebilecek dört ayrı temsilci tipi düzenlenmiştir. YTTK'nın 428 inci maddesinde düzenlenen "organın temsilcisi", "bağımsız temsilci" ve "kurumsal temsilci" kurumları ile 429 uncu maddede düzenlenen "tevdî eden temsilcisi" kurumu hukukumuzda yeni giren temsilci türleridir. Yeni sistemin temel amacı gerekçedeki ifadeyle bir yandan temsili kurumsallaştırarak genel kurulda bir "güç boşluğu" oluşmasına engel olmak, diğer yandan da pay sahipleri demokrasisini kurmaktır²³. Güç boşluğunun birçok sakıncaları mevcuttur. Bunlardan bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: Güç boşluğu sayesinde, küçük, fakat olağan yeter sayıyı sağlayan bir grup, ortaklığı hakimiyet ve yönetimi altında tutabilir, büyük sermayeler esas sahiplerinin istekleri dışında yönetilebilir. Boşluk hiç risk taşımayan, sermayeye katılmayan bir kurum tarafından doldurulabilir. Kurum ortaklığın malvarlığını istediği gibi yöneterek, kararları, pay sahiplerini veya ortaklığı düşünerek değil, kendi menfaatlerini düşünerek alabilir. Boşluk, kurum tarafından geçici bir süre için doldurulacağından, kararların kısa vadeli yararlarına ve başarılarına yöneltilmesi mümkündür. Boşluk nedeniyle ağırlaştırılmış yeter sayısı gerektiren kararlar alınamayabilir. Güç boşluğunun değişik yabancı güçlerle doldurulması yönetim kararlılığını bozup ortaklığa zarar verebilir. Nihayet, boşluk, olağan yeter sayının da sağlanamadığı durumlarda organ yokluğuna dönüşebilir. Organ yokluğu ise ortaklığın çalışmaması, giderek fesih edilmesi sonucunu doğurabilir²⁴. TTK'da bulunan pay sahibinin bireysel olarak temsilci tayin etmesi (bireysel temsilci) YTTK'da da geçerliliğini korumaktadır. Diğer yandan kanun koyucu temsilcinin pay sahibi olmasını şart koşan esas sözleşme hükmünü geçersiz sayarak bir sınırlama için tavrını açıklamıştır²⁵. YTTK ile getirilen temsilcilik türlerine ilişkin kısa açıklama aşağıda yer almaktadır.

---

²³ YTTK m.428 gerekçesi, bkz. Parlar, s. 378 vd.

²⁴ Ünal Tekinalp, **Halka Açık Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarında Oluşan Güç Boşluğu Sorununa İlişkin Çeşitli Çözümler, Öneriler ve Eleştiri**, Kubalı'ya Armağan, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsü, 1974, s.468.

²⁵ Soner Altaş, **Yeni Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler**, Ankara: Seçkin, 1.Basım. 2011, s.81.

3.2.1 Organın Temsilcisi ve Bağımsız Temsilci

YTTK ile ihdas edilen ilk temsilcilik türü YTTK'nın 428 inci maddesinde organın temsilcisi olarak adlandırılmaktadır. Bu temsilci yönetim kurulu tarafından isteğe bağlı olarak atanabilen ve yönetim kurulunun belirlemeleri doğrultusunda oy kullanacak temsilcidir. Her ne kadar maddede bu temsilci "organın temsilcisi" olarak adlandırılmış olsa da kanımızca bu isimlendirme uygun değildir. Organın temsilcisi gibi belirsiz bir tanımlama yerine "şirketin temsilcisi" gibi bir ifade tercih edilmesi daha uygun olurdu²⁶. Yönetim kurulu veya başka bir organ bir üyesini ya da bir kurulun veya komitenin üyesini veya kendisine bağlı herhangi bir kişiyi vekalet verilebilecek kişi olarak pay sahiplerine tavsiye ettiği takdirde aynı zamanda kendisinden tamamen bağımsız bir diğer kişiyi daha vekalet verilebilecek kişi olarak pay sahiplerine önermek zorundadır. Bu temsilcilik türü de sistemimize yeni giren ikinci temsilcilik türüdür. Şirket bu iki kişinin kimlik ve iletişim bilgilerini esas sözleşme hükmüne göre ilan edip şirketin internet sitesine koymaya mecburdur.

Tavsiye olunan birinci kişi kanun tarafından yönetim kuruluna bağlılığı nedeniyle organın temsilcisi adını alırken ikincisi ise bağımsız temsilci olarak adlandırılmıştır. Önerilen bu kişilerin aynı zamanda hissedar olması zorunlu kılınmamıştır. Diğer yandan düzenlemede bu temsilcilerin seçimi konusunda herhangi bir organ yetkilendirilmiş değildir. Kendigelen, gerekçede yer verilen aksi yöndeki açıklamaya rağmen TTK md.374 uyarınca bu temsilcilerin yönetim kurulu tarafından seçilmelerinin zorunlu olduğunu ileri sürmektedir²⁷. Görüşümüze göre de bu temsilcileri belirleme yetkisi genel kurulu toplantıya çağırma yetkili olan yönetim kurulundadır.

Bu temsilciler temsil belgelerinin içeriğini ve oylarını hangi yönde kullanacaklarını radyo, televizyon, gazete veya diğer araçlarla ve gerekçeleriyle açıklamak zorundadırlar. Söz konusu açıklamaların reklam amaçlı olmaması ve bu yönde bir anlatımın tercih edilmemesi gerekir. Hükmün amacı özellikle halka açık anonim şirketlerde pay sahipleri demokrasisinin kurulmasını sağlamaktır. Şirketin yönetimle ilgisi olmayan birini pay sahiplerine önermemek için bağımsız temsilci

---

²⁶ Kendigelen, s.279.

²⁷ Kendigelen, s.279.

önerisinden kurtulmak amacı ile organın temsilcisini göstermemesi mümkündür. Ancak birazdan açıklanacak kurumsal temsilcilik kurumu düşünüldüğünde pay sahipleri demokrasisi yine sağlanmış olacaktır. Diğer yandan hükmün şirkete organ temsilcisi atama zorunluluğu getirmediği açıktır.

Kanun iki noktayı öğretti ve mahkeme kararlarına bırakmıştır. İlki bağımsızlığın ne anlama geldiği ikincisi ise yönetim kurulu sorumluluğu yanında “yetkisiz katılmanın” bir türünü oluşturup oluşturmayacağı ve/veya genel kurul kararlarının sakatlanmasına yol açıp açmayacağıdır. 428 inci maddenin kaleme alınış tarzının hukuk tekniğine uygun bulunmadığı söylenebilir. Maddede “şirketle herhangi bir şekilde ilişkisi bulunan kişi” ölçüğü çok geniş tutulmuş, bağımsızlık ölçükleri konulmamış, maddeye aykırılığın müeyyidesi belirtilmemiştir.

İsviçre hukukunda temsilcilere ilişkin düzenlemeler İsviçre Borçlar Kanunu'nun (*RS 220 Code des obligations, Loi fédérale de 30 mars 1911 complétant le code civil suisse*) 689/b-689/e maddelerinde yer almaktadır. Söz konusu düzenlemeler uyarınca şirketin temsilcisi “şirket organı üyesi tarafından temsil”²⁸ şeklinde, bağımsız temsilci ise “bağımsız kişi”²⁹ olarak tanımlanmıştır. Kanunun 428 inci maddesinde düzenlenen bu temsilcilik tipleri esas itibariyle İsviçre Borçlar Kanunu'nun 689/c maddesi kaynak alınarak hukukumuzda kazandırılmıştır. İsviçre sisteminde şirket organlarından bir üyenin veya şirkete bağımlı bir başka kişinin pay sahiplerini temsil etmesi mümkündür. Şirket pay sahiplerine böyle bir kişi tarafından temsil edilmelerini önerdiği takdirde şirkete bağımlı olmayan başka bir kişiyi de pay sahiplerinin temsil yetkisi verebilmeleri amacıyla tayin etmek zorundadır (İsviçre Borçlar Kanunu m.689/c). Bu düzenleme kapsamında İsviçre’de halka açık şirketler nama yazılı pay sahiplerinden, şirketle ilişkisi olan bir kişiye kendilerini genel kurulda temsil etmek üzere yetki vermelerini istemektedirler³⁰.

---

²⁸ “Par un membre d’un organe de la société”

²⁹ “...une personne indépendante...”

³⁰ Baums ve Wymeersch, 1999, s.326

3.2.2 Kurumsal Temsilci

YTTK ile getirilen bir diğer temsilci türü 428 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen kurumsal temsilcidir. Kurumsal temsilci, çeşitli araçlarla yayınlayacağı bir bildiriyle, kendisine temsil yetkisi verilmesi halinde genel kurulda nasıl hareket edeceğini, seçilmesi için oy kullanacağı yönetim kurulunu ve ayrıca hissedarları ilgilendiren diğer konulardaki önerilerini ilan eden ve bildirisini beğenen hissedarların bu bildiri bağlamında kendisine vekalet vermelerini isteyen kişidir³¹. Yönetim kurulu, genel kurul toplantısına çağrı ilanının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanacağı ve şirket internet sitesinde yer alacağı tarihten en az kırk beş gün önce yapacağı bir ilanla, pay sahiplerini, önerdikleri kurumsal temsilcilerin kimliklerini ve bunlara ulaşılabilecek adres ve elektronik posta adresi ile telefon ve telefaks numaralarını en çok yedi gün içinde şirkete bildirmeye çağıracaktır. Aynı çağrıda kurumsal temsilciliğe istekli olanların da şirkete başvurmaları istenecektir. Yönetim kurulu, kurumsal temsilci olarak bildirilen kişileri, organın temsilcisi ve bağımsız temsilci ile birlikte, genel kurul toplantısına ilişkin çağrısında, adreslerini ve onlara ulaşma numaralarını da belirterek, ilan etmek ve internet sitesinde yayımlamak zorundadır. Kurumsal temsilcilik, bir pay sahipliği girişimidir; meslek olarak ve ivaz karşılığı yürütülmesi mümkün değildir. Kurumsal temsilcinin temsil ettiği pay sahiplerinden herhangi bir talepte bulunma hakkı yoktur. Kurumsal temsilciler de organın temsilcisi ve bağımsız temsilcide olduğu gibi temsil belgelerinin içeriğini ve oylarını hangi yönde kullanacaklarını radyo, televizyon, gazete veya diğer araçlarla ve gerekçeleriyle açıklamak zorundadırlar. Bu bildiri, pay sahipleri tarafından kurumsal temsilciye verilmiş talimat yerine geçer. Kusurlu olarak bildirisine veya kanuna aykırı hareket eden veya hileli işlemler yapan kurumsal temsilci bu fiil ve kararlarının sonuçlarından Türk Borçlar Kanunu'nun 506 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları uyarınca sorumlu olur; sorumluluğu kaldıran veya sınırlayan sözleşmeler geçersizdir³².

Kurumsal temsilciler kendileri istekli oldukları gibi pay sahipleri tarafından da önerilebilirler. Yönetim kurulu bildirilen bu kişileri organın temsilcisi ve bağımsız

---

³¹ Veliye Yanlı, Yusuf Akın, **Yeni Ticaret Kanunu Dünya Değişiyor Ya Siz?**, 1. Basım. İstanbul: KPMG, Akis Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş. 2011, s.70.

³² YTTK m.428 gerekçesi bkz. Parlar, s. 378 vd.

temsilci ile birlikte pay sahiplerine ilan etmek zorundadır. Bu yeni temsilcilik türü ile büyük sayılara varabilecek temsil belgesi toplama örgütlenmesini yapabilecek kişilerin önerilmesi, özellikle bu göreve talip olabilecek kişilerin cesaretlendirilmeleri, bunların şirket yönetiminden tamamen bağımsız hareket edebilmeleri ve özellikle güç boşluğu sorununun giderilmesi amaçlanmıştır. Kurumsal temsilcileri çağrı yoluyla vekalet toplayanlardan ayırmak gerekmektedir. Kurumsal temsilci bir bildirge ile yapacaklarını, oy kullanacağı yönetim kurulu üyesini açıklayan, başta kar payı olmak üzere³³ pay sahiplerini ilgilendiren konularda önerilerini ilan eden ve bildirgesini beğenen pay sahiplerinin bu bildirge bağlamında kendisine vekalet vermelerini isteyen kişidir. Vekaletin çağrı ile toplanmasında ise çağrıda bulunan kişi vekaleti bir bildirge bağlamında talep etmemektedir.

Kurumsal temsilciliğe ilişkin bu düzenleme her ne kadar güç boşluğunun giderilmesi ve pay sahipleri demokrasisinin sağlanması amacıyla hukuk sistemimize kazandırılmışsa da YTTK'nın 428 nci maddesi uygulamada sorunlara yol açabilecektir. YTTK'nın 414 üncü maddesi uyarınca genel kurul çağrısının toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılması gerekmektedir³⁴. Genel kurul çağrısı ile kurumsal temsilci olmak isteyenlere ilişkin YTTK'nın 428 inci maddesi uyarınca şirket tarafından yapılacak çağrı arasında en az kırk beş günlük bir zaman aralığı bulunmasının YTTK ile zorunlu kılınmış olması şirketlerin yapacakları genel kurulların tarihleri ve bunlara ilişkin gündemleri en az 60 gün önceden belirlenmiş olmalarını gerekli kılmaktadır. Şirketlerin Vergi Usul Kanunu ve ilgili mevzuat, Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca defter onayı, bağımsız denetim gibi süreye bağlı onlarca mükellefiyetlerini iki ay önceden yerine getirmiş olmaları gerekli olacaktır ki bu yeni zorunluluk önemli ve haklı şikayetlere yol açacaktır. Diğer yandan kurumsal temsilciliğin düzenlendiği YTTK'nın 428 inci maddesinde başvuru için süre kısıtı dışında herhangi bir kısıt getirilmemiştir. Basit bir anlatımla süre kısıtına uymak kaydıyla isteyen her kişi şirkete bizzat kurumsal temsilci olmak için başvurabilecek ve isteyen her pay sahibi istediği kişiyi şirkete kurumsal temsilci olarak önerebilecektir.

---

³³ YTTK m.428 gerekçesi bkz. Parlar, s. 378 vd.

³⁴ Sermaye Piyasası Kurulunun Seri IV, No.54 sayılı Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğle duyurulan Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre söz konusu çağrının genel kuruldan üç hafta önce yapılması tavsiye edilmektedir

YTTK düzenlemesinde önerilen kişinin herhangi bir onayı aranmamaktadır. Süresi içinde şirkete bildirilen kişilerin kimlik ve iletişim bilgilerinin şirket tarafından genel kurul çağrısında yayımlanacağı düşünüldüğünde temsilci olma yönünde istek ve bilgisi olmayan herhangi bir kimsenin herhangi bir şirketin genel kurul çağrısında kurumsal temsilci sıfatıyla kimlik ve iletişim bilgilerinin yayımlanması söz konusu olabilecektir. Düzenlemenin bir diğer sakıncası da temsilcilerin yayımlayacakları bildirelerin yayımdan önce gözetim ve denetime tabi tutulmamasıdır. Bu temsilcilerin pratikte şirket yönetimine muhalif isimlerden oluşacağı gözetildiğinde bildirelerinde gerçeğe aykırı, şirketin değerini düşürecek ve bunun sonucunda pay sahiplerinin zarar görmesine neden olacak hususlar bulunması olasıdır. 3. kişilerin kendi iradi tercihlerine dayanmayan durumlarda temsilci olarak önerilmeleri uygulamada problemlere yol açması güçlü olasılık olarak görülmektedir. Görüşümüze göre özellikle kişilerin iradeleri dışında kurumsal temsilci olarak önerilememeleri ve gerçeğe aykırı bildire yayımlanmaması için gerekli idari düzenlemelerinin yapılması faydalı olacaktır.

3.2.3 Tevdi Eden Temsilcisi

Yeni TTK ile hukukumuzda kazandırılan temsilci türlerinden bir diğeri ise tevdi eden temsilciliğidir. Bu güne kadar hukukumuzda tevdi eden temsilcisine ilişkin yasal düzenleme bulunmamaktaydı. Tevdi eden temsilciliği de, organın temsilcisi ve bağımsız temsilcilikte olduğu gibi İsviçre Borçlar Kanunu'ndan esinlenilmiştir. İsviçre Borçlar Kanunu'nun 689 uncu maddesine göre genel kurulda oy kullanılacak paylara ilişkin olarak saklama hizmeti veren kurum her genel kurul öncesinde, kendisine payları tevdi etmiş olan kimseden ne yönde oy kullanılacağına ilişkin talimat vermesini ister. Uygun süre içerisinde böyle bir talimat verilmediği takdirde saklamacı kurum, payları tevdi edenin genel talimatlarına göre ve böyle bir talimat da bulunmadığı takdirde yönetim kurulunun önerileri yönünde oy kullanır.

YTTK'nın 429 uncu maddesinde tevdi eden ile tevdi edilen arasındaki ilişkinin niteliği ve alınan özel/genel bir yetkiye dayanarak tevdi olunan paylardan doğan genel kurula katılma ve oy hakkının tevdi olunan tarafından kullanılabilmesi hükme bağlanmıştır. Tarafların arasındaki tevdi ilişkisi nedeniyle temsilci olan kişiye tevdi eden temsilcisi denir. Tevdi olunan bu yetkisini genel bir yetki olarak taraflar arasındaki

sözleşmeden alabileceği gibi ona bu yetki her genel kurul öncesinde de verilebilecektir. Temsilciye yetki veren sözleşmede açıklık bulunmasa hatta aksine düzenleme olsa bile temsilci pay sahibinden her genel kurul öncesi talimat alacaktır. Pay sahibinden talimat alınamamışsa tevdi temsilcisi kanun uyarınca oyunu tevdi edenin genel talimatına uygun olarak kullanır. Böyle bir genel talimat yoksa temsilci oyu yönetim kurulunun önerileri doğrultusunda verecektir. Kanunda bu yönde bir çözümün kabul edilmesinin nedeni tevdi eden temsilcisinin oyu kendi menfaatine kullanmasına engel olmak olduğu belirtilmektedir³⁵. Öğretide bu hükmün tevdi eden temsilcisinin oyu kendi menfaatine kullanmasına engel olmak için konulduğu ifade edilmekle birlikte bu durumun yönetim kurulunun önerilerinin lehine oy kullanılmasını sağlayacak şekilde manipülasyonlara yol açabileceği, yönetim kurulunun bir takım güdümlü tevdi eden temsilcilerini toplantıya sokup yönetim kurulu lehine oy kullanmalarını sağlayabileceği savıyla eleştirilmektedir³⁶. Diğer yandan yönetim kurulu önerisinin bulunmadığı durumlarda ne olacağı konusunda yasada belirsizdir. YTTK'da yönetim kurulunun genel kurul gündemi belirlemenin yanı sıra oy tercihinde bulunduğu bir sistem kabul edilmiş değildir. Bu durum 429 uncu maddenin diğer maddelerle uyumu sağlanmadan kanunlaştırıldığı izlenimi vermektedir. Görüşümüze göre böyle durumlarda temsilcinin özen yükümlülüğüne uygun olarak oy kullanması yeterli sayılmalıdır.

Tevdi eden temsilcisi hukukunun önemli sorunu, oy hakkı başta olmak üzere katılma haklarının (genel kurula girme, soru sorma, öneride bulunma vb.) tümünü temsilcinin pay sahibinin isteklerine uygun olarak kullanılmasının kanunla sağlanıp sağlanamayacağıdır. Bu sorun benimsenen sistemde talimat ile çözülmeye çalışılmıştır. Nitekim tevdi olunan kişi katılma haklarını kullanma yetkisini çoğu zaman başka bir sözleşmenin içine konulmuş dikkat çekmeyen hükümlerle alabilir. Bu tevdi edilenin katılma haklarını dilediği gibi kullanmasına neden olabilir. Anılan sakıncanın giderilmesini teminen yasa koyucu tevdi eden temsilcisinin talimat alması zorunluluğunu getirmiştir. Bu zorunluluk yasadaki kaynaklandığından taraflar arasındaki sözleşmede aksine düzenleme bile olsa temsilci pay sahibinden her genel kurul

---

³⁵ Ünal Tekinalp, "Zorunlu Hedefler Bağlamında TTK Tasarısında Anonim Şirketlere İlişkin Kurumsal ve Dogmatik Düzen", **Hukuki Perspektifler Dergisi**, Sayı.4, İstanbul 2005, s. 22. Madde 429 gerekçesi, bkz Parlar s.382.

³⁶ Erdoğan Moroğlu, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Değerlendirme ve Öneriler**. 5. Basım. İstanbul: İstanbul Barosu, 2005, s. 128.

öncesinde talimat alacaktır. Bu talimatlar bir defa alınıp süresiz şekilde geçerli olmayacak, her genel kurul öncesi yeniden talimat alınacaktır.

Kanunda tevdi eden temsilcilerinin kim olabileceği konusunda bir sınırlama bulunmamaktadır. Kaynak İsviçre Borçlar Kanunu 689 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında tevdi eden temsilcisi olabilecek kurumlar “Bankalar ve Tasarruf Mevduatı Sandıkları Kanunu’na” tabi kuruluşlar ve profesyonel malvarlığı yöneticileri olarak belirlenmiştir. Türk sermaye piyasası kapsamında durum değerlendirildiğinde SPKn uyarınca sermaye piyasasında faaliyet gösteren aracı kuruluşların (aracı kurum ve bankaların) tevdi eden temsilcisi tanımına uyduğu söylenebilir. Bu kuruluşlar sermaye piyasası araçlarını SPKn’nun 31 inci maddesi uyarınca kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına başkası hesabına faaliyette bulunurlar. Söz konusu kuruluşların müşterilerine ait sermaye piyasası araçları üzerindeki hukuki hakimiyetleri Sermaye Piyasası Kurulunun Seri No: V/46 sayılı Aracılık Faaliyetleri Ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği çerçevesinde bulunmakta olup söz konusu payların ferî zilyedi durumundadırlar. Bununla birlikte aracı kurum sıfatını taşımak tek başına yeterli değildir; aracı kurum ve bankaların tevdi eden temsilcisi sıfatıyla müşterileri adına genel kurula katılmaları ve oy kullanmaları için müşteri ile aralarında bu yönde bir anlaşma bulunması ayrıca gerekli görülmektedir. Eğer böyle bir anlaşma varsa aracı kurum ve banka her genel kurul öncesinde müşterisinden hangi yönde oy kullanılacağına ilişkin talimat alacak ve oyunu bu talimata uygun olarak kullanacaktır³⁷. Tevdi olunan kişilerin bağlı olacakları usul ve esaslar ve özellikle temsil belgesinin içeriği Sanayi ve Ticaret Bakanlığı³⁸ tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenecektir. Maddenin gerekçesinde bu temsilcilik türü ile ABD’deki proxy’lere benzer temsil belgelerinin uygulamamıza girmesinin amaçlandığı belirtilmektedir. Bu nedenle çalışmamızda yurtdışında proxy uygulamaları hakkında açıklamalara aşağıda yer verilmektedir.

---

³⁷ Tevdi olunan kişilerin bağlı olacakları usul ve esaslar ve özellikle temsil belgesinin içeriği Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenecek olup söz konusu ikincil düzenleme bu çalışmanın hazırlandığı tarih itibarıyla henüz yürürlüğe konulmamıştır.

³⁸ Bakanlar Kurulu 6.4.2011 tarihli ve 6223 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanarak, 3.6.2011 tarihinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının kurulmasını kararlaştırmıştır. Akabinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 27958 sayılı 08.06.2011 tarihli Mükerrer Resmî Gazete’de yayınlanmak suretiyle yürürlüğe girmiştir. Bu sebeple YTTK’nın ilgili madde kapsamlarında ve dolayısıyla tezimiz kapsamında da yer alan Sanayi ve Ticaret Bakanlığı teriminin Gümrük ve Ticaret Bakanlığı olarak anlaşılması gerektiği düşünülmektedir.

3.3 Proxy Uygulamasının Kabulü

3.3.1 Proxy Sistemi

“Proxy” (vekalet) terimi ilk olarak ABD hukuk sisteminde kullanılmıştır. ABD’de ortaya çıkan proxy sistemi zamanla Kıta Avrupası hukukunu da etkilemiştir. Avrupa Birliği’nde proxy uygulaması coğrafi uzaklık nedeniyle genel kurullara katılmayan ve oy kullanamayan pay sahiplerinin katılımlarının sağlanması için en uygun yöntem olması sebebiyle Hissedarlar Direktifinde kabul edilmiştir³⁹. ABD’de uygulanan proxy sistemi, pay sahiplerinin tayin edecekleri temsilcilere talimat vermek yerine doğrudan doğruya kullanılacak oyların yönünü belirten bir belge vermek suretiyle belirli kişileri temsilci olarak yetkilendirmesi esasına dayanır⁴⁰. “Proxy” terimi, i. şirketler hukukunda bir kişiye ait paylardan kaynaklanan oy hakkını kullanmak üzere yetkilendirilmiş kişiyi, ii. Temsilciye verilen temsil yetkisini, iii. Temsilciye verilen yetki belgesini ifade etmek için kullanılmaktadır. Bununla birlikte proxy sistemi, klasik anlamda temsilci tayini ile oy kullanılması sisteminden farklıdır. İki sistem arasındaki en belirgin fark, pay sahiplerinin iradelerinin genel kurulda ortaya çıkması bakımından görülmektedir. Klasik temsil sisteminde, pay sahibi, temsilci tayini esnasında, temsilciye genel kurulda oylarını hangi yönde kullanacağı konusunda talimatlar verebilir, ancak pay sahibi talimat vermiş olmasına rağmen, temsilcinin talimata aykırı hareket etmesi mümkün olup, talimata aykırı hareket genel kurul kararının geçerliliğini etkilemeyecektir⁴¹. Proxy sisteminin özünde ise, pay sahibinin iradesini tam anlamıyla genel kurula yansıtma amacı yatmakta olup, bu amacın gerçekleştirilebilmesi için genel kuruldaki tüm gündem maddelerinde ilişkin olarak hangi yönde oy kullanılacağına dair açıklamaların yer aldığı proxy formlarının pay sahibi tarafından doldurulması ile

---

³⁹Governance Exchange Webcast: The Implementation of the EU Shareholder Rights Directive <http://www.issgovernance.com/webcasts/GXEUDirectiveImplementation>

⁴⁰ Çeker, Mustafa. **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması**. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2000, s.181, Yiğit, İlhan. **Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar**. 1. Basım, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2005, s.208.

⁴¹ Çeker, s.273.

birlikte, proxy talep eden kimselerin formda yer alan tercihlere aykırı oy kullanması mümkün değildir⁴².

Amerikan hukukunda proxy düzenlemeleri 1934 tarihli Securities Exchange Act'tan kaynaklanmaktadır⁴³. Söz konusu kanunun 14(a) maddesi uyarınca Securities Exchange Commission (SEC)⁴⁴ proxy kurumuna ilişkin düzenleme yapma yetkisine sahiptir⁴⁵. SEC tarafından çıkarılan düzenlemelerle proxy uygulamalarına ilişkin olarak ihraççıların ifşa yükümlülükleri, pay sahiplerinin birbirleri ve şirketle olan iletişimleri ve sahtekarlığın önlenmesine ilişkin hükümler olmak üzere üç önemli konuda uygulanacak esaslar belirlenmektedir⁴⁶. Çeker, bu sistemle pay sahiplerinin iradesinin genel kurula tam olarak yansıtılmasının sağlandığını belirtmektedir⁴⁷.

Halka açık şirketlerin tabi olduğu söz konusu kurallar uyarınca şirketlerin genel kuruldan önce pay sahiplerine “proxy belgelerini”⁴⁸ yazılı şekilde ulaştırmaları gerekmektedir [17 Code of Federal Regulations (CFR) 240.14a-3]. Proxy belgeleri pay sahiplerine ulaştırılmadan şirket yönetiminin veya yönetim karşıtlarının pay sahipleri adına genel kurulda temsil yetkisi kullanmaları mümkün değildir.

ABD’de halka açık şirketlerin genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin olarak uygulanan geleneksel yöntemde şirketler, “registered owner”⁴⁹ pay sahiplerine proxy bildirelerini ve proxy formlarını posta yoluyla göndermekteydiler. “Beneficial owner”⁵⁰ yani banka veya brokerlar aracılığıyla tutulan payların sahipleri söz konusu

---

⁴² Çeker, s.275.

⁴³ Code of Federal Regulations, Title 17 Commodity and Securities Exchange, Chapter II Securities and Exchange Commission, Part 240 General Rules and Regulations, Securities Exchange Act of 1934

⁴⁴ Securities Exchange Commission, ABD’de sermaye piyasalarının düzenlenmesinden ve yatırımcıların korunmasından sorumlu kamu kuruluşudur.

⁴⁵ George Ponds Kobler, “Shareholder Voting Over the Internet: A Proposal For Increasing Shareholder Participation in Corporate Governance”, *Alabama Law Review*, 1998, Vol. 49, no.2, s.4 <http://www.law.ua.edu/lawreview/articles/Volume%2049/Number%202/kobler.pdf> (29 Kasım 2011)

⁴⁶ Jay W. Eisenhofer, Michael J. Barry, **Shareholder Activism Handbook**, ABD: Aspen Publishers, 2011, s.7-61.

⁴⁷ Çeker, s.182.

⁴⁸ Proxy belgeleri, proxy bildirgesi denilen ve çağrı, gündem, oy kullanma yöntemleri gibi pay sahiplerinin genel kurulda oy kullanabilmeleri için bilgi sahibi olmaları gereken konuları içeren belgeyi; proxy form adı verilen oy pusulasını ve yıllık faaliyet raporunu kapsamaktadır.

⁴⁹ ABD hukukunda “Registered Owner” pay sahipleri ihraççının veya ihraççı kayıtlarını tutan bir sicilin kayıtlarında yer alırlar. Payların mülkiyeti ve paylardan doğan pay sahipliği hakları pay sahiplerine aittir.

⁵⁰ ABD hukukunda saklamacı kurumda tutulan payların mülkiyeti payları saklayan kuruluşa aittir. Ancak payların gerçek sahipleri “Beneficial Owner” denen yatırımcılardır. Menkul kıymetlerin bu şekilde saklanmasına “Street name” saklama da denmektedir. “Beneficial Owner” paylardan doğan genel kurula katılma, görüş bildirme ve oy kullanma hakkını kullanmak istedikleri takdirde saklamacı tarafından kendilerine bu konuda yetki verilmesi gerekmektedir. “Registered Owner”ların aksine bu pay sahiplerinin bilgileri ihraççı veya ihraççının kayıtlarını tutan sicil tarafından görünmemektedir.

olduğunda ise şirketler proxy belgelerini önce payların saklandığı kuruma gönderiyorlar, bu kurumlar da belgelerin posta yoluyla pay sahiplerine iletilmesini sağlıyorlardı. Proxy belgelerini alan “beneficial owner” pay sahipleri proxy formlarında gündem maddelerinin karşısına oy tercihlerini “kabul” “ret” veya “çekimser” şeklinde işaretleyip bunları saklamacıya; “registered owner” pay sahipleri ise şirkete geri postalamaktaydılar. Bu şekilde “beneficial owner”lar kendileri adına oy tercihlerini toplantı başkanlığına iletme yetkisini saklamacılarına; “registered owner”lar ise aynı yetkiyi yönetim kuruluna vermiş olmaktaydılar. Ayrıca isteyen pay sahipleri de proxy formlarını yanlarına alarak toplantının yapıldığı yere gitmekte ve genel kurula fiziken katılabilmekteydiler.

1996 yılına gelindiğinde pay sahiplerine proxy belgelerini elektronik yöntemlerle iletmek için gerekli hukuki çerçeve Amerikan hukukunda mevcuttu. Ancak bunun için pay sahibinin proxy belgelerinin elektronik teslimine açıkça rıza göstermiş olması gerekmektedir. Şirketler öncelikle pay sahiplerine elektronik teslimine rıza gösterdiklerini beyan edebilecekleri formları postalamak istediler. Ancak bu uygulama son derece maliyetli olduğundan başarılı bir sonuç alınamadan terkedildi. 1998 yılına gelindiğinde şirketler hala pay sahiplerinden proxy belgelerinin elektronik teslimine ilişkin onayları alamamış olduklarından yeni bir yöntem geliştirdiler. Şirketler, geleneksel şekilde proxy belgelerini pay sahiplerine posta yoluyla gönderirken pay sahiplerine ek olarak telefon ve internet yoluyla oy kullanma imkanı sundular. Bu şekilde proxy belgelerini posta yoluyla alan pay sahipleri isterlerse proxy formlarını doldurarak şirket veya saklamacıya posta yoluyla gönderebilir; isterse proxy formunu alarak toplantının yapıldığı yere gider ve genel kurula fiziken katılır, isterse de proxy formunu doldurmak yerine telefon açarak veya internete girerek oylarını bildirebilirdi. Şirketler oy kullanmak amacıyla telefon açan veya ilgili internet sitesine ulaşan pay sahiplerine proxy belgelerinin elektronik teslimatına ilişkin onay verip vermediklerine ilişkin soru yönelterek pay sahiplerinin bu yöndeki beyanını alabildiler.

2007 yılında SEC tarafından proxy kurallarında yapılan değişiklikle beraber proxy belgelerine elektronik ortamda ulaşılmasına ilişkin olarak pay sahiplerinin açık

onayının alınması şartı kaldırılmıştır⁵¹. Söz konusu değişiklik uyarınca şirketlere proxy belgelerini bir web sitesine koymak ve pay sahiplerine yalnızca proxy belgelerine nasıl ulaşabileceklerini açıklayan bir bildirim gönderme zorunluluğu getirilmiştir [17 CFR 240.14a-16(b),(d)]. Düzenleme uyarınca söz konusu bildirim alan pay sahiplerinden yalnızca posta veya e-posta yoluyla teslimat talebinde bulunan pay sahiplerine proxy belgelerinin talep edilen yöntemle gönderilmesi zorunluluğu devam etmektedir [17 CFR 240.14a-16(j)]. Bildirim pay sahiplerine genel kuruldan kırk gün önce gönderilmelidir [17 CFR 240.14a-16(a)]. Pay sahiplerinin onayı alınmış olmak şartıyla bildirim e-posta yoluyla da gönderilebilmektedir.

Yukarıda açıklandığı üzere ABD sisteminde elektronik proxy dağıtımına geçilmeden önceki dönemde ihraççı ve saklamacı kurumlar tarafından kendilerinde kayıtlı olan pay sahiplerine genel kurul öncesinde proxy belgelerinin ulaştırılması zorunluydu. Proxy belgelerinin basılması ve pay sahiplerine postalanması için gerekli finansman, organizasyon ve işgücü ise ihraççılara son derece yüksek maliyetler yüklemekteydi. Bu noktada devreye giren Broadridge Financial Solutions Inc. (Broadridge) isimli Amerikan şirketi proxy materyallerinin basılması ve postalanması faaliyetlerini ihraççılar adına yürütmeye başlamıştır. Bu amaçla Broadridge, genel kurul yapacak olan ihraççıdan kendi kayıtlarında bulunan pay sahiplerinin listesini ve saklama kuruluşlarından da paylarını saklamacı aracılığıyla tutan pay sahiplerinin listesini almaktadır. Daha sonra bu pay sahiplerine Broadridge tarafından proxy belgeleri gönderilmektedir. ABD sisteminde elektronik proxy dağıtım yönteminin kabul edilmesiyle beraber Broadridge tarafından pay sahiplerine bir bildirim gönderilmekte ve pay sahipleri proxy belgelerine ulaşabilecekleri internet adresi ve bu siteye girerken kullanacakları kontrol numarası konusunda bilgilendirilmektedirler. Kendilerine iletilen kontrol numarası ile Broadridge'e ait ProxyVote portalına (www.proxyvote.com) erişen pay sahipleri burada saklamacı ve şirket yönetim kuruluna proxy talimatlarını girebilmekte, proxy belgelerine ulaşabilmektedirler.

---

⁵¹ David Meyers, **SEC Amends Rules Requiring Internet Availability of Proxy Materials**, Troutman Sanders, 2 Mart 2010, <http://www.troutmansanders.com/sec-amends-rules-requiring-internet-availability-of-proxy-materials-03-02-2010/> (29 Kasım 2011).

Broadridge tarafından sunulan bir diğer hizmet, genel kurulların elektronik ortamda yayınlanmasıdır. Buna göre pay sahipleri genel kurul toplantısına eş zamanlı olarak internet üzerinden katılabilmektedirler. Şirketin tercihine bağlı olarak genel kurul ses ve görüntü veya yalnızca ses nakli şeklinde yayınlanabilmektedir. Hak sahipleri, Broadridge'in sunduğu ekranlar üzerinde yer alan alanlardan eş zamanlı olarak oy verebilmekte ve sorularını şirkete iletebilmektedirler⁵².

Broadridge kurumsal yatırımcılar için hazırlanmış olan ProxyEdge portalını hizmete sunmuştur (www.proxyedge.com). Burada kurumsal yatırımcılar, yaklaşan genel kurulları görebilir, verdikleri proxy talimatlarını takip edebilir, elektronik ortamda oy kullanabilir ve kullandıkları oylara ilişkin raporları alabilmektedirler. Ayrıca bu hizmetten yararlanan kurumsal yatırımcılar, proxy aracılığıyla oy kullanırken izleyecekleri politikalar ve doğması muhtemel riskler konusunda danışmanlık hizmeti veren Glass Lewiss & Co. şirketinin öneri ve analizlerinden de yararlanabilmektedirler.

Broadridge'in tüm dünyadaki genel kurullara ilişkin olarak sağladığı hizmete GlobalProxy adı verilmektedir. Buna göre Broadridge, küresel çapta genel kurulları takip etmekte, bu genel kurullarda oy kullanma hakkına sahip olan müşterilerini bu genel kurullardan haberdar etmekte, müşterilerinin verdiği proxy talimatlarını ise genel kurul yapan ihraççının yerel piyasasında faaliyet gösteren ve genel kurulda oy kullanabilecek olan aracı kurum, avukat veya yetki vermiş olduğu başkaca kişilere iletmektedir. Özellikle ABD yatırımcıları açısından yurt dışında sahip oldukları paylara ilişkin olarak genel kurullarda oy haklarını kullanabilmeleri büyük önem taşımaktadır. Nitekim SEC kuralları uyarınca özellikle emeklilik fonlarının sahip olduğu tüm paylar açısından genel kurullarda oy kullanması zorunlu tutulmuştur.

Broadridge'in genel kurulları takip ettiği küresel piyasalardan bir tanesi de Türkiye'dir. Nitekim daha önce de belirtildiği üzere MKK verilerine göre çalışmamız tarihi itibarıyla İMKB'de işlem gören payların yaklaşık %62'sine yabancı yatırımcılar

---

⁵² Broadridge üzerinden yayınlanan genel kurulların örnek kayıtları için bkz. <https://central.virtualshareholdermeeting.com/vsm/web.do?pvskey=intc11>
<https://central.virtualshareholdermeeting.com/vsm/web.do?pvskey=BBY>
<https://central.virtualshareholdermeeting.com/vsm/web.do?pvskey=nvxspecial>
<https://central.virtualshareholdermeeting.com/vsm/web.do?pvskey=dell2011>

sahiptir. Yabancı yatırımcıların İMKB’de işlem gören payları satın alabilmeleri için, söz konusu yatırımcıların hesaplarını tutan yabancı saklamacılar Türkiye’de faaliyet gösteren aracı kurum ve bankalarda yatırımcılar adına hesap açmakta ve İMKB’de edindikleri payları bu hesaplarda tutmaktadırlar. Yabancı yatırımcıların sahip olduğu bu payların ait olduğu şirketlerin genel kurul toplantıları ilan edildiğinde, Broadridge’in Türkiye’de anlaşmalı olduğu kişiler tarafından Broadridge’e haber verilmekte ve Broadridge bu bilgileri ProxyEdge portalı aracılığıyla, genel kurul yapacak olan ihraççının paylarına sahip olan müşterilerine yani yabancı yatırımcılara duyurmaktadır. Bundan sonra yabancı yatırımcının yapması gereken şey genel kurulda kullanmak istediği oyları proxy talimatı şeklinde ProxyEdge portalı üzerinden kaydetmesidir. Kaydedilen bu talimatlar Broadridge tarafından, Türkiye’deki hesapların tutulduğu aracı kurum veya bankaya iletilmektedir. Banka veya aracı kurum tarafından yetkilendirilen kişi ise genel kurula giderek, yabancı yatırımcıların proxy talimatları doğrultusunda oy kullanmaktadır. Bu noktada Türkiye’deki aracı kurum veya banka tarafından genel kurula katılmak üzere yetkilendirilen kişilere verilen vekaletnamenin geçerliliği sorunu ortaya çıkmaktadır. Açıklamış olduğumuz proxy zinciri çerçevesinde genel kurulda oy kullanmaya ilişkin yetkinin yabancı yatırımcı tarafından payların tutulduğu yabancı saklamacıya ve yabancı saklamacı tarafından Türkiye’deki aracı kurum veya bankaya verilmesi gerekmektedir. Ancak bu şekilde yabancı yatırımcıları temsilen Türkiye’deki genel kurullara katılan kişiler usulüne uygun şekilde yetkilendirilmiş olmaktadır. Ancak uygulamada bu şartlara uyulmadığı, saklamacı tarafından Türkiye’deki aracı kurum veya bankalara vekalet verildiği ve yetki kontrolü gereği gibi yapılmadan genel kurulda yabancı yatırımcılar adına oy kullanıldığı bir uygulama yaratılmış durumdadır. Bu çerçevede çalışmamızın V. bölümünde açıklanacak olan MKK tarafından hazırlanan model önerisinde görüleceği üzere tasarlanan elektronik genel kurul sisteminde pay sahiplerinin dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar güvenli elektronik imzaları ile hukuki geçerliliğe haiz olarak oy tercihlerini ihraççıya iletebilecekler ve temsilci atayabileceklerdir.

Broadridge’e benzer nitelikte hizmetler sunan diğer bir şirket International Institutional Shareholder Services Inc (ISS)’dir. Söz konusu şirket, yatırım fonları ve yatırım danışmanlığı şirketleri gibi kurumsal yatırımcılara kurumsal yönetim konusunda

hizmet vermek üzere 1985 yılında kurulmuştur ve dünya genelinde birçok önemli finans merkezinde faaliyetlerini sürdürmektedir⁵³. Proxy oylama (proxy voting) ve dağıtımı (proxy distribution) ile proxy danışmanlığı (proxy advisory) ISS'in en önemli hizmetleridir. Ayrıca ISS bünyesinde bulunan Governance Exchange isimli forum, kurumsal yatırım şirketlerinde yönetim kurulu üyeleri, Murahhas Müdürler ve ilgili şirket yetkililerini bir araya getirmek suretiyle kurumsal yönetim hususlarında birbiriyle iletişime geçme imkanı sağlar.

Proxy Exchange, teknolojik altyapısı ve kullanım kolaylığı ile proxy oylamasının etkin olarak gerçekleştirilmesine imkan tanıyan proxy oylama platformudur. Platformda 3 farklı hesap türü mevcuttur. Bunlar kurumsal yatırımcı hesapları, saklamacı hesapları ve hesap gruplarıdır. Hesap grupları kullanıcılara birden fazla hesabına ilişkin tek seferde ve aynı yönde oy kullanma imkanı sağlar.

Kullanıcılar şifreleri ile giriş yaptıkları platformda ihraççı ismine, toplantı tarihine, kayıt tarihine, ihraççının ülkesine göre arama kriterlerini filtreleyerek genel kurul toplantılarına ilişkin bilgilere erişebilmektedirler. İhraççının ismi, toplantı tarihi, kayıt tarihi, oy kullanılacak pay sayısı ile hali hazırda oy kullanmış pay sayısı bu bilgilere örnek olarak verilebilir. Hangi şirkete ilişkin proxy işlemi yapacağını belirleyen kurumsal yatırımcı platform üzerinden oy kullanabilir.

ISS, kurumsal yönetimin küresel çapta gelişimi ile sınır ötesi oylama süreçlerinin idaresi ve proxy oylamaları konusunda karmaşık hesap yapıları ile uyum sağlamayı hedefler. Bu kapsamda, ISS aynı zamanda saklamacılar için (custodians) proxy dağıtımı hizmet verir. Bu kapsamda, saklamacılar ISS'e günlük hak sahipliği bilgilerini iletirler. Hak sahibi müşterilerinin ilgili genel kurul toplantısında oy kullanabilmesi için bunu Proxy Exchange platformuna yansıtır. Daha sonra ISS müşteriler tarafından kullanılan oylara ilişkin bilgiyi oyu kullanacak olan ihraççının bulunduğu ülkedeki yerel alt saklamacıya iletir. Saklamacının ISS yerine Broadridge ile çalışması halinde ise ISS müşterilerinden aldığı oylama bilgilerini saklamacıya iletilmek üzere Broadridge'e iletmektedir.

---

⁵³ CSCS Shareholder Democracy Summit: Voting Agents, 25 Ekim 2011, http://www.cscs.org/Resources/Documents/summit/Resources/Day2/VotingAgents/ISS%20Presentation_Michael%20Jennings.pdf (8 Aralık 2011)

ABD'deki tüm ihraççıların Broadridge ile çalışması sebebiyle Broadridge ABD'deki tüm saklamacılar için proxy dağıtımını gerçekleştirir. Bu durumda ise ISS günlük hak sahipliği bilgisini Broadridge'den öğrenir ve bunu Proxy Exchange platformuna yansıtmak suretiyle müşterilerinin oy kullanmalarına imkan tanır. Müşterilerin oy bilgileri ise saklamacıya ulaştırılmak üzere Broadridge'e geri bildirilir.

Proxy Exchange'in sağladığı imkanları aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür⁵⁴.

- Toplantılara, hesaplara ve kullanıcılara devamlı erişim sağlanır.
- Otomatik olarak gerçekleştirilen işlemler de dahil olmak üzere sistemdeki tüm ana işlemler etkin olarak hesap yöneticileri tarafından denetlenir.
- Hesap açma ve yönetme işlemleri sistemde kolay yön bulmayı ve bilgilerin şeffaflığını sağlar.
- Toplantılara ilişkin tüm değerlendirme ve ek dosyalar ilgili hesapta tutulur.
- Kullanıcının kendi hesaplarını açmasına, hesap bilgilerini değiştirmesine ve hesapları kapatmasına imkan sağlar.
- Platform üzerinde erişilebilir tüm bilgilere ilişkin raporlama hizmeti sunar.
- Kurumların genel kurul toplantılarına, oy pusulalarına ve hesaplarına ilişkin tüm işlemleriyle ilgili kapsamlı raporlar hazırlanır.
- Platform üzerinden erişimde karşılaşılabilecek olası sıkıntılara yer vermemek adına raporlar e-mail yoluyla da gönderilir.
- Bilgilerin sağlam olarak saklanmasını sağlayan platform bilgilerin kolay ulaşılabilirliğini ve kesinliğini temin eder.

---

⁵⁴Proxy Exchange Futures Sheet and Proxy Exchange Fact Sheet
<http://www.issgovernance.com/files/ProxyExchange-Features.pdf>,
<http://www.issgovernance.com/files/ProxyExchange-FactSheet.pdf> (8 Aralık 2011)

- Önceki toplantılar için hazırlanan raporlara arşivde yer alan araştırmalara bakarak kolayca erişilebilir.
- Yeni araştırmalar anlık olarak platforma kaydedilir.
- Çok yönlü oylama teknikleri ile ayrı oylama (split voting) ve kısmi oylamalara (partial voting) imkan tanır.
- Gündemde yer alan tüm maddeler için aynı yönde oy kullanılacak ise hızlı oylama (quick vote) ile kabul, red veya ISS seçeneklerinden biri işaretlenebilir.
- Platformda yer alan uyarı sistemi kullanıcıya hangi konularda ve hangi zaman aralıklarında uyarı gönderileceğini belirleme imkanı tanır.
- Hesaplara, oy pusulalarına, genel kurul toplantılara ve araştırma belgelerine ilişkin 30'dan fazla uyarı tipi platformda mevcuttur.
- Bu uyarılar diledikleri takdirde kullanıcıların e-posta hesaplarına günlük kısa ve öz şekilde yollanır.

ISS tarafından yatırımcılara sunulan hizmetlerden biri Proxy Danışma Hizmetleri (Proxy Advisory Services)'dir. ISS'nin proxy danışma hizmetleri, proxy oylama hizmetleri ile birlikte kurumsal yatırımcılara kurumsal yönetim çerçevesinde portföy şirketlerindeki olası riskleri anlamaları ve oy kullanma politikalarını doğru yönde belirlemeleri konusunda yardımcı olmayı hedefler. ISS oy tavsiyelerinde şirketlerin özel durumlarını, kurumsal yapısını, önceki uygulamalarını, yatırım performansını dikkate alır. Şirket yetkilileri ile görüşerek bilgi sahibi olur Yönetim kurulunun yapısı, ibrası, kurumsal iş ve işlemler, hissedar hakları ve sosyal konularda piyasayı dikkate alarak kurumsal yatırımcıları en iyi ve doğru sonuçlara yönlendirmeyi amaçlar. Bu doğrultuda, ISS kurumsal yatırımcıların görüşleri, piyasa şartları ve mevzuat değişiklikleri çerçevesinde yer yıl gözden geçirilip ve güncellenen oy tavsiyelerinin yer aldığı proxy oylama rehberini hazırlar⁵⁵.

⁵⁵ ISS 2012 Corporate Governance Policy Updates and Process Executive Summary 17 Kasım 2011, http://www.issgovernance.com/files/ISS_2012ExecutiveSummary20111117.pdf (8 Aralık 2011).

ISS tarafından yatırımcılara sunulan hizmetlerden bir diğeri Oy Açıklama Hizmetleri (Vote Disclosure Services)'dir. Buna göre bazı hukuk sistemleri kurumsal yatırımcılara müşterilerinin talimatları doğrultusunda kullandıkları oyları açıklama yükümlülüğü getirmektedir. Bu kapsamda, ISS kurumsal yatırımcıların oylama kayıtlarını ve politikalarını ilgili tüm hissedarların erişimine sunmaktadır. Bu doğrultuda kurumsal yatırımcıların müşterileri, kurumsal yatırımcının portföyüne ilişkin olarak kurumsal yatırımcının ne yönde oy kullandığını ve oy tercihlerine ilişkin şirket politikaları hakkında bilgi sahibi olabilmektedir.

Yukarıda açıklananlar ışığında ISS hizmetlerini model önerimiz ile karşılaştırmak gerekirse, ISS genel olarak müşterilerinin oylarını toplamakta, saklama kurumları ile işbirliği yapmakta, müşterilerine oy tavsiyelerinde bulunmakta, oy kayıtlarını saklamakta ve müşterilerine genel kurul öncesinde ve sonrasında kapsamlı bir raporlama hizmeti sunmaktadır. ISS tarafından verilen proxy oylama hizmeti kapsamında toplantıya ilişkin tüm bilgiler proxy oylama platformu üzerinden tek bir yerde erişime hazır olarak bulundurulmakta, toplantılara devamlı erişim sağlanmakta, sistemdeki erişilebilir tüm bilgilere ilişkin raporlama hizmeti sunulmakta, bilgilerin kesin olarak saklanması sağlanmakta, kullanıcılara uyarı mahiyetinde bildirimlerde bulunmaktadır. Model önerimizdeki Elektronik Genel Kurul Sisteminde de, genel kurula ilişkin tüm belgeler (TTK'nın 428 inci maddesinde tanımlanan temsilcilerin bildireleri dahil) tek bir merkezden (MKK EGKS) hak sahiplerine sunulacaktır. Genel kurula ilişkin sisteme girilen tüm bilgi ve belgeler ve/veya yapılan tüm işlemler konusunda pay sahipleri/temsilciler/aracı kuruluşlar anlık olarak elektronik yöntemlerle bilgilendirilecektir. Pay sahibi MKK sisteminde hangi hesaplara hangi şirket paylarına ilişkin işlem yaptığı bilgisini her zaman sistemden alabilecektir. Sistemdeki yer alan bilgiler değiştirilemez şekilde saklanacaktır. Ayrıca pay sahibi genel kurul gününe kadar kendi hesaplarıyla ilgili işlem yapabilecek, daha önceden yapmış olduğu işlemleri güncelleyebilecektir.

3.3.2 Hukukumuzda Kabul Edilen Sistem ve ABD Hukukuyla Farkları

Proxy sistemi, hukukumuzda SPK'nın Seri: IV, No:8 sayılı "Halka Açık Anonim Ortaklıklar Genel Kurullarında Vekaleten Oy Kullanılmasına ve Çağrı

Yoluyla Vekalet veya Hisse Senedi Toplanmasına İlişkin Esaslar Tebliği (Vekalet Tebliği)” ile uygulanır hale getirilmeye çalışılmıştır. Tebliğde ABD hukukunda uygulanan ve yukarıda açıklamaya çalıştığımız proxy düzenlemeleri esas alınmıştır. Ancak SPK tarafından getirilen sistemde vekalet toplayanlar, genel kurulda pay sahiplerinin doldurup gönderdikleri temsil belgelerine uygun olarak kendileri ayrıca oy kullanmaktadırlar⁵⁶. Bu nedenle bu sistem, tam bir proxy değildir⁵⁷.

Proxy sistemine benzer sistem hukukumuzda ilk kez YTTK'nın 429 uncu maddesi ile kanunen kabul edilmiş bulunmaktadır. Bu hükümle ABD hukukundaki proxy sistemine benzer temsil belgelerinin uygulamamıza girmesinin amaçlandığı maddenin gerekçesinde ifade edilmektedir. Anılan düzenleme uyarınca tevdi eden temsilcisi kendine tevdi edilmiş bulunan pay ve pay senetlerinden kaynaklanan katılma haklarını kullanma yetkisine haizse nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda talimat almak için mutlaka pay sahibine başvuracaktır. Bu başvurunun her genel kurul öncesi ayrı ayrı yapılması zorunludur. Pay sahipleri aynen proxy sisteminde olduğu gibi her bir gündem maddesi için kullanılacak oy için temsilciye talimat verecektir.

YTTK'da kabul edilen sistem ile ABD hukukundaki düzenlemeler karşılaştırıldığında çeşitli yönlerden farklılıklar bulunduğu görülmektedir. YTTK'da kabul edilen sistemde pay sahiplerinin sadece tevdi eden temsilcilerine talimat verebilecekleri açıkça düzenlenmiştir. Bunun dışındaki temsilci tayinlerinde bu yönde bir düzenleme yapılmamıştır. Diğer yandan organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilcilerin bildirelerini (hangi yönde oy kullanacaklarını) ilan edecekleri ve bundan sonra temsil belgesi toplayacakları dikkate alındığında bu kişilere temsil yetkisi verilmesinin de bir tür proxy uygulaması olduğu düşünülebilir. Bu temsilcilik türlerinde temsil yetkisi verilmesi esas itibariyle talimat verilmesi (bildirgedeki yönde oy kullanma talimatı) anlamına da gelmektedir. Nitekim YTTK m.428, f.4 hükmünde bildirgenin kurumsal temsilciye verilmiş talimat yerine geçeceği düzenlenmiş ancak organın temsilcisi ve bağımsız temsilci açısından bu yönde bir düzenlemeye yer

---

⁵⁶ Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, Güncelleştirilmiş 11. Basım, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009, s.582.

⁵⁷ Yiğit, s.209.

verilmemiştir. Ayrıca YTTK sisteminde temsilcilerin pay sahibinden aldıkları talimata aykırı oy kullanmalarının oyu geçersiz kılmayacağı açıkça hükme bağlanmıştır (YTTK m.427, f.1). Dolayısıyla temsilcilerin genel kurulda pay sahibinin talimatlarına; bildirge yayınlamak zorunda olan organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilcinin de talimat yerine geçen bildirgelerine aykırı şekilde oy kullanmaları mümkün olabilecektir. Zira YTTK m.428, f.5 uyarınca bildirgesine aykırı hareket eden kurumsal temsilcinin Borçlar Kanunu hükümlerine göre sorumlu olacağı düzenlenmiştir.

ABD hukukunda uygulanan proxy sisteminde ise pay sahipleri oy tercihlerini proxy form adını alan oy pusulalarında işaretlemek suretiyle saklamacı kuruluşa veya ihraççıya iletmektedir. Söz konusu oy pusulalarının değiştirilmesi söz konusu olmadığı gibi saklamacı veya ihraççının kullanılacak oylar konusunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Bu doğrultuda pay sahiplerinden proxy formları alan saklamacı veya ihraççının yazılı oy tercihlerini şirkete ulaştırmaktan başka bir işlevi olmamakta dolayısıyla pay sahibinin belirttiği tercihler dışında oy kullanma imkanı bulunmamaktadır⁵⁸. Yiğit konuyu “*Vekalet toplayan kişi pay sahibinin proxy belgesini işaretlemek suretiyle kullandığı oyu genel kurula taşımakta ve başkanlık divanına ulaşmasını sağlamaktadır. Bundan öte bir fonksiyonu bulunmamaktadır. Bu nedenle temsil ilişkisinden farklıdır. Temsil ilişkisinde, temsilci genel kurulda kendi iradesini açıklamakta ve oy kullanmaktadır. Burada ise vekalet toplayanın bir irade açıklaması yapması söz konusu değildir.*” şeklinde açıklamaktadır⁵⁹.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında pay sahibinin iradesinin proxy sistemindeki gibi mutlak olarak genel kurula yansıtacağı yönünde bir çıkarımda bulunmak mümkün olamamaktadır. Oysa oy hakkının pay sahibine ait olması ve genel kurula yansıtacak (yansıtması gereken) iradenin pay sahibinin iradesi olduğu düşünüldüğünde temsilcilerin talimata aykırı oy kullanabilmesine imkan tanınmasının gerekçesi anlaşılabilir. Talimata aykırı oy kullanılabilmesinin mümkün olmasının yaratacağı kaygı, YTTK'nın pay sahiplerinin en azından temsilcileri aracılığıyla genel kurula katılmalarının sağlanması ve bu sayede özellikle halka açık şirketlerde güç boşluğunun giderilmesi amacına ulaşılmasını engelleyecektir. Bu nedenle yurtdışı düzenlemelerine benzer

---

⁵⁸ Çeker, s.184.

⁵⁹ Yiğit, s.209.

şekilde pay sahibinin gerçek iradesinin genel kurula yansması için talimata aykırı oy kullanılmayacağına hükme bağlanmasının amaçlanan faydanın sağlanması için uygun olacağı kanısındayız.

3.4 Elektronik Ortamda Katılım

Genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılım YTTK'nın teknik ilerlemeleri hukuka yansıtan açıklamalarından biridir. YTTK'nın 1527 nci maddesinde anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy vermenin, fizikî katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğuracağı, bu hükmün uygulanması esaslarının bir tüzük ile düzenleneceği bu tüzüğün yürürlüğe girmesi ile birlikte genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin uygulanması pay senetleri borsaya kote edilmiş şirketlerde zorunlu hâle gelecektir. Genel kurullara elektronik ortamda katılım konusuna konunun önemine binaen çalışmanın 5 inci bölümünde detaylı olarak yer verilmiştir.

3.5 Oy Hakkının Toplam İtibari Değerle Orantılı Kullanılması

YTTK'da oy hakkı TTK'ya göre değişik bir sisteme bağlanmıştır. YTTK'da pay sahibinin oy hakkının payların toplam itibari değeriyle orantılı olarak kullanılacağı hükme bağlanmıştır. Böylece oy hakkına ilişkin olarak TTK döneminde geçerli olan "pay adedi" sisteminden "pay sahibinin paylarının toplam itibari değeri" sistemine geçilmiştir. TTK düzeninde itibari değerden soyutlanmış olarak her paya en az bir oy hakkı tanınmıştır. Dolayısıyla TTK sistemi farklı itibari değerli payların da eşit şekilde bir oy hakkını haiz olması gibi zoraki bir imtiyaza yol açmaktaydı⁶⁰. Oysa YTTK sisteminde oy hakkı, pay ve pay sayısı dikkate alınmaksızın toplam itibari değere göre hesaplanacaktır. Bu nedenle yeni sistemde farklı itibari değerli payların bir oy hakkı vermesi ve buna dayalı imtiyaz kaldırılmış olmaktadır. Bu şekilde pay sahibinin sermayedeki katkısıyla orantılı olarak oy hakkına sahip olmasıyla adil ve anonimlik ilkesine uygun bir sisteme geçilmiş olacaktır⁶¹. Diğer yandan imtiyazların Anayasadaki

⁶⁰ Konu hakkında detaylı bilgi ve tartışmalar için bkz.Sami Karahan, **Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması**, İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları No:98,1991, ss.39-45.

⁶¹ Moroğlu yetersiz bir gerekçeyle öğretilerde çok tartışmalı olan bir hususun kanun maddesi haline getirilmemesi gerektiği görüşünü savunmuş, mevcut çıkarlar dengesinin bozulabileceğini ileri sürdüğü değişikliğe karşı çıkmıştır. Moroğlu, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Değerlendirme ve Öneriler**, s.130.

eşitlik ilkesine olduğuna kadar Böylece gerekçede yer verilen aksi yöndeki açıklamalara rağmen eski düzenlemede de yorum yoluyla ulaşılan ve son dönemde doktrinde güçlü bir şekilde savunulan bu ilke açık bir kanun hükmü haline gelmiştir⁶². Kanımızca da YTTK ile yapılan bu değişiklik isabetlidir.

3.6 İç Yönerge Hazırlama Zorunluluğu

YTTK'nın 419 uncu maddesinin ikinci fıkrası genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin yönetim kurulu tarafından bir iç yönerge hazırlanacağını hüküm altına alan yeni bir düzenleme öngörmektedir. Yönergenin asgari unsurları Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenecektir. Genel kurulun onayından sonra yürürlüğe girecek olan iç yönergenin ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde (TTSG) ilan ettirilmesi şart koşulmuştur⁶³. Söz konusu yönergenin asgari unsurları çalışma tarihinde henüz Bakanlık tarafından belirlenmemiştir.

4. Borsaya Kote Şirketlerin Uyacakları Özel Düzenlemeler

Borsaya kote şirketler YTTK ve anılan kanun uyarınca çıkarılacak ikincil düzenlemelerin yanında aynı zamanda SPKn'na tabi olmaları nedeniyle sermaye piyasası mevzuatına uymakla yükümlüdürler. SPKn dışındaki düzenlemelerin çalışma konumuzla ilgili olanların başlıcaları halka açık anonim ortaklıkların; genel kurullarında vekaleten oy kullanılmasında, sermaye ve yönetiminde kontrolü sağlamak amacıyla pay sahiplerine çağrıda bulunarak vekalet toplanmasında uyulması zorunlu ilke ve esasların düzenlendiği Vekalet Tebliği, bir borsada işlem gören sermaye piyasası araçlarının değerini ve yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek veya haklarını kullanmalarına yönelik önemli olay ve gelişmelerde kamuya açıklanacak özel durumlar ile bunların açıklanma esaslarının düzenlendiği “Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri: VIII, No: 54)”, halka açık anonim ortakların esas alacakları Kurumsal Yönetim İlkelerini düzenlendiği “Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliği'dir (Seri:IV, No:54)”. Bu bağlamda çalışmamızda YTTK uyarınca genel kurul toplantıları ele

---

⁶² Kendigelen, s.286.

⁶³ Madde gerekçesinde Alman POK m.129(1)'in örnek alındığı belirtilmektedir.

alınırken sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde yapılması gerekenlere de ilgili bölümlerde yer verilecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

GENEL KURULUN HUKUKİ NİTELİĞİ

1. Genel Kurul Kavramı

TTK'da genel kurulun tanımına yer verilmemiştir. YTTK'da ise “pay sahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar” demek suretiyle genel kurulun şirket işlerine ilişkin kararların alındığı ve pay sahipliği haklarının kullanıldığı bir iç organ niteliği taşıdığı hükme bağlanmıştır⁶⁴ (YTTK m.407). Genel kurulun iç organ olma özelliği; genel kurulun bazı istisnalar dışında şirketin dış ilişkilerine dair kararlar alamaması, şirketi dışarıya karşı temsil edememesi, şirketin yönetimine ilişkin yetkilerinin olmamasını da beraberinde getirir⁶⁵.

Genel kurulun üst organ niteliğine sahip olduğunu savunan görüşler mevcutsa da genel kurul bir üst organ niteliği de taşımamaktadır⁶⁶. Tekinalp, genel kurulun tüm yetki ve gücü kendinde topladığına ilişkin teorinin yirminci yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren terk edilmeye başlandığını belirtmektedir. Yine Tekinalp'e göre tüm gücün genel kurulda toplandığı görüşünün yerine bugün kabul edilen görüş şirket organları arasında işlevler ayrımı bulunması sebebiyle organların eşit yetkide oldukları görüşüdür⁶⁷.

2. Genel Kurulun Devredilemeyen Yetkileri

Genel kurulun kanundan ve esas sözleşmeden kaynaklanan yetkilerinin bir kısmı devredilemez niteliktedir. Yetkilerin devredilemez olmasından kasıt genel kurulun devredilemez yetkisi kapsamındaki konularda genel kurul dışındaki organlara yetki devri yapılamayacağı ve bu konularda karar vermeye yetkili tek organın genel

---

⁶⁴ YTTK m.407 gerekçesi, bkz Parlar, s.364.

⁶⁵ Ünal Tekinalp, *Tek Kişilik Ortaklık I Tek Payscaleli Anonim Ortaklık*, 1. Basım, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011, s.164.

⁶⁶ Ansay, s.169, Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Temel Esaslar*, 10. Basım, Ankara: Karahan Kitapevi, 2011, s.239.

⁶⁷ Tekinalp, *Tek Kişilik Ortaklık*, s.166.

kurul olduğudur⁶⁸. YTTK'nın 408 inci maddesinde genel kurulun hangi görev ve yetkilerinin devredilemez nitelikte olduğu açıkça sayılmıştır. Ancak aynı maddede genel kurulun kanun ve esas sözleşmede açıkça belirtilen hallerde karar alacağı da düzenlenmektedir. O halde genel kurulun kanunda sayılmış olan yetkileri sınırlı sayıda değildir. Kanunun diğer hükümlerinde genel kurula özgülenmiş yetkilere örnek vermek gerekirse, anonim ortaklıklarda birleşmeyi düzenleyen 151 inci madde, bölünmeyi düzenleyen 173 üncü madde, şirketin tür değiştirmesine ilişkin 189 uncu madde sayılabilir. Şirketin sona erme ve tasfiyesine düzenleyen hükümler içerisinde yer alan şirketin feshine karar verilmesini düzenleyen 529 uncu madde, tasfiye memurunun atanmasına ilişkin 536 ncı, görevden alınmasına ilişkin 537 inci, aktiflerin satışını düzenleyen 538 inci maddeler de genel kurulun devredilemez yetkilerini düzenleyen hükümler içermektedir.

YTTK'da genel kurulun devredemeyeceği yetkiler, çeşitli hükümlerde yer alan devredilemez görev ve yetkiler saklı tutulmak suretiyle sayılmıştır (YTTK m.408). Maddede açıkça sayılan devredilemez yetkiler şu şekildedir:

- i. esas sözleşmenin değiştirilmesi;
- ii. yönetim kurulu üyelerinin seçimi, görev süreleri, ibra edilmeleri, görevden alınmaları ve üyelerin ücret, huzur hakkı, prim gibi haklarının belirlenmesi; denetçi ve işlem denetçisinin seçilmesi ve görevden alınması;
- iii. finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, kar payı ve kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin kullanılmasına ilişkin kararların alınması;
- iv. şirketin feshi;
- v. önemli miktarda şirket malvarlığının toptan satışı.

TTK'da genel kurulun devredemeyeceği yetkiler kanunda bir arada düzenlenmiş olmamakla birlikte Komiser Yönetmeliği'nin 15 inci maddesinde sayılmıştı. Söz konusu yetkilerin yönetmelikle düzenlenmesinin mümkün olmadığı ve TTK sistemi içinde yer almaması nedeniyle 15 inci maddenin hukuken sonuç doğurmayacağı ileri sürülmüşse de YTTK m.408 hükmünün bu tartışmaları açıklığa

---

⁶⁸ Pulaşlı, s.241.

kavuşturacağı düşünülmektedir⁶⁹. Ayrıca madde metninde sayılanlar yanında kanunun çeşitli hükümlerinde sayılan haller saklı tutulmuştur.

3. Devredilebilen Yetkiler

Genel kurulun yetkilerini devredememesi esastır⁷⁰. Ancak münhasıran genel kurula özgülenmiş yetkiler dışındaki yetkilerin şirketin diğer organlarına devredilmesi mümkündür. Bunun için esas sözleşmede hüküm bulunması veya genel kurulda karar alınması gerekmektedir⁷¹. TTK'da konuyla ilgili açık bir hüküm bulunmamasına rağmen SPKn'da halka açık anonim şirketlerde genel kurulun bazı yetkilerinin yönetim kuruluna devredilebileceği hükme bağlanmıştır. Söz konusu düzenlemeler, SPKn. m.12, f.2 uyarınca kayıtlı sermaye sisteminde sermayenin artırılması, SPKn. m.13 uyarınca tahvil ve sermaye piyasası aracı niteliğindeki diğer borçlanma senetlerinin ihracı, SPKn. m.15, f.4 uyarınca temettü avansı dağıtılması ve SPKn. m.12, f.5 uyarınca imtiyazlı veya itibari değerinin üzerinde hisse senedi çıkarılması, pay sahiplerinin yeni pay alma haklarının sınırlandırılması, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı nitelikte karar alınmasıdır⁷². Bu düzenlemelerin amacı, sermaye piyasalarında yaşanan hızlı ve anlık gelişmeler karşısında halka açık şirketlerin aynı hızda karar alabilmelerine imkan vermektir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta yönetim kurulunun bu yetkisinin de genel kuruldan kaynaklandığı ve sınırsız olmadığıdır. Yönetim kurulu ancak genel kurul tarafından yetkilendirildiği durumlarda ve bu yetkinin sınırları içerisinde hareket edebilmektedir.

4. Genel Kurulun Yetkisinin Sınırları

Genel kurulun kimi devredilemez yetkileri, belli kısıtlamalar çerçevesinde kullanılabilir. Eski TTK döneminde bu kısıtlamaların başında şirketin amaç ve konusu sayılmaktaydı⁷³. Gerçekten de TTK'nın 137 nci maddesinde şirketlerin ancak esas sözleşmede yazılı işletme konusunun kapsamında kalan konularda hak kazanabilecekleri ve borç altına girebilecekleri hükme bağlanmıştır. Bu kurala "ultra

⁶⁹ Hasan Karşlıoğlu "Anonim Şirket Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması ve Etkileri", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Gazi Üniversitesi SBE, 2007, s.57.

⁷⁰ Poroy, s.366.

⁷¹ Orhan Nuri Çevik, **Uygulamada Şirketler Hukuku**, 3. Basım, Ankara: Yetkin Yayınları, 2002, s.462.

⁷² Özer, s.14.

⁷³ Özer, s.15, Pulaşlı, s.242, Çevik, **Uygulamada Şirketler Hukuku**, s.462.

vires” adı verilmekteydi. Buna göre şirketi temsil edenler tarafından yapılan ancak şirketin esas sözleşmesinde belirlenmiş amaç ve konusuna girmeyen “ultra vires – konu dışı” işlemler geçersiz olmaktadır. Dolayısıyla genel kurulun şirketin amaç ve konusu dışında kalan konularda aldığı kararlar da yok sayılmakta⁷⁴ ve hüküm ifade etmemekteydi⁷⁵. Yeni TTK sisteminde *ultra vires* kuralı kaldırılmış olup Yürürlük Kanunu’nun 15 inci maddesinde şirket esas sözleşmelerinde yer alan ve şirket ehliyetinin esas sözleşmede yer alan şirketin konusu ile sınırlı olduğunu düzenleyen esas sözleşme hükümlerinin YTTK’nın yürürlük tarihinden itibaren hükümsüz olacağı açıkça hükme bağlanmıştır⁷⁶. YTTK’nın genel gerekçesinin 112 sayılı paragrafında Avrupa Ekonomik Topluluğu’nun 1968 tarihli bir yönergesiyle *ultra vires* kuralının üye ülkelerin kanunlarından çıkarılmasının öngörüldüğü ve bu hüküm ile üçüncü kişilerin korunmasının amaçlandığı nitekim şirketi temsile yetkili kişilerin şirket adına yaptıkları işlemlerin şirketi bağlayacağına dair güvenin sağlanmasının işlem güvenilirliği için şart olduğu belirtilmektedir.

4.1. Üçüncü Kişilerin Hakları

Genel kurulun yetkisinin çerçevesini çizen unsurlardan bir diğeri üçüncü kişilerin haklarıdır. Genel kurulun aldığı karar üçüncü kişilerin haklarını ihlal ettiği takdirde bu kararlar hüküm doğurmamaktadır⁷⁷. Dolayısıyla Pulaşlı’nın verdiği örneği ele alacak olursak, şirketin üçüncü kişi ile yapmış olduğu ve geçerli şekilde meydana gelen bir sözleşmenin genel kurulun alacağı bir kararla fesholunması veya tek taraflı olarak değiştirilmesi mümkün değildir⁷⁸. Bu şekilde alınmış bir genel kurul kararı üçüncü kişiye karşı hüküm doğurmayacaktır.

4.2. Diğer Organların Devredilemez Yetkileri

Şirketin genel kurul dışındaki organlarının devredilemez yetkileri kapsamına giren konularda genel kurul karar alamaz, bu şekilde alınan kararlar hüküm

---

⁷⁴ Erdoğan Moroğlu, **Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, 4. Basım, İstanbul: Beta, 2004, s.123.

⁷⁵ Pulaşlı, s.242.

⁷⁶ Kendigelen, s.100.

⁷⁷ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.123.

⁷⁸ Pulaşlı, s.243.

doğurmamaktadır⁷⁹. Her ne kadar genel kurul diğer organların yetkisine giren konularda karar alamamaktaysa da şirket organlarının seçiminde, ibralarında ve azledilmelerinde yetkili organ genel kurul olduğundan bu organların kararlarında dolaylı yoldan etkili olabilmektedir⁸⁰. Ancak yeni TTK sisteminde denetçilerin şirketin bir organı olmaktan çıkarılarak bu görev ve yetkinin bağımsız denetçilere verilmiş olması karşısında genel kurulun denetim yetkisi çerçevesindeki kararlar üzerindeki etkisinin en aza indirildiği düşünülmektedir. Nitekim YTTK m.399, f.1 uyarınca denetçi genel kurul tarafından seçilmekle birlikte görevden alınması ancak aynı maddenin dördüncü fıkrasında belirtildiği şekilde mahkeme kararıyla olabilmektedir.

4.3. Azlık Hakları

YTTK m.411 uyarınca sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde ise yirmide birini oluşturan pay sahipleri azlığı oluşturmaktadır. Genel kurullarda çoğunluk oyuyla karar alındığı durumlarda kararlarının azlığı oluşturan pay sahiplerinin haklarını ihlal eder nitelikte olmaması gerekmektedir. Nitekim çoğunluğu sağlayamayan azlığın hakları ve hatta pay sahiplerinin bireysel hakları dahi ihlal edilmemelidir⁸¹.

4.4. İmtiyazlı ve Oydan Yoksun Paylar

Genel kurulun yetkisini sınırlayan hallerden bir diğeri imtiyazlı ve oydan yoksun payların bulunmasıdır. Şirket esas sözleşmesinden imtiyazlı veya oydan yoksun paylar ihdas edilmiş ise bu payları ilgilendiren genel kurul kararları söz konusu pay sahiplerinin alacağı özel bir kararla onaylanmadıkça geçerli olmamaktadır.⁸²

Yeni TTK'nın 454 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına getirilen hüküm ile 6762 sayılı TTK zamanında tartışmalı olan bir konu açıklığa kavuşturulmuştur. Esas sözleşme değişikliklerinde imtiyazlı payların sahipleri veya temsilcilerinin genel kurulda verdikleri oy oranları, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda aranan oranlarla örtüştüğü takdirde ayrıca özel toplantı yapılmasına gerek olmamaktadır.

---

⁷⁹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.123.

⁸⁰ Pulaşlı, s.243.

⁸¹ Oğuz İmregün, **Anonim Ortaklıklar**. 2. Basım. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1970, s.83.

⁸² Karahan, ss.141-146.

5. Genel Kurul Toplantı Türleri

Şirket genel kurulları olağan ve olağanüstü toplanabilmektedir (YTTK m.409). Ayrıca imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte kararların alınması söz konusu olduğunda toplanması gereken imtiyazlı pay sahipleri genel kuruluna ilişkin açıklamalarımız aşağıda yer almaktadır.

5.1. Olağan Toplantı

Olağan genel kurul toplantısı her faaliyet döneminin sonundan itibaren üç ay içinde yapılır (YTTK m.409). Bu düzenleme TTK'da yer alan düzenlemeden farklı değildir. Faaliyet dönemi genellikle takvim yılıdır ve 01 Ocak günü başlayıp 31 Aralık günü sona erer⁸³. Bu nedenle uygulamada genel kurullar genellikle takvim yılının sona ermesini takiben üçüncü ayda yani mart ayında yapılmaktadır. Ancak Maliye Bakanlığı, vergi tahsilatına ilişkin sebeplerle bazı şirketler için özel hesap dönemleri belirleyebilmektedir. Belirlenen özel hesap dönemleri bir aylık da olsa söz konusu şirketler için yıllık hesap dönemi sayılmakta ve şirket yıllık hesap dönemi sonunda yerine getirmesi gereken yükümlülüklerini bu dönem sonunda yerine getirmektedir. Bu durumda Maliye Bakanlığı'nca kendilerine özel hesap dönemi belirlenen şirketler, özel hesap dönemlerinin sonundan itibaren üç ay içinde olağan genel kurul toplantılarını yapmak durumundadırlar⁸⁴.

Olağan genel kurul toplantısının üç aylık sürenin bitiminden sonra toplanması, o genel kurulda alınan kararların geçerliliğini etkilemez⁸⁵. Dolayısıyla bu üç aylık sürenin hak düşürücü değil zorlayıcı bir süre olduğu söylenebilir. Olağan genel kurul toplantısı, öngörülen sürede toplantı yeter sayısının elde edilememesi nedeniyle toplanamamış veya toplanıp da azlığın talebi üzerine ertelenmişse, yapılacak olan ikinci toplantının niteliği değişmeyecektir. Bu durumlar üzerine yapılan ikinci genel kurul toplantıları da olağan genel kurul toplantılarıdır⁸⁶.

---

⁸³Ali Abdullah Doğan, **Sermaye Şirketleri Kuruluş ve Genel Kurul Rehberi**, 1. Basım, Ankara: Turhan Yayınevi, 1997, s.119.

⁸⁴Doğan, s.119.

⁸⁵Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.170.

⁸⁶Oğuz İmregün, **Kara Ticareti Hukuku Dersleri (Genel Hükümler-Ortaklıklar-Kıymetli Evrak)**. 13. Basım. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2005.s.290.

TTK'nın 364 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Yılda birkaç kere kazançlarını dağıtan anonim şirketlerde her dağıtım için, umumi heyeti toplantıya davet lazımdır." hükmü YTTK'nın ilgili 409 uncu maddesinden çıkarılmıştır. Bu değişikliğin nedeni gerekçede açıklandığı şekliyle söz konusu hükmün yorum güçlüklerine yol açması, uygulamasının bulunmaması ve kar payı avansı karşısında anlamını yitirmiş olmasıdır. Temettü avansı da denilen kar payı avansı, şirketlerin hesap dönemi içerisinde veya hesap dönemi sona ermiş olsa bile kar dağıtım kararı alınmaksızın kar dağıtımını yapabilmelerine olanak veren düzenlemedir. Bu şekilde dağıtılan kar payı avansı, ileride yapılacak kar dağıtımında pay sahibinin sahip olduğu paya karşılık ödenecek kar payı miktarından mahsup edilmekte ve avans olarak ödenmektedir. Halka açık şirketler açısından kar payı avansına ilişkin düzenleme, SPKn'nun 15 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında yer almaktadır. Halka açık olmayan sermaye şirketleri açısından ise TTK'da herhangi bir hüküm bulunmamaktayken YTTK'nın 509 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına konulan hükümlerle SPKn'na tabi olmayan şirketlerde kar payı avansı uygulamasına ilişkin olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na⁸⁷ tebliğ çıkarma yetkisi tanınmıştır.

Olağan genel kurul toplantılarında müzakere edilecek konular şirket organlarının seçimi, finansal tablolar, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu, karın kullanım şekli, dağıtılacak kar ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesi, yönetim kurulu üyelerinin ibrası ile faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konular olarak belirlenmiştir (YTTK m.409, f.1).

5.2. Olağanüstü Toplantı

Olağanüstü genel kurul toplantısı, olağan geneldan farklı olarak, toplantının yapılabilmesi için belli bir zamanı olmayan ivedi ve mecburi sebepler çıktığı takdirde veya lüzumu halinde yapılan, bununla birlikte gündemini toplantının yapılmasını gerektiren sebeplerin oluşturduğu genel kurul toplantısıdır. Esas itibariyle olağan genel kurul toplantıları dışında kalan genel kurullar olağanüstü genel kurul toplantısı adını alır⁸⁸. YTTK'nın 409 uncu maddesi uyarınca olağanüstü genel kurul

---

⁸⁷ Gümrük ve Ticaret Bakanlığı olarak anlaşılması gerektiği hakkında bkz. 37 no.lu dipnot.

⁸⁸ Doğan, s.120.

gerekli olduğu takdirde toplanır. Olağanüstü genel kurul toplantılarında gündemi, toplanmayı gerektiren konular oluşturur. Ancak bu konular da olağan genel kurul toplantılarında olduğu gibi toplantıdan önce gündem maddesi haline getirilmelidir⁸⁹.

Olağanüstü genel kurullarda alınan kararlar ile olağan genel kurul kararları arasında etki ve geçerlilik bakımından fark bulunmamaktadır⁹⁰.

5.3. İmtiyazlı Pay Sahipleri Toplantısı

Şirket esas sözleşmesinde düzenlenmek kaydıyla paylara imtiyaz tanınması mümkündür (YTTK m.478). Kar payı, tasfiye payı, rüçhan hakkı ve oy hakkı gibi haklara ilişkin olarak paylara imtiyaz tanınabileceği kanunda düzenlenmiş ancak imtiyaz tanınabilecek haklar açısından bir kısıtlama getirilmemiştir. Hatta kanunda açıkça kanunda öngörülme-yen haklarda da paylara imtiyaz tanınabileceği belirtilmiştir (YTTK m.478). Ayrıca imtiyazın kişiye değil paya tanınabileceği hususu da maddede “...bazı paylara imtiyaz tanınabilir.” demek suretiyle hükme bağlanmıştır. Ayrıca madde gerekçesinde imtiyazın paya değil ancak kişiye tanınabileceği açıklanmaktadır.

Genel kurulda şirket esas sözleşmesinde yapılacak değişiklikler imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal ettiği takdirde imtiyazlı pay sahiplerinin bir karar alarak söz konusu değişiklikleri onaylaması gerekmektedir. TTK'nın 389 uncu maddesinde yer alan imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu, YTTK m.454 hükmünde, uygulamada karşılaşılan güçlükleri ve yorum farklılıklarını gidermeye yönelik ve açık hükümler şeklinde kaleme alınmıştır. Bu yönüyle YTTK hükmü çok daha detaylı bir düzenlemedir. TTK uyarınca imtiyazlı pay sahipleri genel kurullarında uygulanacak toplantı ve karar nisabının esas sözleşme değişikliklerinde uygulanan nisaplar olduğu düzenlenmişti (TTK m.389). YTTK'da ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanacağı ve toplantıda mevcut payların çoğunluğuyla karar alacağı düzenlenmektedir (YTTK m.454, f.3).

YTTK ile getirilen bir başka yenilik ise imtiyazlı pay sahipleri toplantısında, genel kurul kararı ile imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiğine karar verildiği

---

⁸⁹ Poroy, s.382.

⁹⁰ Ansay, s.170.

takdirde bu kararın gerekçeli bir tutanağa aktarılmasıdır. Madde gerekçesinde açıklandığı üzere bu düzenlemenin amacı; maddenin son fıkrasında öngörülen, yönetim kurulunun açtığı imtiyazlı pay sahipleri kararının iptali ve genel kurul kararının tescilli talepli davada mahkemelerin yapacağı denetimi kolaylaştırmaktır.

YTTK md.454, f.2 uyarınca imtiyazlı pay sahipleri, yönetim kurulu tarafından ve genel kurul kararının ilanından itibaren bir ay içinde toplantıya çağırılmalıdır. TTK'da denetçilere de bu görev verilmiş olmakla beraber YTTK'da artık şirket organı olmayan denetçilerin bu yetkisi kaldırılmış bulunmaktadır. Yönetim kurulu imtiyazlı pay sahiplerini toplantıya çağırmadığı takdirde imtiyazlı pay sahiplerinden her birinin çağrı yapılmasını mahkemeden isteme hakkı vardır. Çağrı yapılmasına rağmen imtiyazlı pay sahipleri, nisabın oluşmaması gibi sebeplerle toplanamadığı takdirde genel kurul kararı onaylanmış sayılır. Bu düzenlemenin amacı, genel kurul kararının askıda kalması ve uygulanamaması sebebiyle zarara uğrayabilecek olan şirketi korumaktır⁹¹. Maddenin altıncı fıkrasında imtiyazlı pay sahipleri toplantısında Bakanlık Temsilcisinin hazır bulunacağı ve tutanağı imzalayacağı açıkça düzenlenmiştir.

6. Toplantı Zamanı ve Yeri

YTTK'nın 409 uncu maddesinde olağan genel kurul toplantılarının her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılacağı; olağanüstü genel kurulların ise gerekli görüldüğü hallerde toplanacağı hükme bağlanmıştır.

Genel kurul toplantısının yapılacağı gün ve toplantı saati, genel kurula daveti gerçekleştiren merci tarafından belirlenir. Ancak bu belirleme yapılırken pay sahiplerinin çoğunluğunun katılabileceği bir zamanın seçilmesine özen gösterilmelidir⁹². Esas sözleşmede aksine düzenleme yer almadıkça genel kurulun toplanacağı yer şirket merkezidir (YTTK m.409). Uygulamada şirket merkezinde toplanan genel kurullara ilişkin çağrılarda açık adresin belirtilmediği ve toplantının şirket merkezinde yapılacağı söylenmesiyle yetinildiği görülmekteyse de hamiline payları henüz iktisap etmiş olan veya adres değişikliği sebebiyle şirket merkezinin

---

⁹¹ YTTK m.454 gerekçesi bkz. Parlar, s.402.

⁹² Çevik, s.464.

bulunduğu adresi bilmeyen pay sahiplerinin olabileceği göz önüne alınmalı ve açık adres her zaman belirtilmelidir⁹³.

7. Toplantıya Katılım

Yeni TTK sisteminde toplantının yapıldığı yere giderek genel kurula fiziken katılma usulü korunmuş olmakla birlikte genel kurullara elektronik ortamdan katılma imkanı da pay sahiplerine tanınmıştır. Borsaya kote şirketlerde elektronik yöntemlerle genel kurullara katılım imkanının pay sahiplerine sunulması zorunlu hale getirilmiştir (YTTK m.1527). Bu kapsam dışındaki şirketler açısından ise pay sahiplerine genel kurula elektronik yöntemle katılma imkanı sunmak ihtiyaridir. Burada yanlış anlamaya mahal vermemek açısından vurgulanması gereken nokta, yeni TTK sisteminde de TTK döneminde olduğu üzere tek bir genel kurul toplantısının yapıldığı ancak bu toplantıya katılım yollarının birden fazla olduğudur. Pay sahipleri fiziki veya elektronik yöntemlerden dilediklerini seçerek aynı toplantıya değişik kanallardan katılım göstermektedirler.

Genel kurul toplantısına katılabilecek kişiler, yönetim kurulu tarafından düzenlenen hazır bulunanlar listesinde ismi bulunan pay sahipleri ve bunların temsilcileridir (YTTK m.415). Ayrıca aksi kararlaştırılmadıkça intifa hakkı sahibinin de oy hakkını kullanabileceği YTTK'nın 432 nci maddesinin ikinci fıkrasında hükme bağlanmıştır. YTTK m.427, f.2 uyarınca hamiline pay senetleri açısından pay sahibinden yazılı temsil yetkisi alan rehin hakkı sahibi de genel kurulda oy hakkını kullanabilmektedir. Ayrıca hamiline pay senetlerini hapis hakkı, saklama, kullanım ödünce veya benzer sözleşmeler sebebiyle elinde bulunduran kimseler de pay sahibinin yazılı şekilde düzenleyeceği yetki belgesi ile genel kurula katılabilmektedirler (YTTK m.427, f.2) Payları SPKn'un 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen şirketler açısından hazır bulunanlar listesi, MKK tarafından sağlanan pay sahipleri çizelgesine göre hazırlanmaktadır (YTTK m.417).

Genel kurula katılma hakkı yalnızca oy hakkı sahipleri ile sınırlı değildir. Oy hakkından yoksun pay sahipleri de genel kurula katılarak oy hakkı dışında kalan haklarını kullanabilmektedirler. Yine genel kurulca toplantıya katılabileceğine karar

---

⁹³ Hayri Domaniç, **TTK Şerhi II, Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması**, Temel Yayınları: İstanbul, 1988, s. 828.

verilen kimseler genel kurula katılabilmektedirler. Moroğlu, genel kurula katılma hakkının oy hakkıyla sınırlanmaması gerektiğini nitekim “genel kurula katılma hakkının tartışmalara katılma, dilek ve önerilerde bulunma, iptal davası hakkının kullanılmasıyla işlemleri yapma ve bilgi alma hakkının kullanılmasını” da kapsadığını belirtmektedir⁹⁴. Bu görüşe göre bir kimsenin oy hakkı bulunmasa dahi kendisinin veya temsilcisinin genel kurula katılmasına ve oy hakkı dışında kalan haklarını kullanmasına izin verilmemesi, genel kurulda alınan kararların sakat ve iptal edilebilir olmasına yol açacaktır.

7.1. Toplantıya Katılım

Toplantıya katılma hakkına sahip olan kimseler, genel kurul çağrısında ilan edilen yer ve saatte bizzat kendileri veya yetkili temsilcileri hazır bulunarak toplantıya katılabilmektedirler. Bu kişiler YTTK m.415 hükmü uyarınca oluşturulan hazır bulunanlar listesinde ismi bulunan kişilerdir. Listede adı bulunan ve toplantıya bizzat gelen gerçek kişi katılımcılar kimliklerini göstererek; tüzel kişi temsilcileri ise yetki belgelerini ve kimliklerini göstererek toplantı salonuna girebilirler.

Genel kurul toplantılarına fiziken katılmak isteyen temsilcinin genel kurula kabulüne ilişkin olarak TTK'nın 360 ıncı maddesinde yalnızca yazılı belge şartı getirilmiştir. Bunun dışındaki şekil şartları ikincil düzenlemelerde yer almaktadır. Söz konusu şartlar Komiser Yönetmeliği hükümleri ve Vekalet Tebliği'nde bulunmaktadır. Bu doğrultuda temsilcilerin genel kurul toplantılarına kabulü için vekalet verenin imzasının noter aracılığıyla onaylanması veya noter onaylı imza sirkülerinin vekaletname ekinde yer alması zorunlu tutulmuştur. Ancak kanunda bulunan şekil şartına dair bir düzenlemenin daha alt seviyelerdeki başka düzenlemelerle ağrılaştırılması mümkün değildir. Doktrinde Yiğit, zdemir ve Pulaşlı, Komiser Yönetmeliği'nde yer alan söz konusu hükmün geçersiz olduğu grřndedirler⁹⁵.

Genel kurullarda temsil yetkisi verilmesine ilişkin söz konusu şekil şartları, yetkilendirmenin gerçek hak sahibi tarafından yapıldığının tespiti amacını taşımakla

---

⁹⁴ Moroğlu, *Hkmszlik*, s.103.

⁹⁵ Pulaşlı, s.254. zdemir Türkay, İlhan Yiğit. **Anonim şirket Genel Kurullarında Pay Sahibinin Temsili ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı**, Hüseyin lgen'e Armağan, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007, s.442.

birlikte Türk şirketlerinde pay sahibi olan yabancı yatırımcılar açısından bu şartları sağlamak çok zordur. Özdemir ve Yiğit tarafından belirtildiği üzere bu şartlar genel kurul toplantısı açılmadan önce Bakanlık temsilcileri tarafından sıkı şekilde incelenmektedir⁹⁶. Bu nedenle yabancı pay sahipleri, genel kurullarda oy kullanmak istememektedirler. Oysa ülkemizde sermaye piyasası araçları ve bunlara bağlı haklar diğer birçok ülkenin aksine hak sahibi bazında izlenmektedir. Dolayısıyla payları borsada işlem gören şirketlerin ortaklarının kim olduğu ve pay oranları Merkezi Kayıt Kuruluşu kayıtlarında mevcuttur. Bu nedendir ki YTTK'nın 417 nci maddesinde payları kayden izlenen şirketlerin genel kurul toplantılarına kimlerin katılacağı MKK kayıtları esas alınarak tespit edileceği hükme bağlanmıştır. Bu düzenleme karşısında temsil yetkisinin gerçek hak sahibi tarafından verildiğinin tespiti için MKK kayıtları yeterli görülmektedir.

YTTK'nın 1527 nci maddesi bir diğer katılım yöntemi olarak genel kurullara elektronik ortamda katılımı benimsemiş bulunmaktadır.⁹⁷.

---

⁹⁶ Özdemir, s.433.

⁹⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Beşinci Bölüm.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TOPLANTI ÖNCESİ İŞLEMLER

1. Genel Kurul Çağrısı İşlemlerinin Yerine Getirilmesi

Genel kurul çağrısının yapılmasına ilişkin olarak kanunda uyulması gereken usul kuralları öngörülmüştür. Genel kurulda alınan kararlarının geçerliliğini etkileyebileceği için söz konusu düzenlemelere hassasiyetle uyulması gereklidir. Ayrıca YTTK ile getirilen hükümler uyarınca kurumsal temsilci çağrısı, organın temsilcisinin ve bağımsız temsilcinin belirlenmesi gibi işlemlerin de genel kurul çağrısının ilanından önce yerine getirilmesi gerekmektedir.

1.1 Genel Kurulu Çağırma Yetkili Olanlar

YTTK'nın 410 ila 412 nci maddelerinde genel kurulu toplantıya çağırma yetkili olan kişiler düzenlenmiştir. Genel kurulun söz konusu hükümlerde belirtilenler dışındaki kişiler tarafından toplantıya çağırılması halinde o genel kurulda alınan kararların yoklukla malul olduğu doktrinde savunulmuştur⁹⁸. Genel kurul toplantıya çağırma esas yetkili organ yönetim kuruludur⁹⁹. Kanun belli durumlarda azlık ve tasfiye memurlarına da genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi vermiştir. Aşağıda açıklanacağı üzere bu haller yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırma görevini yerine getirmediği/getiremediği hallerdir.

1.1.1 Yönetim Kurulu

Genel kurulu olağan veya olağanüstü toplantıya çağırma yetkisi yönetim kuruluna aittir (YTTK m.410). Azledilen veya yönetim kurulu seçim kararı yok veya batıl olan yahut sonradan iptal edilen yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi yoktur¹⁰⁰. Görev süresi dolmuş olan yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırma yetkisinin bulunup bulunmadığı ise TTK'da açıklık bulunmaması sebebiyle doktrinde tartışılan bir konu olmuştur. Bu tartışmalara son vermek amacıyla

---

⁹⁸ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.95.

⁹⁹ Karşoğlu, s.165.

¹⁰⁰ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.73.

YTTK'nın 410 uncu maddesinde, görev süresi biten yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırabileceği hükme bağlanmıştır¹⁰¹.

1.1.2 Azlık

YTTK.m.411 uyarınca şirket sermayesinin en az onda birini, halka açık şirketlerde ise yirmide birini temsil eden payların sahipleri yönetim kurulundan genel kurulun toplantıya çağırılmasını isteyebilirler. Kanunda esas sözleşme ile bu hakkın daha az sayıdaki pay sahiplerine tanınabileceği düzenlenmiştir. Halka açık şirketlerde azlığın, şirket sermayesinin yirmide birini temsil eden pay sahiplerinden oluşması daha önce SPKn'nun 11 inci maddesinde düzenlenmekteydi. Bu hususun Ticaret Kanunu'nda da hükme bağlanması YTTK ile gelen bir yeniliktir.

Azlığı oluşturan pay sahipleri, genel kurulun toplantıya çağırılması taleplerini yönetim kuruluna noter kanalıyla iletmek zorundadırlar. Çağrı talebinin noter aracılığıyla iletilmesi TTK'da yer alamayan yeni bir hükümdür. Yönetim kurulu çağrıyı kabul ettiği takdirde en geç kırk beş gün içinde genel kurul toplanacak şekilde genel kurul çağrısını yayınlamak zorundadır. Söz konusu çağrı yükümlülüğü yönetim kurulunca yerine getirilmediği takdirde istemde bulunan azlık pay sahipleri çağrıyı yapmaya yetkilidirler (YTTK m.411, f.4). Böyle bir durumda azlığın mahkemeye başvurmasına gerek bulunmamaktadır¹⁰².

TTK'nın 329 uncu maddesinde “Şirketçe devralınan payların umumi heyette temsili caiz değildir” hükmü yer almaktadır. Bu hüküm karşısında, azlığın oluşabilmesi ve genel kurulu toplantıya çağırarak da dahil olmak üzere azlığa tanınan hakların kullanılabilmesi için kaç pay sahibinin bir araya gelmesi gerektiği konusunda doktrinde tartışmalar mevcuttur. Diğer bir deyişle TTK döneminde şirketin iktisap etmiş olduğu kendi paylarının azlığı oluşturacak nisabın hesabında dikkate alınıp alınmayacağı konusunda görüş birliği bulunmamaktaydı. Aynı şekilde genel kurul toplantı nisabının hesaplanmasında söz konusu payların dikkate alınıp alınmayacağı konusu da aynı başlık altında tartışılmaktaydı. Bu konuda Teoman, şirketin iktisap ettiği kendi paylarının genel kurul toplantı nisabı ve azlığı oluşturacak pay sahiplerinin hesabında dikkate alınması gerektiğini; nitekim kanunda “sermayenin onda biri” şeklinde düzenleme yer

¹⁰¹ Parlar, s.366.

¹⁰² Ünal Tekinalp, *Tek Kişilik Ortaklık*, s.171.

aldığından şirketin kendi iktisap ettiği payları da dahil olmak üzere tüm sermayenin hesaba alınmasının doğru olacağını savunmuştur¹⁰³. İmregün ise şirket tarafından devralınan kendi paylarının, paylar şirketin mülkiyetinde kaldığı sürece toplantı ve karar yeter sayılarının hesabında dikkate alınmaması gerektiği görüşündedir¹⁰⁴. Bu tartışmalara son verecek şekilde YTTK'nın 389 uncu maddesinde şirketin iktisap ettiği kendi payları ile yavru şirketin iktisap ettiği ana şirket paylarının, genel kurul toplantı nisabının hesaplanmasında dikkate alınmayacağı açıkça hükme bağlanmıştır. Bununla beraber birlikte azlığı oluşturacak pay sahipleri oranının hesaplanmasında şirketçe devralınmış olan payların hesaba katılıp katılmayacağına ilişkin olarak açık bir düzenleme YTTK düzenlemelerinde yer almamaktadır. Ancak toplantı nisabının hesaplanmasında getirilen düzenlemenin azlığın hesaplanmasında kıyasen uygulanacağı ve şirket tarafından devralınan payların hesaba dahil edilmeyeceği düşünülmektedir.

YTTK düzenlemesi uyarınca genel kurulun toplantıya çağırılması talebi yönetim kurulu tarafından yedi iş günü içinde olumlu cevaplanmadığı veya reddedildiği takdirde azlığı temsil eden pay sahipleri, mahkemeye başvurarak genel kurulun toplantıya çağırılmasına karar verilmesini talep ederler (YTTK m.412). Mahkeme, gündemin düzenlenmesi ve çağrının yapılması için bir kayyım atar. Bu kararlar aksi zorunlu görülmedikçe dosya üzerinden verilir (YTTK m.412). TTK'da azlığı temsil eden pay sahiplerinin çağrı talebi denetçiler tarafından kabul edilmediği takdirde mahkemenin azlığa, genel kurulu toplantıya davet etme veya gündeme madde ekleme yetkisi verebileceği düzenlenmekteydi. Yeni TTK'da böyle bir hüküm bulunmamakla birlikte mahkemenin toplantı yapılmasına gerek gördüğü takdirde gündemi hazırlamak ve genel kurul çağrısını yapmak üzere kayyım atayacağı hükme bağlanmıştır. Eski düzenlemede azlığın başvuracağı mahkeme yalnızca yetki yönünden belirlenmiş ve şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesi yetkili gösterilmişti. Yeni düzenlemede ise mahkemenin yetkisine ilişkin düzenleme aynen korunmakla birlikte görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olduğu da hükme bağlanmıştır¹⁰⁵.

TTK döneminde 367 nci madde hükmünde bu konuda bir açıklık bulunmadığından azlığın genel kurulun toplantıya çağırılması talebiyle mahkemeye

---

¹⁰³ Ömer Teoman, "Şirketçe Devralınan Payların Umumi Heyetçe Temsili Caiz Değildir Kuralının (TTK md.329 f. 3 c2) Anlamı", **Otuz Yıl Ticaret Hukuku Tüm Makalelerim**, Cilt I, 1.Basım, İstanbul: Beta, 2000, s.269.

¹⁰⁴ İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s.216.

¹⁰⁵ Kendigelen, s.265.

başvurması halinde mahkemenin duruşma yapıp yapmayacağı konusu doktrinde tartışılmıştır. Eriş, azlığın talebinin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği görüşündedir¹⁰⁶. Poroy ve İmregün ise mahkemenin gerek gördüğü takdirde söz konusu talebi duruşmalı olarak inceleyeceğini savunmuşlardır¹⁰⁷. YTTK m.421’de bu konuya açıklık getirilmiş ve mahkemenin zorunluluk olmadıkça dosya üzerinden inceleme yaparak karar vereceği hükme bağlanmıştır.

TTK’nın 365 inci maddesinde yer alan azlığı temsil eden pay sahiplerinin denetçilerden genel kurulun toplantıya çağrılmasını isteyebilecekleri yönündeki düzenleme, YTTK’da denetçilerin genel kurulu toplantıya çağırma yetkilerinin olmamasına istinaden kaldırılmış bulunmaktadır. Nitekim YTTK m.411 uyarınca da azlık yalnızca yönetim kuruluna başvurabilmektedir¹⁰⁸. Diğer yandan yeni düzenleme ile TTK m.367’de yer alan azlığın mahkemeye başvurusu halinde teminat yatırılması şartı kaldırılmış bulunmaktadır (YTTK m.412).

1.1.3 Pay Sahipleri

Yeni TTK düzenlemesi uyarınca yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya yönetim kurulunun mevcut olmaması durumlarında mahkemenin izniyle tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırabilmektedir (YTTK m.410, f.2). Mahkemenin bu kararı kesindir. Tek bir pay sahibinin genel kurulu toplantıya çağırabilmesi TTK hükümlerinde yer almayan bir düzenlemedir. Böyle bir durumda gündemin kimin tarafından belirleneceğine ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır. Moroğlu, tek bir pay sahibine genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi tanındığına göre gündemi belirleme yetkisinin de verildiğinin kabul edilmesi gerektiği görüşündedir¹⁰⁹.

¹⁰⁶ Doğan Eriş, **Ticari İşletme ve Şirketler**, 4.Basım. Ankara: Seçkin Yayınları, 2007, s.2008.

¹⁰⁷ Poroy, s.409; Oğuz İmregün, **Anonim Ortaklıklar**, 4.Basım, İstanbul, 1989, s.114 Aktaran: Hamdi Yasaman, **Şirketler Hukuku ve Sermaye Piyasası Hukuku ile İlgili Makaleler, Mütalalar, Bilirkişi Raporları**, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2006, s.48.

¹⁰⁸ Kendigelen, s.264.

¹⁰⁹ Erdoğan Moroğlu, **Değerlendirme ve Öneriler**, Genişletilmiş 6. Basım. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009, s.212.

1.1.4 Tasfiye Memurları

YTTK'nın 410 uncu maddesinde, tasfiye memurlarının, yalnızca görevleriyle ilgili konular açısından genel kurulu toplantıya çağırabilecekleri düzenlenmiştir. Madde gerekçesinde de tasfiye memurlarının genel kurulu toplantıya çağırma yetkilerinin yalnızca görevlerini ilgilendiren konularla sınırlı olduğu belirtilmiştir. Paralel şekilde YTTK'nın 535 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca tasfiye memurları tasfiye işlerinin gerektirdiği konularda genel kurulu toplantıya çağırabilmektedirler.

1.1.5 Denetçilere İlişkin Düzenleme

YTTK'da denetçiler şirketin bir organı olmaktan çıkarılmıştır. YTTK'nın 400 üncü maddesi uyarınca ancak ortakları, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir olan bağımsız denetleme kuruluşları anonim şirkete denetçi olarak seçilebilmektedir ve 399 uncu madde uyarınca denetçiler ancak şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesi tarafından görevden alınabilmektedir. Yeni kanun düzenlemesinde şirket organı olmaktan çıkarılan denetçilerin genel kurulu toplantıya davet etme yetkileri de kaldırılmış bulunmaktadır. Paralel şekilde denetçilerin imtiyazlı pay sahiplerini toplantıya çağırma yetkileri de kaldırılmıştır.

2. Kurumsal Temsilci Çağrısının Yapılması

Genel kurul toplantısından önce kurumsal temsilcilerin belirlenmesine ilişkin yapılması gereken işlemler YTTK'nın 428 inci maddesinde hükme bağlanmıştır. Düzenleme uyarınca yönetim kurulu, genel kurul çağrısının yayınlanmasından kırk beş gün önce pay sahiplerinin kurumsal temsilci önerilerini şirkete iletmeleri ve kurumsal temsilci olmak isteyen kişilerin şirkete başvurmaları için bir ilan ve şirketin web sitesinde bir duyuru yayımlar¹¹⁰. Bu duyuruda pay sahiplerinden önerdikleri kurumsal temsilcilerin kimliklerini ve iletişim bilgilerini yedi gün içinde şirkete bildirmeleri ve kurumsal temsilci olmak isteyen kişilerin de şirkete başvurmaları istenir. Şirket, bu şekilde pay sahipleri tarafından şirkete bildirilen ve kurumsal temsilci olmak için şirkete başvuran kişileri ve bu kişilerin iletişim bilgilerini ilan eder ve şirketin internet sitesinde

---

¹¹⁰ Bu sürenin uzunluğu ve uygulamada ortaya çıkabilecek sorunlar için bkz. Birinci Bölüm 3.2.2 Kurumsal Temsilci.

yayınlar. Kurumsal temsilci sıfatıyla vekalet toplanabilmesi için öncelikle bu şartların yerine getirilmesi gerektiği hükümde açıkça belirtilmektedir.

3. Organın Temsilcisinin Belirlenmesi

Yönetimin istekleri doğrultusunda oy kullanacak olan organın temsilcisi şirket tarafından şirketin pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri veya üçüncü kişiler arasından belirlenir¹¹¹. YTTK m.428 hükmünde organın temsilcisinin kimin tarafından belirleneceği açıkça belirtilmemekle birlikte Tekinalp, bağımsız temsilcinin de organın temsilcisi gibi yönetim kurulu tarafından önerildiğini eserinde belirtmektedir¹¹². Kendigelen ise YTTK m.374 uyarınca organın temsilcisinin yönetim kurulu tarafından seçilmesi gerektiği görüşündedir¹¹³.

Organın temsilcisine ilişkin iletişim bilgileri, şirket esas sözleşmesinde belirlendiği şekilde ilan edilmek ve şirketin internet sitesinde yayınlanmak zorundadır (YTTK m.428). Ayrıca kanunun 430 uncu maddesi uyarınca organın temsilcisi, ne yönde oy kullanacağını açıklayan bir bildirge yayınlamakla yükümlüdür. Yönetim kurulu genel kurul çağrısıyla beraber organın temsilcisine ilişkin iletişim bilgilerini de ilan eder ve şirketin internet sitesinde yayınlar (YTTK m.428, f.2). Organın temsilcisi, radyo, televizyon, gazete veya diğer araçlar vasıtasıyla temsil belgelerinin içeriğini ve ne yönde oy kullanacağını gerekçeleriyle beraber açıklamak zorundadır (YTTK m.430). Pay sahiplerinin organın temsilcisine talimat vermesi mümkün değildir, organın temsilcisi yönetim kurulunun tercihleri doğrultusunda ve YTTK m.430 uyarınca yayınladığı bildirgesinde beyan ettiği yönde oy kullanır¹¹⁴.

4. Bağımsız Temsilcinin Belirlenmesi

Şirket tarafından organın temsilcisi seçildiği takdirde bir de bağımsız temsilci belirlenmesi gerekmektedir¹¹⁵ (YTTK m.428). Şirket organın temsilcisi atamıyorsa bağımsız temsilci seçilmesine de gerek bulunmamaktadır. Bağımsız temsilci, organın temsilcisi gibi yönetim kurulu tarafından seçilip ilan edilse de ondan farklı olarak

¹¹¹ Tekinalp, *Tek Kişilik Ortaklık*, s.181.

¹¹² Tekinalp, *Tek Kişilik Ortaklık*, s.182.

¹¹³ Kendigelen, s.279.

¹¹⁴ Tekinalp, *Tek Kişilik Ortaklık*, s.182.

¹¹⁵ Eleştiri için bkz. Birinci Bölüm 3.2.1 Organın Temsilcisi ve Bağımsız Temsilci.

yönetimin isteklerinden bağımsız şekilde oy kullanır. Bağımsız temsilci de organın temsilcisi gibi esas sözleşmede belirtilen şekilde ilan edilir ve şirketin internet sitesinde yayınlanır (YTTK m.428). Ayrıca yönetim kurulu genel kurul çağrısıyla beraber bağımsız temsilciye ilişkin iletişim bilgilerini de ilan eder ve şirketin internet sitesinde yayınlar (YTTK m.428, f.2). Bağımsız temsilci, radyo, televizyon, gazete veya diğer araçlar vasıtasıyla temsil belgelerinin içeriğini ve ne yönde oy kullanacağını gerekçeleriyle beraber açıklamak zorundadır (YTTK m.430). Organın temsilcisinde olduğu gibi pay sahiplerinin bağımsız temsilciye talimat vermesi mümkün değildir.

5. Genel Kurul Çağrısının Yapılması

Genel kurul çağrısında ilan edilecek hususların ne olduğu TTK'da olduğu gibi YTTK'da da düzenlenmemiştir. Bu konu TTK uyarınca çıkarılan Komiser Yönetmeliği'nde düzenlendiğinden YTTK'nın 407 nci maddesi uyarınca çıkacak yönetmelikte belirsizliğin giderileceği düşünülmektedir. Diğer yandan genel kurulda esas sözleşme değişikliğine gidilecekse yönetim kurulu tarafından esas sözleşme değişikliği kararı alınarak değiştirilecek maddelerin eski ve yeni şekillerini içeren değişiklik metinleri hazırlanır ve bu metinler şirket temsilcileri tarafından imzalanır. Söz konusu değişiklik metinleri de YTTK'nın 453 ncü maddesi uyarınca çağrı metninde ilan edilir.

Genel kurul çağrısının, toplantı tarihinden en az iki hafta önce şirketin internet sitesinde, TTSG'de ve şirket esas sözleşmesinde öngörülen şekilde yayınlanması gerekmektedir¹¹⁶. Pay defterinde kayıtlı pay sahipleri ile önceden pay senetlerini veya pay sahipliğini ispat eden belgeyi şirkete tevdi ederek adreslerini bildiren pay sahiplerine iadeli taahhütlü mektup gönderilerek bildirimde bulunulur (YTTK m.414). YTTK'nın 414 üncü maddesini karşılayan TTK m.368 düzenlemesinde, “pay defterinde kayıtlı pay sahipleri” yerine “hisse senetleri nama yazılı olan pay sahipleri” denmekteydi. Dolayısıyla şirketin iadeli taahhütlü mektupla bildirimde bulunma yükümlülüğü yalnızca hisse senetleri nama yazılı olan pay sahipleri açısından

---

¹¹⁶ Hissedarlar Direktifinin 5 inci maddesi uyarınca genel kurul çağrısı genel kuruldan en az 21 gün önce ilan edilmelidir. Tüm hissedarlara genel kurula elektronik ortamda katılma imkanı sağlandığı takdirde, genel kurul tarafından yıllık olağan genel kurul dışındaki genel kurullara ilişkin çağrının en az 14 gün gün öncesinden yapılması kararlaştırılabilir. SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre söz konusu çağrının genel kuruldan üç hafta önce yapılması tavsiye edilmektedir. YTTK'da ki iki haftalık süre minimum süre olup kurumsal yönetim ilkelerine uymak isteyen şirket bu çağrıyı üç hafta önceden yapacaktır.

geçerliydi. Ancak yeni düzenleme ile şirketin, söz konusu bildirimde pay defterinde kayıtlı pay sahiplerine yapılacağı düzenlendiğinden nama yazılı pay sahiplerine ek olarak senede bağlanmamış pay sahipleri ve intifa hakkı sahiplerine de bildirimde bulunulması gerekmektedir. Bu gereklilik, YTTK'da senede bağlanmamış pay sahipleri ile intifa hakkı sahipleri de pay defterine kaydedilmesi gereken kişiler arasında sayılmış olmasından kaynaklanmaktadır (YTTK m.499, f.1).

YTTK m.414 hükmü uyarınca pay defterine kayıtlı pay sahipleri ile önceden pay senetlerini veya pay sahipliğini ispat eden belgeyi şirkete tevdi ederek adreslerini bildiren pay sahiplerine yapılacak bildirimde toplantı günü ve gündemle birlikte genel kurul çağrısının ilan edildiği veya edileceği gazeteler de iadeli taahhütlü mektup yoluyla bildirilir. Gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazetelerin de pay sahiplerine yapılacak bildirim kapsamına alınması yeni bir düzenlemedir.

SPKn. m.11, f.6 hükmüyle borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem gören şirketlerde şirketin toplantı gününü pay sahiplerine bildirme yükümlülüğünün olmadığı kabul edilmiştir. YTTK düzenlemesinde bu husus açıkça belirtilmiş ve YTTK ile SPKn. hükümleri arasında uyum sağlanmıştır (YTTK m.414, f.2).

YTTK m.428 uyarınca, yönetim kurulu genel kurulu çağrısıyla beraber varsa organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilcilerin iletişim bilgilerini de ilan etmek zorundadır.

5.1 Usulsüz Çağrı

Genel kurullarda usulüne uygun şekilde çağrı yapılmaksızın karar alınması halinde bu kararın yok hükmünde olduğu mu yoksa usulsüz çağrının yalnızca kararın iptali davası açmak için bir iptal sebebi mi sayılacağı doktrinde ve Yargıtay kararlarında tartışılmıştır. TTK'nın genel kurul çağrısının yapılışını düzenleyen 368 inci madde hükmüne aykırı şekilde yapılan çağrılara ilişkin olarak Yiğit, bu şekilde toplanan genel kurullarda alınan kararların yoklukla malul olduğu yönünde doktrinde çoğunluk görüşü bulunduğunu belirtmektedir¹¹⁷. Çoğunluk görüşüne katılan Moroğlu, çağrının genel kurul kararının hukuken oluşması için kanunda emredici şekilde sayılan şartlardan biri olduğunu dolayısıyla kurucu unsurların eksikliği nedeniyle genel kurul kararlarının

---

¹¹⁷ Yiğit, s.99.

şeklen meydana gelmediklerini savunmaktadır¹¹⁸. Bu halde butlan değil ancak yokluk söz konusu olabilir.

Teoman'ın bu konudaki görüşü ise, genel kurul çağrısının yasada öngörüldüğü şekilde yapılmaması nedeniyle genel kurul kararlarının yoklukla malul olması ve bu yokluğun her zaman ileri sürülebilir olması düşüncesi doğru görünmekle beraber; özellikle çok sayıda pay sahibi bulunan şirketlerde bu görüşü benimsemenin hukuk güvenliğini sarsacağı yönündedir¹¹⁹. Bu noktada Yiğit, davetin yapılmadığı durumlarda bir pay sahibine davet yapılmaması ile bir grup pay sahibine çağrı yapılmaması arasında ayırım yapılamayacağı aksi halde pay sahibinin anonim ortaklık karşısında korunamayacağı yorumunu yapmaktadır¹²⁰. Boztosun çağrıda usulsüzlüğe duyurulmamış bir gündemin neden olması durumunda yoklukla malullüğün söz konusu olacağını, ancak geçerli bir gündem var ise iptal edilebilir bir genel kurul karardan bahsedilebileceği görüşündedir.¹²¹

Yargıtay'ın bu konuda her iki yönde de kararları bulunmakla beraber 17.5.2011 tarihli kararında kanunda düzenlenen gerekleri yerine getirilmeyen genel kurul kararının yok hükmünde olduğunu hükme bağlamıştır. Ayrıca Yargıtay bu kararında Moroğlu'na atıf yaparak toplantıya katılmayan veya karara itirazı olan pay sahibinin, genel kurulda alınan kararların yönünü değiştirebilecek güçte olup olmadığına bakılmaması gerektiğini açıklamıştır¹²².

5.2 Çağrısız Genel Kurul

Pay sahiplerinin tümünün katılımı sağlandığı ve içlerinden hiçbiri itiraz etmediği takdirde genel kurul, pay sahiplerine çağrı yapılmaksızın toplanabilmektedir (YTTK m.416). Çağrısız toplanan genel kurullarda toplantı gündemine madde eklenmesi ancak oybirliği ile mümkündür. Dolayısıyla genel kurulda gündem

---

¹¹⁸ Erdoğan Moroğlu, Makalalar I, **Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Daveti Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararına Etkisi ve Yargıtay Kararları**, 3. Basım, Arıkan: İstanbul 2001, s.170.

¹¹⁹ Ömer Teoman, **Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuk, Mütalaalar, Kitap:5 1992 – 1993**. 2.Basım. İstanbul: Beta, 2000, s.98.

¹²⁰ Yiğit, s.98.

¹²¹ Ayşe Odman Boztosun, **Anonim Şirkette Genel Kurulun Çağrı Şekline Uyulmamasının Sonuçları**, Hüseyin Ülgen'e Armağan, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007, s.408.

¹²² Y11HD, E.2009/12744, K.2011/6060, T.17.05.2011 <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2009-12744.htm> (14 Aralık 2011)

konularına ortaklardan birinin itiraz etmesi halinde o gündem maddesinin görüşülmesi mümkün olamayacaktır.

TTK'da açıklık olmaması nedeniyle toplantı nisabının genel kurulun sonuna kadar korunmasının zorunlu olup olmadığı doktrinde tartışılan bir konu olmakla birlikte YTTK'da çağrısız toplanan genel kurullarda toplantı nisabının genel kurulun sonuna kadar korunmasının şart olduğu düzenlenerek durum açıklığa kavuşturulmuştur (YTTK m.416). Çağrısız toplanan genel kurullarda, çağrı yoluyla toplanan genel kurullarda aranan karar nisabı, Bakanlık temsilcisi bulundurma zorunluluğu gibi diğer tüm özellikler geçerlidir. Nitekim YTTK'da "genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla" genel kurulun çağrısız toplanabileceği hükme bağlanmıştır.

6. Çağrı Sonrası Yapılacaklar

Genel kurul çağrısı yapıldıktan sonra oy kullanacak hak sahipleri, onların temsilcileri ve şirket tarafından tamamlanması gereken süreçler aşağıda açıklanmaktadır.

6.1 Toplantıya Doğrudan Katılım

Genel kurulda oy kullanacak olan hak sahipleri bizzat toplantının yapıldığı yere giderek fiziken veya toplantıya gitmeksizin elektronik ortamda toplantıya katılabilecekleri gibi temsilcileri aracılığıyla da genel kurula katılıp oy kullanabilirler. Genel kurulda temsil edilecek oy üzerinde bulunan intifa hakkının sahibi aksi kararlaştırılmadığı sürece oy hakkını kullanır (YTTK m.432, f.2). Ayrıca hamiline yazılı payları rehin, hapis hakkı, saklama sözleşmesi veya kullanım ödöncü ve benzeri sözleşmelere dayanarak elinde bulunduran kişiler, pay sahibi tarafından yazılı şekilde yetkilendirildikleri takdirde genel kurulda pay sahipliği haklarını kullanabilmektedirler (YTTK m.427, f.2).

6.1.1 Fiziken Kendisi Katılacak Hak Sahibi

Genel kurulun yapılacağı bilgisini alan hak sahibi dilerse toplantının yapıldığı yere giderek bizzat genel kurula katılabilmektedir. Genel kurula bu şekilde katılmak

isteyen hak sahibinin toplantının yapıldığı salona girerken hak sahipliğini ve kimliğini kanıtlaması gerekecektir. Bunun için hak sahibinin YTTK m.415 uyarınca yönetim kurulu tarafından hazırlanan ve genel kurul günü toplantının yapılacağı yerde bulundurulmuş hazır bulunanlar listesinde isminin yer alması gereklidir. Hazır bulunanlar listesi YTTK'nın 417 nci maddesi uyarınca, payları SPKn'nun 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen şirketlerde, MKK tarafından bu şirketlere verilen pay sahipleri çizelgesi esas alınarak düzenlenir. Bu çizelgede şirketin pay sahiplerinin yanı sıra üzerinde intifa hakkı bulunan paylar açısından intifa hakkı sahiplerinin ve rehin hakkı bulunan paylar açısından rehin hakkı sahiplerinin bilgileri de bulunacaktır. Bu listede yer alan hak sahibi gerçek kişiler genel kurul günü kimlik göstermek suretiyle, tüzel kişi temsilcileri ise vekaletnamelerini ibraz ederek toplantıya giriş yapacaklardır.

Yukarıda birinci bölümde açıklandığı üzere TTK döneminde geçerli olan genel kuruldan bir hafta önce pay senetlerinin depo edilmesi zorunluluğu YTTK ile kaldırılmış bulunmaktadır¹²³.

6.1.2 Toplantıya Elektronik Yöntemle Katılım

YTTK'nın 1527 nci maddesi uyarınca genel kurullar fiziken toplanacak ve fakat söz konusu toplantılara isteyen pay sahipleri elektronik ortamda katılabileceklerdir. YTTK'nın 1527 nci maddesinde anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy vermenin; fiziki katılma ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğuracaktır. YTTK'nın 1527 nci madde uygulamasının bir tüzük ile düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Genel kurullara elektronik ortamda katılmaya ilişkin usul ve esasların düzenleneceği söz konusu tüzük çalışma tarihi itibarıyla henüz hazırlanmamıştır. Bu nedenle YTTK'nın 415, 417, 1527 nci maddeleri ile yabancı ülke düzenlemeleri ve uygulamaları bir arada değerlendirilerek elektronik yöntemle katılım konusu ele alınmıştır.

YTTK m.1527 hükmünde yer alan ifadeden kanun koyucunun geleneksel genel kurulların yapılmaya devam edeceği ancak hak sahiplerinin oy verme, görüş açıklama ve öneride bulunma haklarını elektronik yöntemler aracılığıyla ve genel kurul toplantısıyla eş zamanlı olarak kullanabileceği anlaşılmaktadır. Bu durumda genel

---

¹²³ Bkz. Birinci Bölüm 3.1 TTK'nın 360 ncı Maddesindeki Tevdi Mecburiyetinin (Blokaj Zorunluluğunun) Kaldırılması.

kurula elektronik ortamda temsilci atamaksızın kendisi katılacak hak sahibinin çağrının ilanından sonra belirlenecek uygun bir sürede sisteme girerek genel kurula elektronik ortamdan katılacağına ilişkin olarak bir bildirimde bulunacağı düşünülebilir. Ancak burada önemli olan nokta söz konusu bildirimden gerçekten hak sahibi tarafından yapıp yapılmadığının tespitidir. Yurtdışı uygulamalarında bu konudaki kimlik doğrulamalarının elektronik imza yoluyla veya hak sahibine tanımlanan özel bir şifre yoluyla çözüldüğü görünmektedir. Örneğin ABD sisteminde pay sahipleri ev adreslerine gönderilen proxy formlarında yer alan ve kontrol numarası “control number” adı verilen bir şifreyi internet ortamında kullanarak genel kurula elektronik yöntemle katılabilmektedirler. Yukarıda bahsetmiş olduğumuz StockVote ve KSD e-Vote sistemlerinde¹²⁴ pay sahiplerinin sisteme güvenli elektronik imzalarıyla giriş yapmaktadırlar. Ülkemiz uygulanmasında elektronik genel kurul sisteminde işlemlerin güvenli elektronik imza ile yapılacağı öngörülmektedir. Diğer yandan ülkemizde güvenli elektronik imza kullanımının henüz yaygınlaşmamış olması nedeniyle yurtdışı uygulamalarında olduğu gibi kimlik doğrulamasını sağlayabilecek alternatif yöntemlerin de kabul edilmesinin faydalı olacaktır. Örneğin mevcut durumda payları kayden izlenen şirketlerin ortaklarının her birine MKK tarafından sicil numarası verilmektedir. Pay sahipleri bu sicil numaraları ve MKK’dan alacakları şifreleri ile bizzat kendileri MKK sisteminde güvenli bir şekilde işlem yapabilmektedir¹²⁵. Kanaatimizce pay sahiplerinin tamamının MKK sicilinin hali hazırda bulunduğu her hangi bir maliyete katılmaksızın şifre alınabildiği gözetildiğinde güvenli elektronik imza yanında bu alternatifin de pay sahiplerine tanınması toplantılara elektronik yöntemle katılımı artıracaktır.

6.1.3 Temsilci Aracılığıyla Katılacak Hak Sahibi

Hak sahipleri, atadıkları temsilci aracılığıyla genel kurulda kendilerini temsil ettirebilmektedirler. Hak sahibinin genel kurulda temsiline ilişkin olarak YTTK’nın 427 nci maddesinde TTK’da bulunmayan bir düzenleme getirilmiştir. Söz konusu düzenleme uyarınca hak sahibini temsil etmek üzere atanan temsilci, hak sahibi tarafından verilen talimatlara uygun hareket etmek zorundadır.

¹²⁴ Bkz. Beşinci Bölüm 3. Yurtdışı Düzenlemeleri ve Uygulama Örnekleri.

¹²⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. www.mkk.com.tr

Çalışma tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan Komiser Yönetmeliği ve SPK'nın Vekalet Tebliği uyarınca vekalet verenin imzasının notere tasdik ettirilmesi veya noterce onaylanmış imza sirkülerinin vekaletnamelere eklenmesi zorunludur. Söz konusu zorunluluk özellikle yabancı yatırımcılar açısından sorunlara neden olmaktadır. Anılan düzenlemelerde bu şekilde bir zorunluluk getirilmesinin nedeni söz konusu vekâletnamenin gerçek hak sahibi tarafından verildiğinin noter tarafından tespitidir. Oysa ülkemizde sermaye piyasası araçları ve bunlara bağlı haklar diğer birçok ülkenin aksine hak sahibi bazında izlenmektedir. Dolayısıyla payları borsada işlem gören şirketlerin ortaklarının kim olduğu ve pay oranları MKK kayıtlarında mevcuttur. Bu nedendir ki YTTK'nın 417 nci maddesinde payları kayden izlenen şirketlerin genel kurul toplantılarına kimlerin katılacağına MKK kayıtları esas alınarak tespit edileceği hükme bağlanmıştır. Mevcut durum itibarıyla artık temsil yetkisinin gerçek hak sahibi tarafından verildiğinin tespiti için MKK kayıtları yeterlidir. Bilindiği üzere elektronik ortamda düzenlenen belgelerin diğer yazılı belgelerle eşdeğerliliği ile ilgili olarak 15.01.2004 tarih ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu kabul edilmiş olup, bu Kanunun 5 inci maddesinde güvenli elektronik imzanın elle atılan imza ile aynı sonucu doğuracağı hükme bağlanmıştır. Borçlar Kanunu'nun 14 üncü maddesinde de yazılı şekil şartı gereken durumlarda elektronik imzanın kullanılabilmesi hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla SPK'nın 10/A maddesi, yeni TTK'nın 417 nci maddesi, elektronik imza mevzuatı ve temsilci tayinine ilişkin uygulamada karşılaşılan güçlükler beraber değerlendirildiğinde elektronik ortamda genel kurul yapmanın kabul edildiği bu modern sistemde, hak sahiplerinin temsilcilerini güvenli elektronik imzayla elektronik genel kurul sisteminden atayabilmeleri, onlara kullanacakları oy konusunda talimat verebilmeleri de mümkün olmalıdır. Buna imkan tanınması aynı zamanda Hissedarlar Direktifi'nin 11 inci maddesinde yer alan "üye devletlerin, pay sahiplerinin elektronik yöntemlerle proxy atmasına ve proxy atama bildirimlerinin şirkete elektronik yolla yapılmasına izin vermek zorundadırlar" şeklindeki düzenlemesi ile de uyum sağlayacaktır.

6.1.4 Pay Sahibi Olmayan Oy Hakkı Sahibi

Pay sahibi olmamasına rağmen oy kullanabilecek olan hak sahipleri YTTK'nın 432 nci maddesi uyarınca aksi kararlaştırılmadığı sürece pay üzerinde kurulu intifa

hakkı sahipleri ve 427 nci maddesi uyarınca pay sahibinden yazılı yetki almış bulunan hamiline yazılı payları rehin, hapis hakkı, saklama sözleşmesi veya kullanım ödöncü ve benzeri sözleşmelere dayanarak elinde bulunduran kişilerdir.

6.1.4.1 İntifa Hakkı Sahibinin Oy Hakkı

İntifa hakkı sahibi YTTK m.432, f.2 uyarınca, aksi kararlaştırılmadığı sürece genel kurulda oy hakkını kullanabilmektedir. Oy hakkını ne yönde kullanacağı intifa hakkı sahibinin takdirinde olmakla birlikte oy hakkını kullanırken pay sahibinin menfaatlerini de göz önünde bulundurmak zorundadır. Aksi halde intifa hakkı sahibinin pay sahibine karşı sorumlu olacağı hükümde açıkça düzenlenmiş bulunmaktadır.

Genel kurula katılarak oy kullanmak isteyen intifa hakkı sahibinin, YTTK m.417 uyarınca MKK tarafından şirkete sağlanacak olan pay sahipleri çizelgesi esas alınarak hazırlanacak olan hazır bulunanlar listesinde ismi ve T.C. kimlik numarası yer aldığından fiziken katıldığı durumlarda kimliğini ibraz etmesi; elektronik ortamdan gerçekleştireceği katılımlarda ise güvenli elektronik imzası ile sisteme giriş yapması yeterli olacaktır.

6.1.4.2 Diğer Hak Sahipleri

YTTK m.427, f.2 uyarınca hamiline yazılı payları rehin, hapis hakkı, saklama sözleşmesi veya kullanım ödöncü ve benzeri sözleşmelere dayanarak elinde bulunduran kişiler pay sahibi tarafından yazılı şekilde yetkilendirildikleri takdirde genel kurulda oy kullanabilmektedirler. Söz konusu kişiler genel kurul toplantısının yapıldığı yere giderek fiziken katılım gösterebilecekleri gibi genel kurula elektronik ortamda da katılabilirler. Kanaatimize her ne kadar anılan madde de TTK'nın 360 ıncı maddesine paralel biçimde hamiline yazılı paylar için düzenleme getirilmişse de aynı sonucun senede bağlanmamış çıplak paylar, nama yazılı pay senetleri ve ilmühaberler içinde geçerli olacağıın kabul edilmesi gerekmektedir. Çünkü düzenlemede pay üzerinde zilyetliğe dayanan haklar ile pay sahibinin mülkiyete dayanak hakkı karşısında yönetsel hakların kim tarafından kullanılacağı hükme bağlanmaktadır.

6.1.5 Pay Sahiplerinin Genel Kurula Katılımını Zorlaştıran Engeller

Genel kurulda oy kullanacak hak sahiplerinin uyruğuna ilişkin herhangi bir kısıtlama bulunmamakla beraber Türk şirketlerinde pay sahibi olan yabancı yatırımcılar açısından Türkiye'deki genel kurullara katılma ve oy kullanma konusunda sıkıntılar ortaya çıkmaktadır. Yukarıda açıklandığı üzere¹²⁶ kanunda yer almadığı halde ikincil düzenlemelerde noter onaylı vekalet veya noter onaylı imza sirküleri ekli vekalet çıkartılmak zorunda olması yabancı yatırımcıların genel kurullara katılma ve oy kullanma haklarından feragat etmelerine neden olmaktadır. Bu şekilde bürokratik açıdan ağır ve yerel otoritelerin kağıt işlemlerine dayalı bir yapı, yeni TTK ile getirilmek istenen ve Türkiye'nin uluslararası sermaye piyasalarında rekabet edebileceği sağlamlıkta hukuki ve işlevsel yapıya kavuşmasını amaçlayan anlayışla örtüşmemektedir. Bu nedenle TTK döneminde getirilmiş uygulamaların getiriliş amaçları incelenmeli; günümüz teknolojilerine uygun, uluslararası standartlarda hızlı ve kolay erişilebilir yöntemler tercih edilmelidir. Bu çerçevede genel kurulda oy kullanacak yabancı yatırımcının gerçek hak sahibi olduğunun ve kimlik bilgilerinin onaylanabildiği örneğin güvenli elektronik imza kullanılan bir sistem karşısında noter onaylı vekaletname ve noter onaylı imza sirküleri gibi özellikle yabancı yatırımcılar açısından ulaşılması zor ve maliyetli mekanizmalara ihtiyaç kalmayacağı düşünülmektedir. Diğer yandan yönetsel hakların elektronik ortamda kullanılabilirdiği bu sistemde bu hakkın kullanımını için mutlaka güvenli elektronik imzanın da gerekli olmadığı kanısındayız. Hak sahiplerinin kimliklerini tespiti elverişli alternatif yöntemlerin kabul edilmesi uygulamada kolaylık sağlayacaktır. Özellikle yabancı ortaklar açısından bakıldığında bunların ülkemizde geçerli nitelikli elektronik sertifikaya sahip olmalarını beklemek mevcut durum itibarıyla gerçekçi değildir. Bu nedenle güvenli elektronik imzanın yanında kimlik doğrulamaya elverişli alternatif elektronik yöntemlerin kabulünün uygun olacağı kanaatindeyiz¹²⁷.

¹²⁶ Bkz. İkinci Bölüm 7.1 Toplantıya Katılım.

¹²⁷ Alternatif yöntem için bkz Üçüncü Bölüm 6.1.2 Toplantıya Elektronik Yöntemle Katılım.

6.2 Hak Sahibini Temsilen Genel Kurula Katılacakların Yapmakla Mükellef Oldukları İşlemler

Aşağıda açıklanacağı üzere genel kurulda pay sahibini temsilen oy kullanacak olan temsilcilerin genel kurula katılmalarından önce yerine getirmeleri gereken bazı işlemler bulunmaktadır.

6.2.1 Kitlesele Temsilciler Tarafından Yapılacaklar

Organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilciler, YTTK m.430 uyarınca pay sahiplerinden alacakları temsil yetkisinin kapsamını ve genel kurulda hangi yönde oy kullanacaklarını gerekçeleriyle birlikte radyo, televizyon, gazete veya diğer araçlarla yayınlacakları bildirge içeriğinde ilan etmek zorundadırlar. Madde gerekçesinde açıkça bildiregelerin reklam amaçlı olmaması ve reklam niteliğinde anlatımlar içermemesi gerektiği belirtilmiştir. Tevdi eden temsilcisinin ise niteliği gereği böyle bir bildirimde bulunmasına gerek yoktur. Nitekim tevdi eden temsilcisi, genel kuruldan önce paylarını tevdi etmiş olan pay sahiplerine ulaşarak oy talimatlarını öğrenecek ve bu talimatlar doğrultusunda oy kullanacaktır. Diğer temsilci türlerinden farklı olarak, tevdi eden temsilcisinin genel kurulda kullanılacak oylara ilişkin olarak bir öneri hazırlaması gerekmemektedir.

YTTK m.431’de bütün temsilci türleri için geçerli olan bildirim yükümlülüğü düzenlenmiştir. Buna göre temsilciler, genel kurulda temsil edecekleri payların sayılarını, çeşitlerini, itibari değerlerini ve gruplarını şirkete bildirmek zorundadırlar. Madde gerekçesinde bu bildirim en geç genel kurulda yapılabileceği belirtilmiştir. Bu bildirimde bulunmamanın yaptırımı, genel kurulda alınan kararların genel kurula yetkisiz katılmaya ilişkin hükümler çerçevesinde iptal edilebilecek olmasıdır. (YTTK m.431, f.1) Gerekçede temsilcilerin söz konusu bildirimini gerçekleştirilmeksizin genel kurula katılmaları halinde temsil yetkilerinin denetiminin yapılmasına olanak vermemiş olacakları belirtilmektedir. Ayrıca gerekçede temsilcilerin bu şekilde genel kurula katılmalarının mutlak bir iptal sebebi mi sayılacağı yoksa tevdi eden temsilcisi ve kurumsal temsilcinin temsil ettiği payların genel kurul kararına etki edip etmediğine mi bakılması gerektiğinin cevabı verilmemiş ve bu sorunun öğretisi ve Yargıtay kararlarında

yetkisiz katılmaya uygulanan yöntemlerle çözüleceği belirtilmiştir. Genel kurullara yetkisiz katılmaya ilişkin olarak YTTK'nın 446 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükmünde iptal davası açılabilmesi için yetkisiz katılmanın genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunun ileri sürülmesi gerektiği düzenlenmiştir.

Yargıtay da bir kararında, oy kullanma yasağına rağmen genel kurulda ibraya ilişkin olarak oy kullanan yönetim kurulu üyesinin, hazirun cetvelindeki oy miktarları bakımından oy kullanmasa dahi sonucun değişmeyeceği gerekçesiyle iptal davası açılmayacağına hükmetmiştir.¹²⁸ Bununla birlikte, pay sahibi olmasa dahi bir kişi veya grubun genel kurulun iradesi üzerinde baskı oluşturması, etkilemesi günlük hayatta mümkün görülmektedir bu çerçevede temsilcilerin YTTK m.431 uyarınca genel kurulda temsil edecekleri paylara ilişkin olarak şirkete bildirimde bulunmamaları halinde, temsil edilen pay miktarının genel kurul sonucunu değiştirecek nitelikte olmasından bağımsız olarak her somut olaya göre ayrı bir değerlendirme yapılması gerektiği kanısındayız.

6.2.2 Tevdi Eden Temsilcisi Tarafından Yapılacaklar

Tevdi eden temsilcisinin her genel kurul öncesinde paylarını tevdi edenden genel kurula ilişkin olarak oy talimatlarını alması gereklidir (YTTK madde 429/1). Zamanında talep etmiş olup da böyle bir talimatı alamadığı takdirde tevdi eden temsilcisi tevdi edenin genel talimatlarına göre oy kullanacaktır. Böyle bir talimatın yokluğu halinde tevdi eden temsilcisi yönetim kurulunun önerileri doğrultusunda oy kullanacaktır. Tevdi eden temsilcisinin pay sahibi adına oy kullanma hakkını haiz olup olmadığı tevdi eden ile aralarındaki sözleşme uyarınca belirlenmektedir. YTTK m.427, f.2 uyarınca hamiline yazılı pay senetlerini elinde bulunduran kimseler pay sahipliği haklarını ancak pay sahibi tarafından yazılı belge ile yetkilendirildikleri takdirde kullanabilmektedirler. Tevdi eden temsilcisi ile paylarını tevdi eden arasındaki söz konusu sözleşme YTTK m.427, f.2 hükmünde aranan yazılı belge yerine geçecektir.

i. Muhtemel sorunlar ve çözüm önerileri

Yeni TTK sisteminde hukukumuzda getirilmiş olan temsilcilik türlerine ilişkin olarak uygulamada ortaya çıkabilecek bazı sorunlar akla gelmektedir. Bunlardan ilki pay sahipleri tarafından kurumsal temsilcilerin şirkete önerilmesi esnasında bu yönde

¹²⁸ Y.11HD E.1982/760 K.1982/1097 T.16.03.1982

bir iradesi olmayan kişilerin de pay sahipleri tarafından şirkete önerilebilecek olmasıdır. Bu kişilerin iletişim bilgileri, kurumsal temsilci olmak için kendileri şirkete başvuran kişilerle beraber şirket tarafından genel kurul çağrı metninde ilan edilecek ve dileyen pay sahipleri bu kişilere de temsil yetkisi verebilecektir. Bu nedenle kurumsal temsilci olarak pay sahipleri tarafından şirkete önerilecek kişilere ilişkin olarak bir kontrol mekanizması öngörülmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

Akla gelen ikinci bir sorun ise bağımsız temsilcilere ilişkindir. Yönetim kurulu veya başka bir organ bir üyesini ya da bir kurulun veya komitenin üyesini veya kendisine bağlı herhangi bir kişiyi pay sahiplerine kendisine vekalet verilebilecek kişi olarak tavsiye etmişse aynı zamanda kendisinden tamamen bağımsız bir diğer kişiyi daha kendisine vekalet verilebilecek kişi olarak pay sahiplerine önermek zorundadır. Bu temsilcilik türü de sistemimize yeni giren ikinci temsilcilik türüdür. Şirket bu iki kişinin kimlik ve iletişim bilgilerini esas sözleşme hükmüne göre ilan edip şirketin internet sitesine koymaya mecburdur. Tavsiye olunan birinci kişi kanun tarafından yönetim kuruluna bağlılığı nedeniyle organın temsilcisi; tavsiye olunan ikinci kişi ise bağımsız temsilci olarak adlandırılmıştır. Önerilen bu kişilerin aynı zamanda hissedar olması gerekli değildir. Diğer yandan düzenlemede bu temsilcilerin seçimi konusunda herhangi bir organ yetkilendirilmiş değildir. Öğretide, gerekçede yer verilen aksi yöndeki açıklamaya rağmen TTK m.374 uyarınca bu temsilcilerin yönetim kurulu tarafından seçilmelerinin zorunlu olduğu ileri sürülmektedir¹²⁹. Görüşümüze göre de bu temsilcileri belirleme yetkisi yönetim kurulundadır. Kanun iki noktayı öğreti ve mahkeme kararlarına bırakmıştır. İlki bağımsızlığın ne anlama geldiği, ikincisi ise maddeye aykırılığın yönetim kurulunun sorumluluğu yanında “yetkisiz katılmanın” bir türünü oluşturup oluşturmayacağı ve/veya genel kurul kararlarının sakatlanmasına yol açıp açmayacağıdır. Görüşümüze göre düzenlemede “şirketle herhangi bir şekilde ilişkisi bulunan kişi” ölçeği çok geniş tutulmuş, bağımsızlık ölçekleri konulmamış, maddeye aykırılığın müeyyidesi belirtilmemiştir. Bağımsız temsilcilik ölçütü olarak

---

¹²⁹ Kendigelen, s.279.

SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkelerinde¹³⁰ bağımsız yönetim kurulu üyeliği için belirlenmiş kriterlerin esas alınarak belirsizliğin giderilebileceği kanısındayız.

6.3 Şirket tarafından yapılacaklar

Genel kurul çağrısı yayımlandıktan sonra şirketin yapması gereken işlemler pay sahiplerine bilgi alma ve inceleme hakkının kullandırılması, genel kurulda pay sahipleri adına katılacak olan temsilcilerin temsil yetkilerinin kontrol edilmesi, genel kurula katılma hakkına sahip olan kişilerin yer aldığı pay sahipleri çizelgesinin MKK'dan temin edilmesi ve genel kurula elektronik ortamda katılacak pay sahipleri için söz konusu sistemin kurulmasıdır.

6.3.1 Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kullandırılması

YTTK'nın 437 nci maddesinde, pay sahiplerinin bilgi alma ve inceleme hakkına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Kendigelen, TTK'da iki ayrı madde halinde yer alan ancak YTTK'da tek bir maddede düzenlenmiş olan bilgi alma ve inceleme hakkının genişletilmiş ve güçlendirilmiş olduğu görüşündedir¹³¹.

YTTK m.437 uyarınca finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulu faaliyet raporu, denetleme raporları ve kar dağıtım önerisi genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce şirket merkez ve şubelerinde pay sahiplerinin inceleyebilmesi amacıyla hazır bulundurulmalıdır. Finansal ve konsolide finansal tablolar bir yıl boyunca merkez ve şubelerde tutulmaya devam edilir. Her pay sahibinin gelir tablosuyla bilançodan suret alma hakkı olduğu gibi bu işlemin masrafının şirkete ait olacağı hükümde açıkça düzenlenmiştir. YTTK düzenlemesinde, TTK'da yer almayan bir düzenleme olarak konsolide finansal tabloların da bilgi alma hakkı kapsamında maddeye alındığı görülmektedir¹³². YTTK sisteminde topluluk şirketlerinin de kanun kapsamına alındığı göz önünde tutulduğunda, konsolide finansal tabloların¹³³ bilgi alma hakkın kapsamında tutulmasının olumlu olduğu düşünülmektedir.

---

¹³⁰ Seri:IV, No:54 Sayılı Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliği Bölüm IV, m.3.3.5.

¹³¹ Kendigelen, s.289.

¹³² Kendigelen, s.289.

¹³³ Konsolide finansal tablolar, bir grubun finansal tablolarının tek bir ortaklığın finansal tablosu gibi sunulduğu tablolardır.

Pay sahibi, genel kurul esnasında bilgi alma hakkını kullanabilir. Bunun için yönetim kurulundan şirket işleri hakkında ve denetçilerden de denetimin yapıma şekli ve sonuçları hakkında bilgi istemesi mümkündür (YTTK m.437, f.2). Denetçilerin yanısıra yönetim kurulundan da bilgi istenebileceği TTK'da yer almayan bir düzenlemedir. YTTK'nın gerekçesinde, denetçilerin şirket organı sayılmamasının bilgi verme yükümlülüğüne tabi olmadıkları anlamına gelmeyeceği ve onun bu yükümlülüğünün üstlendikleri görevden kaynaklandığı belirtilmektedir¹³⁴. Hükümden de anlaşıldığı üzere yönetim kurulu ve denetçilerden ancak ilgili oldukları konular hakkında bilgi talep edilebilir. Nitekim YTTK'nın 407 nci maddesinde genel kurul toplantılarında denetçilerin her halde hazır bulunmak zorunda oldukları, işlem denetçilerinin kendilerini ilgilendiren konulara ilişkin olarak hazır bulunacakları düzenlenmiş bulunmaktadır. TTK'da bulunmamakla birlikte YTTK'da şirketin bilgi verme yükümlülüğünün bağlı şirketleri de kapsadığı hükme bağlanmıştır (YTTK m.437, f.2).

Bilgi alma hakkına 437 nci maddenin üçüncü fıkrası düzenlemesi ile bir sınır getirilmiştir. Bu sınır, istenilen bilginin açıklanmasının şirket sırlarını açıklamak anlamına geldiği veya şirket menfaatlerinin tehlikeye düşeceği durumlardır. Söz konusu durumlarda pay sahibinin bilgi talebi reddedilebilir. Madde gerekçesinde bu hususa dayanak olarak, genel kurulların şirketin rakiplerince de izlenebildiği ve pay sahiplerinin gerçek amaçlarının ne olduğunun bilinemeyecek olması gösterilmiştir.

Şirketin ticari defterlerinin ve yazışmalarının incelenbilmesi için genel kurulun açık izninin veya yönetim kurulu kararının gerektiği eski TTK'da yer alan bir düzenlemeydi (TTK m.363, f.2). Yeni TTK'da söz konusu düzenleme korunmakla birlikte incelenmesine izin verilecek kısmın pay sahibinin sorusunu ilgilendiren kısımlar ile sınırlı olduğu hükme bağlanmıştır. Yeni TTK ile getirilen diğer bir düzenleme de söz konusu incelemenin bir uzmana yaptırılabilceğidir (YTTK m.437, f.4).

Bilgi alma hakkına ilişkin olarak YTTK m.437, f.5 hükmüyle getirilen başka bir yenilik bilgi alamayan pay sahibinin mahkemeye başvurabilmesidir. Buna göre pay sahibi bilgi alma veya inceleme talebinde bulunduğunda şirket talebi reddedebilir, erteleyebilir veya pay sahibi başka sebeplerle bilgi alamayabilir. Bilgi alma veya

---

¹³⁴ Parlar, s.548.

inceleme talebi reddedildiğinde pay sahibinin şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesine başvurma hakkına sahiptir. Yargılama basit yargılama usulüne göre yapılır ve kararlar kesindir. Hükme göre mahkemenin kararı bilginin genel kurul dışında verilmesine ve bilginin ne şekilde verileceğine karar verme yetkisini haizdir. Bilgi alma ve inceleme talebi reddedilen pay sahibi ret tarihinden itibaren on gün içinde mahkemeye başvurabiliyorken diğer hallerde “makul bir süre sonra” mahkemeye başvurabilmektedir. Kendigelen’in de belirttiği üzere hükümde makul sürenin ne olduğuna dair herhangi bir açıklık bulunmadığı gibi neden makul bir süre içinde değil de makul bir süre sonra dendiği anlaşılamamaktadır¹³⁵. Hükümde pay sahibinin bilgi alamadığı hallere örnek olarak ret ve erteleme zikredilmiş olduğundan; talebi reddedilmeyen ancak ertelenen veya hiç cevap alamayan pay sahibinin talebinin yerine getirilmesi için makul bir süre bekleddikten sonra mahkemeye başvurabileceği anlamının çıkarılabileceği düşünülmektedir.

TTK’nın 363 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan, bilgi alma ve inceleme hakkının esas sözleşme ve şirket organlarından birinin kararıyla kaldırılamayacağı ve sınırlandırılmayacağına ilişkin düzenleme YTTK sisteminde de korunmuştur¹³⁶ (YTTK m.437, f.6). Bu düzenlemenin, bilgi alma ve inceleme hakkına YTTK’nın 452 nci maddesinde “Genel kurul, aksine esas sözleşmede hüküm bulunmadığı takdirde, kanunda öngörülen şartlara uyarak, esas sözleşmenin bütün hükümlerini değiştirebilir; mütesep ve vazgeçilmez haklar saklıdır” denilerek vazgeçilmez bir hak niteliği kazandırdığı gerekçede açıklanmış ise de söz konusu hakların birinin mi yoksa her ikisinin mi 452 nci madde kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği kanun koyucu tarafından öğretisi ve mahkeme kararlarına bırakılmış bulunmaktadır¹³⁷.

---

¹³⁵ Kendigelen, s.290.

¹³⁶ TTK 362 ve 363 üncü maddelerinde çerçevesi çizilen sistemin genel olarak eleştirisi için bkz. Arslan Kaya, **Anonim Ortaklıkta Pay sahibinin Bilgi Alma Hakkı**, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2001, ss.116-126.

¹³⁷ Madde Gereçesi: Hüküm, 6762 sayılı Kanunun 385 inci maddesinin birinci fıkrasını bazı değişikliklerle tekrar etmektedir. Mütesep haklar kavramı olarak korunmuştur. Bu suretle mütesep haklar Tasarı tarafından tanınmıştır. Tasarı, 6762 sayılı Kanunun "münferit pahasahiplerinin bu sıfatla haiz oldukları mütesep haklarda rızaları olmaksızın değişiklik yapılamaz" hükmüne yer vermemiş, ayrıca, mütesep hakları yetersiz bir şekilde tanımlayan ve mütesep hakları sayan ikinci fıkra yanlış anlamalara yol açtığı için çıkarılmıştır. 6762 sayılı Kanundaki liste mütesep hakların tümünü içermediği gibi, mütesep hakların farklı türde hatta derecede olabileceklerine de işaret etmektedir. Tanım ise, mütesep hakların tümünü kapsamıyordu. Ayrıca 6762 sayılı Kanun çeşitli maddeleri ile de çelişki içindedir. Bazı mütesep haklar mutlak nitelik taşıırken bazıları niteliklerinden şüphe edilebilecek ölçüde sınırlandırılmıyordu. Kavramın (İsv. BK'nın aksine) muhafaza edilmesinin sebebi kanunun bu tür haklara çeşitli hükümlerinde yer vermesi ve esas sözleşme ile de bu nitelikte hak oluşturabilmesidir. Nitekim kavramın kanundan tamamen çıkarıldığı İsviçre'de hukukî durum değişmemiştir.

TTK'nın 363 üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenmiş olan şirket ortaklarının sır saklama yükümlülüğü ve bu yükümlülüğe uymayan ortağa para cezası verilmesini öngören düzenleme YTTK'da yer almamıştır. Bu konuda madde gerekçesinde bir açıklama bulunmamaktadır. Kendigelen, bu düzenlemenin YTTK'da yer almayışı karşısında, şirket sırrının bilgi alma hakkının sınırını oluşturması sebebiyle pay sahiplerinin zaten şirket sırlarını öğrenemeyeceğine dayanarak bu düzenlemeye ihtiyaç kalmadığının ileri sürülmesinin mümkün olmadığını belirtmiştir. Nitekim şirket sırrı nedeniyle pay sahibinin bilgi alma hakkını kısıtlamak konusunda şirket organlarına bir imkan verilmiştir ve şirket bu imkanı kullanmayarak yine de pay sahibine istediği bilgiyi verebilmektedir. Yine pay sahibinin başka yollarla da şirket sırlarını ele geçirmesi mümkündür. Kendigelen'e göre, bu ihtimaller karşısında pay sahibinin sır saklama yükümlülüğü kanunda düzenlenmeli ve bu yükümlülüğün ihlali durumunda pay sahibine verilecek ceza kanunda belirlenmelidir¹³⁸. YTTK ile tercih edilen yöntemin isabetli olduğu bir zarar meydana gelmişse genel hukuk çerçevesinde tazminata hükmedilmesinin önünde bir engel bulunmadığı dolayısıyla özel bir ceza hükmü ihdas edilmemiş olmasının bir eksiklik teşkil etmeyeceği kanısındayız.

Hissedarlar Direktifinin 9 uncu maddesinde pay sahiplerinin, gündemde yer alan maddelere ilişkin olarak soru sorma haklarının olduğu düzenlenmektedir. Bu hak yalnızca kimlik belirlenmesi, genel kurul işleyişinin engellenmemesi, şirket sırlarının açıklanmaması ve şirket menfaatlerinin korunması amacıyla sınırlanabilir. Üye devletler, bu konuya ilişkin olarak yapacakları düzenlemede şirketlerin, aynı içeriğe sahip sorulara tek bir cevap verileceğini ve cevabın şirketin internet sitesinde yer alması halinde soruya cevap verilmiş sayılacağı hükümlerini de getirebilmektedirler.

Yeni TTK sistemi ve Hissedarlar Direktifi ile paralel düzenlemeler SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer almaktadır. Söz konusu ilkeler 11/10/2011 tarihinde yürürlüğe giren SPK'nın Seri:IV, No:54 Sayılı "Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ" ekinde yayınlanmıştır. İki numaralı ilke "Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı" başlığını taşımaktadır. Bu bölümde bilgi alma hakkı kullandırılırken pay sahipleri arasında ayırım yapılamayacağı, pay sahipliği

---

Hükümde müktesep hakların bir yönden bir türünü oluşturan başka bir yönden de mezkûr haklardan tamamen farklı özellikleri olan vazgeçilmez haklara da kavram olarak yer verilmiştir.

¹³⁸ Kendigelen, s.291.

haklarının sağlıklı şekilde kullanımını açısından gerekli olan bilgilerin pay sahiplerinin kullanımına sunulacağı, bilginin tam, dürüst ve özenli şekilde verilmesi gerektiği, bilgi alma hakkının sınırlarını ticari sır veya korunmaya değer şirket menfaatinin oluşturduğu, özel denetçi atanması talebinin bilgi alma hakkının bir parçası olduğu ve özel denetçi talebinin genel kurulda reddedilmesi halinde azlığın mahkemedен özel denetçi atanmasını talep edebileceği düzenlenmiştir.

6.3.2 Temsil Yetkisinin Kontrolü

Temsilciler, genel kurul toplantısının yapıldığı yere giderek genel kurula fiziken katılabilir veya elektronik ortamda genel kurula katılabilirler. Her iki halde de hak sahibi tarafından temsilciye verilmiş olan yetkinin genel kurul düzenleyen şirket tarafından kontrol edilmesi gerekmektedir.

Toplantının yapıldığı yere giderek genel kurula fiziken katılan temsilci açısından genel kurul salonuna girişte temsil belgesinin genel kurul düzenleyen şirket tarafından kontrol edilmesi gerekecektir. Temsilcilerin genel kurul toplantılarına kabulüne ilişkin olarak kanun seviyesinde bir düzenleme yer almamaktaysa da Komiser Yönetmeliği'nde temsilcilerin genel kurullara kabulü için vekaletnamenin noter onaylı olması veya noter onaylı imza sirkülerinin vekaletname ekinde yer alması gerektiği düzenlenmiştir. Genel kurula katılan temsilcinin yetkisine ilişkin olarak yapılan kontrol, temsil yetkisinin gerçekten hak sahibi olan kişi tarafından verilip verilmediğinin belirlenmesinden ibarettir. Bu nedenle örneğin genel kurulda elektronik yöntemlerle oy kullanılması amacıyla oluşturulacak olan sistemde hak sahiplerinin elektronik güvenli imza ile genel kurula fiziken katılacak olan temsilcilerine yetki vermelerine imkan tanınabileceği düşünülmektedir. Nitekim güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler Elektronik İmza Kanunu'nun 5 inci maddesi uyarınca elle atılan imza ile aynı sonucu doğurmaktadır. Güvenli elektronik imzanın taklit edilmesi mümkün olmadığından, Komiser Yönetmeliği uyarınca noterlere yüklenmiş bulunan temsil yetki belgesindeki imzanın gerçekten hak sahibi kişiye ait olduğunun tespiti zaten karşılanmış olmaktadır.

Bu şekilde elektronik ortamda atanan temsilcilerin genel kurulda kimliklerinin kontrol edilebilmesi için YTTK m.417 uyarınca MKK'dan temin edilecek pay sahipleri çizelgesinde temsilcilerin isimlerinin yer alması uygun olacaktır. Böylece elektronik ortamda atanan temsilcilere ilişkin olarak genel kurul salonuna girişlerde şirketin

temsilcilerin kimlik bilgilerini kontrol etmesi yeterli olacak ve şirket genel kurul salonunun kapısında vekaletnamelerin geçerliliğine ilişkin zaman tüketici ve geçerlilik tartışmalarına yol açabilen kontroller yapmak durumunda kalmayacaktır. Böylece temsilciler de yalnızca kimliklerini göstererek genel kurula katılabileceklerdir.

6.3.3 Pay Sahipleri Çizelgesinin Temini

YTTK'nın 417 nci maddesi uyarınca şirket yönetim kurulu, SPK'nun 10/A maddesi uyarınca genel kurula katılabilecek kayden izlenen payların sahiplerine ilişkin listeyi, MKK'dan sağlayacağı "pay sahipleri çizelgesi"ne göre düzenleyecektir. Söz konusu çizelgenin MKK'dan sağlanmasının usul ve esasları SPK tarafından bir tebliğ ile düzenlenecektir. Bu liste elektronik ortamda şirketin erişimine hazır bulundurulacak olup, görüşümüze göre söz konusu çizelgenin en güncel bilgiyi içermesini teminen genel kurul gününden bir gün önce saat 23.59 itibarıyla MKK'dan alınmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Bu şekilde AB düzenlemeleri ve yurtdışı uygulamalarıyla uyumlu bir uygulama benimsenmiş olacaktır.

6.3.4 Elektronik Ortamda Katılacaklar İçin Sistemin Kurulması

YTTK m.1527 hükmü uyarınca anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme; fiziki katılma ve oy vermenin bütün sonuçlarını doğurmaktadır. Söz konusu elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy vermenin usulüne ilişkin düzenlemeler yine aynı madde uyarınca Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir tüzükle belirlenecektir. Genel kurullara elektronik ortamda katılma sisteminin uygulanması payları borsaya kote şirketler açısından zorunlu kılınmıştır ve şirket yönetimi elektronik yöntemle oy kullanmanın bütün şartlarını gerçekleştirmek yükümlülüğü altındadır. Dolayısıyla borsada işlem gören anonim şirketlerin pay sahiplerine elektronik ortamda genel kurullara katılabilmeleri için gerekli sistemi hazırlamaları ve kullanımlarına sunmaları bir zorunluluk olarak düzenlenmiş bulunmaktadır. Diğer yandan sistemin YTTK'nın aradığı şartlarda kurulması yeterli olmayıp bununla ilgili olarak artık toplantı yeri belirlenirken söz konusu sistemin çalışabilmesi için gerekli yeterlilikte olması zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin söz konusu sistemin çalışması

için her şeyden önce yeterli band genişliğinde bir internet erişimi ile görüntü ve ses naklinin yapılabilmesi için gerekli donanımın hazır edilmesi, kesintisiz enerji ve görüntü ve ses nakli için gerekli yedeklemelerin yapılmış olması gerekecektir.

6.4 Merkezi Kayıt Kuruluşu Tarafından Yapılacaklar

YTTK sisteminde MKK'ya bazı görevler verilmiş bulunmaktadır. Bu görevlerden anonim şirketlerde genel kurul toplantılarına ilişkin olanlar aşağıda açıklanmaktadır.

6.4.1 Pay Sahipleri Çizelgesinin Hazırlanması

Pay sahipleri çizelgesi YTTK m.417 uyarınca şirket tarafından MKK'dan alınır. Yönetim kurulu YTTK m.415 uyarınca genel kurula katılmaya yetkili pay sahiplerini gösteren hazır bulunanlar listesini hazırlarken MKK'dan alınan pay sahipleri çizelgesini esas alır. Madde gerekçesinde belirtildiği üzere özellikle borsada beyaz ciro yoluyla devredilen payların kayıtları şirket defterlerinde takip edilemediğinden genel kurula katılacak pay sahiplerinin belirlenmesinde yaşanan sıkıntılar, MKK'da güncel olarak tutulan kayıtlardan faydalanılması ile aşılabacaktır.

MKK tarafından hazırlanacak pay sahipleri çizelgesinde şirketin güncel pay sahipleri, paylar üzerinde kurulu intifa veya rehin hakları mevcutsa bu hakların sahipleri ve sayılan hak sahipleri adına katılacak temsilci bilgileri yer alacaktır. YTTK sisteminde genel kuruldan önce payların blokajı uygulamasının kaldırıldığı düşünüldüğünde, genel kurula katılabilecek pay sahiplerinin belirlenmesi açısından büyük önem taşıyan pay sahipleri çizelgesinin, genel kurula mümkün olan en yakın tarihte hazırlanması gerektiği düşünülmektedir. Bu şekilde, genel kurul anında gerçek hak sahipleri en doğru şekilde belirlenebilecektir.

Pay sahipleri çizelgesinin şirket tarafından MKK'dan alınmasına ilişkin usul henüz belirlenmiş değildir. Genel kuruldan bir gün öncesi gün sonunda bu listenin hazırlanmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Diğer yandan mevcut MKK uygulamalarının tümü elektronik ortamda yapıldığından söz konusu listenin güvenli elektronik imzaya havi şekilde şirketin erişimine hazır bulundurulması ve bunun

ötesinde söz konusu listenin aynı zamanda hazır bulunanlar listesine de dönüştürülebilir dinamik bir yapıda olması kanaatimizce faydalı olacaktır.

6.4.2 Temsilcilerin Temsil Ettiği Payların Şirkete Bildirilmesi

YTTK'nın 431 inci madde hükmü uyarınca organın temsilcisi, kurumsal temsilci ve tevdi eden temsilcileri genel kurulda temsil edecekleri pay miktarlarını, çeşitlerini, itibari değerlerini ve gruplarını şirkete bildirmekle yükümlüdürler. Hükümde ayrıca SPKn'un 10/A maddesi uyarınca MKK tarafından kayden izlenen paylara ilişkin olarak bildirim yapılırken YTTK m.417 hükmü uyarınca çıkarılacak Tebliğ hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla YTTK m.417 uyarınca şirket tarafından genel kurul öncesinde hazırlanması amacıyla MKK'dan temin edilecek olan pay sahipleri çizelgesinde pay sahiplerinin yanı sıra atanan temsilcilerin de kimlik bilgilerinin bulunacağı ve bu temsilcilerin genel kurulda temsil edecekleri paylara ilişkin miktar, çeşit, itibari değer ve grup bilgilerinin söz konusu çizelgede yer alacağı düşünülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURUL TOPLANTISI

1. Toplantıya Giriş Usulü

YTTK uyarınca hak sahipleri genel kurul toplantısına eskiden olduğu gibi fiziken katılabilecekleri gibi elektronik ortamda da katılabileceklerdir. Kurul olarak genel kurul toplantısına, yönetim kurulu tarafından düzenlenen “hazır bulunanlar listesi”nde adı bulunan pay sahipleri katılabilir. Yönetim kurulu, Sermaye Piyasası Kanununun 10/A maddesi uyarınca genel kurula katılabilecek kayden izlenen payların sahiplerine ilişkin listeyi, MKK’dan sağlayacağı “pay sahipleri çizelgesi”ne göre düzenleyecektir. SPKn’nun 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen paylara ilişkin pay sahipleri çizelgesinin MKK’dan sağlanmasının usul ve esasları, gereğinde genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular SPK tarafından bir tebliğ ile belirlenecektir. YTTK m.417, f.3 hükmü uyarınca düzenlenecek bu genel kurula katılabilecekler listesi, yönetim kurulu başkanı tarafından imzalanacak ve toplantıdan önce genel kurulun yapılacağı yerde bulundurulacaktır. Söz konusu listenin yönetim kurulu başkanı tarafından genel kurul anından önce imzalanma zorunluluğu görüşümüze göre uygulamada büyük sorunlara yol açacaktır. TTK’da ve Komiser Yönetmeliğinde hazirun ve toplantı tutanağının özellikle yönetim kurulu başkanı tarafından imza zorunluluğu yoktur. Böyle bir zorunluluk getirilmiş olmasını anlaşılır bulmamaktayız. Bu hüküm nedeniyle şirket yönetim kurulu başkanının genel kurula katılımı adeta zorunlu hale getirilmiştir. Yapılacak ilk değişiklikte bu zorunluluğun kaldırılması ve söz konusu listenin herhangi bir yönetim kurulu üyesi tarafından imzalanmasının yeterli sayılması faydalı görülmektedir.

Diğer yandan kanımızca YTTK’nın genel kurula kimlerin katılabileceğinin düzenlendiği 415 ve 417 nci maddelerinin gerek sıralamaları gerek madde başlıkları yerinde olmamıştır. 415 inci maddenin birinci fıkrasında genel kurul toplantısına “hazır bulunanlar listesinde” adı bulunanların katılacağı hükme bağlanmışken söz konusu liste 417 nci maddenin son fıkrasında tanımlanmıştır. Bu bağlamda maddenin ilk fıkrasında

madde başlığıyla uyumlu olarak genel kurul toplantısına kimlerin katılabileceğinin belirlenmiş olması gerekirdi. 417 nci maddenin birinci fıkrasında genel kurul toplantısına katılabileceklerin listesinin kayden izlenen paylar bakımından pay sahipleri listesine göre hazırlanacağı hükme bağlanmıştır. Ancak söz konusu listenin şirket tarafından temini yöntemi belirsizdir, kayden izlenen paylar bakımından MKK'dan elektronik ortamda sağlanacak kayıtlara göre listenin hazırlanacağı hususunun belirlenmiş olması yerinde olacaktır.

1.1 Fiziken Katılanlar

Hazır bulunanlar listesinde adı bulunan senede bağlanmamış payların, ilmühaberlerin nama yazılı payların sahipleri ve SPKn'nun 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen pay sahipleri veya anılanların temsilcileri genel kurula katılabilecektir. Gerçek kişilerin kimlik göstermeleri, tüzel kişilerin temsilcilerinin vekâletname ibraz etmeleri şarttır. Tez konumuz dışında olmakla birlikte payları SPKn'nun 10/A maddesi uyarınca kayden izlenmeyen anonim ortaklıkların hamiline yazılı payların sahiplerinin genel kuruldan bir gün önce giriş kartı almaları gerekmektedir. Bu çerçevede borsaya kote şirketlerin genel kuruluna katılabilmek için MKK'dan alınan pay sahipleri listesinde yer almak gerek ve yeterli şarttır. Bu bağlamda hak sahiplerinin kimliklerini ibraz etmeleri genel kurula katılabilmek için yeterli olacaktır.

1.2 Elektronik Ortamda Katılanlar

Toplantıya katılma hakkı olanlar isterlerse YTTK'nın 1527 nci maddesi uyarınca elektronik ortamda da toplantıya katılabilirler. Ancak hak sahibinin toplantıya elektronik ortamda katılabilmesi için hak sahibi olması yeterli olmayıp ayrıca YTTK'nın 1527 nci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca çıkarılacak Tüzükte belirlenecek ön işlemleri süresinde yerine getirmesi gerekecektir. Toplantıya elektronik ortamda katılacak hak sahibinin öncelikle bu tercihini belli bir süreye kadar şirkete bildirmesi gerekecektir. Elektronik ortamda yapılacak işlemlerin güvenli elektronik imza ile imzalanması durumunda¹³⁹ hak sahibinin ayrıca güvenli elektronik imza atma

---

¹³⁹ Eleştirisi ve öneri için bkz. Üçüncü Bölüm 6.1.2 Toplantıya Elektronik Yöntemle Katılım.

aracına sahip olması gerekmektedir¹⁴⁰. Söz konusu Tüzük henüz hazırlanmadığından başka açıklama yapılamamıştır.

2. Hazır Bulunanlar Listesinin Oluşturulması

YTTK'nın 415 inci maddesine göre genel kurul toplantısına, yönetim kurulu tarafından düzenlenen "hazır bulunanlar listesinde" adı bulunan pay sahipleri katılabileceklerdir. Hazır bulunanlar listesinin şekli ve içeriği Bakanlık Temsilciliğine ilişkin olarak çıkarılacak yönetmelikte düzenlenecek olup söz konusu düzenleme henüz yayınlanmamıştır. Toplantıya fiziken katılanların imzaladıkları liste ile toplantıya elektronik ortamda katılanlara ilişkin elektronik genel kurul sisteminden alınacak listenin birlikte hazırlanması oluşturacağı varsayılmaktadır. Görüşümüze göre YTTK'nın 417 nci maddesi uyarınca MKK'dan elektronik ortamda alınacak pay sahipleri listesinin toplantıya fiziken katılanlarca ayrıca imzalanmasına gerek yoktur. Katılanların kimlik tespitinin yapılarak (toplantıya katılımı belirten işaret konulması vb. yöntemle) söz konusu listenin güvenli elektronik imza ile Bakanlık temsilcisi ve toplantı başkanı tarafından imzalanması gerekli ve yeterlidir. Katılanların istisnalar dışında uygulamada toplantı tutanağını da imzalamadığı dikkate alındığında hazırlanmanın Bakanlık temsilcisi ve toplantı başkanı dışında ayrıca katılanlarca imzalanmasında mantıklı bir gereklilik olmadığı kanısındayız. Diğer yandan uygulamada yerleşmiş olan genel kurul toplantısına katılanların hazırlanmasını elle imzalamaları gerektiği yönünde TTK'da şekilsel bir zorunluluk bulunmamaktadır. Kaldı ki oylamanın istisnalar dışında el kaldırma usulü ile yapılacağı kabul edildiği mevcut durumda kişilerin genel kurula katıldıklarını varsaymak için hazırlanmasını elle imzalanmasını zorunlu kılmak anlaşılabilir değildir. Diğer yandan MERSİS projesinin uygulamaya alınması ile birlikte anonim ortaklıklardaki genel kurul sürecindeki tüm işlemlerin elektronik ortamda yapılacağı gözetildiğinde alışkanlıkların korunarak eski uygulamanın (hazırlanmasını elle imzalanması) devam ettirilmesi çelişki yaratacaktır.

---

¹⁴⁰ Çalışma tarihi itibarıyla dört adet nitelikli elektronik sertifika sağlayıcısı bulunmaktadır. Bunlar; Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş. (E-Güven), TÜBİTAK-UEKAE (Kamu Sertifikasyon Merkezi), TürkTrust Bilgi, İletişim ve Bilişim Güvenliği Hizmetleri A.Ş. ve EBG Bilişim Teknolojileri ve Hizmetleri A.Ş.(E-Tugra). http://www.tk.gov.tr/bilgi_teknolojileri/elektronik_imza/eshs.php (son erişim 14.12.2011)

3. Toplantıda Hazır Bulunması Zorunlu Olanlar ve Toplantı ve Karar Yeter Sayısının Tespiti

Genel kurul toplantıları pay sahiplerinin pay sahipliğinden doğan haklarını kullandıkları toplantılardır. Bu sebeple toplantılara mümkün olduğu kadar fazla sermayeyi temsil eden hak sahibinin katılması amacıyla Kanunumuz gerek olağan gerek olağanüstü toplantılarda belli oranda sermayeyi temsil eden pay sahiplerinin genel kurulda bizzat veya temsilcileri vasıtasıyla hazır bulunmalarını öngörmektedir. Nitekim kanunun aradığı bu yeter sayılar şeklen dahi sağlanamadığı takdirde genel kurul toplanmamış sayılmakta, bu toplantıda alınan kararlar da geçersiz kabul edilmektedir¹⁴¹.

3.1 Toplantıda Hazır Bulunması Zorunlu Olanlar

YTTK'nın 407 nci maddesinde murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmalarını şart koşmakla birlikte diğer yönetim kurulu üyelerinin genel kurul toplantısına katılabileceklerini hüküm altına almıştır. Ayrıca denetçi¹⁴² ve kendilerini ilgilendiren konularda işlem denetçisinin de genel kurulda hazır bulunacağı ve gerek üyelerin gerek denetçilerin toplantı esnasında görüş bildirebileceği düzenlenmiştir. İşlem denetçisi YTTK'da açıkça tanımlanmamış olmakla birlikte kuruluş, sermaye artırımı ve azaltılması, birleşme, bölünme ve tür değiştirme gibi şirket için özellik arz eden hususları incelemek üzere görevlendirilen denetçi olarak tanımlanması mümkündür. YTTK m. 407, f.2'nin gerekçesine göre, Alm. POK 118 (2)¹⁴³ paragrafından esinlenilmiştir. Amaç pay sahiplerinin yönetim ve denetime ilişkin sorularının cevaplanmasının amaçlanmasını sağlamaktır. Pay sahiplerinin genel kurula katılma hakları olup yükümlülükleri yokken, murahhas üyeler, en az bir yönetim kurulu üyesi ve denetçi ile gereğinde işlem denetçisi bakımından genel kurula katılma hem hak hem de yükümdür. Ayrıca yönetim kurulu üyelerinin ve denetçilerin görüş açıklayabilme hakları açıkça hükme bağlanmış, bu yolla onların

¹⁴¹ İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s.100.

¹⁴² YTTK'nın denetçilere ilişkin getirdiği en önemli değişiklik denetçilerin şirketin bir organı olmaktan çıkarılması ve YMM, SMMM ve bağımsız denetleme kuruluşlarına bu görevin verilmesidir. Bu şekilde, 6762 sayılı Ticaret Kanunundaki düzenlemeden farklı olarak denetleme görevi şirket dışından, bağımsız ve uzman kişilere bırakılmaktadır. YTTK'nın 397 nci maddesinde ayrıca denetimin uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartları çerçevesinde yapılacağı hükme bağlanmıştır.

¹⁴³ 118(2) Die Satzung kann vorsehen oder den Vorstand dazu ermächtigen vorzusehen, dass Aktionäre ihre Stimmen, auch ohne an der Versammlung teilzunehmen, schriftlich oder im Wege elektronischer Kommunikation abgeben dürfen (Briefwahl).

gerektiğinde kendilerini savunabilmeleri ve yaptıkları işlem ve kararları açıklayabilme olanakları yaratılmış ve böylelikle sorumluluk hukuku yönünden konumları güçlendirilmiştir. Bu yüküme aykırılık genel kurul kararlarının geçerliliğini etkilemez. Genel kurula katılma hakkını haiz bulunanlar sadece 407 nci maddede gösterilmiş olanlar değildir. Pay sahiplerinin temsilcileri, organ temsilcisi, bağımsız temsilci, kurumsal temsilci, tevdi eden temsilcisi, intifa hakkı sahipleri diğer yetkililer olarak kanunun çeşitli maddelerinde öngörülmüştür. Genel kurula katılma hakkının esas sözleşmeyle başkalarına tanınması *ratio legis*'e pek uygun düşmemekle birlikte, içtihat yolunun açık olduğu şüphesizdir. TTK'nın 353 üncü maddesinin dokuzuncu bendinde genel kurul toplantılarında hazır bulunmak denetçilerin görevleri arasında sayılmış ve bu görevlerinin esas sözleşme veya genel kurul kararı ile sınırlandırılmayacağı hüküm altına alınmıştır (TTK madde 353, f.2). Ancak TTK, yönetim kurulu üyelerinin genel kurul toplantılarında bulunma zorunluluğuna ilişkin açık bir hüküm içermemekle¹⁴⁴ birlikte TTK'nın 376 ncı maddesi uyarınca "*Pay sahiplerinin toplantıya ve müzakereye iştirak etmeye ve oy kullanmaya yetkilileri olup olmadığının tespiti için gerekli önlemleri alması ve toplantı tutanağının tutulmasının sağlanması (TTK madde 375/1-2) ve hazırlanmış cetvelinin hazırlanması* şeklinde yönetim kuruluna verilmiş olan görevler nedeniyle bu konuda yönetim kurulu tarafından görevlendirilmiş en az bir yönetim kurulu üyesinin toplantıda bulunmasının uygulamayı kolaylaştıracağı kanısındayız.

YTTK'nın 407 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında, "333 üncü madde gereğince belirlenen şirketlerin genel kurul toplantılarında Sanayi ve Ticaret Bakanlığının¹⁴⁵ temsilcisi de yer alır. Diğer şirketlerde, hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin genel kurulda bulunacağı ve genel kurul toplantıları için temsilcilerin görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile bunların nitelik, görev ve yetkileri ayrıca ücret tarifeleri Bakanlıkça¹⁴⁶ çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır." denmektedir. TTK'da anonim şirketlerin genel kurul toplantılarında hükümet komiserinin bulunması şart kabul edilmişti (TTK m.274). Söz konusu şarta riayet edilmeksizin alınan genel kurul

¹⁴⁴ Bunun yanı sıra Komiser Yönetmeliği'nin 20 ncı maddesi "Genel kurul toplantılarında yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin kendilerinin hazır bulunması esastır. Olağan genel kurul toplantılarında yönetim kurulu üyelerinden en az bir üye ile, denetçilerden de en az birisi hazır bulunmadıkça toplantı yapılamaz." demektedir.

¹⁴⁵ Gümrük ve Ticaret Bakanlığı olarak anlaşılması gerektiği hakkında bkz. 37 no.lu dipnot.

¹⁴⁶ Gümrük ve Ticaret Bakanlığı olarak anlaşılması gerektiği hakkında bkz. 37 no.lu dipnot.

kararları geçersiz kabul edilmektedir. YTTK ile söz konusu uygulama kapsamı daraltılmıştır. Nitekim YTTK'nın 407 nci maddesinin üçüncü fıkrasının gerekçesinde Bakanlık temsilcilerinin genel kurullara katılması yönünden şirketlerin ikiye ayrıldığı ifade edilmiştir. Bu çerçevede, Bakanlık tebliğiyle belirlenecek şirketlerde Bakanlık temsilcisi bulunacaktır. Diğer şirketlerde bulunacak Bakanlık temsilcisinin kimler olacağı ve niteliklerinin Bakanlığın çıkaracağı bir yönetmelikte gösterileceği belirtilmiştir¹⁴⁷.

3.2 Yeter sayılar

Genel kurul toplantısının yapılabilmesi için kanun ve esas sözleşmede öngörülen toplantı yeter sayısının mevcut olması şarttır. Toplantı yeter sayısı genel kurul toplantısının açılarak gündemde yer alan konuların görüşülmesine başlamak için gerekli sermaye miktarının toplantıda temsil edilmesidir. Toplantı yeter sayıları ortaklığın esas/çıkarılmış sermayesine göre belirlenmektedir¹⁴⁸. Toplantı yeter sayısının tespiti ile gündemde yer alan konuların görüşülmesine ve oylanmasına geçilir. Kanunda ve esas sözleşmede öngörülen karar yeter sayılarının sağlanması ile genel kurul kararı alınır.

3.2.1 Olağan Yeter Sayı

YTTK'da genel kurula ilişkin toplantı ve karar yeter sayısı eskisinden farklı olarak tek bir maddede toplanmış, gerekçedeki eski hükmün "tekrarlandığı" beyanının tersine bazı değişiklikler yapılmıştır. YTTK'nın 418 inci maddesi¹⁴⁹ uyarınca genel kurullar sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Toplantı yeter sayısının hesabında, pay sahipleri sayısı değil; pay sahiplerinin temsil ettikleri sermayenin miktarı esas alınır. Ancak YTTK'da veya şirket esas sözleşmesinde daha ağır bir nisap öngörülmüş olması istisnai haller olarak belirtilmiştir. Esas sözleşmede yer verilecek aksine düzenleme ile toplantı nisabının sadece ağırlaştırılabileceği açıkça vurgulanmış dolayısıyla bu maddede öngörülen ilk toplantıya ilişkin yeter sayısının hafifletilmesine izin verilmemiş, ayrıca

---

¹⁴⁷ Parlar, s.365.

¹⁴⁸ Poroy, s.414, Pulaşlı, s.260, Çevik, *Anonim Şirketler*, s.693.

¹⁴⁹ YTTK'nın bu madde hükmü TTK'nın 372 nci maddesi ve 378 inci maddesinin birinci fıkrasına karşılık gelmektedir.

nisap açısından pay sahiplerinin yanı sıra temsilcilerine de işaret edilmiştir¹⁵⁰. Ayrıca dörtte birlik nisabın toplantı süresince korunması şart koşulmuştur. Bununla beraber, şirket esas sözleşmesi ile kanunun aradığı asgari dörtte birlik toplantı nisabının ağırlaştırılabileceği, ancak hafifletilemeyeceği öngörülmektedir¹⁵¹.

Kanunun 418 inci maddenin son cümlesinde ise ilk toplantıda anılan nisaba ulaşılamadığı takdirde ikinci toplantının yapılması için nisap aranmayacağını açıkça hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte görüşümüze göre tek kişilik ortaklıklarda bu ortağın veya temsilcisinin katılmadığı bir toplantının yapılması mümkün olamayacağından ikinci toplantıda nisap aranmayacağı ifadesi her zaman doğru bir çıkarım olmayacaktır. Bu doğrultuda ikinci toplantıda bulunan pay sahipleri veya temsilcileri temsil ettikleri sermaye miktarı dikkate alınmaksızın genel kurul toplantısını yapma ve karar alma yetkisini haizdirler. İkinci toplantıda yeter sayı aranmamasının şartı, birinci toplantının devamı olmasından kaynaklanmaktadır. Anonim şirketlerin yaşayan bir organizma olmaları nedeniyle yaşamına devam edebilmesi için, mutlaka alınması gereken kararların varlığı halinde işleyişin engellenmemesi, en azından mutad işlemlerin devam edilebilmesi cihetiyle, ikinci toplantı için bir yeter sayısı zorunluluğu öngörülmemiştir¹⁵².

YTTK'da da TTK'da olduğu gibi genel kurullarda kararların toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilecektir (YTTK m.418, f.2).

3.2.2 Ağırlaştırılmış Yeter Sayı

TTK'nın olağan toplantı yeter sayısını düzenleyen 418 inci maddesinde; *"bu kanunda veya esas sözleşmede aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan haller hariç"* ifadesi ile bu yeter sayısından farklı yeter sayıların kanunda düzenlenmiş olduğuna işaret etmektedir. Ağırlaştırılmış toplantı yeter sayısı gerektiren haller YTTK'da birden çok madde muhtevasında bulunmakla beraber, ağırlaştırılmış yeter sayıları ile ilgili esas düzenleme YTTK'nın 418 inci maddesinde yapılmış olup, bu maddedeki düzenleme, esas sözleşme değişiklikleri ile ilgilidir ve diğer çeşitli

¹⁵⁰ Kendigelen, s.270.

¹⁵¹ Altaş, s.74.

¹⁵² Oğuz İmregün, **Türk Hukukunda Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayıları**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt L Sayılar 1-4, İstanbul, 1984. s.356.

maddelerce yollama yapılan temel bir hükümdür. Şirket esas sözleşme değişiklikleri için YTTK'da da tıpkı TTK'da olduğu gibi daha ağır nisaplar öngörülmüştür¹⁵³. Şirket esas sözleşme değişikliklerine uygulanacak toplantı ve karar nisapları YTTK m.421 kapsamında düzenlenmektedir. Söz konusu maddenin ilk fıkrası, kanunda veya esas sözleşmede aksine bir hüküm bulunmaması kaydıyla, esas sözleşmeyi değiştiren kararların şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınacağını belirtmek suretiyle genel bir hüküm getirmektedir. İlk toplantıda öngörülen bu toplantı nisabı elde edilemediği takdirde en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için belirlenen toplantı nisabı ise şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesiyle sağlanmaktadır. Fıkra kapsamında hem birinci hem de ikinci toplantı için öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersiz kabul edilmiştir. Bir aylık sürenin sona ermesi halinde, ilk toplantıya ilişkin nisap uygulanacak, başka bir ifadeyle sermayenin en az yarısının toplantıda temsil edilmesi söz konusu olacaktır¹⁵⁴. Toplantı yeter sayısının düzenlenmesinde, kanun koyucu iki menfaati bağdaştırmak amacındadır. Birincisi genel kurul toplantılarına mümkün olduğu kadar çok pay sahibinin katılmasını sağlamak; ikincisi ise, genel kurul toplanması için belli sayıda pay sahibinin katılmasını yeterli görerek, bu sayede genel kurulun aldığı karar ile şirketin faaliyetlerini yerine getirmesine olanak sağlamaktır.

Şirket merkezinin yurtdışına taşınması ile bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük¹⁵⁵ getiren kararların oybirliği ile alınacağı YTTK'nın

---

¹⁵³ Söz konusu maddeyi TTK'nın 388 inci maddesi şu şekilde düzenlemektedir: Şirketin tabiyetini değiştirmek veya pay sahiplerinin taahhütlerini artırmak hususundaki kararlar için, bütün pay sahiplerinin ittifakı şarttır.

Şirketin mevzuu veya nevinin değiştirilmesine taalluk eden umumi heyet toplantılarında şirket sermayesinin en az üçte ikisine malik olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunması şarttır. İlk toplantıda sermayenin üçte ikisi temsil edilmediği takdirde, idare meclisi, umumi heyeti usulüne uygun olarak ikinci defa toplantıya çağırabilir. İkinci toplantının yapılabilmesi için, esas sermayenin yarısına malik olan pay sahipleri veya temsilcilerinin hazır bulunması gerekir.

Birinci ve ikinci fıkralarda yazılı hususlar dışındaki değişiklikler için yapılacak umumi heyet toplantılarında şirket sermayesinin en az yarısına malik olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunmaları gerekir. İlk toplantıda bu nisap hasıl olmadığı takdirde, 368 inci maddeye uyulmak suretiyle en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantıda müzakere yapabilmek için, şirket sermayesinin en az üçte birine malik olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunması yeterlidir.

İkinci ve üçüncü fıkralara göre toplanan umumi heyetin kararları mevcut reylerin ekseriyetiyle verilir.

¹⁵⁴ Altaş, s.75

¹⁵⁴ Altaş, s.75

¹⁵⁵ Madde gerekçesinde, “bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük” ile KoopK. 31 inci madde anlamında “ek ödeme yüklemi” ve 376 ncı maddenin ikinci fıkrası hükmü anlamında (son yıllık bilançoya göre, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, derhal toplantıya çağrılan genel kurulun sermayenin tamamlanmasına karar vermesi hali) tamamlama kastedildiği belirtilmektedir. Her

421 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hükme bağlanmıştır. Bu fıkra da öngörölmüş kararlar için hem toplantı hem de karar nisabı sermayenin tamamını temsil eden pay sahiplerinin tümünün oybirliği ile sağlanacaktır. Söz konusu nisabın esas sözleşme ile getirilecek hüküm ile hafifletilmesi mümkün değildir¹⁵⁶.

YTTK'nın 421 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca şirket esas sözleşmesinde (a) şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi (b) imtiyazlı pay oluşturulması¹⁵⁷ ve (c) nama yazılı payların devrinin sınırlandırılmasına ilişkin değişiklik yapılması için sermayenin en az yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oyları gereklidir. Söz konusu nisaba ilk toplantıda ulaşılmaz ise izleyen toplantılarda da aynı nisap aranmaktadır (YTTK m.421, f.4). Yüzde yetmiş beşlik oran hem toplantı hem de karar nisabı olarak öngörölmüştür. Fıkra metninde "en az" ibaresi yer aldığı için her iki nisabın da hafifletilemeyeceği ancak ağırlaştırılabileceği sonucuna varılmaktadır. Gerekçede "Azlık özellikle korunmuştur. Bu sebeple her iki nisap da hafifletilemez; ağırlaştırılabilir. "En az" ibaresinin hükümde yer almasının sebebi budur." denilerek özellikle azlığın korunmasının amaçlandığı ifade edilmektedir.

Söz konusu hükme ek olarak, YTTK'nın 421 inci maddesinin altıncı fıkrası ile işletme konusunun tamamen değiştirilmesi veya imtiyazlı pay oluşturulmasına ilişkin genel kurul kararına olumsuz oy vermiş nama yazılı pay sahipleri, bu kararın TTSG'de yayımlanmasından itibaren altı ay boyunca payların devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı tutulmamıştır. Gerekçe kapsamında YTTK'nın 491 inci maddesi uyarınca kanuni bağlam mahfuz tutulmuştur¹⁵⁸.

---

iki yükümlüğün de YTTK'nın 480 inci maddesinin birinci fıkrasına (kanunda öngörölen istisnalar dışında, esas sözleşmeyle pay sahibine pay bedelinin veya payın itibari değerini aşan primi ifa dışında borç yükletilemeyeceğini hüküm altına alır) aykırı olduğu ifade edilmektedir. Bu durumda, böyle bir yüküm ancak tüm pay sahiplerinin oy birliği ile yani her pay sahibinin rızası varsa geçerli olacağı belirtilmektedir. Aynı bent kapsamında ifade edilen ikincil yüküm koyan kararların YTTK'nın 480 inci maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlendiği belirtilmektedir. Söz konusu fıkra uyarınca pay devirlerinin şirketin onayına bağlı olduğu hallerde esas sözleşmeyle pay sahiplerine sermaye taahhüdünden doğan borçtan başka, belli zamanlarda tekrarlanan ve konusu para olmayan edimleri yerine getirmek yükümlülüğü de yüklenebilmektedir. Bu ikincil yükümlülüklerin nitelik ve kapsamı pay senetlerinin veya ilmhaberlerin arkasına yazılabileceği da bu madde kapsamında hüküm altına alınmıştır.

¹⁵⁶ Parlar, s.374.

¹⁵⁷ Gerekçe uyarınca imtiyazın genişletilmesi bu bent kapsamında değerlendirilmemiştir.

¹⁵⁸ YTTK m.491 uyarınca bedeli tamamen ödenmemiş nama yazılı paylar, ancak şirketin onayı ile devrolunabilir; meğerki, devir, miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cibrî icra yoluyla gerçekleşsin.

İstisnai nitelikte bir düzenleme olan YTTK'nın 421 inci maddesinin beşinci fıkrası, pay senetleri menkul kıymet borsalarında işlem gören şirketlerde (a) sermayenin arttırılması ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesine ilişkin esas sözleşme değişiklikleri ve (b) birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin konularda karar alınabilmesi için yapılacak genel kurul toplantılarında esas sözleşmelerinde aksine hüküm olmaması halinde YTTK 418 inci maddedeki toplantı nisabının uygulanacağını hükme bağlamaktadır.

Hisse senetleri borsada işlem görmeyen halka açık anonim ortaklıklar hüküm kapsamında tutulmamıştır. Bu düzenleme ile mezkur anonim ortaklıklar açısından önem taşıyan, ancak ağırlaştırılmış nisaplarla alınması çok güç olan kararların alınmasını mümkün kılmak için öngörülmüştür. İstisnai nitelik taşıyan hüküm kıyas yoluyla genişletilememektedir¹⁵⁹.

Görüldüğü üzere YTTK'da esas sözleşme değişikliğine yönelik nisaplar bakımından TTK'nin 388 inci maddesinden tamamen farklı bir düzenleme getirilmiştir. İşte bu nedenle Yürürlük Kanununun 26 ncı maddesinde bir geçiş hükmü kabul edilmiş ve esas sözleşmelerinde madde numarası vererek veya vermeksizin TTK hükümlerinin uygulanacağı belirtilen anonim şirketlere altı aylık bir süre tanınmıştır. Aksi takdirde belirlenen altı aylık sürenin dolmasıyla toplantı ve karar nisaplarına yönelik yeni Kanun hükümleri uygulanacaktır. Diğer yandan esas sözleşmede öngörülen nisabın YTTK 421 inci madde ile benimsenen yeni nisaptan daha ağır olması halinde esas sözleşme hükmünün, daha hafif olması halinde ise YTTK'nın uygulanacağı da özel olarak hükme bağlanmıştır.

3.2.3 Yeter Sayının Bulunamaması

Toplantı nisabı şeklen dahi elde edilmeden toplantı yapılmış ise genel kurulda alınan kararlar yoklukla malul kabul edilmektedir. Zira geçerli bir genel kurul toplantısı bulunmamaktadır¹⁶⁰. Gerekli nisabın şeklen mevcut olması halinde, başka bir ifadeyle toplantı katılmaya yetkisi olmayan kişilerce gerçekleştirilmişse her pay sahibi toplantı

Şirket, sadece, devralanın ödeme yeterliliği şüpheli ise ve şirketçe istenen teminat verilmemişse onay vermeyi reddedebilir.

¹⁵⁹ Parlar, s.175.

¹⁶⁰ Poroy s.418.

başkanlığına itirazda bulunabilir, itirazını ve yönetim kuruluna da itirazda bulunmuş olduğunu tutanağa geçirtebilir (YTTK m. 433, f.2) ¹⁶¹.

Toplantının açılması için kanun veya esas sözleşmede öngörülen toplantı yeter sayısı toplantı süresince de muhafaza edilmelidir (YTTK m. 418, f.1). Diğer yandan toplantı açıldıktan sonra yeter sayının düşmesi durumunda ne olacağı konusunda YTTK'da TTK da olduğu gibi bir düzenleme yapılmamıştır. Komiser yönetmeliğinde bu durumda toplantının erteleneceği hükme bağlanmış olup YTTK uyarınca çıkarılacak Bakanlık Temsilciliği'ne ilişkin yönetmelikte de benzer bir düzenlemenin yapılacağı düşünülmektedir.

4. Toplantının Açılması

Anonim ortaklık genel kurul toplantısının açılabilmesi ve görüşmelerin başlaması için öncelikle toplantı yeter sayısının bulunduğu tespit edilmelidir. Toplantı yeter sayısının varlığı, yönetim kurulu tarafından hazırlanan ve pay sahiplerinin toplantıya girişte imzaladıkları cetvele ve toplantıya elektronik ortamda katılanlara ilişkin elektronik genel kurul sisteminden alınacak listeye bakılarak anlaşılır¹⁶². Toplantı yeter sayısının mevcut olduğunun anlaşılması üzerine toplantı açılır. Genel kurul kimin tarafından çağrılmışsa onun tarafından açılır. Diğer bir ifadeyle genel kurulu yönetim kurulu çağırılmışsa yönetim kurulu başkanı, bulunmadığı takdirde vekili, o da yoksa bir üye, çağrı tasfiye memuruna veya memurlara aitse memurlardan biri, davet pay sahibi tarafından yapılmışsa onun ve toplantıyı azlık çağırılmışsa azlığı temsilen bir pay sahibi tarafından açılır ve hemen gündemin görüşülmesine başlanır¹⁶³. Genel kurul toplantısı en erken davet veya ilanda belirtilen zamanda başlamalıdır. Eğer belirlenen zamandan önce toplantıyla ilgili tespit işlemleri yapılır ve yeter sayının oluşmadığı için toplantı ertelenirse, işlem usulsüz kabul edilerek ilgililerin sorumluluğu yoluna gidilebilecektir.

4.1 Toplantı Heyetinin Oluşturulması

Anonim şirket genel kurul toplantısının açılması, YTTK 419 uncu maddede düzenlenmiştir. Esas sözleşmede aksine herhangi bir düzenleme yoksa, toplantıyı, genel

¹⁶¹ Söz konusu madde TTK'nın m.361, f.2 hükmünün tekrarı niteliğindedir.

¹⁶² Yiğit, s.127.

¹⁶³ Tekinalp, *Tek Kişilik Ortaklık*, s.175.

kurul tarafından seçilen, pay sahibi sıfatını taşıması şart olmayan bir başkan yönetir. Genel kurul toplantısını yönetmek üzere görevlendirilmiş başkan esas sözleşme kapsamında belirlenebilir. Böyle bir durumda yeni bir başkan seçilmez, esas sözleşme uyarınca atanmış başkan söz konusu görevi yerine getirir. Ancak esas sözleşmede herhangi bir düzenleme yer almıyor ise genel kurul toplantıyı yönetecek başkanı seçer. YTTK m.419 uyarınca seçilen bu başkanın pay sahibi sıfatı taşıması şart değildir.

Genel kurul başkanı esas sözleşmede belirlenmiş olup, genel kurul toplantısında da toplantıyı yönetmek üzere hazır vaziyette bulunuyor ise genel kurul başka bir kişinin başkan olarak seçilmesine karar veremez. Aksi takdirde kararı YTTK m.419, f.1 ve esas sözleşme hükümlerine aykırı olur ve iptal edilebilir. Nitekim seçimi iptal edilebilir bir karara dayanan başkanın başkanlığında alınmış kararlar da iptal edilebilir kararlardır¹⁶⁴. Genel kurul başkanı esas sözleşmede gösterilmemiş veya gösterilmesine rağmen toplantıya gelmemişse yahut gelmekle birlikte başkanlık görevini ifa etmeyeceğini ortaklığa bildirmişse, genel kurul öncelikle toplantı başkanını seçmelidir. Genel kurul başkanı seçilinceye kadar toplantıya kimin başkanlık edeceğine ilişkin gerek TTK'da gerek YTTK'da herhangi bir hüküm bulunmamakla birlikte konu doktrinde de tartışmalıdır. Yiğit tarafından aktarıldığı üzere Poroy, genel kurul başkanı seçilinceye kadar yönetim kurulu başkanının toplantıyı yöneteceğini belirtmektedir. Arslanlı ise toplantının yönetim kurulunun aralarından seçecekleri bir üyesi tarafından yönetileceğini ifade etmektedir. İmregün ise başkan seçilinceye kadar toplantıyı açmakla yetkili olan kişinin genel kurulu yönetmesi gerektiğini kabul etmektedir. Gerekçe olarak ise genel kurulun ortaklığın yaşamına, etkinliğine olduğu kadar kendi toplantılarına da hakim olması gerektiğini belirtmektedir¹⁶⁵. Kanaatimizce de genel kurul başkanı seçilen kadar genel kurul toplantısını toplantıyı açmaya yetkili kişinin yönetmesi makul olandır. Bu kişinin görevi asıl başkanın seçimine kadar devam eder. YTTK'nın 419 uncu maddesi uyarınca genel kurul başkanı esas sözleşmede hüküm yoksa toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile seçilir. Başkan, tutanak yazmanı ile gerek görür ise oy toplama memurunu belirleyerek başkanlığı oluşturur. Genel kurul gerekli görürü ise başkan yardımcısı da seçilebilir (YTTK m.419, f.1).

---

¹⁶⁴ Moroğlu, *Hükümsüzlük* s.111.

¹⁶⁵ Yiğit, s.133.

4.2 Toplantının Yönetimi

YTTK'nın 419 uncu maddesinin ikinci fıkrası genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin yönetim kurulu tarafından bir iç yönerge hazırlanacağını hüküm altına alan yeni bir düzenleme öngörmektedir. Söz konusu yönergenin asgari unsurları Sanayi ve Ticaret Bakanlığı¹⁶⁶ tarafından belirlenecektir. Genel kurulun onayından sonra yürürlüğe girecek olan iç yönergenin ticaret siciline tescil ve TTSG'de ilan ettirilmesi şart koşulmuştur¹⁶⁷.

5. Görüşmeler

Anonim ortaklık genel kurulunda görüşmeler pay sahiplerinin gündem maddeleri hakkında görüşlerini genel kurula yansıtılmalarını böylece ortaklık yönetiminde etkili olmalarını sağlamak için yapılan bir işlem dizisidir. Genel kurula katılan pay sahibi yalnızca kullanacağı oyu ile alınan kararlarda etkili olmaz. Görüşmeler sırasında ifade edeceği yorum ve tespitleri diğer pay sahiplerinin ne yönde oy kullanacağını da etkileyebilir¹⁶⁸. Pay sahipleri müzakerelere katılarak kendi görüşlerini genel kurulda açıklama ve böylece genel kurulun kararını etkileme olanağına sahip olurlar. Diğer bir ifadeyle görüşmeler pay sahiplerinin karara bağlanacak konularda aydınlanabilmelerine ve mevcut gündem maddeleri hakkındaki oylarını buna göre vermelerine imkan tanır¹⁶⁹. YTTK'da hangi konularda genel kurulda görüşme yapılacağı düzenlenmekle birlikte görüşmelerin yapılış usulü, sınırlamalar ve aykırılık halinde yaptırımlar gibi genel kurulun işleyişinde önemli olan hususlarda bir düzenleme yapılmamıştır. Bu yönüyle YTTK'nın TTK ile benzeştiği söylenebilir. Buna karşı YTTK genel kurul toplantılarının işleyişi konusundaki bu boşluğu iç yönerge ile doldurmayı amaçlamıştır. YTTK'nın 419 uncu maddesinin ikinci fıkrasında anonim

¹⁶⁶ Bkz 34 nolu dipnot

¹⁶⁷ Madde gerekçesinde Alm POK 129 (1)'in örnek alındığı belirtilmektedir.

¹⁶⁸ Genel kurula katılma hakkının oy hakkının vazgeçilmez bir ön koşulu olduğu gibi, yasalarda açıkça anılmamasına karşın görüş açıklama, soru sorma ve öneride bulunma haklarını, kısaca tartışma hakkını da birlikte getireceği, genel kurulun kararlarını daha önceki görüşme ve tartışmalar sonucunda alacağı, diğer bir deyişle pay sahibine tanınan oy hakkının önerilerin tartışılması olanağını da içerdiğinin yargısal içtihatlarla ve öğretide kabul edildiği, gerek anonim ortaklık tüzel kişisi gerek onun ekonomik yönden malikleri sayılan pay sahiplerinin çıkarını gözetken sağlıklı bir karara ulaşabilmek için gündem maddeleri konusunda görüşme ve tartışma yapılması zorunluluğunun, genel kurulda dileyen her ortağın söz alarak görüşünü açıklamak, yani konuşmak hakkına sahip olduğunu gösterdiği ifade edilmiştir. bkz. Ömer Teoman, "Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Pay Sahiplerinin Konuşma Süresinin Sınırlanması", **Otuz Yıl Ticaret Hukuku Tüm Makalelerim** Cilt I, 1.Basım, İstanbul: Beta Yayınları, 2000, s.462.

¹⁶⁹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.110,111.

şirket yönetim kurulu, genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından, asgari unsurları belirlenecek olan bir iç yönerge hazırlar ve genel kurulun onayından sonra yürürlüğe koyacağı ve bu iç yönergeyi tescil ve ilan edeceği hükme bağlanmıştır. Söz konusu yönerge öğretide kanuna ve esas sözleşmeye uygun olmak üzere, şirketin organlarına, bunların hak ve yetkilerine, işleyişine ve özellikle de karar alma şekline ilişkin genel düzenlemeleri içeren kurallar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Görüşümüze göre söz konusu iç yönergede görüşmelerin yürütülme usulü mutlaka açıklığa kavuşturulmalıdır.

5.1. Görüşme Usulü

YTTK'da anonim ortaklık genel kurulunda görüşmelerin genel kurul başkanı tarafından hangi şekilde yürütüleceği, görüşme usulü, pay sahiplerinin nasıl söz alacakları, hangi sırada konuşacakları vb. konularda bir düzenleme bulunmamaktadır. Genel kurul başkanı konuşmak isteyen pay sahiplerini her gündem maddesi için belirleyebileceği gibi bütün gündem maddeleri için toplantı başında da belirleyebilir. Görüşümüze göre bütün gündem maddeleri için konuşacak pay sahiplerini toplantı başında belirlemek yerine ilgili gündemin görüşülmeye başlanılmasında konuşacakların tespiti daha uygun olacaktır. Bu sayede sahip olduğu mevcut bilgi çerçevesinde başlangıçta konuşma ihtiyacı duymayan bir pay sahibini genel kurulun seyrine göre konuşma ihtiyacı duyduğunda bu hakkını kullanabilecektir.

Toplantıya fiziken ve elektronik ortamda katılan pay sahiplerinin varlığı dikkate alındığında bu iki grup için farklı kurallar belirlenmesi uygun olacaktır. Toplantıya katılmış olan pay sahibi her şeyden önce hangi gündem maddesine ilişkin olarak konuşmak istediğini toplantı başkanlığına bildirmelidir. Bu bildirimde pay sahibinin hangi gündem maddesi hakkında konuşacağı yer almalıdır. Bu husus genel kurulda ancak gündem maddelerinin görüşülebilmesi ilkesinden kaynaklanır. Toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahiplerinin bulunacağı da düşünüldüğünde genel kurul salonundaki konuşmaların bunlar tarafından da takip edilebilmesinin sağlanmalıdır. Diğer yandan toplantıya elektronik ortamda katılan pay sahipleri de görüşülen gündeme ilişkin görüş ve önerilerini elektronik genel kurul sisteminden toplantı başkanlığına iletceklerdir. Her ne kadar öğretide iletişimin ses veya görüntü

aktarımı yahut e-posta gönderip bu e-postanın toplantı sırasında okunması suretiyle sağlanabileceği yönünde görüşler olmakla birlikte söz konusu yöntemlerin yönetilebilirliği genel kurul süreci düşünüldüğünde pek mümkün değildir¹⁷⁰. Bu bağlamda toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahiplerinin görüş ve önerilerini yazılı olarak elektronik genel kurul sisteminden göndermeleri en makul çözüm olarak durmaktadır. Diğer yandan toplantıya fiziken katılan hak sahiplerinden ilgili gündeme ilişki görüşünü belirtmek isteyenlerin olup olmadığının tespiti anlık olarak yapılabilecek olmakla birlikte toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahipleri için bu durumun tespiti süre açısından daha uzun olacaktır. Anılan nedenle toplantıya elektronik ortamda katılanların hak sahiplerinin görüş ve önerilerinin toplantı başkanlığına iletilebilmesi için belirli bir süre tanınması uygun olacaktır. Hak sahipleri bu süre zarfında görüş ve önerilerini toplantı başkanlığına göndermelidirler.

5.1.1 Sınırlamalar

Pay sahiplerinin müzakerelere katılma hakkı da, genel kurula katılma hakkına bağlı olarak, vazgeçilemez ve bertaraf edilemez nitelikte bir haktır. Ancak hakkın bu özelliği, pay sahibine sınırsız olarak tanındığı anlamına gelmez, aksine bu hak pek çok sınırlandırmaya tabidir¹⁷¹.

5.1.1.1 Zaman Kısıtı

Günümüzde özellikle halka açık şirketlerde pay sahiplerinin ve buna paralel olarak genel kurulda konuşmak isteyenlerin sayısının hızla artması, genel kurul toplantılarında toplantının işleyişini sağlamak amacıyla konuşma sürelerinin kısıtlanmasını gerekli hale getirmiştir¹⁷². YTTK'nın 1527 nci maddesi uyarınca artık pay sahiplerinin genel kurula elektronik ortamda da katılacağı düşünüldüğünde bu sorunun ciddiyeti daha da artmaktadır. Pay sahiplerinin konuşma sürelerinin esas sözleşme ile belirlenmesi halinde toplantı başkanı, pay sahiplerine bu sürelerle uygun olarak konuşma hakkı verir. Esas sözleşmede hüküm bulunmaması halinde ise,

---

¹⁷⁰ Şaban Kayıhan, **Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet**, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, C XXII sayı 1, 2003, s.94, Fatih Bilgili, **Anonim Ortaklıklarda İnternet Üzerinden Genel Kurul**, Prof.Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Seçkin Kitapevi, Ankara, 2004, s.580.

¹⁷¹ Poroy, s.564.

¹⁷² Teoman, *Konuşma Süresinin Sınırlandırılması*, s.467.

konuşma sürelerini sınırlandırmaya genel kurul yetkilidir¹⁷³. Genel kurul sınırlandırma kararını, toplantının başında veya bir zorunluluk gereği (örneğin, söz alan pay sahiplerinin konuşmalarını uzatmaları halinde) görüşmelerin başlamasından sonra da alabilir. Bu karar, alınması bir zorunluluğa dayandığı ve alınmasından sonra bütün pay sahipleri hakkında geçerli olacağı için eşit işlem ilkesine aykırılık teşkil etmez¹⁷⁴. Belirli bir süre konuşan ve uyarılara karşın gereksiz yinelemelerle genel kurul toplantısının yürütülmesini engelleyen bir pay sahibinin geri kalan konuşma süresinin sınırlandırılması ise, genel kurul başkanının yetkisi dahilindedir¹⁷⁵.

Konuşma süreleri sınırlandırılırken, pay sahibinin görüşlerini açıklaması ve bilgi alma hakkının (YTTK m. 437) ortadan kaldırılmamasına dikkat edilmelidir. Bu süre belirlenirken, müzakere hakkı ile toplantının gereği gibi yürütülmesi arasında bir denge sağlanması gerekir. Bununla birlikte eşit işlem ilkesi uyarınca, konuşma süresinin değişik pay sahipleri ya da pay sahibi grupları açısından farklı bir biçimde belirlenmesi de mümkün değildir¹⁷⁶. Bir diğer ifadeyle toplantı başkanı toplantının her pay sahibi açısından adil olarak yürütülmesini sağlamalıdır¹⁷⁷. Pay sahiplerinin genel kurulda konuşma süreleri sınırlandırılırken yetkili organın bu konuda uyması gereken ilkeler söz konusu olacaktır. Bu ilkeler YTTK’da yer almamakla birlikte genel kurul toplantılarının yapılma usulüne ilişkin olarak çıkarılacak iç yönergede bu konuda standart kurallar belirlenmesi uygulamada standardın sağlanması ve pay sahiplerin haklarının keyfi biçimde sınırlandırılmasının önüne geçilmesi için faydalı olacaktır. Bu ilkeler belirlenirken getirilecek olan sınırlamanın pay sahibinin görüşlerini açıklamasını imkansız kılacak şekilde kısa olmaması gerekmektedir. Bu süre belirlenirken görüşme hakkı ile toplantının gereği gibi yürütülmesi arasında bir denge sağlanmalıdır¹⁷⁸. İkinci önemli husus ise eşit işlem ilkesi gereği pay sahipleri arasında bir fark yaratılmamasıdır.

---

¹⁷³Teoman, *Konuşma Süresinin Sınırlandırılması*, s.498-470; Genel kurulun konuşma süresinin sınırlandırılmasına ilişkin olarak aldığı karar usule ilişkin bir karardır. Usule ilişkin bu kararın uygulanması, esas kararın alınmasını etkilemiş ise ilgili olduğu esas ve nihai genel kurul kararının iptali yoluna gidilebilir. Ancak usule ilişkin bir kararın sadece bir genel kurul toplantısı süresince ve sırf o genel kurulun müzakere düzeni bakımından değil de gelecekteki genel kurul toplantılarının düzenlenmesi amacıyla ilke kararı şeklinde alınması o kararın bağımsız bir karar olarak iptal edilebilirliği sonucunu doğurabilecektir. Bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.171.

¹⁷⁴Teoman, *Konuşma Süresinin Sınırlandırılması* s.471, Poroy, s.565.

¹⁷⁵Teoman, *Konuşma Süresinin Sınırlandırılması*, s.472.

¹⁷⁶Teoman, *Konuşma Süresinin Sınırlandırılması* s.470, Poroy, s.565.

¹⁷⁷Eisenhofer, s.8-36.1.

¹⁷⁸Teoman, *Konuşma Süresinin Sınırlandırılması*, s.471.

5.1.1.2 Konu Kısıtı ve Gündeme Bağlılık İlkesi

Genel kurulda ancak gündemde bulunan hususlar hakkında müzakere açılmasına ve karar verilmesine gündeme bağlılık ilkesi denmektedir¹⁷⁹. YTTK m. 413, f.2 uyarınca da gündemde bulunmayan konulara genel kurulda müzakere edilemez ve karara bağlanamaz. Aynı maddede “Kanuni istisnalar saklıdır.” demek suretiyle kanunda yer alan istisnai hallerle sınırlı olmak üzere genel kurul gündemine madde eklenebileceği yasada düzenlenmiştir. Bu maddelerden de anlaşılacağı üzere TTK, anonim şirket genel kurullarında görüşülecek olan hususların önceden belirlenmesi gerektiğini kabul etmiştir. Başka bir deyişle, herhangi bir hususun anonim şirket genel kurul toplantısında görüşülebilmesi için önce bu hususun çağrı ile birlikte usulüne uygun olarak pay sahiplerine bildirilmiş olan toplantı gündeminde yer alması gerekir. Böylece pay sahipleri toplantıda müzakere edilerek karara bağlanacak hususları önceden görerek bilgi sahibi olabilir ve gündemde yer alan maddelere göre gerekirse araştırma yapmak suretiyle önceden hazırlanma imkanına sahip olabilir¹⁸⁰. Zira pay sahibinin pay sahipliği sıfatıyla sahip olduğu haklarını savunabileceği platform genel kurul toplantıdır.

YTTK, TTK’den farklı olarak genel kurul olağan gündeminde yer alacak hususları saymak yerine gündemin toplantıya çağırın tarafından belirlenmesi ilkesini benimsemiştir¹⁸¹. Dolayısıyla genel kurulun gündemi genel kurulu toplantıya çağırın tarafından belirlenecektir¹⁸². Her ne kadar genel kurul gündeminde yer alacak hususlar YTTK’da sayılmamış olsa da yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçiminin yılsonu finansal tabloların müzakeresi maddesiyle ilgili sayılacağı açıkça hükme bağlanarak yönetim kurulu üyelerinin her genel kurulda görevden alınabilmesi ve yerlerine yenilerinin seçilebilmesi sağlanmıştır¹⁸³. Bu düzenleme ile birlikte gündemde madde bulunmamasına rağmen genel kurulda yönetim kurulu

---

¹⁷⁹ Poroy, s.422.

¹⁸⁰ Çevik, *Anonim Şirketler*, s.700.

¹⁸¹ Her ne kadar TTK’nun 369 uncu maddesinde olağan toplantı gündeminde yer alacak maddeler sayılmışsa da bu durum diğer gerekli hususların gündeme eklenmesine engel teşkil etmemektedir. Bkz. Poroy s.423

¹⁸² Altaş, s.64.

¹⁸³ Kendigelen, s.266.

üyelerinin görevden alınıp alınmayacakları tartışmaları da son bulmuştur¹⁸⁴. Gerekçeye göre madde genel kurula yönetim kurulu üyelerini her olağan genel kurul toplantısında görevden alabilme olanağını vermektedir. Genel kurul yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun ortaya koyduğu sonuçlardan memnun kalmamışsa yönetim kurulunu değiştirebilmelidir, icraatı beğenilmeyen bir yönetim kurulunun süre endişesiyle görevde tutulmamalıdır.

Gündeme bağlılık ilkesi, genel kurul toplantısında görüşülecek ve karara bağlanacak konularda pay sahiplerinin bilgi sahibi olmalarını, toplantıya katılıp katılmama konusunda karar vermelerini, toplantıya katılacak olanların toplantıya ilişkin gerekli hazırlığı yapmalarını ve toplantıya katılmayanların ise gündemde yer almayan konuları görüşülerek karara bağlanması sonucunda menfaatlerini olası zararlara karşı korumayı hedefler. Gündeme bağlılık ilkesine uyulmak suretiyle pay sahiplerinin, genel kurul toplantısında görüşülecek ve karar alınacak konularda bilgi sahibi olmaları sağlanmış olmaktadır.

Diğer yandan YTTK m.446¹⁸⁵ uyarınca genel kurul kararına karşı iptal davası açabilmek için toplantıda hazır bulunarak karara olumsuz oy vermek ve bu muhalefetini tutanağa geçirtmek gerekir. Ancak Yargıtay kararlarında da sabit olduğu üzere, gündemde olmayan bir hususa ilişkin olarak karar alınmış ise bu karara karşı açılacak iptal davalarında karara olumsuz oy vermek veya durumu tutanağa geçirtmek gerekmemektedir¹⁸⁶.

TTK m. 348 uyarınca esas sermayenin en az onda birine sahip pay sahipleri (azınlık) şirketin kuruluşuna veya yönetim işlemlerine ilişkin bir suiistimalin gerçekleştiğini veya kanun veya esas sözleşme hükümlerine önemli ölçüde aykırı davranıldığını ileri sürerek bu aykırılıkların veya bilançonun gerçekliğinin incelenmesi için genel kuruldan özel denetçi seçilmesi isteyebilir. Bu istemin kabul edilmemesi halinde ise mahkemeye başvurabilir. Bu çerçevede iki aşamalı bir azınlık hakkının

---

¹⁸⁴ Bu konuda Yargıtay'ın çelişkili kararları bulunmakla birlikte doktrinde hakim görüş gündeme bağlılık ilkesinin yönetim kurulu üyelerinin azli ve yenilerinin seçimi konusunu kapsamadığı yönündedir.

¹⁸⁵ Aynı husus TTK'nın 381 inci maddesinde de hüküm altına alınmakla birlikte YTTK bu konuda herhangi bir değişiklik öngörmemektedir.

¹⁸⁶ Y.11 HD. E.6444 K.1047 T.10.02.2004, Y.11.HD. E.6072 K. 270 T.30.01.1985.

öngörüldüğünden bahsedebiliriz¹⁸⁷. Doktrinde de azınlığın gündemde açıkça yer alması bile genel kuruldan özel denetçi seçilmesini isteyebileceği savunulmuştur¹⁸⁸. YTTK m.438 düzenlemesi¹⁸⁹ ise, her pay sahibinin gündemde yer alması bile genel kuruldan özel denetçi atanmasını isteyebileceğini açıkça hüküm altına almaktadır.

Gündeme bağlılık ilkesinin istisnasını oluşturan diğer bir durum ise, tez konumuzla ilgisi olmamakla birlikte halka kapalı şirketlerde sermayenin onda birine, halka açık şirketlerde yirmide birine sahip pay sahiplerinin genel kurulda finansal tabloların ve buna bağlı konuların müzakeresinin bir ay sonraya bırakılmasını talep etmesidir. Azınlığın bu talebi üzerine müzakere başka bir güne ertelenebilir (YTTK m.420)¹⁹⁰. Azınlığın bu istemi genel kurulda oylamaya sunulmaksızın divan başkanı tarafından hemen kabul edilip genel kurul ertelenir.

Genel kurul gündeminde bulunmayan bir konu hakkında müzakere açılmayacağına göre pay sahiplerinin gündem dışında konuşmak hakları olmadığından bahsetmiştik¹⁹¹. Ancak genel kurulun gündeminde yer alan bir maddenin kapsamına hangi konuların gireceği veya hangi konuların girmeyeceği toplantı sırasında bir sorun olarak ortaya çıkabilir¹⁹². Bunu önleyebilmek için, gündem, pay sahiplerinin o gündem maddesi hakkında hangi konuların görüşüleceğini ve karar alınacağını anlayabilecekleri şekilde açıkça düzenlenmiş olmalıdır¹⁹³.

5.1.1.3 Hakkın Kötüye Kullanımına İlişkin Kısıtlar

Hak sahipleri kanunun kendilerine tanıdığı genel kurul müzakerelerine katılma haklarını, başkalarına karşı saygı ve nezaketle hareket etme ilkelerine uygun şekilde

¹⁸⁷ Ömer Teoman, “Anonim Ortaklıkta Azınlığın Genel Kuruldan Özel Denetçi Seçilmesini İsteme Hakkı ve Gündeme Bağlılık İlkesi”, **Otuz Yıl Ticaret Hukuku Tüm Makalelerim**, Cilt I, 1. Basım, İstanbul: Beta Yayınları, 2000, s.436.

¹⁸⁸ İmregün, *Kara Ticareti Hukuku Dersleri*, s.294.

¹⁸⁹ YTTK m. 438 “Her pay sahibi, pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi için gerekli olduğu takdirde ve bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmışsa, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer alması bile genel kuruldan isteyebilir. Genel kurul istemi onaylarsa, şirket veya her bir pay sahibi otuz gün içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden bir özel denetçi atanmasını isteyebilir.” demektedir.

¹⁹⁰ TTK'nın 377 inci maddesi ile paralel yönde bir düzenlemedir.

¹⁹¹ Tekinalp, makul bir sebebe dayanması ve konunun anonim şirketle ilgili olması halinde, gündemde bulunmayan konular hakkında karar almaksızın, sadece müzakere yapılabileceğini kabul etmektedir. Poroy, s.565. Ancak YTTK m.413, f.2'nin açık ifadesi sadece gündem dışı kararları değil; gündem dışı müzakereleri de yasaklamaktadır. Dolayısıyla bu görüşe katılma imkanı bulamıyoruz.

¹⁹² Ansay, s.161.

¹⁹³ Pulaşlı, s.264.

kullanılmalıdırlar¹⁹⁴. Pay sahiplerinin bu hakkı, hakkın kötüye kullanılması yasağı ile de sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla pay sahiplerinin genel kurulun işleyişini zorlaştırıcı konuşmalar yapmamaları gerekir¹⁹⁵.

5.1.1.4 Elektronik Ortamda Katılanlara İlişkin Kısıtlar

Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılım, ortaklık genel kurulunun bir açıklama, soru ve öneri seli altında kalması ve genel kurul sürecinin işlemez hale gelmesine neden olmamalıdır. Ancak bu sorunun çözümü çok da zor görülmemektedir. Elektronik ortamda katılımın sağlandığı durumda pay sahiplerinin görüş açıklama, öneride bulunma ve soru sorma imkanlarına yönelik makul kısıtlamanın getirilmesi gerekli ve yeterli olacaktır. Aşağıda öncelikle yurtdışı uygulama örneklerine yer verilecek olup daha sonra ülkemizde uygulanabilecek sisteme ilişkin önerilerde bulunulacaktır.

5.1.1.5 Yurtdışı Uygulamaları

Avrupa Birliği Hissedarlar Direktifi'nde de pay sahibinin görüşmelere katılma hakkının sınırlanmasına ilişkin genel bir çerçeve çizilmiştir. Hissedarlar Direktifinin 9 uncu maddesinde pay sahiplerinin, gündemde yer alan maddelere ilişkin olarak soru sorma haklarının olduğu düzenlenmektedir. Bu hak yalnızca kimlik belirlenmesi, genel kurul işleyişinin engellenmemesi, şirket sırlarının açıklanmaması ve şirket menfaatlerinin korunması amacıyla sınırlanabilir. Üye devletler, bu konuya ilişkin olarak yapacakları düzenlemede şirketlerin, aynı içeriğe sahip sorulara tek bir cevap verilebileceğini ve cevabın şirketin internet sitesinde yer alması halinde soruya cevap verilmiş sayılacağı hükümlerini de getirebilmektedirler.

Danimarka'da sanal genel kurul sisteminde genel kurul öncesinde yatırımcıların soru sorma haklarını kullanabilmeleri mümkün kılınmıştır. Buna ek olarak, yatırımcılara sorularını internet üzerinden erişilen forumda da sorabilmelerine imkan tanınmıştır. Şirket bu soruları cevaplayabilir ve yatırımcılar birbirleriyle iletişim kurabilir, sorulara ilişkin tartışmalar yürütebilmektedirler. Şirketin tercihine göre bu

---

¹⁹⁴ Çevik, *Anonim Şirketler*, s.704, Poroy s.566, Yiğit, s.160.

¹⁹⁵ Poroy, s.565.

süreç birkaç günden birkaç haftaya kadar değişebilmektedir. Toplantı sırasında da bireysel yatırımcılar, şirket yönetimi ve toplantı başkanı arasında iletişim kurulması mümkün kılınmıştır. Yatırımcılar toplantı anında da soru sorabilmekte ve görüş iletebilmektedirler. Ancak görüşler 600 karakterle sınırlanmaktadır. Sorular toplantı başkanı tarafından idare edilir. Şirket, tüm katılımcıların görebildiği soruları cevaplar. Şirketin toplantıda yapacağı sunum veya film gösterimlerinin toplantı esnasında eş zamanlı olarak veya toplantıdan sonra başka bir zaman izlemesi de mümkün kılınmaktadır¹⁹⁶.

Amerika'da genel kurul toplantısının işleyişi hakkında kurallar belirlemek şirket yönetim kurulunun takdirine bırakılmıştır. Bu bağlamda şirket, pay sahiplerini toplantı esnasında konuşup konuşmayacağını önceden şirkete bildirmekle yükümlü tutabileceği gibi, ne kadar süre konuşma hakkına sahip olacağını da belirlemek konusunda kurallar öngörebilmektedir¹⁹⁷.

5.1.1.2 Ülkemiz Uygulamasına İlişkin Öneriler

YTTK'nın 1527 nci maddesi uyarınca hukukumuzda uygulama bulacak olan genel kurullara elektronik ortamda katılma tezimizin birinci bölümü kapsamında 3.4 numaralı başlıkta bölümünde detaylı olarak açıklanmıştır. Bu çerçevede elektronik genel kurul sistemi toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahiplerini veya temsilcilerinin toplantıyı eş zamanlı olarak takip edebildikleri, görüşülen gündeme ilişkin görüş ve önerilerine eş zamanlı olarak gönderebildikleri bir sistem olacaktır. Hak sahiplerinin bu haklarını esas itibariyle yazılı metin iletimi biçiminde kullanacağı dikkate alınarak, yapılacak açıklamalara sayısal sınırlamalar konulabilecektir. Bu yazılı metinlere konulacak sınırlamalar, metin iletimine sayısal sınır konulması şeklinde olabileceği gibi, metnin kelime sayısının da sınırlanması mümkün olabilecektir. Kanunun 1527 nci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca çıkarılacak tüzükte her pay sahibine görüşülen gündeme ilişkin iki metin iletimi hakkının verilmesi ve/veya iletilecek metnin en fazla altı yüz karakter içermesi şeklinde sınırlamalar getirilebilir. Diğer yandan getirilecek sınırlamalarda bazı hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir.

¹⁹⁶ <https://www.vp.dk/~media/Files/Productsheets/VP/pdfen/Virutal%20AGM.ashx> (19 Kasım 2011).

¹⁹⁷ Eisenhofer, s.8-36-3.

İlk olarak, getirilecek sınırlama, hakkın özünü kullanılamayacak hale getirecek kadar kısıtlayıcı olmamalıdır. İkinci husus ise, sınırlama objektif kriterler içermeli ve pay sahipleri arasındaki eşit işlem ilkesini ihlal etmemelidir. Ayrıca, yapılan sınırlamalardan pay sahiplerinin haberdar edilebilmesi bakımından toplantıya davet ilanında söz konusu sınırlamaların açıklanması faydalı olacaktır.

Görüşümüze göre toplantının sağlıklı bir şekilde devamının sağlanmasını teminen toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahipleri veya temsilcileri için sistemde makul kısıtlar getirilmesi ve bu kısıtların tüzükte sınırlı sayıda belirlenerek toplantıya elektronik ortamda katılmak isteyen hak sahiplerinin veya temsilcilerinin bu konuda önceden bilgilendirilmeleri uygun olacaktır.

5.1.2 Görüşmelere Ara Verilmesi ve Ertelenmesi

Anonim ortaklık genel kurul toplantısında bütün gündem maddelerinin görüşülmesi ve karar alınması kural olarak zorunludur. Ancak kimi zaman görüşmelerin uzaması ve geç vakitlere kadar devam etmesi halinde genel kurul başkanı tarafından toplantıya kısa bir süre ara verebileceği gibi, toplantı ertesi güne de bırakabilir. Bu durum genel kurul toplantısına ara verilmesi olarak adlandırılmaktadır. Toplantıya ara verilmesi halinde, arayı takiben toplanan kurul aynı kuruldur. İkinci bir toplantı kapsamında değerlendirilemez. Dolayısıyla toplantı yeter sayısında ve gündemde herhangi bir değişiklik söz konusu olmaz¹⁹⁸.

Genel kurul toplantısının ertelenmesi ise toplantı yeter sayısının elde edilmemesi, Bakanlık temsilcisinin genel kurul toplantısına gelmemesi gibi nedenlerle kanuni şartlardaki eksiklikler dolayısıyla oluşur¹⁹⁹. Genel kurul toplantısının toplantı yeter sayısının oluşmaması ve Bakanlık temsilcisinin toplantıya gelmemesi sebebiyle ertelenmesi hali kendiliğinden gerçekleşir. Dolayısıyla buna ilişkin bir karar alınmasını gerektirmez. Toplantı yeter sayısının oluşmaması nedeniyle genel kurulun ertelenmesi halinde YTTK m.418 uyarınca ikinci bir toplantı yapılır. Gündemde esas sözleşme değişikliğine ilişkin bir hüküm bulunmayan ikinci genel kurul toplantısının yapılabilmesi için nisap aranmamaktadır. Esas sözleşme değişikliğinin söz konusu

¹⁹⁸ Çevik, *Anonim Şirketler*, s.707, Yiğit s.182.

¹⁹⁹ Yiğit, s.182.

olduğu ikinci genel kurul toplantılarına ilişkin toplantı yeter sayıları ise YTTK m.421 kapsamında detaylı olarak düzenlenmiştir. İkinci toplantı en geç bir ay içinde yapılmalıdır (YTTK m.421, f.1).

5.1.2.1 Ertelemeyi Talep Hakkı Bulunanlar

Finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konular halka açık anonim şirketlerde sermayenin %5'ine, kapalı anonim şirketlerde ise %10'una sahip olan pay sahiplerinin talebi üzerine toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya bırakılır. YTTK'nın bu düzenlemesi ile TTK'da sadece azlığa tanınmakta olan bu hak ile azlığın yanı sıra çoğunluğa da ertelemede bulunma hakkı getirilmiştir. Diğer yandan bir diğer farklılık da erteleme kapsamına sadece finansal tabloların müzakeresinin değil, buna bağlı konularında dahil olduğunun vurgulanmasıdır²⁰⁰. Erteleme konusunda genel kurulun bir karar almasına gerek yoktur (YTTK m.420, f.1) Ancak Kanun toplantı başkanının kararını öngörmektedir. Bu kararın tutanağa geçirilmesini sağlamaya yönelik mi yoksa toplantının ertelenip ertelenmeyeceğinin belirlemesine ilişkin bir karar mı olacağı açık bir şekilde ifade edilmemiştir. Yine de Kanun'un genel kurulun dahi kararını aramadığı bir işlemde sadece toplantı başkanının kararını belirleyici nitelikte kabul etmenin yerinde olmayacaktır. Bu sebeple anılan kararı teyit edici olarak yorumlamak gerekmektedir²⁰¹. Ayrıca 420 nci maddenin ve 414 üncü maddenin birinci fıkrası uyarınca finansal tabloların müzakeresi ile buna bağlı konuların ertelendiği hususu şirketin internet sitesinde ve TTSG'de yayımlanır. Bununla birlikte, pay defterinde yazılı pay sahipleriyle, önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine iadeli taahhütlü mektupla bildirilir.

YTTK m.420 uyarınca azlığın talebi üzerine finansal tabloların ve buna bağlı konuların müzakeresi için ertelenen bir aylık süre azlık lehine tanınmış müktesep hak niteliğinde asgari bir süredir. Toplantı gerektiğinde bir aydan daha fazla bir süre ertelenebilir veya azlık muvafakat ettiği takdirde bir aydan önceye de konabilir. Azlığın finansal tabloların ve buna bağlı konuların müzakeresine ilişkin talebi karşısında; kar

---

²⁰⁰ Kendigelen, s.271.

²⁰¹ Altaş, s.69.

dağıtımı, ibra ve ibraya dayalı olarak yönetim kurulu üyeleri ve denetçilerin seçimi gibi gündemin bilanço ile ilgili olan bütün maddelerinin ertelenmesi gereklidir²⁰².

Azlığın erteleme hakkını kullanırken herhangi bir gerekçe ileri sürmesine gerek yoktur. Zira YTTK m.420, f.1 uyarınca azlığın bu hakkı kullanabilmesi için sadece talepte bulunması yeterli kabul edilmektedir. YTTK m.420 kapsamında azlığa tanınan bu hakkın amacı azlığa finansal tabloları etraflıca incelenmesi imkanını sağlamaktır²⁰³.

5.1.2.1 Erteleme Sonrası Yapılan Toplantının Niteliği

Finansal tabloların müzakeresinin azlığın talebi üzerine bir defa ertelenmesinin ardından ertelemenin tekrar talep edilebilmesi için finansal tabloların itiraza uğrayan ve tutanağa geçmiş bulunan noktaları hakkında ilgililer tarafından dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması gerekmektedir (YTTK m.420, f.2). Söz konusu fıkra ile ikinci genel kurul toplantısının da ertelenmesi mümkün kılınmıştır. Ancak bunun için finansal tablolara ilişkin bazı noktaların itiraz edilmiş olması ve bunun tutanağa geçirilmiş olması ve söz konusu itiraza da ilgililer tarafından dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması şart koşulmuştur. Diğer bir ifadeyle, ikinci genel kurul toplantısının ertelenebilmesi için gerekçe gösterilmesi zorunlu kılınmıştır²⁰⁴. Tutanağa geçirilme şartı ve dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri TTK'nın 377 nci maddesinde öngörülme YTTK m.420 kapsamında hüküm altına alınan yeni düzenlemelerdir. "Hesap verme ilkesine uygun" kavramı 437 nci maddenin gerekçesi kapsamında tanımlanmakla birlikte, Türk hukukunda yeni bir kavramdır. Kavram, hesap verme konumunda bulunan bir kişinin vermekle yükümlü olduğu kapsamlı, içerikli ve belgeli bilgiyi ifade etmektedir.

Azlığın 420 nci madde kapsamındaki bu hakkını kullanmasına rağmen genel kurulun finansal tabloların ve buna bağlı konuların müzakeresine devam ederek karar alması halinde bu kararlar YTTK m.445 uyarınca iptal edilebilir²⁰⁵.

---

²⁰² Poroy, s.455

²⁰³ Poroy, s.455, Selin Sert Canpolat, Anonim Ortaklıklarda Azınlık Haklarının İncelenmesi, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı.74, (Ocak-Şubat 2008), s.171.

²⁰⁴ Poroy, s.455.

²⁰⁵ Poroy, s.455.

6. Oylama

6.1 Oy Hakkı Sahipliği Kavramı

Türk hukukunda oy hakkı; pay sahiplerine, ortaklık sıfatı dolayısıyla tanınan ve genel kurul toplantısında şirketin müşterek iradesinin oluşumuna katkıda bulunarak şirketin organizasyonu, yönetimi ve temsili gibi şirket işlerine ait konularda etkide bulunma yetkisi olarak tanımlanabilir²⁰⁶. Oy hakkının temel özellikleri vazgeçilmez hak niteliği²⁰⁷, öğretide tartışmalı olan hukukî işlem niteliği²⁰⁸ ve müktesep hak niteliğidir²⁰⁹. YTTK'nın 434 üncü maddesinde oy hakkının sınırı “*en az*” tabiri ile ifade edilerek, pay sahibinin rızası ile dahi oy hakkından vazgeçemeyeceği belirtilmiştir. Oy hakkının ikinci özelliği olan hukukî işlem niteliği ile ilgili olarak doktrinde tam bir mutabakat sağlanamamakla birlikte, oy kullanan pay sahiplerinin bir irade açıklamasında buldukları kuşkusuzdur.

Anonim ortaklıklarda genel kurul şirketin karar organıdır. Genel kurulda kararlar, toplantıya katılmaya yetkili olan oy hakkı sahiplerinin kullandıkları oyların belirli bir yönde çoğunluk oluşturması suretiyle alınır²¹⁰. Bu kararlar çoğunluğu oluşturan oyların teklif lehinde veya aleyhinde olmasına göre, olumlu veya olumsuz genel kurul kararları şeklinde ortaya çıkar²¹¹. Genel kurul kararlarının oluşumunda kimlerin etkide bulunabileceği sorusu aynı zamanda kimlerin oy hakkına sahip olduğunun tespitiyle yakından ilgilidir. YTTK'nın 425, 432 ve 434 üncü maddelerinde genel kurulda kimlerin oy hakkını kullanacağı hükme bağlanmıştır. Anılan düzenlemelere göre kural olarak genel kurulda oy hakkı sahibi şirketin ortağı, yani pay sahibidir. Pay sahipleri bu haklarını şahsen kullanabilecekleri gibi temsilcileri aracılığıyla da kullanabilirler.

---

²⁰⁶ Ömer Teoman, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1983, s. 4, Oy hakkı, pay sahiplerine, ortaklık sıfatı dolayısıyla tanınan ve genel kurul toplantısında şirketin müşterek iradesinin oluşumuna katkıda bulunarak, şirketin organizasyonu, yönetim ve temsili gibi şirket işlerine ait konularda etkide bulunma yetkisi olarak da tanımlanmaktadır. Bkz. Çeker, s.7.

²⁰⁷ Üner Dağ, **Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibi Açısından Oy Hakkının Kazanılması ve Kullanılması**, 1. Bası, İstanbul: Beta, 1996, s.10; Yiğit, s.201.

²⁰⁸ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 8, Teoman, *Yoksunluk*, s.3.

²⁰⁹ Çeker s.9, Domaniç, s.935, Poroy, s.574,

²¹⁰ Çeker, s.128.

²¹¹ Poroy, s.429, Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.7.

Oy hakkının pay sahibine ait olması YTTK'ya göre pay üzerinde intifa hakkı bulunması dışında mutlak bir nitelik taşır. Payların rehin, hapis hakkı, saklama sözleşmesi veya kullanım ödöncü sözleşmesi ve benzeri sözleşmeler sebebiyle başka bir kişinin zilyetliğinde bulunması pay sahibinin genel kurula katılma ve oy kullanma yetkilerini ortadan kaldırmaz. Pay sahibi tarafından özel olarak yetkilendirilmediği sürece pay senedini, rehin, hapis hakkı, saklama sözleşmesi veya kullanım ödöncü sözleşmesi ve benzeri sözleşmeler sebebiyle elde bulunduran kimselerin oy kullanması YTTK'nın 427 nci maddesine göre hukuka aykırıdır.

Bu çerçevede anonim ortaklık genel kurullarında oy hakkı sahibi pay sahibi ve payın üzerinde intifa hakkı bulunması halinde intifa hakkı sahibidir. Oy hakkı pay sahibi tarafından özel olarak yetkilendirilmişse rehin, hapis hakkı, saklama sözleşmesi veya kullanım ödöncü sözleşmesi ve benzeri sözleşmeler sebebiyle payı zilyetliğinde bulunduran kişiler tarafında da kullanabilecektir. Bunun gibi pay üzerinde birden fazla kişinin ortak mülkiyeti söz konusuysa YTTK'nın 432 nci maddesi uyarınca bunlar içlerinden birini veya üçüncü bir kişiyi, genel kurulda paydan doğan haklarını kullanması için temsilci olarak atayabilirler. Bu nedenle birlikte mülkiyet halinde ortakların oy hakkını kullanabilmeleri için bir temsilci tayin etmeleri zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

6.2 Oy Hakkının Kullanılması

Anonim ortaklıklarda oy hakkı niteliği gereği genel kurul toplantısında kullanılan bir haktır. YTTK'nın 434 üncü maddesinde pay sahiplerinin, oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibari değeriyle orantılı olarak kullanacakları hükme bağlanmış, 1527 nci maddenin beşinci fıkrası hükmü saklı tutulmuştur. Hukukumuz bakımından oy hakkının genel kurul toplantısında kullanılması zorunludur. Ancak pay sahibi kural olarak toplantıya şahsen iştirak etmek ve oy hakkını kullanmakla yükümlü değildir. YTTK'nın 425 inci maddesi uyarınca pay sahibi, paylarından doğan haklarını kullanmak için, genel kurula kendisi katılabileceği gibi, pay sahibi olan veya olmayan bir kişiyi de temsilcisi olarak genel kurula yollayabilir. Oy hakkının önemli unsurlarından biri oy hakkının bağımsız bir şekilde kullanılmasıdır. Pay sahibinin oy hakkını kullanıp kullanmamakta özgür olması ve oy kullanma hakkının zorunlu hale

getirilememesi ilkelerinden hareketle²¹², oy hakkının bağımsız bir şekilde kullanılması sonucu çıkmaktadır. Bağımsız şekilde oy kullanma özgürlüğü oy hakkını hiç kullanmamak, tamamen kullanmak ve kısmen kullanmayı kapsadığı gibi, temsilci aracılığı ile de oy kullanma hakkını kapsamaktadır. Oy hakkının kısmen kullanılabilmesi payların bağımsız birer pay sahipliği mevkiî oluşturması ile açıklanabilmektedir. Ayrı pay sahipliği mevkiî oluşturmanın temeli de oy hakkının pay sahibine değil, paya bağlanması kuralına dayanır²¹³. Oy hakkı genel kurulda YTTK'nın 1527 nci maddesi uyarınca elektronik ortamda da kullanılabilir. Ancak bu durum oyun genel kurul dışında kullanıldığı anlamına gelmeyecektir. Anonim ortaklıkta genel kurul karar alabilmesi için toplantı yapılması şarttır. Toplantı yapılmaksızın pay sahiplerinin veya temsilcilerinin genel kurul toplantısı dışında verdikleri yazılı veya sözlü veya banda alınmış oylar ile karar alınamaz²¹⁴. Aşağıda öncelikle genel kurul toplantısına fiziken katılanların nasıl oy kullanacağı açıklanacak, daha sonra toplantıya elektronik yöntemle katılanların oy kullanma usulü üzerinde durulacaktır.

Diğer yandan YTTK da oy hakkı eski TTK ya göre değişik bir sisteme bağlanmıştır. YTTK'nın 434 üncü maddesinin birinci fıkrasında “Pay sahipleri, oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibarı değeriyle orantılı olarak kullanır.” denilerek pay sahibinin oy hakkını payların toplam itibari değeriyle kullanacağı öngörülmüştür. Oy hakkında TTK'nın “pay” sisteminden “pay sahibinin paylarının toplam itibari değeri” sistemine geçilmiştir. Bilindiği üzere TTK'nın benimsediği sistemde itibari değerden soyutlanmış itibari değerden soyutlanmış olarak her paya en az bir oy hakkı tanınmakta, böylece farklı itibari değerli payların da bir oy hakkı haiz olması gibi zoraki bir imtiyaza yol açılmakta idi²¹⁵. Böylece gerekçede yer verilen aksi yöndeki açıklamalara rağmen eski düzenlemede de yorum yoluyla ulaşılan ve son dönemde doktrinde güçlü bir şekilde savunulan bu ilke açık bir kanun hükmü haline gelmiştir²¹⁶.

---

²¹² Yiğit, s.204, Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.261.

²¹³ Teoman, *Yoksunluk*, s.11.

²¹⁴ Moroğlu, *Toplantıya Davet*.s.43.

²¹⁵ Altaş, s.79.

²¹⁶ Kendigelen, s.286.

6.2.1 Fiziken Katılanlar

Anonim ortaklık genel kurulunda oy kullanılması hukuki niteliği itibariyle irade beyanı özelliği taşımaktadır. Bu nedenle tüm irade beyanlarında olduğu gibi pay sahiplerinin de karara ilişkin bu irade açıklamalarını belirli bir şekilde yapmaları gerekmektedir²¹⁷. Genel kurulda oy hakkının nasıl kullanılacağına ilişkin olarak YTTK'da da herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Kanun hükmünden tespit edilebilen tek husus oy hakkının fiziken veya elektronik ortamda genel kurulda kullanılabilir olmasıdır. Bu bağlamda genel kurulda hak sahiplerinin kullanacakları oyu hangi yöntemle (oy pusulası, el kaldırma, sözlü bildirim vb.) toplantı başkanlığına ulaştıracakları hususunda YTTK'da bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle YTTK'nın 419 uncu maddesi uyarınca çıkarılacak iç yönergede bu hususun belirlenmesi gerekecektir²¹⁸. Görüşümüze göre söz konusu iç yönergede kimin ne yönde oy kullandığını saptamaya uygun bir yöntemin (elektronik oy kullanmaya yarayacak araçlar) benimsenmesi önem arz etmektedir. Aksi takdirde özellikle temsilcilerin talimata aykırı oy kullanmaları engellenemeyecektir. Bu durumda da hak sahibinin iradesi genel kurula yansımamış olacaktır.

6.2.2 Elektronik Ortamda Katılanlar

Kanunumuzun 1527 nci maddesinde ki ifadeyle anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fiziki katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğuracaktır. Bu bağlamda toplantıya fiziken katılanlar ile elektronik ortamda katılanlar için oylama eş zamanlı başlayacaktır. Toplantı başkanının ilgili gündemi oylamaya sunması ile birlikte toplantıya elektronik yöntemle katılanlar oylarını elektronik genel kurul sisteminin bu işe özgülenmiş kısmından kabul veya ret seçeneklerinden birini işaretlemek kaydıyla kullanacaklardır. Ret oyu kullanılacaksa aynı zamanda sistemde muhalefet şerhi de girilebilir olmalıdır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar YTTK'nın 1527 nci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca çıkarılacak Tüzük ile belirlenecek olmakla birlikte söz konusu

---

²¹⁷ Çeker, s.186.

²¹⁸ Komiser Yönetmeliği'nin 22 nci maddesinde "mevzuatında ve şirket ana sözleşmesinde yer alan özel hükümler saklı kalmak üzere genel kurul toplantısında oylama açık ve el kaldırmak suretiyle yapılır. Ortakların talep etmesi halinde oylamanın şekli genel kurul tarafından belirlenir." şeklinde genel bir düzenleme yapılmıştır.

irade beyanlarının bağlayıcı olması bakımından güvenli elektronik imza ile imzalanarak gönderileceği düşünülmektedir. Diğer yandan elektronik ortamda katılanların oylarını göndermeleri için (seçeneğin işaretlenmesi, imzalanması, toplantı salonuna iletilmesi gibi) belirli bir süreye ihtiyaçları olacağı da tabidir. Bu durumda fiziki oylamanın tamamlanması sonrasında bir süre elektronik oylama devam edebilecektir.²¹⁹

6.2.3 Muhtemel Sorunlar ve Çözüm Önerileri

6.2.3.1 Talimata Aykırı Oy Kullanılması

Temsilci tayin edilen kişiye tanınacak yetkilerin kapsam ve sınırını pay sahibi belirlemektedir²²⁰. Temsilcinin rolü burada pay sahibinin iradesini genel kurula yansıtmaktan ibarettir²²¹. Dolayısıyla temsilci oy kullanırken pay sahibinin vermiş olduğu talimata uygun davranmakla yükümlüdür. Katılma hakkını temsilci olarak kullanan kişinin temsil edilenin talimatına uyma yükümlülüğü YTTK'nın getirildiği yeniliklerden biridir. Buna göre genel kurula temsilci olarak katılan kişi temsil edilenin yani pay sahibinin talimatına uymak yükümlülüğündedir (YTTK m.427). Bununla birlikte temsilcinin talimata aykırı hareket etmesi kullandığı oyu geçersiz kılmaz. Ancak kanun koyucunun böyle bir durumda pay sahibinin temsilciye karşı hakkını saklı tutmuştur. Konuya YTTK m.428'de düzenlenen toplu temsilciler açısından bakıldığında da benzer bir durumla karşılaşılmaktadır. YTTK'nın 428 inci maddesinde tanımlanan organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilciler hangi yönde oy kullanacaklarını bildiremeleri ile pay sahiplerine duyurup vekalet toplayacaklardır. Söz konusu bildiremeler genel kurul gündeminde yer alan maddelerde nasıl oy kullanılacağını açıklayan ilgili temsilci tarafından yapılmış bir açık taahhüttür. Buna karşı bildirgeye aykırı oy kullanılması oyu geçersiz kılmaz. Ancak genel kurul sisteminin anılan temsilciler üzerinde kurulduğu, bu sistemle pay sahipleri demokrasinin gerçekleştirilmesi ve çalıştırılması amaçlandığı için bildirgeye aykırı oy kullanılarak alınmış genel kurul kararının sakat sayılıp sayılmayacağı uygulamaya bırakılmış konulardan biridir. Gerekecekte bu kadar önem atfedilen temsilcilik sisteminde böyle bir

²¹⁹ Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılanlara ilişkin süreçler için bkz.Beşinci Bölüm

²²⁰ Poroy, s.583,

²²¹ Mehmet Emin Bilge, İnternetin Kullanımı, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: VII, Sayı: 1-2, Erzincan, 2003, s.359.

konunun uygulamaya bırakılmış olması kanaatimizce yerinde olmamıştır. Talimata aykırı oy kullanılmasının iç ilişkideki sonuçları aşağıda incelenecektir.

6.2.3.2 Talimata Aykırı Davranmanın Yaptırımı

YTTK'nın 427 nci maddesinde genel kurula temsilci olarak katılan kişi pay sahibinin talimatına uymakla yükümlü tutulurken temsilcinin talimata aykırı hareket etmesi halinde kullanılan oy geçersiz kılınmamış pay sahibinin temsilciye karşı hakkını saklı tutmuştur. Bu durumda temsilcinin sorumluluğu taraflar arasındaki ilişkide geçerli olan sözleşmeye göre farklılık gösterecektir. Gerek münferit temsilde gerek toplu temsilde talimata aykırı hareket kural olarak temsilci Türk Borçlar Kanunu'nun 505 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası uyarınca sorumlu olacak ve hak sahibinin uğradığı zararı tazminle yükümlü olacaktır.

Birinci bölüm kapsamında 3.4.3 numaralı başlıkta yer verildiği üzere yurtdışı uygulamalarında bu hususta proxy sisteminin özelliklerinden yararlanılarak çözüm bulunması yöntemine gidilmiştir. Proxy sistemi, klasik anlamda temsilci tayini ile oy kullanılması sisteminden farklıdır. İki sistem arasındaki en belirgin fark, pay sahiplerinin iradelerinin genel kurulda ortaya çıkması bakımından görülmektedir. Klasik temsil sisteminde, pay sahibi, temsilci tayini esnasında, temsilciye genel kurulda oylarını hangi yönde kullanacağı konusunda talimatlar verebilir, ancak pay sahibi talimat vermiş olmasına rağmen, temsilcinin talimata aykırı hareket etmesi mümkün olup, talimata aykırı hareket genel kurul kararının geçerliliğini etkilemeyecektir²²². Proxy sisteminin özünde ise, pay sahibinin iradesini tam anlamıyla genel kurula yansıtma amacı yatmakta olup, bu amacın gerçekleştirilebilmesi için genel kuruldaki tüm gündem maddelerinde ilişkin olarak hangi yönde oy kullanılacağına dair açıklamaların yer aldığı proxy formlarının pay sahibi tarafından doldurulması ile birlikte, proxy talep eden kimselerin formda yer alan tercihlere aykırı oy kullanması mümkün değildir²²³. Temsilci genel kurulda kendi iradesini değil pay sahiplerinin iradesini açıklamakta ve bu nedenle bir nevi pay sahiplerinin habercisi konumunda olmaktadır. Dolayısıyla talimata aykırı oy kullanması mümkün değildir.

---

²²² Çeker, s.273, Bilge, s.359.

²²³ Çeker, s.275.

Görüşümüze göre temsilcilerin talimata aykırı oy kullanabilme olasılıklarının hukuken mümkün olması pay sahiplerinin temsilciler vasıtasıyla genel kurula katılıma mesafeli durmalarına neden olacaktır. Hal böyle olunca pay sahiplerinin genel kurula katılıma konusundaki isteksizlikleri devam edecektir. Bu nedenle YTTK’da yapılacak ilk değişiklikte talimata aykırı oy kullanılmasının önüne geçecek düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Diğer yandan bu yönde yapılacak bir kanun değişikliğine kadar geçecek sürede muhtemel sorunların önüne geçilmesini teminen gerek Bakanlık Temsilciliğine ilişkin olarak çıkarılacak Yönetmelikte gerek Vekalet Tebliği’nde talimata aykırı oy kullanılmasını mutlak surette engelleyecek oylama yöntemlerinin saptanması gerekli görülmektedir. Diğer yandan talimata aykırı oy kullanılması sorunu genel kurul toplantısına elektronik yöntemle katılan temsilciler için söz konusu olamayacaktır. Toplantıya elektronik ortamda katılan temsilcinin talimata aykırı oy kullanması sistem tarafından engellenebilecek, bu sayede hak sahibini iradesi genel kurula tam olarak yansıtmış olacaktır. Bu bağlamda toplantıya temsilcileri tarafından katılan pay sahiplerinin temsilcilerini elektronik genel kurul sisteminden tayin etmeleri ve temsilci tarafından kullanılması istenen oyun/talimatın sisteme kaydedilmesi kesin çözüm olacaktır.

6.3 Oy Hakkına İlişkin Kısıtlamalar

YTTK bazı maddi ve kişisel koşulların varlığı halinde bu şartlar şahsında gerçekleşen pay sahibinin genel kurul toplantısında oy kullanamayacağını öngörmüştür. Oy hakkından yoksunluk hakkındaki hükümlerin getirilme gerekçesi anonim ortaklık ile pay sahipleri arasında doğabilecek menfaat çatışmalarında pay sahibinin kendi menfaatini üstün tutarak oy kullanacağı endişesidir²²⁴. YTTK’da pay sahibinin oy hakkında yoksunluk halleri sınırlayıcı bir biçimde sayılmıştır. Bu nedenle genişletilmesi söz konusu değildir. YTTK’nın 436 ncı maddesine göre pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz. Anılan düzenlemede TTK’ya nazaran “ilgililer” kavramı genişletilmiştir. Bu değişiklik

---

²²⁴ N. Füsün Nomer Ertan, *Anonim Ortaklıkta Oydan Yoksun Paylar*, 1. Basım, İstanbul: Beta, 1994, s.4, Teoman, *Yoksunluk*, s.16.

ilgililerin ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketlerinde kapsama dahil edilmesi suretiyle yapılmıştır. Diğer yandan anılan maddenin ikinci fıkrasında da şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişilerin, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamayacakları hükme bağlanmıştır. Bu sayede bir dönem uygulamada tartışmalara yol açan sorun hakkında benimsenen, oydan yoksun bir kişinin başkalarına ait paylardan kaynaklanan oy hakkını temsilci sıfatıyla kullanabileceğine yönelik çözüm kanun hükmü haline getirilmiştir²²⁵. YTTK'nın oy hakkına sınırlama getiren bir diğer düzenlemesi ise 389 uncu maddesiyle yapılmıştır. Her ne kadar YTTK'da TTK'nın aksine şirketler belirli limitler dahilinde kendi payını iktisap hakkı tanınmakla birlikte²²⁶ bu şekilde iktisap edilen paylar şirkete hiç bir pay sahipliği hakkı vermemektedir. Öğretide oy hakkının donması²²⁷ olarak nitelendirilen bu durumda paylar toplantı nisabının hesaplanmasında da dikkate alınmaz²²⁸. Oy hakkının donması ile oy hakkından yoksunluk kavramları birbirinden farklıdır Oy hakkından yoksunlukta, yalnızca genel kurul toplantısındaki bazı gündem maddeleri ile ilgili olarak sınırlandırma söz konusu olup, bu paylar toplantı yeter sayının hesabında dikkate alınır. Oy hakkının donmasında ise, donma devam ettiği sürece oy hakkı hiçbir genel kurul kararının alınmasında kullanılmadığı gibi, toplantı yeter sayısının hesabında da göz önüne alınmaz²²⁹. Oy hakkından yoksunluğu düzenleyen YTTK'nın 436 ncı maddesi emredici nitelikte olduğundan; bu hükmü hafifleten ya da bertaraf eden esas sözleşme hükümleri geçerli değildir.

Diğer yandan SPKn'nun 14/A maddesi ile düzenlenen oydan yoksun pay kavramı ile YTTK'daki oydan yoksunluk kavramlarının karıştırılmaması gerekmektedir. Oydan yoksun pay müessesesi TTK'da düzenlenmemiş olup 1992 yılında SPKn'na eklenen 14/A maddesi ile hüküm altına alınmıştır. Oydan yoksun pay senetleri, şirketin sermaye artırımını ile ihraç edebilecekleri, oy hakkı hariç, sahibine kâr payından ve istendiğinde tasfiye bakiyesinden imtiyazlı olarak yararlanma ve diğer

---

²²⁵ Kendigelen, s.289.

²²⁶ İktisap yasağının istisnaları için bkz. Mehmet Özdamar, **Anonim Ortaklıkların Kendi Paylarını İktisap Etmesi**, 1.Basım, Ankara: Yetkin Yayınları, 2005,s.185.

²²⁷ Poroy, s.592, Teoman, *Şirketçe Devralınan Paylar*, s.263.

²²⁸ Çeker, s.209.

²²⁹ Teoman, *Şirketçe Devralınan Paylar*, s.266, Çeker, s.209, Domaniç, s.586.

şirket haklarını sağlayan pay senetleri şeklinde tanımlanabilir²³⁰. Bu tanımdan hareketle, oydan yoksun payların başlıca iki özelliğinin bulunduğunu söylemek mümkündür. Birincisi, sahibine oy hakkı vermemesi nedeniyle özel bir pay türü olması; ikincisi ise mutlak olarak kâr payında imtiyaz sağlamasıdır²³¹.

6.4 Oy Sözleşmeleri

Oy sözleşmeleri pay sahibi haklarından oy hakkının belli bir yönde kullanılması, çekimser kalınması veya hiç kullanılmaması konusunda taahhüt içeren sözleşmelerdir. Oy sözleşmelerinin konusunu oy hakkının devredilmesi oluşturmaz. Oy sözleşmeleri oy hakkının nasıl kullanılacağına belirlenmesini sağlar²³². Oy sözleşmeleri Türk hukukunda düzenlenmemiştir, ancak Türk Borçlar Kanununda öngörülen sözleşme özgürlüğü ilkesi çerçevesinde bu sözleşmelerin akdedilmesinin önünde herhangi bir engel de bulunmamaktadır. Nitekim emredici hükümlere, ahlaka ve adaba, dürüstlük kurallarına, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı olmayan ve esas sözleşme hükümlerine uygun olarak akdedilen oy sözleşmeleri geçerlidir²³³.

Oy sözleşmeleri pay sahipleri arasında yapılabileceği gibi, pay sahipleri ile yönetim kurulu veya pay sahipleri ile üçüncü kişiler arasında da yapılabilir. Taraflardan en az birinin mutlaka pay sahibi olması gereklidir. Oy sözleşmeleri sözleşmelerin nispi niteliğinden dolayı sadece tarafları için bağlayıcıdır. Diğer bir ifadeyle sözleşmeye aykırı yönde oy kullanılması genel kurul kararının geçerliliğini etkilemez. Ancak sözleşmeye aykırı hareket eden taraftan tazminat yahut sözleşme kapsamında kararlaştırılmış ise cezai şart talep edilmesi mümkündür²³⁴.

6.5 Birikimli Oy

YTTK uyarınca Sanayi ve Ticaret Bakanlığı²³⁵ halka açık olmayan anonim şirketlerde birikimli oyu bir tebliğle düzenleyebilecektir. Mevcut durumda sadece halka açık anonim ortaklıklar için öngörülen “birikimli oy” kurumunun diğer anonim

²³⁰ SPKn 14/A maddesinde tanınan yetki ile SPK. tarafından çıkartılan 31.7.1992 tarih ve 21301 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Seri: I, No: 15 sayılı Tebliğ.

²³¹ Çeker, s.106. Oy hakkında yoksun paylar ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz: Teoman, *Yoksunluk*, s.14.

²³² Çeker, s.223, Poroy, s.593

²³³ Çevik, *Anonim Şirketler*, s.794, Poroy, s.594.

²³⁴ Çeker s.234; Çevik, *Anonim Şirketler*, s.794; Poroy s.595

²³⁵ Gümrük ve Ticaret Bakanlığı olarak anlaşılması gerektiği hakkında bkz. 37 no.lu dipnot

ortaklıklar bakımından da uygulanmasına olanak tanınmak istenmiş ve bu konuda Bakanlığa tebliğ çıkarma yetkisi tanınmıştır. Ancak gerekçedeki beyanın aksine hükmün ifade tarzından Bakanlığa bu konuda bir takdir yetkisi tanındığı, bir başka deyişle Bakanlık ihtiyaç görmezse birikimli oya ilişkin bir düzenleme yapmayabileceği anlamı çıkmaktadır²³⁶. Birikimli oyun önemi aşağıda örneklerle açıklanacaktır.

Anonim şirketlerin genel kurullarında yönetim kurulu üyelerinin seçilmesinde pay sahibinin kullandığı tek bir oy, seçilecek her bir yönetim kurulu üyesi için geçerli olur. Yani A,B ve C'nin yönetim kuruluna aday olduğu bir seçimde pay sahibi tek bir kabul veya red oyu verir ancak bu oy hem A, hem B hem de C için vermiş sayılır. Ticaret Kanununun kabul ettiği bu sisteme yaygın etkili oy sistemi denilmektedir²³⁷. Ancak bu sistemde yönetim kurulu üyelerinin seçiminde çoğunluk paya sahip ortakların oyu geçerli olmakta ve azınlığın oyları üye seçimine etki edememektedir. Yaygın etkili oy sisteminin yukarıda açıklanan sakıncasını gidermek için kullanılan sistemlerden birisi birikimli oy sistemidir. Birikimli oy sisteminde, pay sahibi, kullandığı oyun her bir yönetim kurulu üyesi için ayrı ayrı etki etmesinden vaz geçmekte ve oyunun tüm etkisinin bir veya birkaç yönetim kurulu üyesi üzerinde toplamaktadır.

Hukukumuzda birikimli oya ilişkin düzenlemeler SPK'nın Seri. IV, No.29 sayılı "Sermaye Piyasası Kanununa Tabi Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği" (Seri. IV, No.29 sayılı Tebliğ) ile düzenlenmiştir. Buna göre birikimli oy, SPKn kapsamındaki şirketlerde yönetim kurulu ve denetim kurulu seçimleriyle sınırlı olacak şekilde ve esas sözleşmede açık hüküm bulunması şartıyla kullanılabilir. Ancak yönetim ve denetim kurulu seçimine ilişkin olarak oy hakkına imtiyaz tanıyan hükümlerin varlığı birikimli oy kullanılmasına engeldir. Birikimli oy sistemini benimsemek konusunda karar şirkete ait olmakla birlikte, hisse senetleri borsada işlem görmeyen ve pay sahibi sayısının geçmiş iki yıl içerisinde sürekli olarak 500'ün üstünde olduğu anlaşılan şirketlerin esas sözleşmelerine hüküm koyarak birikimli oya imkan tanımaları zorunludur.

---

²³⁶ Kendigelen, s.286.

²³⁷ Poroy, s.569.

Seri. IV, No.29 sayılı Tebliğin 7 nci maddesi uyarınca birikimli oyun yazılı oy pusulaları ile kullanılması ve pusulalarda birikimli oyun dağılımının yanı sıra oy kullanan kişinin adı soyadı, imzası ve sahip olduğu oy sayısının belirtilmesi gerekmektedir. Bu oy pusulaları divan başkanlığına sunulur. Divan başkanı, birikimli kullanılan oy sayısını kontrol etmekle ve mükerrer oy kullanılmasını önleyecek önlemleri almakla yükümlüdür. Oyun temsilci aracılığıyla kullanılması söz konusu ise vekile verilen formda birikimli oy kullanılması yönünde bir talimat mevcutsa vekil oyu bu şekilde kullanmak zorundadır. Böyle bir talimatın yokluğunda paylar birikimli oy hesabında dikkate alınmayacak ve paylara ilişkin oy hakkı genel hükümler uyarınca kullanılacaktır. Çağrı yoluyla vekalet toplanılmasında da aynı usul geçerlidir. (Seri. IV, No.29 sayılı Tebliğ m.8)

Seri. IV, No.29 sayılı Tebliğin 9 uncu maddesi uyarınca, birikimli oy kullanacak kişinin bu isteğini genel kurul gününden en az iki iş günü öncesine kadar şirkete yazılı olarak bildirmesi gerekmektedir. Bir kişinin bildirimde bulunması birikimli oy yönteminin uygulanması için yeterlidir ve bu takdirde genel kurulda oylarını birikimli kullanmak isteyen diğer kişiler için bildirim yapmış olma şartı aranmaz.

6.6 Oylama Sonucunun Tespiti

Bir genel kurul kararının oluşması için müzakerelerin yapılması ve oylamanın tamamlanması yeterli olmayıp sonucun hukuk zemininde varlık kazanması için oylama sonucunda oyların belirlenen yöntemle göre sayılarak sonucun tutanakla tespit edilmesi gerekmektedir. YTTK'nın 422 nci maddesinde toplantı tutanağın alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içereceği hükme bağlanmıştır. Oylama sonucunun tespitini toplantı başkanı yapacaktır. Başkan tarafından bu tespit toplantıya fiziken katılanlar ile elektronik ortamda katılanlar tarafından kullanılan oylar dikkate alınarak yapılacaktır. Diğer yandan başkan tarafından oyda imtiyazlı payların ayrıca dikkate alınması gerektiği tabiidir. Kararın varlığı için genel kurul başkanının kabul veya redde ilişkin bir açıklama yapmış olmasına gerek yoktur. Oylama sonucunun açık bir şekilde toplantı tutanağında yer alması yeterli olacaktır.

7. Genel Kurul Kararlarının Tanımı ve Hukuki Niteliği

Genel kurul kararı pay sahipleri, intifa hakkı sahipleri veya bunların temsilcilerinin bir araya gelmek suretiyle toplanarak ve gündemde yer alan hususlara ilişkin olarak oy vererek oluşturdukları ortaklık irade beyanıdır²³⁸. Genel kurul bir iç organ olduğu için genel kurul kararı da kural olarak ortaklık içi ilişkilerde hukuki sonuç sağlama amacına yöneliktir. Ancak istisnai olarak genel kurul kararlarının dış ilişkide de etkili olması mümkündür²³⁹. Poroy bu konuda YTTK m.356 (TTK m.311) uyarınca devir veya kiralama sözleşmelerinin onaylanması ve tescili ve YTTK m.538 (TTK m.443) uyarınca tasfiye halinde aktiflerin toptan satılabilmesi ile ilgili kararları örnek olarak göstermiştir.

Genel kurul kararı hukuki sonuç doğuran bir irade beyanı olması sebebiyle hukuki işlem niteliğini haizdir²⁴⁰. Bu paralelde Alman ve İsviçre Hukukunda da genel kurul kararlarının hukukî işlem olduğu ifade edilmektedir²⁴¹. Ancak bu hukuki işlemin tek taraflı mı yoksa çok taraflı mı olduğu doktrinde tartışılmaktadır. Kararın tek taraflı hukuki işlem olduğu ileri sürenler, onun anonim ortaklık tüzel kişinin iradesinin yansımaları olarak kabul etmekteyken, kararı çok taraflı hukuki işlem olarak savunanlar ise genel kurula katılan hak sahipleri veya temsilcilerinin oylamaları sonucunda ortaya çıkan irade olarak kabul etmektedir²⁴². Bizim görüşümüz de genel kurul kararlarının çok taraflı hukuki işlem niteliğini haiz olduğu yönündedir.

YTTK m.423 uyarınca genel kurul kararları toplantıda hazır bulunmayan veya bulunsa dahi olumsuz oy veren pay sahipleri hakkında da geçerlidir²⁴³.

7.1 Genel Kurul Kararı Türleri

Türk Hukukunda genel kurul kararları çok çeşitli sınıflandırmalara tâbi tutulmuştur. Çalışmanın esasını, “Borsaya Kote Ortaklıkların Genel Kurul Toplantıları” konusu oluşturduğundan doktrindeki uzun tartışmalara burada değinilmeyecek genel bir

²³⁸ Yiğit, s.260, Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.6, Ansay, s.187.

²³⁹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.6, Poroy, s.427.

²⁴⁰ Pulaşlı, s.239, Yiğit, s.260, Ansay, s.187.

²⁴¹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.6.

²⁴² Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.7, Pulaşlı s.239.

²⁴³ Söz konusu hüküm TTK'nın 379 uncu maddesinin tekrarı niteliğindedir.

açıklama yapmakla yetinilecektir. Genel kurul kararlarını incelerken bir sınıflandırmaya tâbi tutmak muhakkaktır. Genel kurul kararlarının türleri çeşitli sınıflandırmalara tabi tutulmaktadır²⁴⁴. Ancak doktrinde en çok üzerinde durulan ayırım, genel kurul kararlarının nihai olup olmamalarına bağlı olarak usule veya esasa ilişkin kararlar veya bir teklifin kabulü veya reddi ile sonuçlanmasına göre olumlu veya olumsuz kararlar şeklinde ortaya çıkmaktadır²⁴⁵.

Esasa ilişkin kararlar genel kurulun belirli bir konudaki esas ve nihai iradesini içeren ve açıklayan kararlardır. Söz konusu kararlar kural olarak ortaklığın iç ilişkisinde istisnaen de üçüncü kişilerle olan ilişkisinde etkili olurlar. Usule ilişkin kararlar ise nihai kararın alınmasıyla bağlantılı olarak müzakerelerin gerçekleştirilmesi ile ilgili olan ve sadece o genel kurul toplantısı için geçerlilik arz eden kararlardır²⁴⁶.

Uygulamada genel kurul kararları olumlu veya olumsuz genel kurul kararı şeklinde de ortaya çıkmaktadır. Genel kurulda gündem görüşülürken yapılan bir teklifin kabulü edilmesi ile sonuçlanan kararlar olumlu, reddedilmesi ile sonuçlananlar ise olumsuz karar olarak nitelendirilmektedir²⁴⁷. Genel kurulda gündemde yer alan bir madde hakkında kanun veya esas sözleşmede belirtilen karar yeter sayısının sağlanamaması halinde o teklif reddedilmiş kabul edilmektedir. Çünkü kanun veya esas sözleşmede belirtilen karar yeter sayısı genel kurul kararının varlık veya yokluğunun tespit edilmesinin bir şartı değil, o teklifin kabul edilmesi için öngörülen bir yeter sayıdır. Söz konusu yeter sayısı elde edilemediğinde de olumsuz bir genel kurul kararının meydana geldiğinden bahsedilebilir²⁴⁸.

---

²⁴⁴ Genel kurul kararları, kararı alan genel kurulun niteliği düşünülerek öncelikle asıl ayırım olan olağan-olağanüstü genel kurul olarak ikili bir ayrıma tâbi tutulduktan sonra; kuruluş, imtiyazlı pay sahipleri, oydan yoksun pay sahipleri, tahvil sahipleri ve intifa sahipleri genel kurullarını kapsayacak şekilde diğer genel kurul kararları olarak da tasnif edilebilir. Genel kurulda alınan kararlar, kararı alan kurula göre sınıflandırmanın yanında, kararın hukuk âleminde ortaya çıkarttığı sonuçlar açısından da sınıflandırılabilir. Bu kapsamda da genel kurul kararları görüşülen teklifin kabul edilip edilmemesi durumuna göre olumlu-olumsuz kararlar, etki ettiği alana göre esasa ve usule ilişkin kararlar ve kararın içeriğine göre de talimat kararlar ve seçim kararları olarak tasnif edilebilir.

²⁴⁵ Yiğit, s.261; Poroy s.429, Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.9.

²⁴⁶ Usule ilişkin kararlara tekliflerin oya sunulmasında uyulacak sıraya, oy verme şeklinin belirlenmesine, toplantıya belli bir süre ara verilmesine, toplantının ertelenmesine ilişkin kararlar örnek olarak verilebilir. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.9.

²⁴⁷ Poroy, s.429.

²⁴⁸ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.11.

7.2 Genel Kurul Kararlarının Tescili

Anonim şirketlerde usulüne göre alınmış bir genel kurul kararı YTTK'nın 423 üncü maddesi gereğince karar ile ilgili olumlu oy kullanmış pay sahipleri dışında, o kararın alınması ile ilgili genel kurula hiç katılmayan veya katılıp da olumsuz oy kullanmış bulunan tüm pay sahipleri için de hüküm ifade etmekte olup şirket organları ile tüm ortaklar açısından bağlayıcıdır²⁴⁹. Aynı zamanda alınmış olan genel kurul kararı istisnaen de olsa, üçüncü kişiler üzerinde de etkili olabilmektedir. Bu nedenlerle kanun koyucu alınan genel kurul kararının; tüm ilgililerce ve hatta doğrudan ilgili olmasa da şirket alacaklısı, borçlusu vb. nedenlerle şirket faaliyetlerini takip etmek durumunda olan kişilerce bilinmesi ihtiyacına işaret etmiştir. YTTK'nın 422 nci maddesinin ikinci fıkrası genel kurul kararının geçerliliğini teminen, yönetim kurulunu tutanağın noter tarafından onaylanmış bir suretini derhal ticaret sicil memurluğuna vermek ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlü tutmaktadır. TTK m.422'deki bu "tescil ve ilan" şartının, maddedeki vurgu ve taşıdığı açık emredicilik nedeniyle, kararın muteberlik şartıdır. Karar aleyhine iptal davası açma yoluna başvurulabilmesi için YTTK m.445 uyarınca belirlenen 3 aylık hak düşürücü süre de karar tarihinden itibaren işlemeye başlar²⁵⁰. Ayrıca şirkete düşen diğer bir görev de tutanağın derhal şirketin internet sitesine konmasını sağlamaktır.

7.3 Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği

TTK'da, anonim şirket genel kurul kararlarının iptal sebeplerine değinilmiş (TTK m. 381) buna karşı genel kurul kararlarının yokluk veya butlan halleri konusunda düzenleme yapılmamıştır. YTTK'da ise 447 nci madde de genel kurul kararlarının iptalinin yanısıra butlanı için de özel bir madde öngörülmüştür.

7.3.1 İptal Sebepleri

Genel kurul kararları hukuki muamele niteliğindedir. YTTK'da genel kurul kararlarının iptali konusunda TTK'dan farklı bir düzenleme yapılmamıştır. Buna göre kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel

²⁴⁹ YTTK'nın 423 üncü maddesi TTK'nın 379 uncu maddesinin tekrarı niteliğindedir.

²⁵⁰ TTK m.381 ile paralel yöndedir. İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s.116.

kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açılabilir. YTTK'nın bu düzenlemesinde eski düzenlemedeki belirsizliğin aksine iptal davasının açılacağı yetkili mahkemenin yanı sıra görevli mahkemede asliye ticaret mahkemesi olarak belirlenmiştir. Buradaki kanuna aykırılıktan yokluk veya butlan halleri dışındaki hükümlere aykırılığı anlamak gerekir. Diğer bir anlatımla batıl veya iptal edilebilir kararlar arasındaki sınır o kararın emredici veya yorumlayıcı bir kanun hükmüne aykırı bulunmasıyla çizilmektedir. Kanuna aykırılıktan sadece anonim ortaklıklara veya YTTK hükümlerine değil yürürlükteki bütün kanunların hükümlerine aykırılığın anlaşılması gerekir²⁵¹.

Esas sözleşmeye aykırılık esas mukavelenin çeşitli açılardan her türlü hükmüne aykırılık olarak anlaşılmalıdır. Dürüstlük kuralı ise Medeni Kanun'un 2 nci maddesindeki dürüstlük kuralıdır. Bu nedenle bir genel kurul kararı kanun ve sözleşme hükümlerine uygun olsa dahi objektif iyi niyet kurallarına aykırı düştüğü takdirde iptal edilebilecektir. Bu nedenle objektif iyi niyet kurallarına aykırılığın genel bir iptal sebebi olduğu söylenebilir.

7.3.2 İptal Davası Açabilecekler

Genel kurul kararlarının iptali için kimlerin dava açabileceği YTTK'da ayrı bir madde olarak düzenlenmiştir. YTTK'nın 446 ncı maddesine göre iptal davası açabilecek kişiler,

a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçiren,

b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri,

---

²⁵¹ Poroy, s. 440.

c) Yönetim kurulu,

d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri,

iptal davası açabilir.

Pay sahiplerinin iptal davası açma haklarını ikiye ayırmak mümkündür. Birincisi sadece toplantıya katılan pay sahipleri tarafından kullanılabilir. Toplantıda hazır bulunan pay sahiplerinin genel kurul kararları aleyhine iptal davası açabilmeleri için genel kurul kararına olumsuz oy vermiş olmaları ve muhalefetlerini toplantı tutanağına geçirtmeleri zorunludur. Yoksa toplantıda hazır bulunmak tek başına iptal davası açma hakkı vermemektedir. İptal davası açmanın ikicisi ise genel kurul toplantısına katılsın veya katılmasın bütün pay sahiplerine tanınmıştır. Buna göre toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri, iptal davası açabilirler.

7.3.3 Butlan

Genel kurul kararlarının butlanı YTTK'da düzenlenen hususlardan biridir. Anonim şirket genel kurul kararları ile ilgili hükümsüzlük halleri için TTK'da yalnızca iptal edilebilirlik düzenlenmekle beraber, baştan itibaren geçersiz olan yani yok hükmünde olan, daha net bir anlatımla baştan itibaren hukuk aleminde muteber bir şekilde doğmamış olan hukuki işlemler için Türk Borçlar Kanununun 26 ve 27 nci maddeler gereğince, yokluk ve butlan durumları söz konusu olmuştur²⁵². YTTK'da ise genel kurulun özellikle;

---

²⁵² Butlan ve yokluk müesseselerinin genel kurul kararı için uygulanması hususunda bkz: Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s.17.

a) Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran,

b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran,

c) Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan,

kararların batıl olduğu açıkça hükme bağlanmıştır. İsviçre Borçlar Kanunu'nun 706 b hükmünden aynen aktarılan YTTK'nın bu hükmünde öngörülen batıl genel kurul kararları bakımından sınırlı sayı ilkesi geçerli değildir. Zira maddede "özellikle" denilmek suretiyle anılan kararların sınırlı olarak sayılmadığı açıkça vurgulanmıştır. Genel kurul kararlarının butlanı hakkında özel bir hüküm ihdas edilmiş olması olumlu olmakla birlikte işlem güvenliği yönünden oluşabilecek sakıncaların önlenmesini teminen butlanın ileri sürülmesinin belirli bir süreyle sınırlandırılmaması isabetsiz olmuştur²⁵³.

---

²⁵³ Kendigelen, s.299.

BEŞİNCİ BÖLÜM

GENEL KURUL TOPLANTISINA ELEKTRONİK YÖNTEMLE KATILIM VE MERKEZİ KAYIT KURULUŞU'NUN ÜSTLENEBİLECEĞİ FONKSİYONLAR

1. Genel Kurul Toplantılarına Elektronik Ortamda Katılma İhtiyacının Gelişimi

Genel kurulda oy kullanma hakkı, pay sahibinin kanun yollarına başvurmaksızın yatırımcısı olduğu şirketteki statüsünü koruyabilmesi için yegane yöntemdir²⁵⁴. Ayrıca pay sahiplerinin soru sorma, bilgi alma, görüş bildirme, gibi diğer yönetsel haklarını kullanabilecekleri yer de genel kuruldur. Halka açık anonim ortaklıklarda pay sahiplerinin yönetsel hakları kullanmaktaki isteksizlikleri güç boşluğu sorununun ortaya çıkmasına neden olmuştur²⁵⁵.

Poroy, güç boşluğu sorununun ardında yatan sebebi "...pay sahibi bir ortaktan çok sadece temettü bekleyen bir yatırımcı olarak hareket etmekte ve bu organın faaliyetine gereken ilgiyi göstermemektedir. Bu ilgisizlik sonucu genel kurul olağan nisapla dahi toplanamamakta veya toplansa dahi becerikli bir azınlığın veya şirket dışındaki bir gücün mesela bir kısım hisse senetleri kendisine tevdi edilmiş bir bankanın hakimiyetine girebilmektedir." şeklinde açıklamaktadır²⁵⁶. Goforth'a göre 1960 yılında New York borsasında 1000 adet yatırımcının hisse senedi almış olduğunu düşünürsek ertesi yıl bu 1000 yatırımcının 860 tanesi hisselerini hala elinde tutmaktayken 1994 yılına gelindiğinde hisse senedi satın alan 1000 yatırımcıdan en az 900 tanesi bir yıl içinde elindeki hisseleri satmıştır²⁵⁷. Bu sayılar Amerikan borsasının %80'ini elinde bulunduran kurumsal yatırımcılardan kaynaklanmakla beraber Poroy'un sözünü ettiği

---

²⁵⁴ Stephen H. Dover, "Voting Rights and the Right to Vote", The Second Meeting of the Latin American Corporate Governance Roundtable Shareholder Rights and Equitable Treatment, Buenos Aires, 28-30 Mart 2001, s.2 <http://www.oecd.org/dataoecd/2/37/1821828.pdf> (29 Kasım 2011)

²⁵⁵ Tekinalp, *Güç Boşluğu*, s. 467, Reha Poroy, "Çok Ortaklı Şirketlerle İlgili Hukuki Sorunlar", *Sevk ve İdare Dergisi*, Sayı.73, 1974, s. 17, Ünal Tekinalp, *Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Yönetime Katılma Sorunları*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1979, s.4.

²⁵⁶ Poroy, s. 418.

²⁵⁷ Carol Goforth, "Proxy Reform as a Means of Increasing Shareholder Participation in Corporate Governance: Too Little, But Not Too Late." *American University Law Review*, 1994, Vol.43, No.2, <http://digitalcommons.wcl.american.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1536&context=aulr> (29 Kasım 2011) s.403.

yalnızca kar payı odaklı pay sahiplerine de işaret etmektedir²⁵⁸. Payların çoğunluğunun söz konusu kurumsal yatırımcıların elinde bulunması nedeniyle genel kurulda alınan kararlarda son sözün bu kurumsal yatırımcılarda olması da, pay sahiplerinin genel kurullara katılım konusunda isteksiz olmalarına yol açmaktadır²⁵⁹.

Anonim ortaklık genel kurullarının genellikle aynı zaman aralığında yapılması özellikle birden fazla şirkette pay sahibi olan yatırımcılar açısından genel kurullara katılmayı son derece güçleştirmektedir²⁶⁰. Kurumsal Yatırımcılar Konsey'inin bildirdiğine göre Japonya'da şirketlerin %77'si 2010 yılı genel kurullarını Haziran ayında üç gün içinde gerçekleştirmişler ve birden fazla şirkette payı bulunan yatırımcılar açısından paydaşı oldukları tüm şirket genel kurullarına katılmayı neredeyse imkansız hale getirmişlerdir.²⁶¹

Her geçen gün daha fazla uluslararası nitelik kazanan piyasalarda yatırımcıların geniş bir coğrafi alana yayılması sonucu şirket ve pay sahiplerinin farklı ülkelerde ikamet ediyor olmaları da pay sahiplerinin genel kurullara katılmaları önünde engel teşkil etmiş ve genel kurullara katılamayan pay sahiplerinin haklarından mahrum bırakılmaları sonucunu doğurmuştur²⁶². Öte yandan, bir başka yerden genel kurulun yapılacağı yere toplantıya katılmak üzere seyahat etmek, seyahat ve konaklama maliyetlerini de beraberinde getirdiği gibi zaman açısından da kısıtlayıcı olmaktadır²⁶³.

Yukarıda açıklanan sebepler doğrultusunda pay sahipleri, genel kurula katılmak suretiyle elde edecekleri fayda katlanmak zorunda oldukları maliyetten yüksek olduğu takdirde genel kurula katılacaklardır. Ancak katılımdan beklenen faydanın toplantıya katılmanın maliyetinden düşük olması halinde pay sahipleri genel kurula

---

²⁵⁸ Goforth, s.404.

²⁵⁹ Elizabeth Boros, Virtual Shareholder Meetings: Who Decides How Companies Make Decisions?, *Melbourne University Law Review*, Volume: 28, No: 2, 2004, <http://www.austlii.edu.au/au/journals/MULR/2004/9.html> (29 Kasım 2011) s. 267.

²⁶⁰ Mustafa Can, **Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarında Oluşan Güç Boşluğu Ve Giderilmesi Yollarından Vekaleten Oy Kullanma (Proxy) Sistemi**, 1999, <http://www.ekitapyayin.com/?kitap=050> (29 Kasım 2011) s.1.

²⁶¹ Council of Institutional Investors, Everything You Ever Wanted to Know About Proxy Voting but Were Afraid to Ask, , 2011 <http://www.cii.org/UserFiles/file/resource%20center/publications/Proxy%20Voting%20Primer%2003-01-2011%20FINAL.pdf> (29 Kasım 2011) s.3.

²⁶² Kobler, s.3.

²⁶³ Governance Exchange Webcast: The Implementation of the EU Shareholder Rights Directive <http://www.issgovernance.com/webcasts/GXEUDirectiveImplementation>

katılım hususunda isteksiz olacaklardır²⁶⁴. Örneğin genel kurulun toplanacağı yere gitmek için bütçe ayırmak istemeyen veya kısıtlı zamanı bulunan pay sahipleri özellikle yalnız temettü getirisinden faydalanmak amacıyla yatırım yapmış olduğu paylara ilişkin yönetsel haklarını kullanmaktan feragat edecek ve genel kurul toplantısına katılmayacaktır. Halbuki aynı pay sahibi, zaman ve mekandan bağımsız şekilde genel kurul toplantısına katılma imkanı kendisine sunulduğu takdirde genel kurula katılmama kararını gözden geçirecek ve yönetsel haklarına sahip çıkacaktır. Nitekim pay sahiplerine zaman ve mekandan bağımsız şekilde genel kurullara katılma ve oy kullanma imkanını sunmak günümüzde elektronik iletişim araçlarında ve internet teknolojisinde meydana gelen gelişmeler sonucunda mümkün görünmektedir. Bu bağlamda, genel kurul toplantılarının yürütülmesinde uzaktan erişim yöntemi olarak internetten iki şekilde faydalanılmaktadır. Birincisi geleneksel anlamda fiziken bir yerde toplanan genel kurula ortakların bazılarının internet aracılığı ile çevrimiçi katılmaları, ikincisi ise genel kurul toplantısının tamamen internet üzerinden yapılmasıdır. Doktrinde bunlardan birincisine “çevrimiçi katılımlı hazır bulunma” genel kurul toplantısı, ikincisine ise “elektronik genel kurul toplantısı²⁶⁵” veya “elektronik (sanal) genel kurul” adı verilmektedir²⁶⁶.

---

²⁶⁴ Bu maliyetlerin yanı sıra ortaya çıkan başka maliyetler nedeni ile de, pay sahipliği haklarının kullanılmasının yatırımcılara pahalıya mal olacağı ifade edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, öncelikle pay sahiplerinin yönetsel haklarını kullanmak amacıyla, ortaklığa ilişkin bilgileri araştırması, incelemesi ve işlemesi bir zaman ve maliyet gerektirmekte olup, bilgiyi elde etme ve değerlendirme pahalıya mal olmaktadır. Aynı husus iletişim bakımından da geçerlidir. Pay sahiplerinin ortaklıkla ve diğer pay sahipleri ile iletişim kurabilmesi için kendisinin yapması gereken masrafların yanı sıra, iletişim kurmaya gönüllü olan diğer pay sahiplerinin tespiti de bazı masrafları gerektirmektedir. Ayrıca, oy kullanma stratejisinin belirlenmesi, oyun doğrudan veya temsilen kullanılmasına karar verilmesi belirli bir zaman sürecini gerektirmektedir. Son olarak, yönetimin eylemlerinden şüphe duyan yatırımcı kitlesinin araştırılması ve tespiti belirli bazı masrafları gerektirmektedir. Bu sebeplerle, bireysel pay sahiplerinin ortaklık yönetimine katılma arzusunun azaldığı ifade edilmektedir. Dirk Zetzsche, Corporate Governance in Cyberspace – A Blueprint for Virtual Shareholder Meetings, Heinrich Heine University Center for Business and Corporate Law Research Paper Series (CBC-RPS) <http://ssrn.com/abstract=747347> (29 Kasım 2011) s.38. Theodor Baums, “Shareholder Representation and Proxy Voting in the European Union: A Comparative Study”, Conference on Comparative Corporate Governance Max-Planck-Institut für Ausländisches und Internationales Privatrecht, Hamburg, 15-17 Mayıs 1997, https://www.med.uni-frankfurt.de/fb/fb01/ifawz1/baums/Bilder_und_Daten/Arbeitspapiere/a1197.pdf (29 Kasım 2011) s.2.

²⁶⁵ Kayıhan, s.94.

²⁶⁶ Yakup Ergincan, Osman Gürbüz, **Kurumsal Yönetim, Türkiye’deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler**, 1. Basım, İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2004, s.92, Wanne M. Pemmelaar, Towards a Virtual General Meeting: ‘I accept’ or ‘I decline’? *Utrecht Law Review*, 2008, V.4 No.3 s.163 <http://www.utrechtlawreview.org/index.php/ulr/article/view/89> (30 Kasım 2011)

2. Ülkemizin Kabul Ettiği Sistem

YTTK'nın "Elektronik Ortamda Kurullar" başlıklı 1527 nci maddesiyle günümüzün teknik ilerlemeleri de dikkate alınarak sermaye şirketlerinde müdürler kurulu ve yönetim kurulu toplantıları ile şahıs şirketleri, limited şirketler ve paylı şirketlerde ortaklar kurulu veya genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılım mümkün hale getirilmiştir.

Genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılıma imkan verilmesi ile gerçekleştirmek istenen üç temel amaç vardır²⁶⁷. Birinci amaç genel kurullarda güç boşluğunu en aza indirmektedir. Güç boşluğunun hemen ve tamamen dolması beklenmemekte, ancak açılıma olan güven arttıkça sorunun çözümünde ilerleme olacağı düşünülmektedir. Güç boşluğunun küçülmesi yani sistemin işler hale gelmesi halka açık anonim ortaklıkları sadece kendi menfaati için yönetenlerin ya yerlerini başkalarına bırakmaları veya daha yansız ve dürüstlüğe uygun bir yönetim anlayışına yönelmeleri sonucunu doğuracaktır. İkinci amaç hesap verilebilirlik ilkesinin gereği gibi uygulanmasında ilerleme sağlamaktır. Üçüncü amaç ise yöneticilere ve yönetim kuruluna anonim ortaklığın bilinmeyen ve tanınmayan diğer sahiplerini yani yatırımcıları tanıtmaktır.

Çalışmamızın kapsamı itibariyle genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılma üzerinde durulacak olup, bunun dışında müdürler kurulu veya yönetim kurulu toplantıları ile borsaya kote olmayan şirketlerin genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılma hususuna değinilmeyecektir.

YTTK'nın 1527 nci maddesinin beşinci fıkrasında anonim ortaklık genel kuruluna ilişkin düzenleme yer almaktadır. Buna göre, anonim ortaklıklarda genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fiziki katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğuracaktır. Bu hükmün uygulanması esasları bir tüzük ile düzenlenecektir. Tüzükte, genel kurula elektronik ortamda katılmaya ve oy vermeye ilişkin esas sözleşme hükmünün örneği yer alacaktır. Anonim ortaklıklar tüzükten aynen aktarılacak olan bu hükümde değişiklik

---

²⁶⁷ Ünal Tekinalp, **TTK Tasarısının Sermaye Piyasaları İle İlgili Hükümleri**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2010, s. 30.

yapamayacaklardır. Tüzük ayrıca oyun gerçek sahibi veya temsilcisi tarafından kullanılmasını sağlayan kurallar ile YTTK'nın 407 nci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen bakanlık temsilcilerinin bu hususa ilişkin yetkilerini içerecektir. Söz konusu tüzüğün yürürlüğe girmesi ile birlikte genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin uygulanması pay senetleri borsaya kote edilmiş ortaklıklar açısından zorunlu hale gelecektir. Gerçekten de pay senetleri borsada işlem gören anonim ortaklıklar açısından, en önemli sorun yönetsel anlamda yaşanan güç boşluğudur. Yukarıda da açıklandığı üzere pay sahiplerinin genel kurula katılımı çoğunlukla yetersiz kalmaktadır. Elektronik genel kurullar, bu sorunun çözümüne önemli bir katkı sağlayacak ve halka açık anonim ortaklıkların daha şeffaf bir şekilde yönetilmelerine hizmet edecektir²⁶⁸. YTTK'da 1527 nci maddede yer alan hükümlerle elektronik ortamda genel kurullara ilişkin genel çerçeve çizilmekle yetinilmiş olup uygulamaya yönelik esasların çıkarılacak tüzükle düzenlenmesi öngörülmüştür. YTTK'nın 1527 nci maddesine ilişkin değerlendirmelerimiz aşağıda yer almaktadır.

Mevcut maddenin beşinci fıkrasında uygulama esaslarının tüzükle düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Buna karşı söz konusu usul ve esasların tüzük yerine Bakanlık tarafından SPK'nın görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi uygulamada fayda sağlayacaktır. Bu yönde yapılacak bir değişiklik ile söz konusu usul ve esasların günün ihtiyaçlarına göre Bakanlık tarafından kısa sürede yeniden belirlenebilmesi mümkün olabilecektir. Diğer yandan hükmün kapsamına SPK'n'a tabi anonim ortaklıkların girmesi ve özellikle bu şirketler açısından elektronik ortamda genel kurul sisteminin kurulması fıkra da zorunlu hale getirildiğinden yönetmeliğin hazırlanmasında SPK'nın görüşünün alınması yönünde düzenleme yapılması da gerekli görülmektedir.

Diğer yandan çalışmamızın birinci bölümünde belirtilen “borsaya kote” kavramından kaynaklanabilecek olası sorunların giderilmesini teminen maddenin beşinci fıkrasında “borsaya kote” ifadesi yerine YTTK'nın 415 ve 417 nci maddelerinde de “borsaya kote” ifadesi yerine belirleyici kriter olarak yer verilmiş olan “Sermaye Piyasası Kanunu'nun 10/A maddesi uyarınca payları Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından

---

²⁶⁸ YTTK m.1527 gerekçesi, Parlar s.1074-1075.

kayden izlenen anonim şirketler” ifadesinin kullanılması uygun olacaktır. “Borsaya kote” ibaresi kapsamı itibariyle SPKn’un 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen paylardan daha dar bir grubu ifade etmektedir. Belirleyici kriterin “Borsaya kote” olarak saptanması durumunda bir kısım şirketin fıkra kapsamı dışında kalması söz konusu olacaktır. Önerdiğimiz düzenleme ile genel kurullara elektronik ortamda katılma sisteminin uygulanması SPKn’nun 10/A maddesi uyarınca payları MKK tarafından kayden izlenen anonim şirketlerde zorunlu hâle gelecektir. Diğer yandan YTTK’nın 415 ve 417 nci maddeleri uyarınca MKK, SPKn’nun 10/A maddesi uyarınca payları kayden izlenen anonim şirket genel kurullarında genel kurula katılabileceklerin listesinin oluşturulmasında temel kaynak haline gelmiş bulunmaktadır. Her bir anonim ortaklığın teknik alt yapıyı bireysel olarak kurmaya yönelmesi yerine merkezini MKK’nın oluşturduğu bir yapıdan bu hizmetin verilebilmesi önemli ölçüde kaynak ve maliyet tasarrufu ve etkinlik sağlayacak olup maddede SPKn’nun 10/A maddesi uyarınca payları kayden izlenmekte olan anonim ortaklıkların genel kurul ve yönetim kurullarını MKK tarafından sağlanan bir elektronik platform üzerinden gerçekleştirilebileceği yönünde izahi nitelikte düzenleme yapılabileceği kanaatindeyiz.

YTTK’nın 1527 nci maddesi genel kurula elektronik ortamda katılım ile fiziki katılıma aynı hukuki sonucu bağlamıştır. Bu bağlamda, elektronik ortamda genel kurula katılan pay sahipleri toplantı ve karar yeter sayıları bakımından dikkate alınacak ve sahip olduğu paylara ilişkin yönetsel haklarını elektronik iletişim araçları yoluyla kullanabileceklerdir. Hükmün uygulama esasları tüzük ile düzenlenecek olmakla birlikte, elektronik genel kurul uygulamasından faydalanacak olan anonim ortaklıkların esas sözleşmelerinde değişiklik yapmaları öngörülmüştür. Esas sözleşmede yapılacak değişikliğe ilişkin örnek hüküm tüzükte yer alacak olup, anonim ortaklıklar tüzükteki maddeyi esas sözleşmelerine aynen almak zorundadırlar. Tüzük ayrıca, oyun gerçek sahibi veya temsilcisi tarafından kullanılmasını sağlayan kurallar ile toplantıya katılan bakanlık temsilcisinin bu hususa ilişkin yetkilerini de içerecektir.

YTTK md.1527 hükmünün, anonim ortaklık genel kuruluna ilişkin diğer hükümler ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. YTTK’nın 407 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan pay sahiplerinin şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda

kullanacağına ilişkin hüküm, elektronik ortamda katılım ile birlikte ele alındığında 1527 nci madde uyarınca elektronik ortamda katılım fiziki katılım ile aynı sonuçları doğuracağı hükme bağlandığından genel kurula elektronik ortamda katılan pay sahiplerinin şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanmış sayılacağı anlaşılmaktadır. Madde gerekçesi de bu durumu teyit etmektedir²⁶⁹. YTTK m.409, f.3 uyarınca esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı sürece genel kurulun ortaklık merkezinin bulunduğu yerde toplanacağına ilişkin hüküm ile 407 nci maddede yer alan yönetim kurulu üyelerinin, denetçilerin ve bakanlık temsilcisinin toplantıya katılmasına ilişkin hüküm, YTTK sisteminde fiziken toplanan genel kurulun muhafaza edildiğini göstermektedir. Kanunda, birden fazla yerde genel kurul toplantısı yapılmasını açıkça düzenleyen veya engelleyen bir hüküm bulunmamakla birlikte, YTTK’da TTK’da olduğu şekilde genel kurul toplantısının belirli bir yerde yapılmasını öngördüğünü söylemek mümkündür. Kanunun elektronik iletişim araçlarının kullanımında esas hedef noktası, pay sahiplerinin uzaktan iletişim ile yönetsel haklarını kullanmasıdır.

3. Yurtdışı Düzenlemeleri ve Uygulama Örnekleri

3.1. Avrupa Birliği Hissedarlar Direktifi

Avrupa Birliği Komisyonu tarafından Eylül 2001’de, ortaklıklar hukuku alanında modern düzenleme önerileri geliştirmek üzere Yüksek Uzmanlar Komitesi (The High Level Group of Company Law Expert) kurulmuştur. Komisyonun nihai raporu 4 Kasım 2002 tarihinde açıklanmıştır²⁷⁰. Raporda, özellikle üye ülkelerde kurumsal yönetim ilkelerinin iyileştirilmesi ve uygulanması hususunda öneriler getirilmiştir. Kurumsal yönetim ilkelerinin güçlendirilmesine yönelik olarak dört konu üzerinde durulmaktadır. Bunlar, kamuyu aydınlatma, pay sahibinin haklarının güçlendirilmesi, yönetimin yükümlülüklerinin artırılması ve bir Avrupa Kurumsal Yönetim Kanunu oluşturulmasıdır²⁷¹. Pay sahibinin haklarının güçlendirilmesi bağlamında, ortaklık haklarının güçlendirilmesi ve bilgi işlem teknolojilerindeki

---

²⁶⁹ Madde 1527 gerekçesinde “Anonim şirketlerde de on-line genel kurullara katılım, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fizikî katılımın ve oy vermenin bütün sonuçlarını doğuracaktır.” denilmektedir.

²⁷⁰ Report of the High Level Group of Company Law Expert on a Modern Regulatory Framework For Company Law in Europe, Brüksel, 4 Kasım 2002,

www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/company/company/modern/index/html (10 Aralık 2011).

²⁷¹ Report of The High Level Group, s. 43.

gelişmelerin ortaklık haklarının kullanımında etkinleştirilmesi üzerinde durulmuştur. Raporda, modern teknolojinin ortaklıklar hukukunda değişik alanlara etkisi bulunduğu ifade edilmektedir²⁷².

Komisyonun hazırladığı raporun akabinde hazırlanan Modernising Company Law and Enhancing Corporate Governance in the European Union – A Plan to Move Forward (CLAP) adı altında bir hareket planı çerçevesinde pay sahipliği haklarının kullanılmasına ilişkin olarak Hissedarlar Direktifi'nin 2007 yılında hayata geçirilmiştir. Hissedarlar Direktifi, söz konusu hareket planında belirlenmiş olan iki önemli amaca ilişkin düzenlemeler getirmektedir. Bunlar; pay sahiplerinin haklarının güçlendirilmesi ve çalışanlar, alacaklılar ve şirketle işlem yapan diğer tarafların korunmasıdır²⁷³. YTTK gerekçesinde ortaklıklar hukukunun gelecek on yılda Avrupa Birliği çerçevesinde alması gereken yolu belirleyen ve öngörülen aşamaları gösterip kısa, orta ve uzun vadeye ilişkin kesin önerileri ortaya koyan bu raporun, tasarımı hazırlayan komisyon tarafından değerlendirilip dikkate alındığı bildirilmektedir²⁷⁴.

Hissedarlar Direktifinin hazırlanış amacı, payları borsada işlem gören şirketlerde kurumsal yönetim ilkelerinin daha güçlü şekilde uygulanabilmesi için hissedarların özellikle de sınır ötesi oy kullanan pay sahiplerinin genel kurullarda etkin şekilde oy kullanabilmelerinin sağlanmasıdır. Nitekim bu hissedarlar için genel kurula katılarak oy kullanmak zaman ve maliyet anlamına gelmektedir. Ayrıca sınır ötesinden oy kullanan pay sahiplerinin toplantı sonrasında oylama sonuçlarına ulaşması da zor olmaktadır. Bu sorunlar karşısında Direktif, gerek pay sahipleri ile sınır ötesi pay sahiplerinin durumlarını eşitlemek ve genel kurullara katılımı artırmak amacıyla, üye devletlere üç ana başlıkta düzenleme yapma yükümlülüğü getirmiştir. Payları borsada işlem gören şirketlerin genel kurul süreçlerine ilişkin bu üç başlık: oylama süreci, açıklık ve pay sahiplerinin katılımının sağlanmasından ibarettir²⁷⁵.

-Eşit işlem;

---

²⁷² Report of The High Level Group, s. 36.

²⁷³ JeanJ. Du Plessis, Bernhard Grossgeld, Claus Luttermann, Ingo Saenger, Otto Sandrock, **German Corporate Governance in International and European Context**, Springer, 2007, s.216.

²⁷⁴ Parlar, s.36.

²⁷⁵ Governance Exchange Webcast: The Implementation of the EU Shareholder Rights Directive <http://www.issgovernance.com/webcasts/GXEUDirectiveImplementation> (10 Aralık 2011).

Direktifin 4 üncü maddesinde genel kurula katılım ve oy hakkının kullanılması bakımından aynı pozisyonda bulunan pay sahiplerine eşit davranılması ilkesi hükme bağlamıştır.

-Bilgilendirme;

Direktife göre, ihraççının toplantı tarihinden en az yirmi bir gün önce genel kurul çağrısını yayınlamalıdır. Tüm hissedarlara genel kurula elektronik ortamda katılma imkanı sağlandığı takdirde, genel kurul tarafından yıllık olağan genel kurul dışındaki genel kurullara ilişkin çağrının en az on dört gün öncesinden yapılması kararlaştırılabilir. Söz konusu süreler, genel kurulun yeter sayı eksikliği nedeniyle toplanamaması nedeniyle ikinci toplantının yapılması halinde uygulanmaz. Belli bilgilerin genel kuruldan yirmi bir gün öncesinden itibaren, genel kurul günü de dahil olmak üzere, şirketin internet sitesinde yayınlanması gerektiği Direktifte düzenlenmiştir. Bu bilgiler; çağrı metni çağrı günündeki toplam hisse miktarına, oy miktarına ve hisse çeşitlerine ilişkin rakamlar, genel kurulda alınacak taslak kararlar ve pay sahiplerine direk olarak gönderilmedikleri hallerde proxy formlarıdır (Madde 5.4).

-Elektronik ortamda katılım;

Direktifin “Genel kurula elektronik araçlarla katılım” başlıklı 8 inci maddesinde, üye ülkelerin pay sahiplerinin elektronik araçlarla genel kurula katılımlarını yasaklamamaları gerektiği; ancak kullanılma amaçları ile orantılı ve zorunlu olduğu sürece pay sahiplerinin kimliklerinin doğrulanması ve güvenliğinin sağlanması ile ilgili kısıtlamalar getirilebileceği ve bunun dışında pay sahiplerinin genel kurula elektronik araçlarla katılımına engel olacak hiçbir yasal yükümlülük veya kısıtlama getirilemeyeceği düzenlenmiştir.

-Soru sorma hakkı;

Hissedarlar Direktifinin 9 uncu maddesinde pay sahiplerinin soru sorma hakkı yer almaktadır. Buna göre pay sahipleri genel kurul gündeminde yer alan maddelere ilişkin olarak soru sorma hakkına sahip oldukları gibi şirketler de pay sahipleri tarafından kendilerine yöneltilen soruları cevaplama yükümlülüğü altındadırlar. Bu hak yalnızca kimlik belirlenmesi, genel kurul işleyişinin engellenmemesi, şirket sırlarının açıklanmaması ve şirket menfaatlerinin korunması amacıyla sınırlanabilir. Üye

devletler, bu konuya ilişkin olarak yapacakları düzenlemede şirketlerin, aynı içeriğe sahip sorulara tek bir cevap verilebileceğini ve cevabın şirketin internet sitesinde yer alması halinde soruya cevap verilmiş sayılacağına ilişkin düzenleme yapmak hakkına sahiptirler. Soru sorma hakkının geliştirilmesi ve korunması özellikle elektronik yöntemlerle genel kurula katılan ve sınır ötesi oy kullanan pay sahipleri açısından önem taşımaktadır. Toplantının yapıldığı yerde bulunmayan bu pay sahiplerinin soru sorma haklarını toplantının yapıldığı yerde bulunan pay sahipleriyle eşit şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir.

-Proxy atama;

Coğrafi uzaklık gibi nedenlerle genel kurullara katılmayan pay sahipleri açısından en uygun yöntem olarak proxy sistemi Hissedarlar Direktifinde kabul edilmiştir. Hissedarlar Direktifinin 10 uncu maddesinde pay sahiplerinin bir gerçek veya tüzel kişiyi proxy aracılığıyla temsilci atayabilecekleri ve bu temsilcinin, pay sahibinin genel kurulda görüş bildirme ve soru sorma gibi haklarını genel kurulda kullanabileceği hükme bağlanmıştır. Direktif uyarınca üye devletler iç hukuklarında bir pay sahibinin bir genel kurul için kaç tane proxy atayacağını düzenleyebilirler. Ancak pay sahibinin birden çok hesabında bulunan paylara ilişkin olarak, her hesap için farklı proxy atamasına izin verilmelidir. Buna karşılık pay sahibinin oylarının bir kısmını farklı yönde kullanmasına izin verilmeyebilir (Madde 10.2). Direktif uyarınca üye devletler tarafından, ne yönde oy kullanacağını açıklamayan proxy toplayıcılarının, temsilci olarak genel kurulda oy kullanmasına izin verilmeyeceğine ilişkin düzenlemeler yapılması mümkündür.

Hissedarlar Direktifinin 11 inci maddesi hükmünce devletler, pay sahiplerinin elektronik yöntemlerle proxy atamasına ve proxy atama bildirimlerinin şirkete elektronik yolla yapılmasına izin vermek zorundadırlar. Ayrıca şirketler pay sahiplerine söz konusu bildirim elektronik yolla yapılabileceği en az bir yöntem sunmakla yükümlüdürler. Proxy atanması konusunda üye devletlerin getirebileceği yegane kısıtlama, proxy atama bildiriminin şirkete yazılı şekilde yapılması olabilir. Bunun dışında proxy atanması, atanmanın şirkete bildirilmesi ve oy talimatının verilmesi konularında ancak pay sahibinin kimliğinin belirlenmesi amacıyla ve bu amaçla orantılı şekilde kısıtlamalar getirilebilir.

-Posta yoluyla oy kullanma;

Hissedarlar Direktifinin 12 nci maddesinde pay sahiplerinin posta yoluyla oy kullanabileceği düzenlenmiştir. Üye devletler, şirketlerin pay sahiplerine genel kuruldan önce yazışma yoluyla oy kullanmaları imkanı sunmalarına izin vermek zorundadırlar. Bu şekilde oy kullanılması, ancak pay sahiplerinin kimliklerinin belirlenmesi amacıyla ve bu amaçla orantılı şekilde sınırlanabilir.

-Genel kurul sonuçlarını öğrenme;

Hissedarlar Direktifinin 14 üncü maddesinde şirketin her karar için geçerli şekilde oy kullanılan pay adedini, bu payların sermayeye oranını, geçerli şekilde kullanılan oyların sayısını ve bu oyların ne kadarının kabul ne kadarının ret oyu olduğunu ve mümkünse oylamaya katılmayan pay miktarını belirlemesi gerektiği düzenlenmiştir. Tüm pay sahipleri talep etmedikçe, yalnızca karar yeter sayısına ulaşıp ulaşılmadığının tespit edilmesi de mümkündür (Madde 14.1). Bu düzenlemeler çerçevesinde belirlenen oylama sonuçları, şirketin internet sitesinde genel kuruldan en geç on beş gün sonrasına kadar yayınlanmalıdır (Madde 14.2).

3.2. Avrupa Birliği'nde Genel Kurul Piyasa Standartları

Pay sahiplerinin haklarını etkin şekilde kullanabilecekleri tek platformun genel kurul toplantıları olması sebebiyle bu toplantılar kurumsal yönetimde önemli bir role sahiptir. Ancak payları sınır ötesi borsalarda işlem gören pay sahipleri açısından bu hakların kullanımı oldukça güçtür. AB'nin pay sahiplerinin genel kurullarda haklarını kullanmasını kolaylaştırıcı düzenlemeler öngören Hissedarlar Direktifini kabul etmiş ancak Avrupa Birliği'nin bu konudaki çalışmaları Hissedarlar Direktifi ile sınırlı kalmamıştır. Bu bağlamda konuya ilişkin olarak Avrupa dahilindeki değişik sektörlerden kurumların²⁷⁶ temsilcileri bir araya gelmek suretiyle bir ortak çalışma grubu kurarak aşağıda detayları açıklanacak olan genel kurul toplantılarına ilişkin piyasa standartlarını (piyasa standartları) belirlemiştir²⁷⁷. Bu çalışma grubunun kurulması ve söz konusu standartların belirlenmesinde en büyük rolü ise 2001 ve 2003

²⁷⁶ European Central Securities Depositories Association, European Credit Sector Associations, European Banking Federation, European Savings Banks Group, European Associations Representing Issuers and Registrars.

²⁷⁷ ECSDA, Private Sector Response To The Giovannini Reports, Barrier 3, Market Standards for General Meetings, 2010, http://www.ecsda.eu/site/uploads/tx_doclibrary/2010_09_09_GM_Market_Standards_Final.pdf (02 Aralık 2011).

yılında Giovannini grubu tarafından yayınlanan Giovannini raporları oynamaktadır. Giovannini grubu sınır ötesi takas ve mutabakat işlemlerine ilişkin konularda Avrupa Komisyonu'na danışmanlık yapmak üzere 1996 yılında kurulmuştur²⁷⁸. Bu grup yayınladığı raporlar ile Avrupa Birliği üye devletlerinin finans piyasalarına ilişkin düzenlemelerinde yeknesaklık sağlamayı hedeflemektedir²⁷⁹. Nitekim kendi ülkeleri sınırları dışında yabancı borsalarda işlem gören senetleri edinen yatırımcıların sayısı günden güne artmaktadır. Ancak bu yatırımcıların hisselerden doğan oy haklarını kullanmaları hukuki ve teknik engellere takılmaktadır. Bu sebeple hüküm altına alınan piyasa standartlarının temel hedefini, ihraççı ve yatırımcı arasında genel kurul toplantı sürecine ilişkin olarak düzenli bilgi akışını sağlamak ve pay sahiplerinin sınır ötesindeki genel kurul toplantılarına katılımını artırmak oluşturmaktadır. Birden fazla aracı kurumun dahil olduğu çok katmanlı sistemlerde²⁸⁰ ihraççı, merkezi saklamacı ve aracı kurum zinciri ile iletişime geçmeden saklama zincirinin sonunda yer alan yatırımcı ile bağlantı kuramamaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi amacıyla düzenlenen standartlarda özellikle sınır ötesi saklama zincirleri üzerinden genel kurula ilişkin bilgi akışının sağlanması amaçlanmaktadır.

Belirlenen standartların kapsamına giren genel kurul süreçlerinde temsil edilecek paylar, merkezi Avrupa Birliği'ne üye devletlerde bulunan veya Avrupa piyasalarında işlem gören ihraççılar tarafından çıkarılmış olmalı ya da söz konusu paylar Avrupa'da faaliyet gösteren bir merkezi saklamacı nezdinde tutuluyor olmalıdır. Yerli ve yabancı tüm yatırımcılar standartlar kapsamındadır.

Piyasa standartları genel kurul toplantı sürecini 3 kısımda ele almaktadır.

---

²⁷⁸ Clearstream Deutsche Börse Group, Functional Concept CBF Custody Services, Removal of Giovannini Barrier 3, 2011,

http://www.clearstream.com/ci/dispatch/en/cicbinary/CICDownloads/Clearstream/Market_Reference/CSD/Compensations_and_Giovannini_Barrier_3/Functional_concept_CBF_Removal_of_Giovannini_Barrier_3/functionalconcept_e.pdf?yawleng=en (01.12.2011), s. 1.

²⁷⁹ ESBG, Securities Clearing and Settlement, Harmonisation of Corporate Actions Processing in Europe: Giovannini Barrier 3, 2007,

http://www.esbg.eu/uploadedFiles/Position_papers/Harmonisation%20of%20Corporate%20Actions%20Processing%20in%20Europe%20Giovannini%20Barrier%203.pdf (01.12.2011), s.3.

²⁸⁰ Çok katmanlı menkul kıymet saklama sistemleri yatırımcı ile ihraççı arasında birden fazla sayıda ve genellikle farklı ülkelerde faaliyet gösteren aracı kurum ve saklamacıların yer aldığı sistemlerdir. Bu sistemlerde ihraççı yatırımcıyı bilmemekte, yatırımcı ancak hesabının bulunduğu aracı kurum nezdinde tanınmaktadır. Bu nedenle ihraççı ve yatırımcı arasındaki bilgi akışının kesintisiz ve doğru olması önem taşır.

1. Genel kurul toplantısının hak sahiplerine duyurulması süreci

Bu başlıkta açıklanan süreçte, genel kurul çağrısının ihraççıdan başlayarak saklama zincirinin sonundaki yatırımcıya ulaşabilmesi amaçlanmaktadır.

- İhraççı genel kurul toplantı bildirimini merkezi saklamacıya iletir. Toplantı bildiriminde değişiklik olduğu takdirde bu değişiklikler de ihraççı tarafından merkezi saklamacıya bildirilir.

- Toplantı bildirimini alan merkezi saklamacı²⁸¹, ilgili menkul kıymetler üzerinde hak sahibi olan aracı kuruma bir gün içinde bildirimde bulunur. Kayıt tarihi olarak belirlenen güne kadar kıymetleri edinen aracı kurumlar için netleştirme²⁸² tarihinden itibaren 1 gün içinde bildirim yapılır.

- Toplantı bildirimini alan aracı kurum, bir gün içinde saklama zincirinde kendisinden sonra gelen aracı kuruma toplantı bildirimini iletir. Kayıt tarihi olarak belirlenen güne kadar kıymetleri edinen aracı kurumlar için netleştirme tarihinden itibaren bir gün içinde bildirim yapılır.

- Saklama zincirinde devam eden bu bildirimler son yatırımcıya ulaşana kadar devam etmektedir. Aracı kurum, toplantı bildirimini almasından itibaren iki gün içinde kendi bünyesinde hesabı bulunan ve saklama zincirinin sonunda yer alan yatırımcıya bildirimde bulunur.

Toplantı bildiriminde genel kurul toplantısı ile ilgili ihraççının bilgilerinin yer aldığı internet sitesinin ismi, menkul kıymetin ISIN²⁸³ kodu, genel kurul toplantısının türü, tarihi ve yerine ilişkin bilgi, kayıt tarihi, gündem maddelerinin özeti, katılım yöntemleri, katılım beyanında belirtilmesi gereken bilgilerin listesi ve ihraççının katılım beyanlarını kabul ettiği son tarih bulunmalıdır. Bunların yanı sıra, aracı kurumun son yatırımcıya yapacağı toplantı bildiriminde, aracı kurumun son yatırımcının katılım beyanını kabul ettiği son tarih de yer almalıdır.

---

²⁸¹ Merkezi saklamacı (CSD) menkul kıymetleri senede bağlı veya bağlı olmaksızın saklayan ve hesaplar arasında kayden transfer işlemlerini gerçekleştiren kurumdur. Örnek vermek gerekirse, Euroclear Avrupa ülkelerine uluslararası merkezi saklamacı olarak hizmet vermektedir. Merkezi saklamacının verdiği saklama hizmetinin (custody) Türk Hukukundaki en yakın işlem ardiye sözleşmeleridir. BK.473-474 uyarınca düzenlenen bu sözleşme uyarınca ardiyecinin yükümlülükleri ücret karşılığında ardiyeye verene ait emtiayı depolama, saklama ve talep edildiğinde iade etmektir. Anglo Sakson ülkelerinde merkezi saklamacı menkul kıymetlerin mülkiyetini kazanırken ardiyeci sakladığı emtianın mülkiyetini kazanmamaktadır.

²⁸² Aracı kuruluşlar tarafından bir hisse senedinden hem alış hem de satış işleminin gerçekleştirilmesi ile satış toplamı alış toplamına mahsup edilerek çıkan net bakiyeye göre söz konusu hisse senedinden takasa borçlandırılır veya alacaklandırılır. Tüm hisse senetlerindeki alış veya satışlarının bedelleri ise genel olarak netleştirilir ve aracı kuruluşun alış tutarları fazla takasa borçlu, satış tutarları fazla ise takastan alacaklı olur.

²⁸³ International Securities Identification Number (Uluslararası Menkul Kıymet Tanımlama Numarası)

Bildirim ISO²⁸⁴ mesaj standartları gibi yaygın olarak kabul edilmiş standartları kullanan elektronik yöntemlerle yapılması gerektiği belirtilmektedir.

2. Pay Blokajı ve Hak Sahipliğinin Kazanımı

Piyasa standartları kapsamında genel kurul öncesi pay blokajı yasaklanmıştır²⁸⁵.

Hak sahipliği, (i) hamiline yazılı paylar için mutabakatı sağlanmış hak sahipliğinin merkezi saklamacı kayıtlarına yansıtılması, (ii) nama yazılı paylar için ihraççı pay kayıtlarına yansıtılması²⁸⁶ itibariyle ve kayıt tarihi olarak belirlenen günün bitiminde belirlenir. Merkezi saklamacı aracı kurumlara, aracı kurum da bünyesinde hesabı bulunan yatırımcıya hak sahipliğine ilişkin bildirimde bulunur²⁸⁷.

3. Katılım Beyanı

Bu süreçte toplantı bildirimini alan yatırımcının toplantıya katılım beyanını saklama zinciri üzerinden ihraççıya ulaştırabilmesi amaçlanmaktadır.

Katılım beyanını alan aracı kurum kayıt tarihi itibariyle yatırımcının hak sahipliğine ilişkin kontrolleri yapar. Hak sahipliğinde bir değişiklik olduğu takdirde aracı kurum yatırımcının katılım beyanında gerekli düzenlemeleri yapar ve bu beyanı saklama zincirinde kendisinden önce gelen aracı kuruma iletir.

Bu şekilde aracı kurumlar, aracı kurum zinciri üzerinde merkezi saklamacıya ulaşmaya kadar yatırımcının katılım beyanını iletmekle yükümlüdürler. Katılım beyanını alan merkezi saklamacı, kayıt tarihi itibariyle hak sahipliğini kontrol eder ve katılım beyanını ihraççıya iletir.

İhraççı katılım beyanlarını, genel kurul gününden 2 iş günü öncesine kadar kabul eder. Yatırımcının hesabının bulunduğu aracı kurumun yatırımcı katılım beyanlarını kabul edebileceği son tarih, ihraççının katılım beyanı kabulünün sona erdiği

---

²⁸⁴ ISO mesaj standartları Dünya genelinde finans piyasası işlemlerinde yaygın olarak kullanılan mesaj standartlarıdır. ISO 15022 ve 20022 standartları hali hazırda tercih edilen mesaj formatıdır.

²⁸⁵ YTTK'nın 415 inci maddesinin dördüncü fıkrasında "Genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı, pay sahibinin payların sahibi olduğunu kanıtlayan belgeleri veya pay senetlerini şirkete bir kredi kuruluşuna veya başka bir yere depo edilmesi şartına bağlanamaz." hükmü ile TTK'nın 360 inci maddesinde ki blokaj uygulaması Hissedarlar Direktifine uygun olarak terkedilmiştir.

²⁸⁶ İhraççı kayıtlarını tutan sicil ve merkezi saklamacının bazı piyasalarda aynı kurum olduğu belirtilmektedir. Ayrıca merkezi saklamacı veya ilgili tarafça olası çelişkilerin önüne geçmek adına nama yazılı paylar için mutabakatı sağlanmış hak sahipliğinin sicile bildirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

²⁸⁷ Yatırımcının ihraççı kayıtlarında kendi adına kayıtlı olması ve çağrıyı doğrudan ihraççıdan alması halinde bildirim silsilesi söz konusu olmamaktadır.

tarihten 3 iş günü öncesidir. Katılım beyanında, ihraççının bilgileri, ISIN kodu, genel kurul toplantısının türü, tarihi, yeri, yatırımcının hesabının bulunduğu aracı kurumun bilgileri, genel kurul toplantısına katılım türünün (fiziken, postayla, proxy veya elektronik yöntemler) bulunması gereklidir.

3.3. Ülke Uygulamaları

Genel kurul toplantılarında elektronik yöntemlerden yararlanan ülke uygulamalarına bakıldığında kimi ülkelerin sadece genel kurul öncesinde elektronik yöntemlerle oyun önceden kullanılması yönteminin benimsediği; kimi ülkelerin ise genel kurul öncesi işlemlerin yanı sıra genel kurul toplantısına da elektronik yöntemle katılımı benimsediği görülmektedir. Bunun yanında Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Danimarka gibi genel kurulun ayrıca fiziksel bir toplantı gerçekleştirilmesine gerek olmaksızın sadece elektronik ortam üzerinden toplanabilmesine olanak tanıyan ülkeler de bulunmaktadır.

3.3.1. Fransa

YTTK'nın genel gerekçesinde Avrupa Birliği üyesi devletlerde bir taraftan bankalara tevdi edilen hisse senetlerine ilişkin oy hakları ile ilgili yeni kurallar öngörüldüğü genel kurulda temsilci aracılığıyla oy vermenin kurumsallaştırıldığı diğer yandan genel kurulda çevrimiçi oy verme olanağının düzenlendiği belirtilerek elektronik yöntemle katılmanın Fransa'da 15 Mayıs 2001 tarihli kanunla kabul edildiği ifade edilmektedir.

Fransa hukukunda 15 Mayıs 2001 tarihli kanun²⁸⁸ ile Fransız Ticaret Kanunu'nun 125-107 maddesinde yapılan değişiklik uyarınca esas sözleşmede hüküm bulunması kaydıyla pay sahiplerine şirket genel kurul toplantılarına uzaktan katılabilmeleri imkanı tanınmıştır²⁸⁹. Genel kurula uzaktan katılmak isteyen pay sahipleri oy pusulası doldurmak veya proxy atamak hakkına sahiptir. Bu haklarını kullanmak isteyen pay sahipleri genel kuruldan en geç beş gün öncesine kadar şirkete

²⁸⁸ La loi relative aux nouvelles régulations économiques du 15 Mai 2001 (15 Mayıs 2001 tarihli Yeni Ekonomik Düzenlemelere İlişkin Kanun)

²⁸⁹ Capucine Cousin, *Le vote électronique a l'essai dans les entreprises*, ZDNet France, 8 Aralık 2006, <http://www.zdnet.fr/actualites/le-vote-electronique-a-l-essai-dans-les-entreprises-39365491.htm> (5 Aralık 2011)

yazılı başvuruda bulunarak kendilerine oy pusulası veya proxy atama formu gönderilmesi talebinde bulunurlar. Oy pusulaları, pay sahibinin talebine göre kağıt veya elektronik olmak üzere iki şekilde hazırlanabilmektedir. Kağıt oy pusulaları genel kuruldan en geç üç gün önce şirkete ulaştırılmış olmalıdır. Elektronik oy pusulalarının ise genel kuruldan önceki gün 15:00'a kadar şirketin eline geçmiş olması gerekmektedir. Proxy atama formu talep etmiş pay sahipleri için iki ihtimal bulunmaktadır. İlk ihtimalde pay sahipleri başka bir pay sahibine veya başka bir üçüncü kişiye talimatları doğrultusunda oy kullanmaları için temsil yetkisi verebilmektedir. İkinci ihtimalde ise pay sahipleri talimat bildirmeksizin şirkete kendilerini temsil yetkisi verebilmektedirler. Bu durumda pay sahipleri yönetim kurulunun önerileri doğrultusunda oy kullanmış olmaktadır. Proxy çerçevesinde verilen yetkiler tek bir genel kurul için geçerlidir²⁹⁰. 11 Aralık 2006 tarihli kararname uyarınca uzaktan oy kullanan pay sahiplerinin oy pusulaları ve proxy atama formlarının güvenli elektronik imza ile imzalanması gerekmektedir. Söz konusu elektronik imzanın sahip olması gereken özellikler şirket esas sözleşmesinde belirlenecektir²⁹¹.

3 Mayıs 2002 tarihli kararname ile pay sahiplerinin paylarını bloke etmelerinden sonra hisse senetlerini satmalarını yasaklayan düzenlemeler yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece, genel kurul toplantısı yapılana kadar hamiline yazılı pay sahipleri hisse senetlerini satabilmektedirler. Hamiline yazılı hisse senetlerinin bu şekilde genel kurul toplantısı öncesinde satılması durumunda verilen oy ve hisse senedi sayısı, toplam oylardan düşülmektedir. 11 Aralık 2006 tarihli kararname ile getirilen düzenlemeler uyarınca ise bu uygulamanın da ilerisine geçilerek payların bloke edilmesi yükümlülüğü kaldırılmış ve kayıt tarihi sistemine geçilmiştir²⁹² ve kayıt tarihi genel kuruldan önceki üçüncü iş günü olarak belirlenmiştir²⁹³.

---

²⁹⁰ Autorité des Marchés Financiers, "S'informer sur les assemblées générales des sociétés cotées en bourse", 2011, http://www.amf-france.org/documents/general/6346_1.pdf (5 Aralık 2011), s.6.

²⁹¹ Mascré Heguy Associé, *Tenue des assemblées Générales d'actionnaires, Visioconference et Moyens de Télécommunication: L'apport du Décret du 11 Décembre 2006*, Mart 2007, http://www.mascre-heguy.com/htm/fin/conseils/conseil_assemblees_generales_actionnaires_visioconference_moyens_telecommunication.html (2 Aralık 2011), s.2.

²⁹² Blokaj ve Kayıt tarihi sistemlerine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Bölüm 3.1 Blokajın Kaldırılması

²⁹³ Autorité des Marchés Financiers, Droit de participer aux assemblées générales: Disparition de l'obligation d'immobilisation des titres et mise en place du mécanisme de la record date, Communiqué de presse, 11 Mayıs 2007, http://www.amf-france.org/documents/general/7738_1.pdf (5 Aralık 2011), s.1.

3.3.2. Almanya

Alman hukukunda genel kurullara elektronik ortamda katılım sağlanmasına ilişkin altyapının 2001 yılında yürürlüğe giren NaStraG²⁹⁴ ve 2002 yılında yürürlüğe giren TransPuG²⁹⁵ kanunları ile oluşturulduğu kabul edilmektedir²⁹⁶. Nitekim NaStraG ile şirketler pay sahiplerinin e-posta adreslerine genel kurula ilişkin bildirimleri yapmaya başlamışlardır. Yine pay sahiplerinin internet üzerinden temsilci tayin etmesi ve oy talimatı verebilmeleri de söz konusu kanunun yürürlüğe girmesiyle gerçekleşmiştir²⁹⁷. TransPuG hükümleri uyarınca da genel kurul toplantılarının görüntü ve ses halinde aktarılması mümkün hale gelmiştir.

2009 yılında Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu'nda (POK)²⁹⁸ yapılan değişiklikler ile Hissedarlar Direktifinin Alman hukukuna aktarılması sağlanmış olup elektronik ortamda genel kurula katılmaya ilişkin olarak yeni düzenlemelere yer verilmiştir. Söz konusu değişikliklerin ilki şirketlerin genel kurul çağrılarını pay sahiplerine elektronik yoldan iletebilmelerine ilişkindir²⁹⁹. Ayrıca kanun değişiklikleriyle bazı dokümanların genel kurul toplantısının yapıldığı yerde bulundurulması zorunluluğu da kaldırılmıştır. Ancak bunun için söz konusu dokümanlara pay sahiplerinin elektronik yöntemlerle erişimine imkan sağlanmış olması gerekmektedir³⁰⁰.

POK hükümlerinde yapılan önemli bir diğer grup değişiklik de genel kurul toplantısında ortaklık haklarının kullanılmasına ilişkindir. Yukarıda açıklandığı üzere 2001 ve 2002 yılında yürürlüğe giren kanunlarla her ne kadar genel kurul toplantılarının ses ve görüntü nakli yoluyla iletilmesi mümkün hale gelmişse de ortaklık haklarını aktif

²⁹⁴ Gesetz zur Namensaktie und zur Erleichterung der Stimmrechtsausübung

²⁹⁵ Gesetz zur weiteren Reform des Aktien- und Bilanzrechts, zu Transparenz und Publizität

²⁹⁶ Bernd Beuthel, "Electronic Corporate Governance: Online and Virtual and Shareholder Meetings and Shareholder Participation in Switzerland and Germany", (Yayımlanmamış Doktora Tezi, University of St. Gallen Graduate School of Business Administration, Economics, Law and Social Sciences, 2006), s.58.

²⁹⁷ Beuthel, s.59

²⁹⁸ Aktiengesetz

²⁹⁹ Dirk Besse, Peter Huber, "German Corporate & Capital Markets Update, New Rules for Shareholders' Meetings of German AGs (ARUG)" Hogan & Hartson Raue LLP, <http://www.hoganlovells.com/files/Publication/50ffba56-5440-446e-b148-187c689c6bd3/Presentation/PublicationAttachment/3a6f8021-0cc0-4fdd-a4a7-ba135972d3dd/GermanUpdate0609.pdf> (30 Kasım 2011), s.2

³⁰⁰ Anne Kindt, Dennis Stanek, "What's New in German Corporate Law? Virtual Annual Meetings and Less Abusive Shareholders' Activism" CMS Hasche Sigle, Hamburg, <http://www.theworldlawgroup.com/files/file/docs/CMS%20HS%20German%20Corporate%20Law.pdf> (30 Kasım 2011) s.1.

şekilde kullanmak yani soru sormak, görüş bildirmek ve oy kullanmak isteyen pay sahiplerinin toplantının yapıldığı yere giderek fiziksel olarak toplantıya katılması gerekmektedir. Ancak POK hükümlerinde 2009 yılında yapılan değişiklik sonrasında şirket esas sözleşmesinde yapacağı değişiklikle gerçek anlamda bir elektronik genel kurul toplayabilmekte, pay sahipleri ortaklık haklarını genel kurul anında elektronik yöntemlerle kullanabilmektedirler³⁰¹. Ancak Alman hukukunda genel kurulların eş zamanlı fiziki bir toplantı olmaksızın tamamen sanal ortamda yapılmasına izin verilmemektedir. Yani şirketler geleneksel şekilde genel kurul toplantısını sürdürmekte; dileyen pay sahipleri ortaklık haklarını elektronik yöntemler aracılığıyla uzaktan kullanabilmektedirler³⁰².

POK hükümleri uyarınca pay sahiplerinin genel kurula temsilci aracılığıyla katılması mümkündür. Pay sahibi tarafından temsilci tayin edilebilecek kişiler arasında payların tutulduğu saklamacı da bulunmaktadır. Genel kurul öncesinde saklamacı, pay sahibine oy tercihlerine ilişkin tavsiyede bulunur ve pay sahibinin farklı bir talimatı olmadığı sürece bu yönde oy kullanır. 2009 yılında yapılan değişiklikler sonucunda saklamacı, pay sahibine sayılan seçenekler dışında yönetim kurulunun önerileri doğrultusunda oy kullanmak veya oy haklarının kullanımını bir pay sahipleri derneğine devretmek seçeneklerini de sunmak zorundadır³⁰³.

3.3.3. İngiltere

İngiltere hukukuna elektronik yöntemlerle genel kurula katılmaya ilişkin düzenlemeler Şirketler Kanunu'nda 2009 yılında yapılan değişiklikle girmiştir³⁰⁴. Kanunun 360A maddesinde aynı mekanda bir arada bulunmayan kişilerin elektronik yöntemlerle genel kurula katılabileceğini, görüş açıklayabileceklerini ve oy kullanabilecekleri belirtilmektedir. Söz konusu hüküm tüm şirketleri kapsamaktadır³⁰⁵. Halka açık şirketlere ilişkin düzenleme aynı maddenin ikinci fıkrasında yer almaktadır. Söz konusu fıkrada yer alan düzenlemeye bakıldığında, Hissedarlar Direktifinde yer

---

³⁰¹ Besse, s.2.

³⁰² Beuthel, s.60.

³⁰³ Besse, s.3.

³⁰⁴ UK Companies Act 2006.

³⁰⁵ Talbot Olivier Lawyers, Virtual Shareholder Meetings, 2009,

<http://www.talbotolivier.com.au/blog/2009/12/virtual-shareholder-meetings/> (30 Kasım 2011) s.2

alan ve pay sahipliğinin ispat edilmesi için uygulanacak yöntemlerin ancak pay sahipliğinin ispatı bakımından zorunlu ve orantılı kısıtlamalara tabi olabileceğine ilişkin 8 inci madde hükmüyle uyumlu olduğu görülmektedir. Anılan 2 nci fıkra hükmünde “Halka açık şirketlerde pay sahiplerinin genel kurula katılımlarını sağlamak amacıyla elektronik yöntemlere başvurulduğu takdirde elektronik yöntemlerin kullanımı ancak katılımcıların kimliklerinin doğrulanması ve elektronik iletişimin güvenliğinin sağlanması amacıyla gerekli ve orantılı olduğu ölçüde kısıtlama ve koşullara tabi tutulabilecektir.” denilmektedir. Maddenin son fıkrasında yer alan düzenleme uyarınca ise ikinci fıkrada yer alan orantılı ve gerekli kısıtlama ölçütünün, şirketin pay sahibi olmayan kimselerin toplantıya katılabilmeleri konusunda yetkili olduklarının ispatını isteme hakkını etkileyecek şekilde yorumlanması mümkün değildir.

3.3.4. İsveç

1 Ocak 2006 tarihinde yürürlüğe giren yeni İsveç Şirketler Kanunu³⁰⁶ uyarınca halka açık şirketler genel kurul toplantısını pay sahiplerinin internet üzerinden izleyebileceği şekilde yayımlayabilmektedirler (İsveç Şirketler Kanunu 7:15)³⁰⁷ Her ne kadar pay sahipleri genel kurul toplantılarını internet üzerinden izleyebilmekteyse de herhangi bir katılım veya etkileşimde bulunamamaktadır. Yani genel kurulda ortaklık haklarını kullanmak isteyen pay sahibi genel kurul toplantısının yapıldığı yere giderek genel kurula katılacak veya kendi adına toplantıya katılacak bir temsilciyi yetkilendirecektir. Bu şekilde internet üzerinden genel kurul toplantısını izlemek isteyen pay sahiplerinin, İsveç’te menkul kıymetlerin merkezi saklama faaliyetini yürüten ve şirket paylarının kaydını tutan Euroclear Sweden’den toplantıdan otuz bir gün önce alınan listede pay sahibi olarak görülmesi gerekmektedir³⁰⁸. Ayrıca bu pay sahiplerinin toplantıdan en geç beş gün öncesinde şirkete genel kurulu internet üzerinden izlemek istediklerine dair bir bildirimde bulunmaları şartı da getirilmiştir. Bu iki koşulu karşılayan pay sahiplerine şirket, genel kurul toplantısını izleyebilmeleri için teknik detayları ve şifreleri iletir.

³⁰⁶ Aktiebolagslagen 2005:551.

³⁰⁷ B.Esben Eckbo, Giulia Paone ve Runa Urheim, “Efficiency of Share-Voting Systems: Report on Sweden”, *ECGI Working Paper Series in Law*, Ocak 2011, Law Working Paper No: 173/2011 <http://ssrn.com/abstract=1651582> (30 Kasım 2011) s.106

³⁰⁸ Eckbo, s.106

İsveç hukukunda şirketler genel kurula ilişkin bilgilendirmeleri doğrudan pay sahiplerine iletmek zorunda değildir. Buna karşın Temmuz 2007'den itibaren payları borsada işlem gören halka açık şirketler açısından genel kurulda karar alınmak suretiyle pay sahiplerine söz konusu bildirimlerin elektronik yöntemlerle iletilmesine imkan tanınmaktadır. Bu şekilde elektronik yöntemlerle pay sahiplerine bilgi iletilebilmesi için kanunda şirketin pay sahiplerinin kimliklerini doğrulayabileceği yeterli donanımına sahip olması şartı düzenlenmiştir (İsveç Şirketler Kanunu m.7:64).

İsveç kanunları uyarınca pay sahiplerinin genel kurula katılabilmeleri için şirkete katılım bildiriminde bulunmaları gerekmektedir. Pay sahipleri katılım bildirimlerini şirkete mektup, telefon, faks veya şirketin internet sitesi aracılığıyla da iletilebilmektedirler. Ancak dikkat çekici bir husus şirketlerin aslen katılacak gerçek kişi pay sahiplerinin katılım bildirimlerini internet sitesi üzerinden kabul etmelerine karşılık birçok şirketin tüzel kişi pay sahiplerinin ve gerçek ya da tüzel kişi olmasına bakılmaksızın toplantıya temsilci aracılığıyla katılacak pay sahiplerinin katılım bildirimlerini internet sitesi üzerinden kabul etmemekle birlikte yazılı olarak kendilerine teslim edilmesini şart koşuyor olmasıdır³⁰⁹.

Genel kurul toplantısının sona ermesinin ardından iki hafta içinde sonuçlar şirket merkezinde pay sahiplerinin erişimine hazır bulundurulmalı ve ayrıca şirkete adreslerini bildirmiş olan ve talep eden pay sahiplerine posta yoluyla da bildirilmelidir (İsveç Şirketler Kanunu 7:49). Ancak NOS Kuralları³¹⁰ uyarınca şirketler genel kurul kurallarını ifşa yükümlülüğü altındadırlar. Kararların yayınlanacağı yerlerden biri de şirketin internet sitesidir ve kararların burada tutulması gereken süre en az üç yıldır (NOS Kuralları 3.3.3).

3.3.5. Norveç

Norveç hukukunda elektronik ortamda genel kurula katılım yöntemleri Norveç Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketler Kanunu'nun 5-8(a) maddesinde yer almaktadır. Buna göre genel kurula elektronik ortamda katılım yasal zorunluluk olarak düzenlenmemiş ve şirketlerin iradelerine bırakılmıştır. Esas sözleşmede aksi

---

³⁰⁹ Eckbo, s.93.

³¹⁰ NOS Rules: NASDAQ OMX Stockholm borsasında ihraççılar için çıkarılmış kurallara verilen isimdir.

öngörülmediği takdirde yönetim kurulu tarafından pay sahiplerine genel kurula elektronik ortamda katılma hakkı tanınabilmektedir. Ancak bu hakkın verilebilmesi için mevzuatın genel kurulun toplanmasına ilişkin hükümlerine uyumlu bir usul öngörülmesi ve şirketin bu hakkı sağlayabilecek güvenli ve sağlam bir altyapıya sahip olması gerekmektedir. Bu konuda hizmete sunulan sistem, katılımı ve oy verme işlemini tatmin edici düzeyde kontrol altında tutmalı ve sistem aracılığıyla yapılan işlemlerin onay prosedürü açısından güvenli bir yöntem öngörülmelidir. Ayrıca genel kurula elektronik ortamda katılıma ilişkin çeşitli suistimallerinin önlenmesi amacıyla esas sözleşmede genel hükümlerin öngördüğü koşullardan başka koşullar da öngörülebilmektedir.

3.3.6. Amerika Birleşik Devletleri

ABD hukukunda genel kurulun ayrıca fiziksel bir toplantı gerçekleştirilmesine gerek olmaksızın yalnızca elektronik ortam üzerinden toplanabilmesine olanak tanıyan düzenleme ilk defa 2000 yılında Delaware eyaletinde çıkarılan Delaware General Corporation Law (Delaware Şirketler Kanunu) ile sağlanmıştır³¹¹. Bu gelişmeyi takiben ABD’de birçok eyalet internet üzerinden yayınlanan genel kurullara uzaktan katılım yöntemini kabul etmeye başlamıştır³¹². 2010 yılı itibarıyla ABD’de otuz iki eyalette hukuk düzeni genel kurullara elektronik ortamda katılmaya olanak tanımaktadır³¹³. Bu eyaletlerden Delaware’i de içeren yirmi dört tanesinin yasalarında şirketlerin fiziksel bir toplantı düzenlemeksizin yalnızca sanal ortamda genel kurul toplantısı düzenlemelerine izin verilmektedir. Sekiz eyalette ise fiziksel toplantı düzenleme zorunluluğu devam etmekte olup pay sahiplerinin elektronik yöntemlerle uzaktan oy kullanmalarına olanak tanınmaktadır³¹⁴. ABD sisteminde elektronik ortamdaki genel kurullara katılımın sağlanması hususunda şirketler için herhangi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Bu imkan dileyen şirketler tarafından pay sahiplerine tanınmaktadır.

ABD’de fiziksel genel kurul toplantısı yapılmaksızın yalnızca sanal ortamda toplanan genel kurul toplantısı yapmayı seçen şirketlerin pay sahipleri ve ABD’deki

---

³¹¹ Delaware General Corporation Law

³¹² M. Howard Friedman, **Securities Regulation in Cyberspace**, Aspen Publishers, 2011 Supplement, s.11-47.

³¹³ Lisa M. Fairfax, **Virtual Shareholders Meetings Reconsidered**, The George Washington University Law School Public and Legal Theory Working Paper No.539, Vol.40, Seton Hall Law Review ss.1367-1432, 2010, s.1369

³¹⁴ Fairfax, s.1368.

yatırımcı örgütleri sanal genel kurullara şiddetle itiraz etmişlerdir³¹⁵. Özellikle Amerika'nın en büyük beş yüz şirketi arasında yer alan Symantec Corp. ve Intel Corp. gibi şirketler sanal genel kurul uygulamasına gittiklerinde yoğun protestolara maruz kalmışlar ve bu uygulamadan vazgeçerek karma genel kurullara dönüş yapmışlardır³¹⁶. Procter&Gamble ise şirket yönetmeliğinde sanal genel kurul yapacak şekilde değişikliklere gitmiş ancak yatırımcılarının yoğun şikâyeti üzerine bu uygulamadan vazgeçmiştir³¹⁷. Dile getirilen şikâyetlerin ortak noktası sanal genel kurulların şirket yönetimini pay sahiplerinden uzaklaştırdığı ve yönetime yüz yüze meydan okumayı engellediği dolayısıyla yönetimin pay sahiplerine hesap verebilirliğini kısıtladığı yönündedir³¹⁸. Özellikle kurumsal yatırımcıların karma genel kurullara karşı istekli olmakla birlikte sanal genel kurullara sıcak bakmadıkları ifade edilmiştir³¹⁹. 2001 yılında Massachusetts eyaleti, genel kurulların yalnızca sanal ortamda toplanmasını öngören yasa tasarısını kabul etmek istediye de EMC Corporation gibi büyük halka açık şirketlerin tasarıya destek vermesi pay sahipliği aktivistlerini harekete geçirmiş ve kanun koyucular aldıkları tepkiler sonucunda tasarıyı onaylamaktan vazgeçmişlerdir. Bugün Massachusetts eyaletinde halka açık şirketlerin fiziki toplantı olmaksızın yalnızca sanal ortamda genel kurul toplantıları mümkün değildir ancak bu şirketlerin yaptığı genel kurullara pay sahiplerinin elektronik yöntemlerle uzaktan oy kullanmaları mümkündür. Halka açık olmayan şirketler ise yalnızca sanal ortamda genel kurul yapabilmektedirler³²⁰.

Yalnızca sanal ortamda yapılan genel kurullara karşı oluşan tepkiye karşılık elektronik ortamda yürütülen pay sahipleri forumları olumlu karşılanmaktadır. SEC tarafından 2008 yılında proxy kurallarında yapılan değişikliklerle genel kurul dönemi dışında da söz konusu forumların kullanımına ilişkin kolaylıklar getirilmiştir. Eisenhofer'a göre SEC açısından pay sahibi forumları, şirketlerin yatırımcılarıyla

---

³¹⁵ Tom Klein, **Virtual Shareholder Meetings**, Corporate Compliance Insights, 10 Şubat 2011, <http://www.corporatecomplianceinsights.com/2011/virtual-shareholder-meetings/> (10 Kasım 2011), s.2.

³¹⁶ Neil Stewart, "The Debate about Virtual Shareholder Meetings, Inside Investor Relations", 22 Ekim 2010, <http://www.insideinvestorrelations.com/articles/annual-meeting-and-voting/16596/debate-about-virtual-shareholder-meetings/> (11 Kasım 2011), s.3.

³¹⁷ Gretchen Morgenson, **Questions and Directors Lost in the Ether**, The New York Times, 25 Eylül 2010, http://www.nytimes.com/2010/09/26/business/26gret.html?_r=1&pagewanted=all (14 Kasım 2011), s.3.

³¹⁸ Klein, s.3.

³¹⁹ Stewart, s.2

³²⁰ Eisenhofer, s.8-49, Friedman, s.11-50, Fairfax, s.1369.

aralarındaki ve pay sahiplerinin kendi aralarındaki iletişimin güçlendirilmesini sağlayacak önemli bir araç olarak görülmektedir³²¹. Bu nedenle elektronik pay sahipleri forumlarının yaygınlaşmasını ve kullanımının artmasını sağlamak amacıyla ilgili kanun düzenlemelerinde³²² bu forumlarda gerçekleştirilen iletişimlerin büyük kısmının “temsil” tanımının kapsamında değerlendirilemeyeceği ve forumu idare eden şirket veya pay sahiplerinin üçüncü kişiler tarafından forumda verilen bilgi ve ifadelerden dolayı sorumlu tutulamayacakları hükme bağlanmış bulunmaktadır³²³. Elektronik pay sahipleri forumu uygulamasının kazandığı önem karşısında Broadridge (Broadridge Financial Solutions Inc.) ve ISS (Institutional Shareholder Services Inc.) gibi pay sahipleri arasındaki iletişimde rol oynayan şirketler tarafından elektronik ortamda pay sahipliği forum hizmetleri sunulmaya başlanmıştır³²⁴. Ülkemizin uygulamasında MKK e-YÖNET Portalı’nda pay sahiplerine ve şirketlere, ortakların portal üzerinde sanal toplantılar yapabilecekleri sanal salonlar kurulması hizmeti verilmektedir. Her şirket için ayrı ayrı oluşturulan sanal salonlarda, ilgili şirketin ortakları birbirleriyle haberleşip bağlantı kurabilmekte, şirketler de dilerlerse bu salonlara girip bilgilendirici açıklamalarda bulunabilmektedirler.

ABD hukukunda pay sahiplerine elektronik yöntemlerle uzaktan genel kurula katılma hakkı verilmiş olduğu gibi pay sahiplerinin proxy aracılığıyla da genel kurullarda haklarını kullanmaları mümkündür. ABD hukukunda genel kurulların yapılışı eyalet kanunlarına göre değişiklik göstermekteyse de genel kurullarda pay sahiplerinin proxy aracılığıyla oy kullanmalarına ilişkin düzenlemeler Federal Kanun’un “Emtia ve Menkul Kıymet Borsaları” başlıklı 17 nci bölümünde yer almaktadır. Söz konusu düzenlemeler uyarınca işleyen proxy sistemine ilişkin olarak yukarıda 3.3.1 bölümde ayrıntılı açıklamalara yer verilmiş olduğundan bu bahiste tekrar üzerinde durulmayacaktır.

---

³²¹ Eisenhofer, s.8-50.

³²² 17 CFR 240.14a-17 Electronic Shareholder Forums.

³²³ Eisenhofer, s.8-50, Friedman, s.11-51.

³²⁴ Broadridge tarafından sunulan pay sahipliği forumu hizmetleri için <http://www.broadridge.com/sf/> , ISS tarafından sunulan pay sahipliği forum hizmetleri içinse www.issgovernance.com/governance_exchange adreslerine bakınız.

3.3.7. Danimarka

Danimarka hukukunda genel kurullara elektronik yöntemlerle katılmaya imkan veren düzenleme 1 Ekim 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir³²⁵. Bu düzenlemenin hazırlanmasında Danimarka borsasında çok sayıda yabancı yatırımcı bulunması ve bu yatırımcıların Danimarka’da yapılan genel kurul toplantılarına katılamamaları da önemli nedenlerden biri olmuştur³²⁶. Söz konusu düzenlemenin 77 nci maddesinde şirket esas sözleşmesini değiştirmek için gerekli çoğunluğu sağlayan pay sahiplerinin genel kurul toplantılarında elektronik yöntemlerin kullanılmasına karar verebileceği düzenlenmiştir. Ancak söz konusu karara sermayenin %25’ini oluşturan azınlığın karşı çıkmamış olması gerekmektedir. Bu bağlamda, Ticaret şirketleri ile ilgili mevzuatta değişikliklere gidilmiştir. Danimarka mevzuatı, ticaret şirketlerine kısmi veya tam elektronik genel kurul düzenleme olanağı tanımaktadır. Kısmi elektronik genel kurulda (*delvis elektronisk Generalforsamlingen*) yönetim kurulunun kararıyla dileyen pay sahipleri genel kurula elektronik ortamda katılabilmektedir. Burada fiziki olarak gerçekleştirilen genel kurul mevcudiyetini sürdürmekte ancak elektronik erişim ek bir fiziki katılım olarak işlev görmektedir. Tam elektronik genel kurulda ise (*fuldstændig elektronisk Generalforsamlingen*) fiziki toplantı tamamen ortadan kalkmaktadır; ancak bu yöntemin uygulanabilmesi bazı sıkı esaslara bağlanmaktadır. Tam elektronik genel kurul yönteminin uygulanabilmesi için sermayenin en az üçte ikisini temsil eden pay sahiplerinin katıldığı genel kurul toplantısında toplantıya katılanların üçte ikisinin olumlu oyu ile alınan bir genel kurul kararı gerekir. Ayrıca, söz konusu genel kurul kararında ne tür elektronik sistemlerinin kullanılacağı da belirtilmeli ve bu sistemlere şirket ana sözleşmesinde de yer verilmelidir. Tam veya kısmi elektronik genel kurul toplantısına katılan pay sahipleri gündem ve belgeler hakkında şirket ana sözleşmesinde belirlenen esaslar çerçevesinde soru yöneltme hakkına sahiptir. Bu soruların yöneltilmesi için son gün olarak genel kurul öncesi bir tarih belirlenmektedir.

Yönetim kurulu elektronik genel kurul açısından güvenliğin ve gerekli esasların sağlanacağını temin etmeli, genel kurula katılma şartları açısından gereken

---

³²⁵ Danish Public Limited Companies Act

³²⁶ Paul Krüger Andersen, “Corporate Governance in Denmark”, Stockholm Institute for Scandinavian Law, <http://www.scandinavianlaw.se/pdf/45-1.pdf> (1 Aralık 2011) s.25.

şartları belirlemelidir. Bununla birlikte, kullanılan elektronik sistem, katılacak pay sahiplerinin, temsil edilen sermaye ile oy hakkının ve oylama sonuçlarının belirlenmesi açısından gerekli donanıma sahip olmalıdır. Genel kurul şirketin ve pay sahiplerinin e-posta ve elektronik dokümanlar vasıtasıyla elektronik iletişim kurabilmelerini kararlaştırabilmektedir. Bu durumda, kullanılacak elektronik araçlar genel kurul kararında açıkça belirlenmelidir; ancak kanunun gazete veya halka arz gibi şekli zorunluluk öngördüğü haller açısından ilgili elektronik vasıta ile birlikte ilgili şekil şartına da uyularak hareket edilmelidir. Bunların yanı sıra genel kurul, pay sahiplerinin anında birbirleriyle iletişim kurabildikleri bir elektronik ortam da sağlayabilir. Böyle bir imkan yaratılması ortaklara oylarını kullanma ve birbirleriyle koalisyon oluşturma açısından önemli kolaylık sağlayacaktır³²⁷.

Dünyada ilk kez fiziksel toplantı yapılmaksızın yalnızca sanal ortamda genel kurul toplantısı VP Securities³²⁸ aracılığı ile Danimarka'da gerçekleştirilmiştir. Bir tröst birliği (Unit Trust) olan Sparindex'in 2008 yılı genel kurul toplantısı VP Securities tarafından sunulan elektronik genel kurul sistemi aracılığı ile internet üzerinden gerçekleştirilmiştir. Şirketin yatırımcıları, yönetim kadrosu ve yönetim kurulu internet üzerinden genel kurul toplantısına katılarak elektronik bir forum üzerinden yazı, ses ve görüntü transferi yöntemleri ile katılımcılar arasında iletişim kurulmuştur. VP Securities tarafından sunulan sistem aracılığı ile şirketler sisteme genel kurul bilgilerini girip, genel kurul öncesinde faaliyet ve denetim raporları gibi ortakların incelemesine sunulması gereken dokümanları sisteme yükleyebilmekte ve ortaklar ile genel kurul öncesinde iletişim kurabilmektedir. Ortaklar ise genel kurul öncesinde kendilerine temin edilen şifre ve kullanıcı isimlerini kullanarak sisteme giriş yapabilmekte, genel kurula katılım bilgisi bildirebilmekte ya da vekalet verebilmektedir. Yine ortaklar sisteme giriş yaptıktan sonra şirket yöneticilerine veya diğer ortaklara sistem üzerinden soru sorabilmektedir. Genel kurul toplantısı sırasında yapılan sunumlar eş zamanlı olarak internet üzerinden diğer katılımcılara iletilmekte, genel kurula katılan ortakların sayısı ve oylar anında hesaplanabilmektedir. Genel kurul sonrasında ise verilen oylar, sorulan

---

³²⁷ Pemmelaar, s.173.

³²⁸ VP Securities, Danimarka'da faaliyet gösteren merkezi saklama kuruluşudur.

sorular yanıtları ve sisteme yüklenen her türlü doküman güvenli bir şekilde sistem üzerinden otomatik olarak saklanmaktadır.

3.3.8. Avusturalya

Avustralya’da elektronik ortamda vekalet yolu ile oy kullanma Şirketler Hukuku Ekonomik Reform Programı (2004 CLERP 9) ile birlikte Şirketler Kanunu (Corporations Act)’na kazandırılmıştır. Corporations Act Bölüm 250 A(1)’de toplantılarda oy kullanmaya yetkili kimselerin vekaletlerini bir vekaletname imzalamak veya Şirketlere ilişkin düzenlemelerde (Corporations Regulations 2001) öngörülen şekilde vekil tayin işlemini onaylamak suretiyle atayabileceğini düzenlenmiştir. Anılan düzenlemeler elektronik onaya cevaz vermektedir. Ayrıca Corporations Act, üyenin elektronik adresine toplantı bildirimini gönderilmesine ve şirket tarafından bir elektronik adres vasıtasıyla vekalet alınmasına izni vererek şirketler ve hissedarlar arasında elektronik iletişimi sağlamıştır.

“CLERP 9” reformları tüzel kişilerin de vekil rolünü üstlenmesine izin verilmesi suretiyle Corporations Act’i revize etmiştir. Bu düzenleme çerçevesinde bir tüzel kişi bir gerçek kişiyi tüzel kişinin yetkilerini kullanmak üzere atayabilir. Ancak, pay sahipleri tarafından doğrudan elektronik ortamda oy verme işlemi ise 2000 yılında düzenlenen Şirketler ve Menkul Kıymetler Tavsiye Komitesi Nihai Raporu’nda öngörülmesine rağmen “2004 CLERP 9” reformları kapsamında yer almamış, Avustralya sisteminde elektronik yöntemlerle oy kullanma ile ilgili olarak vekalet düzenlemesi ile yetinilmiştir³²⁹.

3.3.9. Hindistan

Hindistan Şirketler Kanunu 94-97 maddeleri ile genel kurul toplantılarında oy kullanılması usulünü belirlemektedir. Buna göre, hissedarların genel kurulda oy kullanması; bizzat genel kurula katılarak oy kullanılması, yazılı veya elektronik yöntemler ile temsilcisine vereceği yetki aracılığı ile oy kullanılması ve şirket esas sözleşmesinde aksi yönde hüküm bulunmaması şartıyla elektronik yöntemlerle oy

---

³²⁹ Richard Alcock , Andrew Daly , Caspar Conde , **Allens Arthur Robinson** , Electronic Proxy Voting in Australia , Şubat 2006, http://www.agilentia.ch/images/stories/Agilentia_Electronic_Proxy_Voting_in_Australia.pdf s.5 (14 Aralık 2011).

kullanılması olmak üzere üç yöntem olarak belirlenmiştir. Şirket hissedarları dilerlerse, elektronik yöntemlerle temsilcisine genel kurulda oy vermek üzere talimat verebilmektedir. Diğer yandan, Hindistan Şirketler Kanunu ile şirket hissedarlarına genel kurulda elektronik yöntemlerle oy verme hakkı tanıyarak, esas sözleşmelerinde elektronik yöntemler ile oy verilmesine engel hükümler bulunmayan şirketlerin genel kurullarında uzaktan erişim yöntemleri ile oy kullanabilmesini mümkün hale getirmiştir. Genel kurul toplantısında oy hakkını uzaktan erişim yöntemleri ile kullanmak isteyen hissedarlar, elektronik oy hizmeti veren şirketlerin sitelerine erişmek suretiyle önceden şirket tarafından belirlenen oy verme periyodu içerisinde oylarını kullanmaktadırlar.

Elektronik ortamdan canlı genel kurul yayını yapılmaya bile dünyanın birçok ülkesinde genel kuruldan önce pay sahiplerinin elektronik ortamda oylarını kaydetmelerine yarayan sistemler kurulmuştur. Örneğin Tayvan Borsası'nda işlem gören paylara ilişkin oy haklarının genel kuruldan bir gün öncesine kadar elektronik ortamda kaydedilmesine imkan tanıyan StockVote³³⁰ sistemi, Güney Kore'de faaliyet gösteren merkezi saklama kurumu KSD (Korea Securities Depository)'nin hayata geçirdiği KSD e-Vote³³¹ sistemi, İngiltere'de hizmet veren Equiniti Sharevote³³² platformu, Hindistan'da merkezi saklama faaliyetini yürüten CDSL India tarafından sunulan e-Voting System³³³ gibi. Bu sistemlerde pay sahipleri genel kuruldan belli bir süre öncesinden başlayarak güvenli elektronik imzaları veya şifreleri ile sisteme giriş yaparak genel kurulda oylanacak gündeme ilişkin olarak oylarını sisteme kaydetmektedirler. Oy verme işlemi belirtilen sürede sona erdiğinde sistem oyları şirkete iletmekte; genel kurulda kullanılan oylarla sistem tarafından iletilen önceden kaydedilmiş oylar şirket tarafından birleştirilerek oylama sonuçları ilan edilmektedir.

Elektronik ortamdan genel kurula katılım denildiğinde birçok ülke tarafından benimsenen başka bir yöntem de pay sahiplerinin elektronik yöntemle proxy atayabilmesidir (vekil tayini). Burada oyların genel kuruldan önce elektronik ortama

---

³³⁰ <http://smart.tdcc.com.tw/pdf/newsletter/a25.pdf>, (14 Kasım 2011).

http://www.tdcc.com.tw/doc/03pub/handbook/2010_handbook/pdf/en/2010-e08.pdf (14 Kasım 2011).

³³¹ http://www.ksd.or.kr/eng/html/introduction/electronic_03.home, (14 Kasım 2011).

<http://www.ksd.or.kr/eng/ext/download/doc/newsletter82.pdf>, (14 Kasım 2011).

³³² www.shareview.co.uk, (14 Kasım 2011).

³³³ http://www.evotingindia.com/Help_home.jsp, (14 Kasım 2011).

kaydedilmesinden farklı bir uygulama söz konusudur. Nitekim pay sahibi proxy olarak kendisi yerine oy kullanacak olan kişi veya kurumu elektronik ortamda yetkilendirmekte ve oy talimatlarını iletmektedir. Elektronik yöntemle proxy toplama o kadar yaygınlaşmıştır ki özellikle sınır ötesi işlemlerin de artmasıyla birlikte proxy toplama faaliyeti yürüten şirketler faaliyete geçmiştir. Bu şirketler genel olarak şirketlerden veya saklamacılardan aldıkları genel kurul bilgilerini pay sahiplerine iletmekte, pay sahiplerinin oy talimatlarını ise şirkete iletmektedirler³³⁴.

4. Değerlendirme ve Model Önerisi

Elektronik ortamdan canlı genel kurul yayını yapılmaya bile dünyanın birçok ülkesinde genel kuruldan önce pay sahiplerinin elektronik ortamda oylarını kaydetmelerine yarayan sistemler kurulmuştur. Örneğin Tayvan Borsası'nda işlem gören paylara ilişkin oy haklarının genel kuruldan bir gün öncesine kadar elektronik ortamda kaydedilmesine imkan tanıyan StockVote³³⁵ sistemi, Güney Kore'de faaliyet gösteren merkezi saklama kurumu KSD (Korea Securities Depository)'nin hayata geçirdiği KSD e-Vote³³⁶ sistemi, İngiltere'de hizmet veren Equiniti Sharevote³³⁷ platformu, Hindistan'da merkezi saklama faaliyetini yürüten CDSL India tarafından sunulan e-Voting System³³⁸ gibi. Bu sistemlerde pay sahipleri genel kuruldan belli bir süre öncesinden başlayarak güvenli elektronik imzaları veya şifreleri ile sisteme giriş yaparak genel kurulda oylanacak gündeme ilişkin olarak oylarını sisteme kaydetmektedirler. Oy verme işlemi belirtilen sürede sona erdiğinde sistem oyları şirkete iletmekte; genel kurulda kullanılan oylarla sistem tarafından iletilen önceden kaydedilmiş oylar şirket tarafından birleştirilerek oylama sonuçları ilan edilmektedir.

Elektronik ortamdan genel kurula katılım denildiğinde birçok ülke tarafından benimsenen başka bir yöntem de pay sahiplerinin elektronik yöntemle proxy

---

³³⁴ Bu şirketlere örnek olarak Broadridge Financial Solutions Inc. (www.broadridge.com), Institutional Shareholder Services Inc. (<http://www.issgovernance.com/>) ve SIX Securities Services (<http://www.six-securities-services.com>) verilmektedir.

³³⁵ Taiwan Depository & Clearing Corporation Newsletter, "TDCC Officially Launches StockVote Platform", Iss. 122, 2009/06, <http://smart.tdcc.com.tw/pdf/newsletter/a25.pdf> (5 Aralık 2011), TDCC Handbook 2010, Chapter 8, http://www.tdcc.com.tw/doc/03pub/handbook/2010_handbook/pdf/en/2010-e08.pdf (5 Aralık 2011).

³³⁶ Korea Securities Depository Newsletter, Special Issue E-Voting, Spring 2010, Vol.82, <http://www.ksd.or.kr/eng/ext/download/doc/newsletter82.pdf> (5 Aralık 2011).

³³⁷ Equiniti Sharevote internet sitesi için bkz. www.shareview.co.uk

³³⁸ Central Depository Services Limited internet sitesi için bkz. http://www.evotingindia.com/Help_home.jsp

atayabilmesidir (vekil tayini). Burada oyların genel kuruldan önce elektronik ortama kaydedilmesinden farklı bir uygulama söz konusudur. Nitekim pay sahibi proxy olarak kendisi yerine oy kullanacak olan kişi veya kurumu elektronik ortamda yetkilendirmekte ve oy talimatlarını iletmektedir. Elektronik yöntemle proxy toplama o kadar yaygınlaşmıştır ki özellikle sınır ötesi işlemlerin de artmasıyla birlikte proxy toplama faaliyeti yürüten şirketler faaliyete geçmiştir. Bu şirketler genel olarak ihraççılardan veya saklamacılardan aldıkları genel kurul bilgilerini pay sahiplerine iletmekte, pay sahiplerinin oy talimatlarını ise şirkete iletmektedirler³³⁹.

Görüldüğü üzere ülke uygulamaları farklılıklar göstermekle birlikte bugün artık genel kurul toplantısından önce oyların kaydedilmesi, proxy atanması, temsilcilere talimat verilmesi, genel kurul toplantısına eş zamanlı katılım konularında elektronik yöntemlerden faydalanılmaktadır.

Kanunumuzun kabul ettiği sistem ile yurtdışı düzenlemeler karşılaştırıldığında sistemimizin bazı yönlerden yurtdışı uygulamalarından ayrıldığı bazı yönlerden ise benzer bir yapının benimsendiği görülmektedir. Örneğin YTTK’da posta yoluyla oy kullanılması, oy hakkı sahipliğinin tespiti için Hissedarlar Direktifi ve yurtdışı uygulamalarında kabul gören “kayıt tarihinin esas alınması, oyun genel kurul öncesinden kullanılabilmesi veya genel kurulun tamamen elektronik ortamda yapılması söz konusu değildir. Buna karşı ortakların elektronik yöntemlerle genel kurul toplantısından belli bir süre önce bilgilendirmeleri, eş zamanlı olarak tüm haklarını elektronik ortamda kullanabilmeleri ise diğer ülke sistemleri ile benzeşen yönlerdir. Kanunumuzun kabul ettiği sistemin en önemli farkın genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin borsaya kote şirketler açısından zorunlu hale getirilmesi olduğu görülmektedir. Gerek Hissedarlar Direktifinde gerek diğer ülke düzenlemelerinde elektronik ortamda genelde kurula katılım şirketler için bir zorunluluk olarak düzenlenmemiş, bunun yerine şirketin iradesine bırakılmıştır. Mevcut durum itibarıyla ülkemizde 290 adet şirket İMKB’ye kotedir. YTTK’nın 1527 nci maddesinde belirtilen tüzüğün yürürlüğe girmesi ile birlikte bu şirketlerin her birinin

---

³³⁹ Bu şirketlere örnek olarak Broadridge Financial Solutions Inc. (www.broadridge.com), Institutional Shareholder Services Inc. (<http://www.issgovernance.com/>) ve SIX Securities Services (<http://www.six-securities-services.com>) verilmektedir.

genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılıma imkan verecek olan güvenli bir yapıyı kurmaları ve genel kurula elektronik ortamda katılmak isteyen pay sahiplerine bir sistem sunmaları gerekecektir. Aksi halde söz konusu şirketlerin genel kurullarının toplanamaması ve/veya YTTK'nın anılan düzenlemesine aykırı toplanması halinde genel kurul kararlarının butlanı söz konusu olabilecektir.

Ülkemiz düzenlemesinin başka bir farklı yanı da genel kurul toplantılarında elektronik ortamdan yararlanmada kademeli bir geçiş yerine genel kurul toplantısına çevrimiçi katılarak görüş açıklama, soru sorma ve oy kullanmanın kabul edilmiş olmasıdır. YTTK'nın 1527 nci maddesi ile pay sahiplerinin genel kurullara elektronik ortamda katılmaları, görüş ve öneride bulunmaları ve oy kullanmaları mümkün hale gelecek olmakla birlikte elektronik ortamda genel kurula katılma hakkı tanınan ülke uygulamaları incelendiğinde kademeli bir geçişin tercih edildiği görülmektedir. Ülkeler öncelikle elektronik ortamda temsilci atamaya, sonra elektronik ortamda oy kullanmaya imkan tanımışlar ve bu sistemlerin işler hale gelmesinden sonra görüş açıklama ve öneride bulunmaya ilişkin yasal düzenlemeleri hayata geçirmişlerdir. Görüşümüze göre benzer şekilde ülkemiz uygulamasında da mevcut durumun aksine maliyet, güvenlik ve sistemin oturması gibi unsurlar gözetilerek kademeli bir geçişin tercih edilmesi; sistemin sağlam temeller üzerine kurulması ve işlerliği açısından faydalı olabileceken yasa koyucu tarafından bu yönde bir tercihte bulunulmamıştır.

Yukarıda “Ülkemizin kabul ettiği sistem”³⁴⁰ başlığı altında yer verdiğimiz üzere anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme; fiziki katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğuracak olup sistemin esasları çıkarılacak tüzük ile düzenlenecektir. Bu tüzüğün yürürlüğe girmesi ile birlikte genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin uygulanması pay senetleri borsaya kote edilmiş şirketlerde zorunlu hale gelecektir. Bu bağlamda her ne kadar ülke mevzuatları izin verse de uygulamada bir kaç şirketin pay sahiplerine sunduğu genel kurula eş zamanlı katılıp oy kullanma imkanı, 1 Temmuz 2012 tarihinden sonra ülkemizde payları borsaya kote olan tüm şirketler tarafından pay sahiplerine sunulacaktır.

---

³⁴⁰ Bkz. Beşinci Bölüm 2. Ülkemizin Kabul Ettiği Sistem

Diğer yandan ülkemiz sistemi pay sahiplerinin sadece oylarını elektronik ortamda kullanabildiği bir sistemden öte ulusal ve uluslararası düzenlemelerin gereklerinin şirket, pay sahibi, menfaat sahibi, temsilci, düzenleyici denetleyici otorite, vb. tüm ilgililer tarafından tek bir merkezden yapılabilmesine imkan veren dinamik ve özgün bir bilişim sistemi olmalıdır. Uluslararası sermayenin ülkemize uzun vadeli gelmesinin ekonomik kriterlere olduğu kadar hukuksal güvenlik ve yeknesaklığa da bağlı olduğu YTTK ile getirilecek sistemin en üst seviyede hukuk normları esas alınarak kurulması ile doğrudan ilgilidir. Ülkemiz sisteminin bu farklılığı İstanbul'un uluslararası bir finans merkezine dönüşmesi projesine de önemli bir katkı yapacaktır. Bu çerçevede görüşümüze göre elektronik genel kurul sistemimizin asgari aşağıdaki işlemlerin yapılabilmesi bir sistem olması gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda sistemimizin sahip olması gereken temel özelliklere aşağıda değinilmiş olup, gerek bu sistemin kurulup işletilmesinde gerek borsaya kote anonim ortaklıkların genel kurullarına ilişkin diğer işlemlerde üstlenebileceği fonksiyonlar ise bir sonraki başlıkta incelenmiştir.

a. Belirli bir süre önce bilgilendirme sağlanmalıdır.

Hak sahiplerinin genel kurul toplantılarından haberdar olmaları için genel kurul toplantılarına ilişkin çağrıların toplantıdan belli bir süre önce yapılması ve genel kurula ilişkin belgelerin belli bir süre önce hak sahiplerinin incelemesine sunulması zorunluluğu mevcut durumda ulusal düzenlemelerimizin³⁴¹ ve Hissedarlar Direktifinin³⁴² gereğidir. Avrupa Birliği Takas ve Mutabakat Danışmanlık ve Gözlem Grubu tarafından 2010 yılında hazırlanan genel kurul süreçlerine ilişkin piyasa standartlarında³⁴³ da önemle üzerinde durulan konu ihraççı ile yatırımcı arasındaki bilgi akışının zamanında ve eksiksiz şekilde sağlanabilmesidir.

---

³⁴¹ YTTK m.414 ve SPK'nın Seri: IV, No: 41 sayılı "Sermaye Piyasası Kanunu'na Tabi Olan Anonim Ortaklıkların Uyacakları Esaslar Hakkında Tebliğ"

³⁴² Hissedarlar Direktifinin 5 inci maddesi uyarınca genel kurul çağrısı genel kuruldan en az 21 gün önce ilan edilmelidir. Tüm hissedarlara genel kurula elektronik ortamda katılma imkanı sağlandığı takdirde, genel kurul tarafından yıllık olağan genel kurul dışındaki genel kurullara ilişkin çağrının en az 14 gün gün öncesinden yapılması kararlaştırılabilir.

³⁴³ Genel kurul toplantılarına ilişkin piyasa standartları konusunda ayrıntılı açıklama için bkz. Beşinci Bölüm 3.2 Avrupa Birliği'nde Genel Kurul Piyasa Satandartları.

Buna karşı genel kurul çağrılarının gazetelerde ve/veya şirket internet sitesinde yayınlanması şeklindeki pasif bilgilendirme yöntemleri hak sahiplerinin genel kurul toplantısından haberdar olmaları için yeterli olmamaktadır. Hak sahiplerinin ortaklar oldukları şirketlerin internet sitelerini bilgi almak amacıyla günlük olarak kendiliklerinden takibini beklemek, hele ki daha önce bahsedildiği üzere İMKB de işlem gören payların bu çalışma tarihi itibarıyla yaklaşık %62 sine yabancı yatırımcıların sahip olduğu düşünüldüğünde çok gerçekçi değildir. Bu nedenle toplantı çağrılarının elektronik genel kurul sistemi tarafından doğrudan hak sahiplerine elektronik yöntemlerle gönderilmesi ve genel kurul toplantısına ilişkin tüm belgelerin elektronik genel kurul sisteminde hak sahiplerinin erişimine hazır bulundurulmasının; erişime sunulan bu belgelerdeki herhangi bir değişiklikten hak sahiplerinin anlık olarak bilgilendirilmesinin sistemin başlıca özelliklerinden olmalıdır. Sistem talep halinde öncelikle İngilizce ve diğer yaygın dillerde bilgi aktarımı sağlayabilmelidir.

b. Temsilcinin seçimi ve talimat verilebilmesi sağlanmalıdır.

YTTK'nın pay sahibinin temsiline ilişkin olarak benimsediği sistemin temel amacı gerekçedeki ifadeyle, bir yandan temsili kurumsallaştırarak genel kurulda bir "güç boşluğu" oluşmasına engel olmak; diğer yandan da pay sahipleri demokrasisini kurmaktır. Bu bağlamda temsilci tayininde mevcut mevzuatımızdan kaynaklanan güçlüklerin aşılması bu amaca ulaşılmasında önemli katkı sağlayacaktır. Mevcut durumda gerek Komiser Yönetmeliğinde gerek Vekalet Tebliği'nde vekalet verenin imzasının notere tasdik ettirilmesi veya noterce onaylanmış imza sirkülerinin vekaletnameye eklenmesi zorunlu tutulmuştur. Söz konusu zorunluluk özellikle yabancı yatırımcılar açısından sorunlara neden olmaktadır. Anılan düzenlemelerde noter tasdikli vekaletname zorunluluğunun olmasının nedeni söz konusu vekaletnamenin gerçek hak sahibi tarafından verildiğinin bir güven müessesesi olan noter tarafından tespitidir. Ülkemizde sermaye piyasası araçları ve bunlara bağlı haklar diğer bir çok ülkenin aksine hak sahibi bazında izlenmektedir. Dolayısıyla payları borsada işlem gören şirketlerin ortaklarının kimler olduğu ve pay oranları ilk elde ve yasal olarak MKK kayıtlarında zaten mevcut bulunmaktadır (SPKn. Madde 10/A). Bu nedendir ki YTTK'nın 417 nci maddesinde payları kayden izlenen şirketlerin genel kurul

toplantılarına kimlerin katılacağıın MKK kayıtları esas alınarak tespit edileceği hükme bağlanmıştır. Mevcut durum itibariyle artık temsil yetkisinin gerçek hak sahibi tarafından verildiğinin tespiti için MKK kayıtları yeterli olması hukuken ve mantiken yerindedir. Bilindiği üzere elektronik ortamda düzenlenen belgelerin diğer yazılı belgelerle eşdeğerliliği ile ilgili olarak “Elektronik İmza Kanunu kabul edilmiş olup, bu Kanunun 5 inci maddesinde güvenli elektronik imzanın elle atılan imza ile aynı sonucu doğuracağı hükme bağlanmıştır. Benze şekilde 6098 sayılı Borçlar Kanunu’nun 14 üncü maddesinde yazılı şekil şartı gereken durumlarda elektronik imzanın kullanılabilceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla SPKn’nun 10/A maddesi, YTTK’nın 417 nci maddesi, elektronik imza mevzuatı ve temsilci tayinine ilişkin uygulamada karşılaşılan güçlükler beraber değerlendirildiğinde elektronik ortamda genel kurul yapmanın kabul edildiği bu modern sistemde, hak sahiplerinin temsilcilerini güvenli elektronik imzayla elektronik genel kurul sisteminden atayabilmeleri ve onlara kullanacakları oy konusunda talimat verebilmelerinin mümkün olduğu sonucuna varılmaktadır. Diğer yandan buna imkan tanınması aynı zamanda Hissedarlar Direktifi’nin 11 inci maddesinde yer alan “üye devletlerin, pay sahiplerinin elektronik yöntemlerle proxy atamasına ve proxy atama bildirimlerinin şirkete elektronik yolla yapılmasına izin vermek zorundadırlar” şeklindeki düzenlemesi ile de uyum sağlayacaktır.

c. Genel kurula eş zamanlı katılımın sağlanması

Kanunumuzun 1527 nci maddesinde ki ifadeyle anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fiziki katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğuracaktır. Kanunumuz yurtdışında genel olarak kabul gören önceden oyun kullanılması sistemini benimsememiş tüm hakların genel kurul toplantı anında fiziken toplantıya katılanlarla eş zamanlı olarak kullanılmasını tercih etmiştir. Bu çerçevede elektronik genel kurul sistemi toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahipleri veya onların temsilcilerinin toplantıyı eş zamanlı olarak takip edebildikleri, görüşülmekte olan gündem maddesine ilişkin görüş ve önerilerini eş zamanlı olarak gönderebildikleri ve ilgili gündemin oylamaya geçilmesi ile birlikte oylarını toplantıya fiziken katılanlarla eş zamanlı olarak kullanabildikleri bir sistem olmak durumundadır. Görüşümüze göre toplantının sağlıklı

bir şekilde devamının sağlanmasını teminen toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahipleri veya onların temsilcileri için sistemde makul³⁴⁴ kısıtlar getirilmesi ve bu kısıtların çıkarılacak tüzükte sınırlı sayıda düzenlenerek toplantıya elektronik ortamda katılmak isteyen hak sahiplerinin veya temsilcilerinin bu konuda önceden bilgilendirilmeleri uygun olacaktır³⁴⁵. AB Hissedarlar Direktifin 9 uncu maddesinde de pay sahiplerinin, gündemde yer alan maddelere ilişkin olarak soru sorma haklarının olduğu; bu hakkın yalnızca kimlik doğrulaması, genel kurul işleyişinin engellenmemesi, şirket sırlarının açıklanmaması ve şirket menfaatlerinin korunması amacıyla sınırlandırabileceği ve üye devletlerin bu konuya ilişkin olarak yapacakları düzenlemede şirketlerin aynı içeriğe sahip sorulara tek bir cevap verebileceğini ve cevabın şirketin internet sitesinde yer alması halinde soruya cevap verilmiş sayılacağına ilişkin hüküm getirebilecekleri düzenlenmiştir. Bu çerçevede toplantının sağlıklı bir şekilde devamının sağlanmasını teminen makul kısıtlar belirlenmesi uluslararası düzenlemelere aykırı olmayacaktır.

d. Raporlamanın sağlanması

Genel kurul sonrasında toplantı tutanaklarına, oylama sonuçlarına ve toplantıya katılanlara ilişkin bilgilere ulaşılabilmesinin genelde tüm hak sahipleri, özelde ise yabancı pay sahipleri için zor olduğu bilinen bir gerçektir. Söz konusu bilgilere erişmenin zorluğu bir yana genel kurulda uygulanmakta olan oylama şekli nedeniyle kimin ne yönde oy kullandığının tespiti mümkün olamamaktadır. Bu durum özellikle genel kurula temsilci vasıtasıyla katılan hak sahiplerinin kendileri adına ne yönde oy kullanıldığının (pay sahibinin atadığı temsilcinin talimata uygun oy kullanıp kullanmadığının) takibini güçleştirmektedir. Diğer yandan hak sahiplerinin eğiliminin tespit edilememesi başta şirket olmak üzere, düzenleyici denetleyici kurumlar ve analistler tarafından sağlıklı bir değerlendirme yapılmasını engellemektedir. Pay

³⁴⁴ Örneğin Danimarka'da VPN tarafından kurulup işletilen sistemde elektronik ortamda toplantıya katılan hak sahipleri 600 karakterle sınırlı görüş iletebilmektedir.

³⁴⁵ Hissedarlar Direktifinin 9 uncu maddesinde de pay sahiplerinin, gündemde yer alan maddelere ilişkin olarak soru sorma haklarının olduğu; bu hakkın yalnızca kimlik doğrulaması, genel kurul işleyişinin engellenmemesi, şirket sırlarının açıklanmaması ve şirket menfaatlerinin korunması amacıyla sınırlandırabileceği ve üye devletlerin bu konuya ilişkin olarak yapacakları düzenlemede şirketlerin aynı içeriğe sahip sorulara tek bir cevap verebileceğini ve cevabın şirketin internet sitesinde yer alması halinde soruya cevap verilmiş sayılacağına ilişkin hüküm getirebilecekleri düzenlenmiştir.

sahiplerinin oylama sonuçlarına erişebilmesi, Hissedarlar Direktifinde de üzerinde durulan konulardan biridir³⁴⁶.

Yukarıda yer alan açıklamalar ışığında, kurulacak elektronik genel kurul sistemi; genel kurul yapan şirketin genel kurula ilişkin incelemeye sunduğu tüm belgelere, genel kurula katılanlara ve pay oranlarına, her bir gündem için kullanılan oylara ilişkin ayrıntıya ve bir bütün olarak toplantı sonucuna (toplantı tutanağına) tüm paydaşların her zaman erişebileceği; çeşitli kriterlere göre rapor alabileceği ve genel kurula ilişkin bu bilgilerin değişmezliğini sağlayacak bir sistem olmalıdır.

5. Genel Olarak Merkezi Kayıt Kuruluşu ve Genel Kurullar

SPKn'nun 10/A maddesinde sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakların özel hukuk tüzel kişiliğini haiz Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından kayden izleneceği, kayıtların, Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından, bilgisayar ortamında, ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibarıyla tutulacağı, kayden izlenen sermaye piyasası araçları üzerindeki hakların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde MKK'ya yapılan bildirim tarihinin esas alınacağı, payların devrinin YTTK'nın 417 inci maddesi çerçevesinde ortaklıklar tarafından pay defterine kaydında ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın MKK nezdinde ihraççılar itibarıyla tutulan kayıtların esas alınacağı hükme bağlanmıştır. Nama yazılı payların devri halinde, Türk Ticaret Kanununun 417 nci maddesi çerçevesinde pay defterine kayıt yapılırken, ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın, MKK nezdinde ihraççılar itibarıyla tutulan kayıtlar esas alınması ile pay defterlerinin güncelleştirilmesine kolaylık sağlanmıştır³⁴⁷.

SPK'nun 06.10.2004 tarih ve 41/1279 sayılı kararı ile kararı ile hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerin hisse senetlerinin tümünün kaydileştirilmesine karar

³⁴⁶ Ayrıntılı açıklama için bkz. Beşinci Bölüm, 3.1 Avrupa Birliği Hissedarlar Direktifi

³⁴⁷ 28.11.2005 tarihinde İMKB'de işlem gören şirketlerin tüm hisse senetlerinin hak sahibi bazında kaydileştirilme süreci başlatılmış ve MKK nezdinde 2011 yılı itibarıyla yaklaşık 19.798.076 milyon yatırımcıya ait 36.183.714 milyon hesabın açıldığı, piyasa değeri 382.294.000.000 milyar TL tutarında 371 şirketin hisse senetlerinin %99,99'unun hak sahibi bazında kaydileştirildiği elektronik bir platform olmuştur. Hisse senetlerinin dışında MKK'da yatırım fonu katılma belgeleri, özel sektör borçlanma araçları, banka bonoları, aracı kurum varantları ve borsa yatırım fonları da hak sahibi bazında kayden izlenmektedir. Bu platforma kayden sermaye piyasası aracı ihraç etmiş olan 371 adet şirketin elektronik bağlantısı bulunmakta ve yaklaşık 3.714.898milyon menkul kıymet yatırımcısının internet ve mobil iletişim araçlarıyla doğrudan bağlantı yapıp hesaplarına ilişkin bilgilere ulaşma olanağı bulunmaktadır.

verilmiş olup, söz konusu paylar 28.11.2005 tarihinden itibaren MKK tarafından kayden izlenmeye başlanmıştır. Bu tarih itibariyle hisse senetleri kayden izlenen anonim ortaklıkların yaptıkları genel kurullarda TTK'nın 360 ıncı ve Komiser Yönetmeliği'nin 21-a maddelerinde öngörülen “*mutasarrıf olduklarını gösteren belge*” yerine geçmek üzere blokaj tutarını ve hak sahibini gösterir belge payların nevine bakılmaksızın MKK tarafından Kaydileştirilen Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kayıtların Tutulmasının Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ (Seri: IV, No: 28), 18 inci maddesi uyarınca verilmektedir. Pay sahipleri mevcut durumda bu belgeler ile genel kurul toplantılarına katılabilmektedir. YTTK'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte bu defa payları kayden izlenen anonim ortaklıkların genel kuruluna katılabilecek kişiler MKK'dan alınacak pay sahipleri listesine göre belirlenecektir. MKK'nın yukarıda kısaca açıklanmaya çalışılan yapısı dikkate alındığında genel kurul toplantılarına ilişkin olarak YTTK'nın 417 nci maddesinde verilen görev dışında da ortaklık haklarının elektronik ortamda kullanımına ilişkin önemli fonksiyonlar üstlenebileceği ve dünyada bu boyutta bir ilk olacak çevrimiçi genel kurul sisteminin uygulanabilirliğini sağlayabileceği düşünülmektedir.

YTTK uyarınca, payları borsaya kote tüm şirketler genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılıma imkan verecek olan güvenli bir yapıyı kurmaları gerekecektir. Oysa MKK'nın kuruluşuna ilişkin yasal dayanağı, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılmış yönetmeliğinde sayılı görevlerinin niteliği ve sahip olduğu bilgi birikimi (ortaklara ilişkin kimlik bilgileri, kıymet bilgileri, teknoloji) birlikte değerlendirildiğinde anonim ortaklıkların yapacakları genel kurulların MKK'nın sunacağı elektronik platformdan (MKK Elektronik Genel Kurul Sistemi) canlı olarak yayımlanması ve ortakların TTK'nın 1527 nci maddesinde imkan tanınan anonim şirket genel kurullarına elektronik ortamda katılma öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme işlemlerini MKK sistemi aracılığıyla yapılabileceği ve hatta gerekli mevzuat değişiklikleri yapıldığında geleneksel genel kurulların yerine MKK sistemi aracılığıyla onun yerine geçecek olan elektronik genel kurulların gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir³⁴⁸. Tek bir merkezden bu hizmetlerin verilmesinin getireceği ölçek ekonomilerinin yanında, misyonu gereği ortaklara ilişkin kimlik ve kıymet bilgileri de dahil olmak üzere birçok bilginin yer aldığı, genel kurul toplantısına katılacak kişilerin

---

³⁴⁸ Ergincan, *Kurumsal Yönetim*, s.93.

tespit edildiği ve mevzuat uyarınca ortaklar pay defterine karine teşkil edecek bilgilerin tutulduğu bir bilgi işlem altyapısı olan ve ihraççı şirketlerin doğrudan üye oldukları MKK tarafından bu hizmetin verilmesi teknik ve operasyonel anlamda etkinliği artıracaktır.³⁴⁹ Yüksek Planlama Kurulunun 29 Eylül 2009 tarihli kararı ile “İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Strateji Belgesi” kabul edilmiştir. Anılan strateji planınının 49. Eylem olan “Kaydi ortaklık haklarının elektronik ortamda kullanımı” eyleminde MKK sorumlu kuruluş olarak görevlendirilmiştir. Yeni Ticaret Kanunu ile getirilen elektronik ortamda genel kurula katılım her şeyden önce katılan kişilerin kimliklerinin tam olarak belirlenebildiği ve bilgi naklinin güvence altına alınabildiği bir teknik altyapıyı şart koşmaktadır. Dolayısıyla öncelikle pay sahibi olmayanların sisteme girmeleri ve genel kurula katılmaları güvenli bir şekilde engellenmesi gerekmekte olup, MKK mevcut durumda sahip olduğu alt yapı ile ortakların kimliklerinin güvenli bir şekilde belirlenmesi ve pay sahipleri dışındaki kimselerin sisteme girmemesini sağlayabilecek imkanlara sahiptir. Türkiye’de elektronik genel kurulların yapılmasına ve yöntemine ilişkin en kapsamlı önerilerden biri Gürbüz-Ergincan’ın 2004 yılında yazdıkları “Kurumsal Yönetim: Türkiye’deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler” isimli çalışmadır. Yazarlar elektronik genel kurul uygulamasının MKK üzerinden yapılmasını önermektedirler³⁵⁰.

MKK’nın elektronik genel kurul sistemi ile üstlenebileceği fonksiyonlar genel kurul öncesi, genel kurul anı ve genel kurul sonrası olmak üzere üç aşamalı olarak aşağıda açıklanacaktır.

5.1. Genel Kurul Öncesi İşlemler

5.1.1. Genel Kurul Duyurularının Pay Sahiplerine İletimi

İyi işleyen bir kurumsal yönetim sisteminde, pay sahiplerinin haklarını kullanarak ortaklıkta etkili olabilmesi gerekmektedir. Zira, pay sahipleri, ortaklıkta tüm alacaklılar tatmin edildikten sonra kar elde edebilen ve işlerin kötü gitmesi halinde, kötü

---

³⁴⁹ Ergincan, *Kurumsal Yönetim*, s.39.

³⁵⁰ Ayrıca Ergincan’ın söz konusu önerilerini de içeren ve kurumsal yönetim ve yatırımcı ilişkilerini geliştirmeye ve yaygınlaştırmaya hizmet edecek yeni önerilerinin ele alındığı, şirket demokrasisinin en üst düzeyde sağlanmasını teknolojik olarak sağlamayı kolaylaştıracak yeni öneriler için bakınız “Mobile Corporate Governance: A Model Proposal For Modern Corporate Governance & Investor Relations”

gidişten ilk etkilenen gruptur. Pay sahiplerinin yönetsel haklarını en yoğun olarak kullanabildikleri ortam anonim ortaklığın genel kuruludur. Genel kurulda pay sahipleri, karara bağlanmak istenen gündem maddeleri üzerine görüşlerini açıklayabilir, öneride bulunabilir, yönetime sorular yöneltebilir, oy kullanabilir ve yaptığı açıklamalar ile diğer pay sahiplerinin oy kararlarının oluşmasında etkin rol oynayabilir. Söz konusu hakların bilinçli bir şekilde kullanılabilmesi, pay sahibinin anonim ortaklığın faaliyetleri ile ilgili olarak bilgi sahibi olmasına bağlıdır .

Bu çerçevede, anonim ortaklığın mali tablolarının, faaliyet raporlarının ve diğer belgelerinin tam ve zamanında, anlaşılabilir şekilde açıklanması, pay sahiplerinin genel kurul öncesinde genel kurulun gündemi ve koşulları hakkında bilgilendirilmesi, ortaklığın iş ve işlemlerinin zamanında kamuya açıklanması, pay sahiplerinin ortaklığın ticari sır kapsamında olmayan bilgi ve belgelerine ulaşmasının sağlanması, pay sahiplerinin anonim ortaklık hakkında bilgi sahibi olmasını ve yönetsel haklarını etkin, bilinçli bir şekilde kullanmasını sağlayacaktır. Buna karşı mevcut durumda ortaklık ile pay sahipleri arasındaki genel kurul öncesi iletişim genellikle tek yönlü bir süreçtir. İletişim, medyada verilen ilan ve diğer maliyetli araçlarla gerçekleştirilmektedir. Her ne kadar YTTK uyarınca şirket kendi internet sayfasında da genel kurula ilişkin ilan yapacak olmakla birlikte pay sahiplerinin şirket internet sayfasını sürekli takip etmesi beklenen bir durum değildir.

YTTK uyarınca genel kurul toplantılarına ilişkin yapılması gereken ilk ilan kurumsal temsilci önerilerinin şirkete iletilmesi için yapılacak duyurudur. Söz konusu ilan TTSG’de ve şirketin web sayfasında yapılacaktır. Şirket tarafından yapılacak ikinci ilan ise genel kurul çağrısı olup bu ilanın genel kurul toplantı tarihinden en az iki hafta önce esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve TTSG’de yapılması zorunludur. Buna karşı genel kurula ilişkin söz konusu çağrılar yalnızca şirketin çağrı anındaki ortaklarını ilgilendirdiği açıktır. Oysa, şirketler bu tür duyurular için yazılı medya aracılığıyla yüksek maliyetler ödeyerek duyurunun hedef kitlesi olan ortaklarına ulaşacağından emin olmaksızın ilgili ya da ilgisiz tüm okuyuculara duyuru yapmaktadırlar.

Genel kurul toplantılarına ilişkin olarak MKK tarafından sunulabilecek hizmetlerden ilki bilginin doğrudan pay sahiplerine gönderilmesi ve sunulmasıdır. Bu yöntemden faydalanmanın temelindeki mantık, duyuruların şirket internet sitesinde yayınlanması yönteminde pasif pay sahiplerinin hiç bilgi alamayacak olmaları ve pay sahipliğinden kaynaklanan haklarını hatırlatan bazı bilgi ve belgeler ellerine geçmiş olsa bile, bu haklarını kullanmak konusunda istekli olmamalarıdır. MKK tüm ortakların iletişim bilgilerinin bulunduğu bir kurum olduğu için şirketin doğrudan MKK aracılığıyla bu duyuruları yapması hem duyuru maliyetlerini çok düşürecek hem de duyuru yalnızca ve kesinlikle ilgili kişilere anında iletilebilecektir. Söz konusu ilanların/çağrılarının genel kurul yapacak MKK üyesi şirketlerce MKK Elektronik Genel Kurul Sistemine iletilmesi ile birlikte Elektronik Genel Kurul Sistemi tarafından bu bilgi şirketin pay sahiplerine ve genel kurula katılma hakkı bulunan diğer kişilere anlık olarak sms ve/veya e-posta olarak iletilecektir. Söz konusu şirketin genel kuruluna kimlerin katılabileceği MKK kayıtlarında izlendiğinden bu duyurular hedef kitleye kesin olarak ulaştırılabilecektir. Yine YTTK ile hukuk sistemimize giren organın temsilcisinin, bağımsız temsilcinin ve kurumsal temsilcinin Kanun uyarınca yayımlamak zorunda oldukları bildiregelerin MKK Elektronik Genel Kurul Sistemi'ne iletilmesi ile birlikte bu bilgiler şirketin pay sahiplerine ve genel kurula katılma hakkı bulunan diğer kişilere anlık olarak sms ve/veya e-posta olarak iletilecektir.

5.1.2. Genel Kurul Dokümanlarının Tek Bir Nuktada Erişime Hazır Bulundurulması

YTTK'nın 437 nci maddesinde bilgi alma ve inceleme hakkı düzenlenmiş olup bir kısım belgenin genel kurulun toplantı tarihinden en az on beş gün önce şirketin merkez ve şubelerinde pay sahiplerinin incelenmesine hazır bulundurulacağı hükme bağlanmıştır. Anılan maddede her ne kadar söz konusu belgelerin şirketin merkez ve şubelerinde incelemeye hazır bulundurulacağı hükme bağlanmakla birlikte anılan belgeler aynı zamanda YTTK'nın 1524 üncü maddesi uyarınca şirketin web sayfasında da erişime hazır bulundurulacaktır. Söz konusu dokümanların tek bir merkezde pay sahiplerinin bilgisine sunulması ve genel kurula ilişkin olarak yapılabilecek işlemlerin tek bir merkezden yapılabilmesi sistemin işlerliği açısından faydalı olacaktır. Böylece

birden fazla şirkette pay sahibi olan bir ortak tek bir merkezden ortağı olduğu tüm şirketlerin bilgisine erişebilecektir. Ayrıca bu dokümanların MKK Elektronik Genel Kurul Sistemine şirket tarafından aktarılması ile birlikte bu dokümanlar ve/veya bu dokümanlara erişim bilgisi şirketin pay sahiplerine ve genel kurula katılma hakkı bulunan diğer kişilere anlık olarak sms ve/veya e-posta olarak iletilecektir.

5.1.3. Katılım Beyanının ve Temsilci Tayinlerinin Elektronik Ortamda Yapılması

Çalışmamızın “Model Önerisi” başlığı altında belirttiğimiz üzere YTTK’nın 1527 nci maddesi uyarınca kurulacak elektronik genel kurul sistemi pay sahiplerinin sadece oylarını elektronik ortamda kullanabildiği bir sistemden öte ulusal ve uluslararası düzenlemelerin gereklerinin şirket, pay sahibi, menfaat sahibi, temsilci, düzenleyici denetleyici otorite, vb. tüm ilgililer tarafından tek bir merkezden yapılabilmesine imkan veren dinamik ve özgün bir bilişim sistemi olmalıdır. Bu bağlamda hak sahiplerinin katılım taleplerinin ve temsilci tayinlerinin elektronik ortamda yapılabilmesi kanun koyucunun genel kurullara elektronik ortamda katılıma imkan vermesi ile amaçlanan faydanın elde edilmesine önemli bir etki yapacaktır. Söz konusu işlemlerin MKK Elektronik Genel Kurul Sisteminden yapılması hak sahipliği kontrolünün anlık olarak sistemden yapılmasını sağlayacak olup gerçek hak sahipleri dışında herhangi bir kimsenin beyanda bulunulmasına sistem izin vermeyecektir. Bu fonksiyon şirketlerin ve genel kurulda görevlendirilen komiserlerin mevcut durum itibarıyla çeşitli nedenlerle (zaman kısıtı, hak sahipliği kontrolü yapacak kayıtların güncel olmaması, vb.) hukuki güvenliği zayıf olarak yaptıkları kontrolü anlık olarak çok daha güvenli bir şekilde yapılması sağlanacaktır.

5.1.4. Pay Sahipleri ile Şirketin Toplantı Öncesi Buluşmalarının Sağlanması

MKK e-YÖNET Portalı’nda pay sahiplerine ve şirketlere sunulan hizmetlerden/olanaklardan biri, ortakların portal üzerinde sanal toplantılar yapabilecekleri sanal salonlar kurulmasıdır. Her şirket için ayrı ayrı oluşturulan sanal salonlarda, ilgili şirketin ortakları birbirleriyle haberleşip bağlantı kurabilmekte,

şirketler de dilerlerse bu salonlara girip bilgilendirici açıklamalarda bulunabilmektedirler. Aslında, sanal toplantılar şirket ortaklarına teorik olarak her an resmi olmayan sanal genel kurul yapma olanağı verdiği için MKK Portalı'nda kurumsal yönetimin önemli unsurlarından biri olan ortakların bir araya gelmesi, birlikte hareket etmesi ve bilgilenmeleri sağlanmıştır. Bu bağlamda MKK'nın var olan bu sisteminin MKK tarafından kurulacak elektronik genel kurul sisteminin bir parçası haline getirilmesi şirket tarafından ilan edilecek genel kurul gündemine ilişkin gerek pay sahiplerinin birbirleriyle gerek şirketle bilgi paylaşımını yapabilmelerine imkan verecektir.

5.2. Genel Kurul Anı

5.2.1. Hak Sahibi Olmayanların Genel Kurula Elektronik Ortamda Katılmasının Engellenmesi

YTTK uyarınca kural olarak genel kurul toplantılarına pay sahipleri veya pay sahiplerinin temsilcileri katılabilmektedir. Bunun yanında intifa hakkı sahibinin ve rehin hakkı sahibinin de pay sahibi yerine genel kurula katılma hakkı bulunmaktadır. Bu kişiler dışında genel kurula katılıp yönetsel hakların kullanımı hukuken mümkün değildir. Sermaye piyasası araçları ve bunlar üzerindeki haklar SPK'nın 10/A maddesi uyarınca MKK nezdinde hak sahibi bazında kayden izlenmektedir. Somut durum itibarıyla şirketin ortaklarının kim olduğu, bu paylar üzerinde intifa hakkı tesis edilmişse intifa hakkı sahibinin kim olduğu, ortağın sahibi olduğu paylar rehin verilmişse rehin hakkı sahibinin kim olduğu bilgisi MKK kayıtlarında izlenmektedir. TTK'nın 417 nci maddesinde de payları kayden izlenen şirketlerin genel kurul toplantılarına kimlerin katılacağı MKK kayıtları esas alınarak tespit edileceği hükme bağlanmıştır. Bu bağlamda MKK mevcut durumda sahip olduğu alt yapı ile ortakların ve/veya genel kurula katılma hakkı olanların kimliklerinin güvenli bir şekilde belirlenmesi ve pay sahipleri dışındaki kişilerin sisteme girmemesini sağlayabilecek imkanlara sahiptir.

5.2.2. Talimata Aykırı Oy Kullanılmasının Engellenmesi

Pay sahibinin genel kurula katılma hakkı vazgeçilemez ve bertaraf edilemez nitelikte bir haktır. Çünkü “organların tayini, hesapların tasdik ve kazancın dağıtılması gibi şirket işlerine müteallik haklarını pay sahibi genel kurul toplantılarında kullanır. Oy hakkı pay sahibinin en geniş anlamda yönetime katılmasını sağlar. Çünkü pay sahibi oyu ile seçimlerde tercihini bildirir, organlarda yer alan üyeleri denetler, onları ibra eder veya ibrayı reddeder; iptal davası açmak, bilgi edinmek, karın dağıtımını sağlamak ve oranını belirtmek gibi haklarını ancak oy hakkı aracılığıyla kullanır. Oyun verilmesi hukuki işlem karakterine sahip bir irade açıklamasıdır. Bu bağlamda pay sahibinin iradesinin genel kurula tam olarak yansımaya gerektiği açıktır. Proxy sisteminin ilk olarak ABD’de kabul edilip daha sonra Kıta Avrupası’nda da benimsenmesinin en önemli nedenlerinden biri pay sahibinin iradesinin genel kurula tam olarak yansımaya imkan vermesidir. Çalışmamızın üçüncü bölümünde belirtildiği üzere klasik temsil sisteminde, pay sahibi, temsilci tayini esnasında, temsilciye genel kurulda oylarını hangi yönde kullanacağı konusunda talimatlar verebilir. Ancak pay sahibi talimat vermiş olmasına rağmen temsilcinin talimata aykırı hareket etmesi mümkündür. Bu durum pay sahibinin iradesinin genel kurula yansımaması sonucunu doğuracaktır. Buna karşı MKK tarafından genel kurullara elektronik yöntemle katılıma imkan verecek sistemin genel kurul öncesi işlemlerinde yapılabildiği (genel kurula katılacak temsilcinin seçilmesi, temsilcinin hangi yönde oy kullanacağına ilişkin talimatların girilmesi gibi) bir yapıyı da barındıracağı gözetildiğinde söz konusu sistemin pay sahibinin iradesinin genel kurula tam olarak yansımaya sağlayacaktır. Bu yapıda temsilci pay sahibi tarafından verilen talimatın aksi yönde oyunu kullanamayacak, talimata aykırı oy kullanılmak sistemsel olarak mümkün olmayacaktır.

5.3. Genel Kurul Sonrası

5.3.1. Anlık Bilgilendirme

Ülkemizde kaydi sistem milyonlarca sertifikanın fiziki sistemden elektronik ortama aktarıldığı, sermaye piyasası ihraç etmiş şirketlerin ve yatırımcıların doğrudan bağlantılarının bulunduğu ve milyonlarca yatırımcının kimlik, iletişim ve hak sahipliği

bilgilerinin anlık olarak tutulduğu bir noktaya gelmiştir. Kısaca bu gün itibariyle payları İMKB de işlem gören şirketlerin tüm ortaklarının kimlik ve iletişim adresleri MKK nezdinde bulunmaktadır. Bu bağlamda genel kurul toplantısının sona ermesi ile birlikte MKK elektronik genel kurul sistemi tarafından ortakların ve/veya temsilcilerinin genel kurula ilişkin tüm gelişmelerden anlık olarak elektronik yöntemlerle bilgilendirilmesi, genel kurul tutanağının ve ilgili dokümanların anlık olarak kendilerine gönderilmesi mümkün olacaktır.

5.3.2. Kayıtların Değiştirilemezliğinin Sağlanması

Genel kurul işlemlerine ilişkin kayıtların değiştirilemez biçimde saklanması gerek genel kurul toplantısına ilişkin olarak pay sahipleri tarafından ileri sürülecek olası iddialar gerek düzenleyici denetleyici mercilerin yapacağı denetim ve kontrol faaliyetleri için bir gerekliliktir. Söz konusu kayıtların aşağıda 6.1 no.lu başlık altında değineceğimiz tarafsızlık ilkesi çerçevesinde MKK tarafından değiştirilemez biçimde tutulması MKK'nın mevcut altyapısı ile halihazırda mümkündür.

5.3.3. MKK-MERSİS Entegrasyonu ile Tescil

Genel kurul toplantılarına ilişkin olarak YTTK uyarınca yapılacak son işlem genel kurulun ticaret sicilinde tescildir. YTTK'nın 422 nci maddesi uyarınca yönetim kurulu genel kurul toplantı tutanağının bir suretini derhal ticaret sicili memurluğuna vermek ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür.

Bu gün itibariyle fiziki evrak üzerinden yapılan bu işlemler Yüksek Planlama Kurulu'nun 11 Temmuz 2006 tarihli ve 2006/38 sayılı kararı ile onaylanan "Bilgi Toplumu Strateji Belgesi ve Eylem Planı"nda yer alan 56 no.lu "Merkezi Tüzel Kişilik Bilgi Sisteminin Oluşturulması" ve 16 no.lu "Çevrimiçi Şirket İşlemleri" eylemleri kapsamında oluşturulan bilgi sistemi üzerinden Ticaret Sicili Memurluklarınca yapılan tescil, tadil ve terkin işlemlerine ilişkin kayıtların elektronik ortamda merkezi bir sistemde tutulması ve sicil işlemlerinin çevrimiçi yapılması mümkün hale gelecektir. MERSİS olarak adlandırılan sisteme ilişkin ilk uygulama Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından Mersin Ticaret Sicil Memurluğu çalışma alanında başlatılmış olup, diğer

ticaret sicili memurlukları da kademeli olarak sisteme dâhil edilecektir³⁵¹. Projenin uygulamaya geçmesi ile birlikte genel kurul toplantılarına ilişkin tescil ve ilan işlemleri elektronik ortamda yapılabilir hale gelecektir.

MKK ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen çalışmalardan biri MKK sistemi ile MERSİS'in entegrasyonudur³⁵². Söz konusu entegrasyon gerçekleştiğinde iki sistem birbirini tanıyacak ve sistemler arasında veri aktarımı yapılabilir hale gelecektir. Bu sayede MERSİS projesinin kısa vadeli hedeflerinden biri olan genel kurul bildirimlerinin çevrimiçi yapılabilmesi, genel kurul kararlarının tescil ve arşivlenebilmesi işlemleri MERSİS ile tüm anonim ortaklıkların sistemlerinin entegre edilmesine gerek kalmaksızın sadece MKK-MERSİS entegrasyonu ile gerçekleştirilebilecektir. Genel kurul tutanağının toplantı tamamlandığında başkanlık heyetince MKK Elektronik Genel Kurul Sisteminde güvenli elektronik imza ile imzalanması ile birlikte tescil işlemleri yapılmış olacaktır.

5.4 Model Önerimiz Uyarınca Örnek Genel Kurul Süreci

5.4.1. Toplantı Öncesi İşlemler

1.Şirket Yönetim Kurulu Tarafından Karar Alınması

Genel kurul sürecinde ilgili düzenlemeler çerçevesinde yapılacak ilk iş genel kurulun toplantıya çağırılmasına ilişkin kararın alınmasıdır. YTTK'nın 410 uncu maddesi uyarınca genel kurul yönetim kurulu tarafından toplantıya çağırılabilir. Bunun yanında YTTK'nın 411 ve 412 nci maddelerinde sayılan hallerin varlığı durumunda azınlığın ve bazı hallerde mahkemenin de genel kurulu toplantıya çağırması mümkündür. Genel kurul toplantılarına ilişkin aşağıda açıklanacak olan ilk ilanın genel kurul çağrısından kırk beş gün önce yapılma zorunluluğu gözetildiğinde yönetim kurulunun genel kurulun toplanmasına ilişkin bu kararı genel kurul gününden en az altmış gün önce alması gerekecektir.

---

³⁵¹ <http://www.icticaret.gov.tr>

³⁵² <http://www.mkk.com.tr>

2.Kurumsal Temsilci Olmak İsteyenler İçin Çağrı Yapılması

Yönetim kurulu tarafından genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin olarak karar alınması sonrasında şirket tarafından yapılacak ikinci iş yapılacak olan genel kurulda kurumsal temsilcilik yapmak isteyenlerin şirkete başvurmalarını teminen YTTK'nın 428 inci maddesi uyarınca TTSG, şirket internet sitesi ve EGKS'de duyuru/çağrı yayımlanmasıdır. Kurumsal temsilci, çeşitli araçlarla yayınlayacakları bir bildirgeyle, kendilerine temsil yetkisi verilmesi halinde genel kurulda nasıl hareket edeceğini, seçilmesi için oy kullanacağı yönetim kurulunu ve ayrıca hissedarları ilgilendiren diğer konulardaki önerilerini ilan eden ve bildirgesini beğenen hissedarların bu bildirge bağlamında kendisine vekalet vermelerini isteyen kişidir. Anılan düzenleme uyarınca kurumsal temsilcilik, bir pay sahipliği girişimidir; meslek olarak ve ivaz karşılığı yürütülemeyecektir. Kurumsal temsilcinin temsil ettiği pay sahiplerinden herhangi bir talepte bulunma hakkı yoktur.

2.1.Temsilci Çağrı Usulü

Kurumsal temsilci olmak isteyenlerin şirkete başvurmasına ilişkin bu çağrı genel kurul toplantısına çağrı ilanının TTSG'de yayımlanacağı ve şirket internet sitesinde yer alacağı tarihten en az kırk beş gün önce, yapılacak bir ilanla yapılacaktır. Bu çağrı TTSG'de, şirket internet sitesinde ve genel kurula elektronik yöntemle katılma sistemini uygulayan şirketlerde aynı zamanda EGKS'de yapılacaktır. Söz konusu çağrıda pay sahipleri, önerdikleri kurumsal temsilcilerin kimliklerini ve bunlara ulaşılabilecek adres ve e-posta adresi ile telefon ve telefaks numaralarını en çok yedi gün içinde şirkete bildirmeye çağrılacaktır. Aynı çağrıda kurumsal temsilciliğe istekli olanların da şirkete başvurmaları istenecektir.

2.2. Temsilci Çağrısının EGKS'de Yapılması

EGKS'de işlemler ancak şirketlerin EGKS'de işlem yapmaya yetkili kılınmış personeli tarafından güvenli elektronik imza ile yapılabilir. EGKS'de temsilci çağrısı yapmaya yetkili kılınmış kişi EGKS'nin temsilci çağrısına özgülenmiş kısmına girerek genel kurula ilişkin aşağıdaki bilgileri sisteme girer:

Genel kurul toplantısının türü (olağan/olağanüstü/imtiyazlı),

Toplantı tarihi,

Toplantı yeri,

Toplantı saati,

Gündem

2.3. Çağrının ortaklara gönderilmesi

Kurumsal temsilci çağrısının EGKS'ye kaydedilmesi ile birlikte söz konusu çağrı ve/veya çağrıya erişim bilgisi EGKS tarafından ilgili ortaklara (elektronik iletişim bilgileri EGKS'de kayıtlı ortaklara) sms/e-posta yoluyla gönderilecektir.

3.Kurumsal temsilci olmak isteyenlerin şirkete başvurusu

Şirket tarafından yukarıda belirtilen kurumsal temsilci ilanının yapılmasından sonra kurumsal temsilci olmak isteyenlerin veya kurumsal temsilci olarak bir başkasını önerenlerin YTTK'nın 428 inci maddesi uyarınca yedi gün içinde şirkete başvurmaları gerekmektedir. Söz konusu başvurunun yapılaş şekline ilişkin olarak bu aşamada ilgili düzenlemelerde bir belirleme yapılmamıştır. Bu başvuruda temsilci adayları kimlik bilgilerini, adres ve e-posta adresi ve telefon bilgilerini şirkete bildirmek zorundadırlar.

4.Temsilcilere ilişkin bilgilerin sisteme girilmesi

YTTK'nın 428 inci maddesinde tanımlanan temsilcilerin giriş işlemi EGKS'nin temsilci tanımlama ekranına giriş yapmaya yetkili kılınan personelin temsilcinin TC kimlik numarasının ve hangi tür temsilci olduğu bilgisinin güvenli elektronik imza ile girilmesi suretiyle yapılır. Temsilcilerin kimliklerinin ve hangi tür temsilci olduklarının şirket tarafından bu şekilde EGKS'ye girilmesi ile birlikte söz konusu temsilciler EGKS tarafından sms/e-posta ile bilgilendirilir.

5.Genel kurul çağrısının yapılması ve ilgili belgelerin incelemeye sunulması

5.1 Çağrıda bulunacak bilgiler

Genel kurul çağrısında toplantı günü, saati, adres olarak yeri, gündemi, daveti hangi organının yaptığı, olağan genel kurullarda finansal belgelerin nerede incelenebileceği yer alacaktır³⁵³. Yine bu ilanda varsa organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilciler ile bunların iletişim bilgileri de YTTK'nın 428 inci maddesi uyarınca yer alacaktır.

5.2 Çağrının yapılacağı yerler

Genel kurul yapacak şirket YTTK'nın 414 üncü maddesi uyarınca genel kurulunu esas sözleşmede belirtilen yerde, kendi internet sitesinde, TTSG'de ve SPK düzenlemesi uyarınca Kamuyu Aydınlatma Platformunda yayınlacağı ilan ile çağıracaktır. Genel kurula elektronik yöntemle katılma sistemini uygulayan şirketlerde bu çağrı aynı zamanda EGKS'de yapılacaktır. Bu çağrının ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılması gerekmektedir.

5.3 Çağrının EGKS'den Yapılması

EGKS'de genel kurul çağrısı EGKS'nin genel kurul çağrısı girişi işine özgülenmiş alanında yapılır. Çağrının bu şekilde başlatılması ile birlikte iletişim bilgisi EGKS'de kayıtlı ortaklar, intifa hakkı sahipleri, varsa organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilciler EGKS tarafından sms/e-posta ile bilgilendirilir.

5.4 Finansal Belgelerin İncelemeye Sunulması

Ticaret Kanunumuz bir kısım belgelerin genel kurul öncesinden pay sahiplerinin incelenmesine sunulmasını zorunlu kılmaktadır. YTTK'nın 437 nci maddesi uyarınca finansal tabloların, konsolide finansal tabloların, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun, denetleme raporları ve yönetim kurulunun kar dağıtım önerisinin genel kurulun toplantısından en az on beş gün önce şirketin merkez ve şubelerinde pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulması gerekmektedir. Ayrıca YTTK'nın 1524 üncü maddesi uyarınca söz konusu belgelerin şirketin internet sitesinde de yayımlanması zorunludur.

---

³⁵³ İlanda yer alacak hususlar yürürlükteki mevzuata göre yazılmış olup, yeni TTK'ya göre çıkarılacak ikincil düzenlemelerde farklı esaslar belirlenmesi olasıdır.

Bu çerçevede genel kurul yapacak şirket söz konusu belgeleri genel kurul gününden en az on beş gün önce şirketin merkez ve şubelerinde, internet sayfasında hak sahiplerinin erişimine hazır bulundurulacaktır. Genel kurula elektronik yöntemle katılma sistemini uygulayan şirketlerde bu belgeler aynı zamanda EGKS’de de erişime hazır bulundurulacaktır. EGKS’ye eklenecek her bir belgeden hak sahipleri sms/e-posta ile bilgilendirilir.

6.Temsilcilerin Bildirgelerini EGKS’de Yayınlanmaları

YTTK 428 uyarınca organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilci olanlar genel kurul gündeminde yer alan hususlarda hangi yönde oy kullanacaklarına ilişkin hazırlayacakları bildirgelerini gazete, radyo, televizyon veya diğer araçlarla duyuracaklardır. Bu bildirgeler pay sahibinin temsilciye vereceği talimat yerine geçecektir. Kusurlu olarak bildirgesine veya Kanuna aykırı hareket eden veya hileli işlemler yapan temsilciler bu fiillerinden sorumlu olacaklardır.

Organın temsilcisinin, bağımsız temsilcinin veya kurumsal temsilcinin EGKS üzerinden temsil belgesi toplayabilmeleri için bu temsilcilerin bildirgelerini EGKS’ye güvenli elektronik imza ile ekleyerek temsilciliklerini aktif hale getireceklerdir.

7.EGKS’de Katılım Beyanı veya Temsilcilerin Tayini

Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılmak isteyen hak sahiplerinin bu tercihlerini genel kurul gününden belli bir süre önce EGKS’ye kaydetmeleri gerekmektedir. EGKS’deki işlemler şahsen hak sahipleri veya temsilcileri tarafından güvenli elektronik imza ile yapılabileceği gibi bu kişilerin paylarının bulunduğu aracı kuruluşlar tarafından da yapılabilir. İşlem yapacak ilgilinin ve işlemin türüne göre aşağıdaki şekilde işlem tesis edilmelidir.

7.1. Hak Sahibinin EGKS’deki Kayıt İşlemleri

a.Ön şart

EGKS’de hak sahipleri tarafından yapılacak her türlü işlem güvenli elektronik imza ile imzalanacaktır. Bu nedenle söz konusu işlemlerin yapılabilmesi için öncelikle

işlem yapacak kişinin kimlik ve iletişim bilgisinin EGKS’de tanımlı olması gerekmektedir. EGKS’de yapılacak tüm işlemlerde bu iletişim bilgileri kullanılarak anlık olarak hak sahibi bilgilendirilecektir. EGKS’de yapılacak tüm işlemler güvenli elektronik imza ile imzalanacağından işlemi yapacak kişinin güvenli elektronik imzasının bulunması gerekir.

b. İşlemler

7.1.1. Elektronik Ortamda Şahsen Katılacağını Kaydetmesi

Genel kurul toplantısına elektronik ortamda şahsen kendisi katılmak isteyen hak sahibi bu tercihini Tüzükte belirlenecek son süreye kadar EGKS’nin bu işe özgülenmiş alanından kaydedebilir. Tüm bu işlemlerin tamamlanmasından sonra girilen bilgiler güvenli elektronik imza ile imzalanarak sisteme kaydedilir. Kayıt ile birlikte katılım tercihi sisteme işlenir.

7.1.2. Oyun Kaydedilmesi

Oyun kaydedilmesi, genel kurulda görüşülecek gündeme ilişkin kullanacağı oyun yönünü genel kurul öncesinde belirlemiş olan hak sahiplerinin genel kurul anında kullanacakları oyları önceden EGKS’ye girmeleridir. Kaydedilen oyların gizliliği EGKS tarafından sağlanır. Oyun bu şekilde genel kurul öncesinde sisteme kaydedilebilmesindeki amaç genel kurul anında oylama başladığında hak sahibinin oyunun (iradesinin) en seri, en kolay biçimde toplantı başkanına iletilebilmesidir. Diğer yandan oyun kaydedilmemiş olmasının genel kurulda eş zamanlı oy kullanılamayacağı anlamına gelmeyeceği tabidir.

7.1.3 Temsilcinin Katılacağını Kaydedilmesi

Genel kurul toplantısına şahsen değil de temsilcisinin katılmasını isteyen hak sahibi bu tercihini Tüzükte belirlenecek son süreye kadar EGKS’nin bu işe özgülenmiş katılım beyanı alanından güvenli elektronik imzası ile kaydetmelidir. Bu tercihin işaretlenmesi ile birlikte temsilcinin kim olduğunun sisteme girilmesi aşamasına geçilir. Hak sahibi EGKS’de, organın temsilcisini, bağımsız temsilciyi, kurumsal temsilciyi, tevdi eden temsilcisini temsilci olarak belirleyebileceği gibi bunların dışında bir kişiyi

de temsilci tayin edebilir. Hak sahibi tarafından temsilci genel olarak yetkilendirilmek isteniyorsa EGKS'nin temsilci tayini bölümündeki genel yetki seçilir. Eğer hak sahibi tarafından temsilcinin ne yönde oy kullanacağına ilişkin talimat verilmek isteniyorsa bu defa EGKS'nin temsilci tayini bölümündeki özel yetki alanından bu talimatlar sisteme girilir.

5.4.2. Genel Kurul Günü Akış

1.Sistemin Hak Sahipleri ve Temsilcilerin Erişimine Açılması

EGKS'nin toplantı katılımına ilişkin bölümü bu belgenin genel kurul öncesi akış bölümünde yer verilen şekilde genel kurula elektronik ortamda katılacağını bildiren hak sahiplerinin toplantıya elektronik ortamda katılabilmeleri için Tüzükte belirlenecek son sürede erişime açık hale gelir. Hak sahipleri ve temsilciler bu alana güvenli elektronik imzaları ile girerler. Bu katılım YTTK'nın 1527 nci maddesi uyarınca fiziken katılımın bütün sonuçlarını doğurur. Hak sahibi aynı anda birden fazla şirket genel kuruluna elektronik ortamda katılacaksa yukarıdaki belirtilen işlemler her bir genel kurul için ayrı ayrı yapılır.

2.Toplantıyı Yönetecek Kişinin ve Bakanlık Temsilcisinin EGKS'ye Girişi

1. Giriş İşlemi

Genel kurula elektronik yöntemle katılma sistemini uygulayan şirketlerde genel kurul toplantısı ilgili düzenlemeler gereği yönetim kurulu tarafından belirlenmiş olan yönetim kurulu üyesi tarafından açılır. Toplantı heyeti (bir diğer anlatımla divan heyeti) oluşuncaya kadar genel kurul toplantısı bu üye tarafından yönetilir. YTTK'nın 407 nci maddesi uyarınca genel kurul toplantısı Bakanlık temsilcisi gözetiminde yapılır. Bu bağlamda toplantının elektronik ortamda da idare edilmesi ve elektronik ortamda oluşturulacak hazırlanmış listesinin ve toplantı tutanağının güvenli elektronik imza ile imzalanabilmesi için toplantıyı idare edecek yönetim kurulu üyesi ve Bakanlık temsilcisi de EGKS'ye güvenli elektronik imzaları ile gireceklerdir.

Toplantıyı açacak olan yönetim kurulu üyesi, genel kurul toplantısı açılmadan önce EGKS'de bu işlemi yapmaya yetkilendirilecektir. Bu şekilde yetkisi EGKS'ye

girilmiş olan yönetim kurulu üyesi genel kurul günü güvenli elektronik imzası ile EGKS'ye girebilecektir. Her ne kadar genel kurul yukarıda belirtilen yönetim kurulu üyesi tarafından açılacak ve idare edilecek olmakla birlikte bu üyenin görevi toplantı başkanının seçilmesine kadar devam edecektir. Toplantı başkanının genel kurulda seçilmesi ile birlikte toplantı artık başkan tarafından yönetilecektir. Bu çerçevede toplantıyı açan yönetim kurulu üyesi toplantı başkanının genel kurulda seçilmesi ile birlikte başkanın ve bakanlık temsilcisinin kimlik bilgisini EGKS'nin bu işe özgülenmiş alanına girecektir.

2.Katılanların Tespiti

Toplantı başkanı toplantı yeter sayısının bulunup bulunmadığının tespiti ve hazirun listesinin oluşturulması için toplantıya elektronik ortamda katılanlara ilişkin listeye EGKS'den erişebilir. Söz konusu liste toplantı başkanı ve bakanlık temsilcisi tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanır. Genel kurul toplantısına fiziken katılmak için gelen kişilerin toplantıya katılma haklarının bulunup bulunmadığı YTTK'nın 417 nci maddesi uyarınca MKK'dan elektronik ortamda alınacak pay sahipleri listesinden tespit edilir.

3.Toplantının Elektronik Ortamda Açılması

Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılmak için EGKS'ye süresi içinde giren hak sahiplerinin ve temsilcilerinin toplantıyı takip edecekleri ve haklarını kullanabilecekleri platform toplantı saatinde başkan tarafından açılır. Toplantının bu şekilde başlatılması ile birlikte görüntü ve ses nakli başlar.

4. Gündem Maddelerine İlişkin Görüşmenin Açılması

Toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahipleri YTTK'nın 1527 nci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca çıkarılacak Tüzükteki sayısal sınırlara uygun olarak izleme ekranındaki görüş iletme alanına görüşlerini yazarak toplantı başkanlığına iletir. İletilen bu görüşleri toplantı başkanı yönetim ekranından anlık olarak görür. Söz konusu görüşlerin değerlendirilmesi (okunması, cevaplanması vb.) başkan tarafından Tüzüğe uygun olarak yapılır.

5. Oylamaya Geçilmesi ve Oyların Kullanılması

Gündeme ilişkin görüşmelerin tamamlanmasıyla ilgili gündemin oylama aşamasına geçilir. Oylama süresinin başlatılması ve bitirilmesi başkan tarafından yapılır. Bunun için toplantı başkanı yönetim ekranındaki oylamanın başlatılması alanını işaretler. Başkan tarafından oylamanın başlatılması ile birlikte elektronik ortamda toplantıya katılanlar Tüzükte belirlenecek süre içinde ilgili gündeme ilişkin oylarını gönderebilir. YTTK'nın 427 nci maddesi uyarınca katılma hakkını temsilci olarak kullanan kişi temsil edilenin talimatlarına uymakla yükümlüdür. Bu bağlamda hak sahibi temsilci atarken temsilcisinin kullanmasını istediği oyu (talimatlarını) EGKS'ye girmişse temsilci bu talimatlara aykırı oy kullanamaz. Bu temsilciler sadece talimat doğrultusunda oy iletebilirler.

6. Toplantının Sona Erdirilmesi

Toplantı gündeminde yer alan maddelerin görüşmelerinin tamamlanması ile birlikte toplantı tutanağının güvenli elektronik imza ile imzalanması aşamasına geçilir. Toplantı tutanağı ve varsa muhalefet şerhleri EGKS'nin toplantı tutanağı bölümüne eklenir. Eklenen bu tutanak toplantı başkanı ve Bakanlık temsilcisi tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanır. Tutanağın bu şekilde imzalanması ile birlikte hak sahiplerine ve temsilcilerine tutanağa erişim bilgisi EGKS tarafından sms/e-posta yoluyla bildirilir. EGKS-MERSİS entegrasyonunun uygulamaya geçmesi ile birlikte tutanağın MERSİS'e gönderimi de eş zamanlı olarak gerçekleşir.

5.4.3. Genel Kurul Sonrası

1. Arşivleme ve Veri Bütünlüğünün Korunması

Genel kurul tutanağının güvenli elektronik imza ile imzalanması ile birlikte söz konusu tutanak EGKS'de genel kurula ilişkin diğer dokümanlarla (şirketin genel kurul öncesi EGKS'ye eklediği belgeler) birlikte hak sahiplerinin ve şirketin erişimine hazır halde bulundurulur. Bu belgelerin hiç bir şekilde değiştirilmesine imkan verilmez.

2. Raporlama

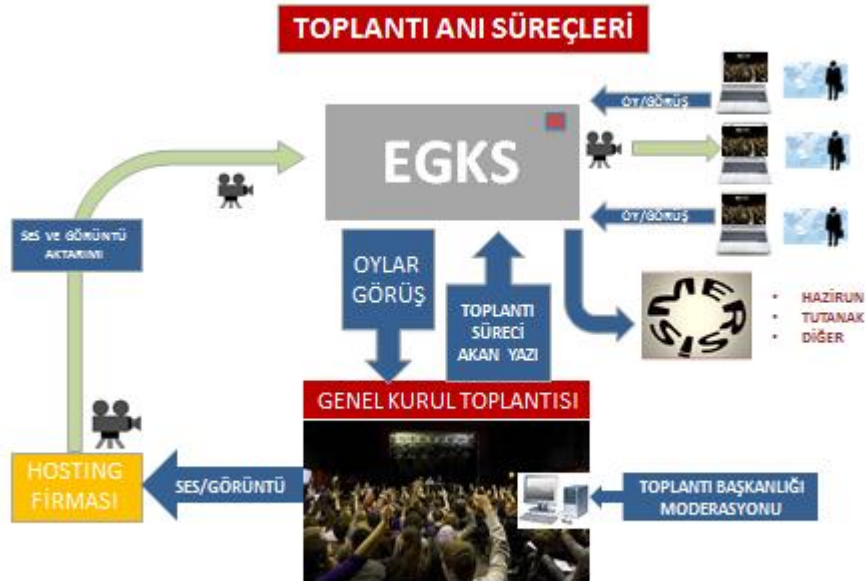
Genel kurul toplantısına elektronik yöntemle şahsen veya temsilci aracılığıyla katılan hak sahipleri ve/veya temsilcileri katıldıkları genel kurula ilişkin olarak ayrıntılı bilgiye (pay oranı, katılım şekli, kullanılan oy, varsa muhalefet şerhleri, toplantı tutanağı vb) EGKS'nin ilgili bölümünden her zaman erişebilir. Hak sahibinin veya temsilcisinin talebi halinde bu bilgiler e-posta ile EGKS tarafından ilgisine gönderilir. Genel kurul yapan şirket, çağrı yapılan kişi sayısı, katılan sayısı, katılanların kimliği, katılım türü (aslen/vekaleten) vb. bilgileri EGKS'nin ilgili bölümünden her zaman alabilir.

Şekil 1:Önerilen modele göre toplantı öncesi süreci

1

Şekil 2:Önerilen modele göre toplantı anı süreci

2

6. MKK Elektronik Genel kurul Sisteminden Sağlanacak Fayda

6.1. Tarafsızlık

Anonim ortaklıklar kar elde etmek ve bunu paylaşmak amacıyla tüzel kişilikler olmasına ve bununda esasen teorik olarak şirketi oluşturan pay sahiplerinin amacı ile örtüşmesi gerekmektedir. Ortaklıkta çoğunluk veya azınlık oluşturan ya da münferit pay sahiplerinin farklı gayelerle pay edinmeleri söz konusu olabileceği gibi, bunların şirket ortak amacını menfaatlerine paralel olarak farklı değerlendirdikleri bir vakiadır. Anonim şirkette menfaat çatışması esasen bu sayılanlarla sınırlı değildir. Zira anonim şirket esasen farklı menfaat gruplarını içinde bulunduran veya farklı menfaat gruplarının ilgili olduğu tüzel kişiliktir. Bu grupların başlıcaları pay sahipleri, çalışanlar, alacaklılar ve kamudur³⁵⁴. Anonim şirketlerde hakimiyeti elinde bulunduran pay sahiplerinin şahsi menfaatlerine öncelik vermeleri halinde şirket yönetimi ile pay sahiplerinin çıkarlarının çatışması mümkün olduğundan pay sahibi kimi durumlarda genel kurula ilişkin hiç bir işleminin genel kurul öncesinde şirket tarafından bilinmemesini isteyebilir. Bu nedenle genel kurula katılıma ilişkin tüm işlemlerin SPKn'nun 10/A maddesi uyarınca kurulmuş, kuruluş faaliyet ve çalışma esasları Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılmış yönetmelikle düzenlenmiş olan tarafsız konumdaki MKK tarafından sağlanacak elektronik genel kurul sisteminden yapılması, şirketin pay sahibinin iradesine genel kurul öncesinde müdahale etme veya manipüle etme olasılığını ortadan kaldıracaktır. Bu tarafsızlık sayesinde pay sahibine çoğunluğun gücü karşısında koruma sağlanabilecektir.

6.2. İşlem Kolaylığı

Mevcut durum itibarıyla pay sahipleri MKK e-YÖNET³⁵⁵ Portalı olarak adlandırılan elektronik platform aracılığıyla gerek ortağı olduğu şirketlerle gerek ortağı

---

³⁵⁴ Forstmoser/Meier-Hoyoz/Nobel Bölüm 3 N.1,55

³⁵⁵ e-YÖNET: Kurumsal Yönetim ve Yatırımcı İlişkileri Portalı. Dünyada ilk kez bir merkezi saklama kuruluşu tarafından şirketler-ortaklar arası iletişim köprüsü olarak yapılandırılan e-YÖNET portalında ortaklar ile ihraççı şirketler arasında internet, e-posta ve mobil iletişim tabanlı sürekli ve standart bilgi alışverişi sağlamaya yönelik hizmetler sunulacaktır. Portal sayesinde şirketler ortaklarına doğrudan ulaşabilecek, aynı şekilde ortaklar, ortak oldukları şirketleri ile ilgili pek çok bilgiye kolaylıkla bütüncül bir yaklaşım içinde ulaşabileceklerdir. Söz konusu portal sayesinde aynı zamanda çevrimiçi yatırımcı toplantıları, elektronik yönetim ve genel kurul toplantıları

olmamakla birlikte ilgilendiği şirketlerle iletişim kurabilmektedir. Pay sahipleri ortağı oldukları yada ortağı olmasa bile ilgilendikleri şirketleri sisteme tanımlayarak bu şirketlerle sürekli iletişim ve bilgi paylaşımı yapma imkanına sahip olmaktadır. Bu şirketlerin duyuruları doğrultusunda pay sahipleri/ilgilenenler elektronik iletişim uygulamaları üzerinden bilgi sahibi olmaktadır. Pay sahipleri herhangi bir fiziksel sınırlama olmaksızın doğru, güvenilir bilgiye hızlı bir şekilde tek bir noktadan ulaşabilmektedirler. Yine pay sahipleri genel kurula katılmak istediklerinde bu isteklerini doğrudan MKK sistemine ileterek genel kurul toplantısına katılım için gerekli ön işlemi (payların blokajı) yapıp toplantıya katılabilmektedir. Benzer şekilde sahibi oldukları kıymetlere blokaj koymak suretiyle bu kıymetlere ilişkin işlem yapılmasına kısıt getirebilmektedirler. Bu bağlamda ortaklık haklarına ilişkin bir kısım işlemlerin hali hazırda yapılıyor olduğu MKK Elektronik Platformunda pay sahiplerinin merkezi olarak genel kurul toplantısına ilişkin işlemlerini (katılma beyanı-temsilci tayini vb.) yapabilmeleri mevcut alışkanlıklar ve güvenli işleyen sistem gözetildiğinde sistemin işlerliğine katkı yapacağı ve elektronik yöntemlerle yönetsel hakların kullanılmasında adaptasyonu kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

6.3. Maliyet

YTTK'nın 1527 nci maddesi uyarınca genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin uygulanması pay senetleri borsaya kote edilmiş şirketlerde sorunlu hale gelecektir. Bu nedenle payları borsaya kote her bir anonim ortaklığın genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılıma imkan verecek olan güvenli bir yapıyı kurmaları gerekecektir. Oysa, söz konusu sistemin Gürbüz ve Ergincan'ın "Kurumsal Yönetim: Türkiye'deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler" isimli çalışmalarında belirtilen ve yukarıda "Merkezi Kayıt Kuruluşu ve Genel Kurullar" başlığı altında yer verilen gereklerle MKK tarafından kurularak tek bir merkezden bu hizmetlerin verilmesinin getireceği ölçek ekonomilerinin yanında, şirketlerin doğrudan üye oldukları, ortakların bizzat kendilerinin işlem yapabildikleri

---

yapılabilecektir. Şirketler ile ortakları arasında anketler düzenlenecek ve bilgi alışverişi sağlanacaktır. Bunun sonucunda MKK Yatırımcı Bilgilendirme Merkezi konumuna gelmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. www.mkk.com.tr

MKK tarafından bu hizmetin verilmesi teknik ve operasyonel anlamda da etkinliği artıracaktır.

6.4. Güvenlik

Genel kurul toplantılarına elektronik yöntemle katılıma imkan verilmesi, her şeyden önce “güvenlik problemi”nin bir çözüme kavuşturulmasını gerekli kılmaktadır. Elektronik ortamda işlem yapan kişilerin kimliklerinin tam olarak belirlenebildiği, pay sahibi olmayanların sisteme girmelerinin ve genel kurula katılmalarının güvenli şekilde engellendiği bir alt yapı oluşturulmalıdır. Gerekli alt yapı oluşturulmazsa, genel kurulda alınacak kararlar üzerinde şirketle hiç ilgisi olmayan kişiler etkili hale gelebilir. Genel kurula katılım her şeyden önce katılan kişilerin kimliklerinin tam olarak belirlenebildiği ve bilgi naklinin güvence altına alınabildiği bir teknik altyapıyı şart koşmaktadır. Dolayısıyla öncelikle pay sahibi olmayanların sisteme girmeleri ve genel kurula katılmaları güvenli bir şekilde engellenmesi gerekmektedir. Bu güvenli yapı sadece genel kurul toplantılarına gerçek pay sahiplerinin katılımının sağlanması yanında genel kurul toplantısından önce yapılacak tüm işlemlerin de (katılım beyanı, temsilci tayini, soruların iletimi vb.) bizzat pay sahibi tarafından yapılmasını sağlamalıdır.

Mevcut uygulamada yatırımcılar MKK tarafından kendilerine verilmiş sicil ve şifreleri ile MKK sistemine erişmekte ve herhangi bir kısıtlamaya tabi olmaksızın, hesaplarında oluşan hareketlere ilişkin istedikleri cep telefonu numarasına ve/veya e-posta adresine bilgi gönderilmesini talep edebilmektedirler. Yatırımcının bir defa başvuru yapmasının ardından hesaplarında hareket oluşması halinde bilgilendirme otomatik olarak yapılmaktadır. MKK üyeleri de MKK sistemine güvenli elektronik imza ile bağlanabilmekte ve tüm işlemler güvenli elektronik imza ile yapılmaktadır. Üyeler MKK sistemine girebilecek personeline ilişkin önceden MKK’ya bildirimde bulunmakta ve bu kişilerin sisteme erişimi güvenli elektronik imza ile ancak bu aşamadan sonra olabilmektedir. Bu bağlamda mevcut durumda MKK sistemine gerek pay sahipleri gerek pay sahiplerinin ortağı olduğu şirketler güvenli bir sistemle giriş yapabilmekte ve işlemlerini bu güvenli yapıda gerçekleştirebilmektedir. Dolayısıyla MKK hak sahibi olmayanların sisteme girmelerinin ve genel kurula katılmalarının güvenli şekilde engellendiği bir alt yapıya sahiptir.

6.5. Gizlilik

MKK, SPKn'nun 10/A maddesi uyarınca sermaye piyasası araçları ve bunlar üzerindeki hakların kayden izlenmesi amacıyla kurulmuş olup, kuruluş faaliyet ve çalışma esasları Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılmış olan MKK yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Anılan yönetmeliğin 7 nci maddesinde kayıtların mevzuatta öngörülen çerçevede gizliliğini sağlamak MKK'nın görevleri arasında sayılmıştır. Genel kurullar pay sahiplerinin yönetime katıldıkları karar organıdır. Bu nedenle özellikle yeni temsilcilik müesseseleri de düşünüldüğünde artık hangi temsilcinin ne kadar payı temsil ettiği (ne kadar temsil belgesi topladığı), genel kurula katılımın oranının ne olacağı gibi bilgiler büyük önem taşıyacaktır. Esas itibariyle artık genel kurula sunulan bir önerinin kabul edilip edilmeyeceği önceden belli olabilecektir. Bu nedenle genel kurula ilişkin olarak pay sahipleri tarafından yapılan bir kısım işlemin (örneğin temsilci tayininin) gizliliğinin sağlanması önem arz etmektedir. Genel kurul toplantılarına elektronik yöntemlerle katılıma ilişkin MKK tarafından kurulacak bir sistemde söz konusu gizliliğin mevcut durumda olduğu gibi sağlanacağı, pay sahiplerinin iradelerinin ancak genel kurul anında ortaya çıkacağı şüphesizdir.

7. Elektronik Genel Kurul Sistemindeki Muhtemel Sorunlar ve Çözüm Önerisi

Genel kurullara elektronik ortamda katılmanın mümkün hale getirilmesi doğrultusunda kurulacak olan elektronik genel kurul sistemlerinin işleyişi sırasında bazı sorunlarla karşılaşılması mümkündür. Kurulacak sistemlerin yapıları henüz netlik kazanmamış olsa da olası sorunları aşağıdaki başlıklar altında incelememiz mümkündür.

7.1 Görüntü ve Ses Naklinin Kesilmesi

Model önerimizdeki Elektronik Genel Kurul Sistemi görüntü ve ses nakli olmaksızın da hak sahiplerinin toplantıdaki gelişmeleri takip edebilmelerini sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Hak sahiplerinin genel kurulu elektronik ortamda takip ettikleri EGKS ekranında görüntü ve ses naklinin yapıldığı alanın yanı sıra toplantıdaki gelişmelerin yazılı olarak izlenebildiği ayrı bir alan da bulunmaktadır. Bu bağlamda

görüntü ve ses naklindeki her türlü aksaklık ortağın genel kuruldaki gelişmelerden MKK Elektronik Genel Kurul Ekranındaki yazılı iletişim alanında eş zamanlı olarak genel kuruldaki gelişmeleri takip edebiliyor olması kaydıyla ortaklık haklarının kullanılmasına engel teşkil eden durum olarak addedilmez. Bu durumda hak sahibi hangi gündemin görüşüldüğünü, gündeme ilişkin ileri sürülen görüş ve önerileri, oylamanın başlayıp başlamadığını Elektronik Genel Kurul Sistemindeki yazılı iletişim alanındaki toplantı tutanağından takip edebilecektir. Hak sahibi normal bir şekilde EGKS’de tüm haklarını kullanabilecektir.

7.2 Elektronik Platformdaki Sorun

Elektronik Genel Kurul Sisteminde sorunla karşılaşılması durumuna ilişkin alternatif uygulama yöntemleri aşağıda açıklanmaktadır. Teknik sorunun kısa sürede giderilemeyeceğinin toplantı başkanlığınca anlaşılması halinde genel kurula elektronik ortamda katılan ve fakat teknik sorunlar nedeniyle iradesini genel kurula yansıtamayan ortakların oy oranlarına bakılarak uygulama yönlendirilecektir.

7.2.1 Kullanılmayan Oy Oranının Karara Etki Edecek Oranda Olması Halinde

Toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahiplerinin oy oranı kararı değiştirebilecek oranda ise görüntü ve ses naklinde sorun olup olmadığına göre uygulama yönlendirilecektir. Görüntü ve ses naklinde sorun yoksa toplantı başkanı oyların MKK Portalındaki elektronik oylama formlarının doldurulmak suretiyle Şirketin Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) hesabına gönderilmesine karar verecektir. Hak sahipleri oylama formlarını doldurarak şirket KEP adresine göndereceklerdir. Teknik sorun olasılığında toplantı başkanlığına iletilmek üzere oyunu kaydeden pay sahiplerinin oyları ise MKK tarafından şirket KEP’ine e-posta olarak gönderilecektir.

Buna karşı görüntü ve ses naklinde de sorun varsa bu defa teknik sorun olasılığı nedeniyle oylarını kaydeden pay sahiplerinin pay sahipliği oranına bakılacaktır. Bu oran karar yeter sayısını sağlıyorsa oylama formları MKK tarafından şirketin KEP’ine gönderilecek, karar yeter sayısı sağlanıyorsa genel kurulun çalışmalarına ara verilecektir

7.2.2 Kullanılmayan Oy Oranının Karara Etki Etmeyecek Miktarda Olması Halinde

Bu oran genel kurula fiziken katılmış pay sahiplerinin çoğunluğunun kararını değiştirmeye yetmeyecekse toplantı divan başkanlığının kararı ile genel kurul toplantısına ara verilmeden devam edilecektir. Bu durumda teknik sorun olasılığında toplantı başkanlığına iletilmek üzere oyunu kaydeden pay sahiplerinin oyları MKK tarafından şirket KEP'ine e-posta olarak gönderilecektir. Buna karşı oyunu sisteme kaydetmemiş olan ve teknik sorun nedeniyle oyunu kullanamayan ve fakat hayır oyu kullanıp muhalefet beyanında bulunmak isteyen pay sahipleri bu oylarını ve muhalefet beyanlarını MKK Portalında bulunan oylama formlarını doldurmak suretiyle en geç toplantı gününün ertesi günü saat 12.00'ye kadar MKK'nın (KEP) kayıtlı elektronik posta adresine göndereceklerdir. Söz konusu oylama formları MKK tarafından şirkete elektronik ortamda iletilecektir. Bu sürenin sonunda toplantı tutanağı değiştirilmeyecek ve fakat bu yöntemle oyunu ve muhalefet beyanını gönderen pay sahipleri TTK m.446 uyarınca genel kurulun iptalini istedikleri durumda muhalefet beyanının toplantı tutanağına işlendiği kabul edilecektir.

VI. SONUÇ

Bu çalışma YTTK uyarınca genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sistemini kurmakla mükellef kılınmış borsaya kote anonim ortaklıkların genel kurul toplantılarının nasıl yapılacağını ortaya koymak ve dünyadaki mevcut düzenleme ve uygulamalar ışığında muhtemel problemlere çözüm önerileri getirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Anonim ortaklıklar, yönetim faaliyetlerini sahip olduğu organları aracılığıyla gerçekleştiren, tüzel kişiliğe sahip ortaklıklardır. Buna karşı anonim ortaklığın malvarlığını, koydukları sermaye payı ile meydana getiren pay sahiplerinin, ortaklığın paylarına sahip olmalarından kaynaklanan ve ortaklık organlarının yürüttüğü yönetim faaliyetine katılmalarını sağlayan yönetsel hakları bulunmaktadır. Anonim ortaklıkların paylarının teşkilatlanmış borsalar aracılığıyla tedavülünün sağlanması, pay sahipleri çok sayıda ve geniş bölgelere hatta kıtalara dağılmış, halka açık anonim ortaklık tipini ortaya çıkarmıştır. Halka açık anonim ortaklıkların pay sahiplerinin, değişik sebeplerden dolayı yönetsel haklarını kullanmakta ilgisiz oluşları, bu ortaklıkların yönetimlerinde güç boşluğu adı verilen sorunu meydana getirmiştir. Pay sahiplerinin yönetsel haklarını etkin bir şekilde kullanmamalarından kaynaklanan güç boşluğu, ortaklık yöneticileri veya becerikli azınlıklar tarafından doldurulmuş, bu kimselerin, ortaklığın yönetimi sırasında kendi çıkarlarını pay sahiplerinin çıkarlarından üstün tutmaları sonucunda, ortaklıkların kötü yönetimi ve küresel anlamda etkiler yaratan skandallar ortaya çıkmıştır.

Pay sahiplerinin yönetsel haklarını kullanmaktaki isteksizlikleri YTTK'nın çözmeye çalıştığı sorunlardan biridir. YTTK anonim şirket genel kurul toplantılarına ilişkin olarak mevcut TTK'dan birçok yönden farklı hükümler getirmiştir. Bu farklılıkların nedenini YTTK'nın konuya ilişkin hükümlerinin hazırlanmasında yönetsel hakların kullanımına ilişkin uluslararası düzenlemelerin emsal alınması oluşturmaktadır. Hukukun birçok alanında etkili olan teknolojik gelişmeler pay sahiplerinin yönetsel haklarını etkin bir şekilde kullanmalarını engelleyen nedenlerin ortadan kaldırılmasında önemli bir çözüm aracı olarak görülmeye başlanmıştır. Bilgi iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişimin yanı sıra, uluslararası düzeyde pay sahiplerinin anonim ortaklığın yönetim sürecine etkin katılımını öneren ve teşvik eden gelişmeler

sayesinde, düzenleyiciler ve ortaklıklar, bu gelişmelerden yararlanarak pay sahiplerinin yönetsel haklarını kullanmalarını sağlamanın yollarını aramaya başlamışlardır. 01 Ocak 1957 tarihinde yürürlüğe giren ve elli yılı aşkın bir zamandır ticaret, sanayi ve hizmet sektörlerine özgü tüm hukuki ilişkileri düzenleyen temel kanun niteliğine sahip TTK, dünya çapındaki gelişmelere rağmen, küçük değişiklikler dışında temel yapısında herhangi bir değişikliğe uğramadan muhafaza edilmiştir. Avrupa Birliği müzakereleri çerçevesinde yeni gelişmelere ve AB Ticaret Hukuku düzenlemelerine uyumlu bir çalışmayla eskisine nazaran dinamik bir kanunun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Tasarı, aynı zamanda mevcut kanunun yarım yüzyılı geçen uygulamasından elde edilen deneyimler ışığında ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde gerçekleştirilen reformlardan esinlenerek kaleme alınmıştır

Genel kurul toplantıları hakkında YTTK'da önemli görülen yeniliklerden ilki TTK'nın 360 ıncı maddesi uyarınca hamiline yazılı paylar için getirilmiş olan tevdi mecburiyetinin (blokaj zorunluluğunun) kaldırılmış olmasıdır. YTTK'da yapılan bu değişikliğin temel nedeni, Avrupa Birliğinin Hissedarlar Direktifine uyumun sağlanması yönündeki istektir. Söz konusu direktifte pay sahiplerinin genel kurula katılma ve oy kullanma haklarının kullanılmasının hisselerin genel kuruldan önce başka bir gerçek veya tüzel kişi nezdinde depo, devir veya kayıt edilmesi şartına bağlanamayacağı hükme bağlanmıştır. Uygulamada, payları borsada işlem gören şirketlerin genel kurullarına katılım söz konusu olduğunda pay sahiplerinden sahip oldukları payların nevine bakılmaksızın blokaj belgesi talep edilmektedir. Paylarının tümü nama yazılı olan banka genel kurullarında dahi ortaklardan genel kurula katılım için blokaj belgesi talep edilemektedir. Uygulamada kendiliğinden oluşan bu durum yazılı hukukun önüne geçmiş bulunmaktadır. Yasal dayanağı olmayan bahsi geçen uygulamanın 2005 sonrasında SPKn'nun 10/A maddesiyle İMKB'de işlem gören tüm anonim şirketlerin hisselerinin kaydileştirilerek hak sahipliğine ilişkin kayıtların MKK tarafından bilgisayar ortamında tutulmaya başlanmasıyla birlikte esasen hiç bir mantıki gerekçesi ve izahı da kalmamıştır. Zira genel kurul anına en yakın anda gerçek ortağın kim olduğuna ilişkin en taze ve güvenilir bilgi doğrudan MKK'da bulunmakta olup bunun genel kurul yapacak şirkete iletilmesinde hiç bir teknik zorluk yoktur. Bu bilgiden hareketle ihdas edilen YTTK 415 ve 417 nci maddeleri ile Avrupa Birliğinin

Hissedarlar Direktifine uyumlu olacak şekilde blokaj sistemi kaldırılmıştır. Söz konusu maddelerle MKK tarafından hak sahipliğini gösterir listenin kaydi sistemde olan şirketlere yollanması öngörülerek kayden izlenen pay sahipleri veya anılanların temsilcilerinin sadece kimlik göstermeleri ve tüzel kişilerin temsilcilerinin vekâletname ibraz etmelerinin yeterli olduğu hükme bağlanmıştır. Sadece genel kurul toplantısının yapılacağı günle sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular SPK tarafından bir tebliğ ile düzenlenecektir. Bu çerçevede YTTK'nın benimsediği yeni sistem uluslararası düzenlemelerle uyumu sağlamayı teminen isabetli olmuştur.

YTTK'nın genel kurul sistemimize getirdiği ikinci önemli yenilik bireysel temsilin yanında çeşitli yabancı hukuk sistemlerinde bulunan kitlesel temsilcilerin ve proxy uygulamasının tevdi temsilciliği müessesesiyle hukuk sistemimize kazandırılması olmuştur. Bu çerçevede, YTTK'nın 428 ve 429 uncu maddeleriyle “organın temsilcisi”, “bağımsız temsilci” ve “kurumsal temsilci” ile “tevdi eden temsilcisi” anonim ortaklık hukukumuzda yeni giren temsilcilik türleri olmuşlardır. Yeni temsil yapısının temel amacı kanunun gerekçesindeki ifadeyle bir yandan temsili kurumsallaştırarak genel kurulda bir “güç boşluğu” oluşmasına engel olmak, diğer yandan pay sahipleri demokrasisini kurmaktır. Bununla birlikte pay sahibinin borçlar hukuku çerçevesinde bireysel olarak temsilci tayin etmesi YTTK uyarınca da sürdürülebilecek bir uygulama olacaktır. Proxy sistemine benzer tevdi eden temsilciliği uygulamada karşılaşılan sorunların aşılmasında önemli katkı sağlayacaktır. Diğer yandan söz konusu yeni temsilcilik tipleri pay sahiplerinin iradesinin genel kurula daha güçlü yansımaya olanak sağlayacağı gibi, özellikle proxy sistemine benzer bir yapının oluşturulmuş olması genel kurul toplantılarına katılım alışkanlığı bulunan yabancı yabancı yatırımcıların (pay sahiplerinin) katılımını önemli ölçüde kolaylaştıracaktır ve artıracaktır.

Genel kurul toplantılarına ilişkin getirilen bir diğer önemli yenilik genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılıma imkan tanınmış olmasıdır. YTTK'nın 1527 nci maddesi uyarınca anonim ortaklıklarda genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fiziki katılmanın ve oy vermenin bütün

hukuki sonuçlarını doğuracaktır. Elektronik ortamda katılım YTTK'nın teknik ilerlemeleri hukuka yansıtın açılımlarının en önemlilerindedir. Kanunumuzun kabul ettiği sistem uyarınca borsaya kote Şirketlerin tümü açısından kanunun yürürlüğü ile birlikte zorunlu hale getirilmiş olmakla birlikte, ne Hissedarlar Direktifi'nde gerek ne uygulamacı ülke hukuklarında elektronik ortamda genel kurul yapılmasını zorunlu kılan bir düzenleme yer almamaktadır.

Ayrıca YTTK'nın 1527 nci maddesiyle genel kurul toplantılarında elektronik ortamdan katılarak görüş açıklama, soru sorma ve oy kullanmanın genel kurul toplantısıyla “eş zamanlı” yapılması zorunlu kılınmış bulunmaktadır. Bu açıdan da YTTK dünyadaki diğer ülke uygulamalarından farklı bir sistemi benimsemiŐtir. YTTK'nın yürürlüğe girmesini müteakip borsaya kote anonim ortaklıkların eş zamanlı elektronik katılımın sağlanabileceği bir sistemi kurmaları, yıllardır kağıt ortamında fiziksel olarak yürüttükleri sistemde radikal bir değişikliği gerçekleŐtirmeleri anlamına gelecektir. Bununla birlikte yarım yüzyılı aşın TTK uygulamasına alıŐmış Şirketler ve pay sahipleri için YTTK bir uyum süreci getirmemiŐtir.

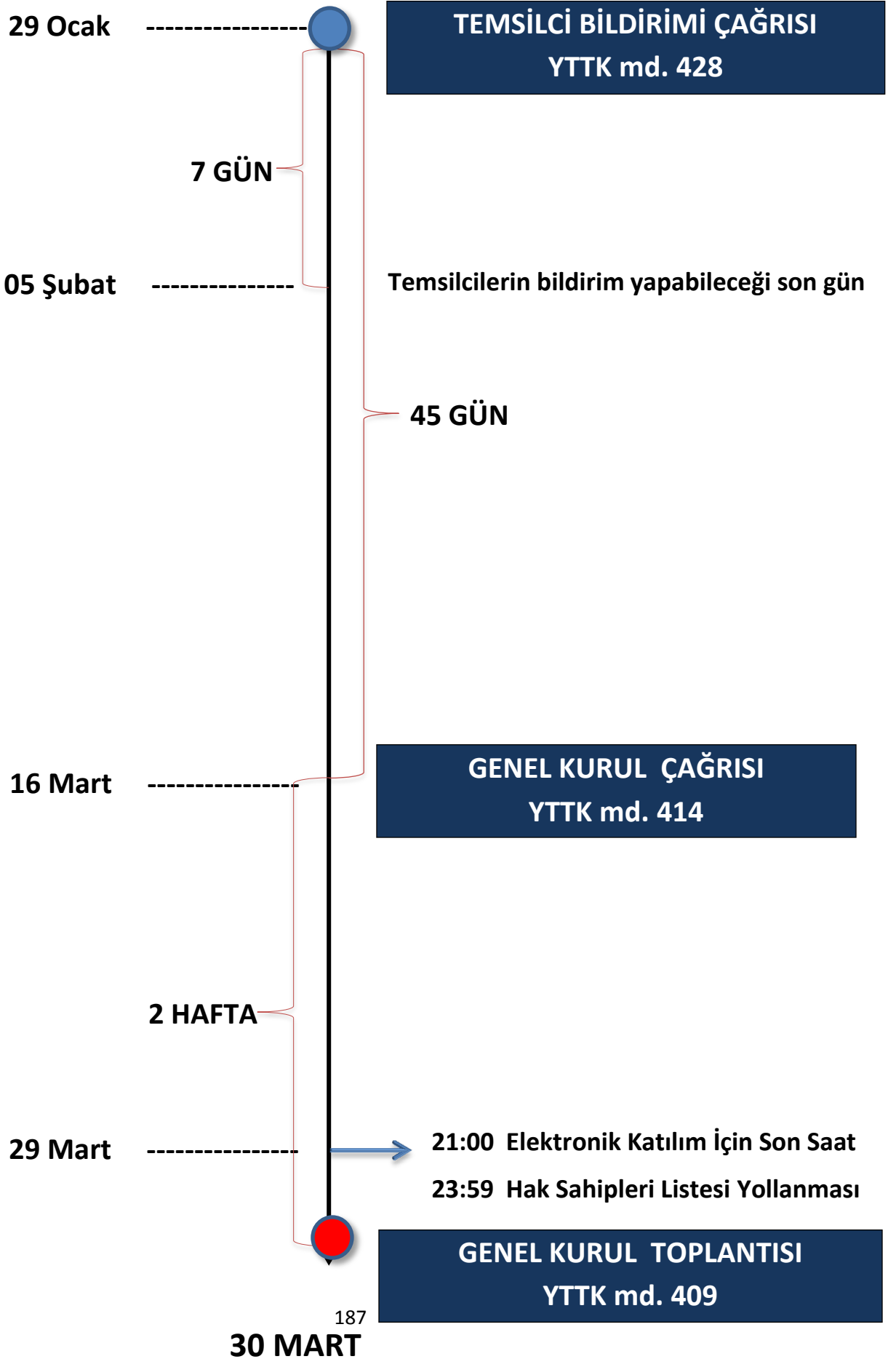
Diğer yandan SPKn.10/A maddesi uyarınca kıymetli evrak sisteminin terkedilerek kaydi sisteme geçilen 2005 yılından bu güne, bahsi geçen borsaya kote Şirketlerin paylarına ilişkin haklar elektronik ortamda MKK tarafından kayden izlenmektedir. Bu Şirketlerin mali ve yönetsel tüm hak kullanımları (corporate actions) tümüyle MKK nezdindeki elektronik platform üzerinden yapılmaktadır. Elektronik ortamda bilgi aktarımı, hak kullanımı, raporlama ve iletişimi sağlayan bu elektronik platform halen etkin olarak kullanımdadır. Bu çerçevede YTTK'nın 1527 nci maddesi uyarınca yeni sistemin inŐası ve uygulanmasına ilişkin pek çok sıkıntının bahsi geçen elektronik yapı kullanılarak aŐılabileceđi kanısındayız. Anılan nedenle çalışmada bu varsayıma dayalı bir model önerisi getirilmiştir. Diğer yandan ülkemizde YTTK uyarınca kurulacak sistemin pay sahiplerinin sadece oylarını elektronik ortamda kullanabildiği bir sistemden öte ulusal ve uluslararası düzenlemelerin gereklerinin Şirket, pay sahibi, menfaat sahibi, temsilci, düzenleyici denetleyici otorite, vb. tüm ilgililer tarafından tek bir merkezden yapılabilmesine imkan veren dinamik ve özgün bir

bilifim sistemi oluşturulması, bu alanda ülkemizi birçok batı ülkesine örnek teşkil edecek seviyeye taşıyacaktır.

EKLER

EK 1: (30 Mart Tarihinde Yapılacak) Olağan Genel Kurul İçin Takvim

EK 2: Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Ticaret Kanunu'nun genel kurul toplantılarına ilişkin hükümleri

YENİ TTK	ESKİ TTK
<p>Genel Kurul</p> <p>A) Genel olarak</p> <p>MADDE 407- (1) Pay sahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar. Kanuni istisnalar saklıdır.</p> <p>(2) Murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmaları şarttır. Diğer yönetim kurulu üyeleri genel kurul toplantısına katılabilirler. Denetçi ve kendilerini ilgilendiren konularda işlem denetçisi genel kurulda hazır bulunur. Üyeler ve denetçiler görüş bildirebilirler.</p> <p>(3) 333 üncü madde gereğince belirlenen şirketlerin genel kurul toplantılarında Sanayi ve Ticaret Bakanlığının temsilcisi de yer alır. Diğer şirketlerde, hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin genel kurulda bulunacağı ve genel kurul toplantıları için temsilcilerin görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile bunların nitelik, görev ve yetkileri ayrıca ücret tarifeleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır.</p>	<p>Madde 360 - Pay sahipleri; organların tayini, hesapların tasdik ve kazancın dağıtılması gibi şirket işlerine mütaallik haklarını umumi heyet toplantılarında kullanırlar.</p> <p>Rey hakkını haiz olan pay sahibi, umumi heyet toplantılarında bu hakkını bizzat kullanabileceği gibi pay sahibi olan veya esas mukavelede hilafına hüküm bulunmadıkça, pay sahibi olmıyan üçüncü bir şahıs vasıtasıyla de kullanabilir.</p> <p>Nama yazılı hisse senetleri için temsil salahiyetinin yazı ile verilmesi şarttır. Hamile yazılı bir hisse senedinin zilyedi bulunduğunu ispat eden kimse şirkete karşı rey hakkını kullanmaya salahiyetlidir. Bunu ispat maksadiyle hamile yazılı hisse senetlerinin sahipleri rey haklarını umumi heyette kullanabilmek için hisse senetlerini veya bunlara mutasarrıf olduklarını gösteren vesikaları toplantı gününden bir hafta önce şirkete tevdi mecburdurlar. Hamile yazılı hisse senetleri rehin veya tevdi edilmiş yahut ariyet olarak başka bir kimseye bırakılmış olduğu takdirde malik ve zilyed arasındaki münasebetlerde rey hakkının kullanılması bakımından aşağıdaki hükümler caridir:</p>

	<p>1. Rey hakkı malike aittir;</p> <p>2. Temsil salahiyeti ayrı bir senede yazılmış olmak şartıyla, temsile salahiyetli zilyed malik yerine ve onun menfaatine olarak rey hakkını kullanmaya salahiyetli sayılır.</p> <p>Üzerinde intifa hakkı bulunan bir hisse senedinden doğan rey hakkı, intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. Şu kadar ki; intifa hakkı sahibi, menfaatlerini hakkaniyete uygun bir şekilde göz önünde tutarak hareket etmemiş olmasından dolayı malike karşı mesuldür.</p>
<p>B) Görev ve yetkileri</p> <p>MADDE 408- (1) Genel kurul, kanunda ve esas sözleşmede açıkça öngörülmüş bulunan hâllerde karar alır.</p> <p>(2) Çeşitli hükümlerde öngörülmüş bulunan devredilemez görevler ve yetkiler saklı kalmak üzere, genel kurula ait aşağıdaki görevler ve yetkiler devredilemez:</p> <p>a) Esas sözleşmenin değiştirilmesi.</p> <p>b) Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları.</p> <p>c) Kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin ve işlem denetçilerinin seçimi ile görevden alınmaları.</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>

<p>d) Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması.</p> <p>e) Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi.</p> <p>f) Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı.</p> <p>(3) Tek pay sahipli anonim şirketlerde bu pay sahibi genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Tek pay sahibinin genel kurul sıfatıyla alacağı kararların geçerlilik kazanabilmeleri için yazılı olmaları şarttır.</p>	
<p>C) Toplantılar</p> <p>MADDE 409- (1) Genel kurullar olağan ve olağanüstü toplanır. Olağan toplantı her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılır. Bu toplantılarda, organların seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakere yapılır, karar alınır.</p> <p>(2) Gerekli takdirde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır.</p> <p>(3) Aksine esas sözleşmede hüküm bulunmadığı takdirde genel kurul, şirket merkezinin bulunduğu yerde toplanır.</p>	<p>Madde 364 - Umumi heyetler adi ve fevkalade olarak toplanırlar. Adi toplantı her hesap devresi sonundan itibaren üç ay içinde ve en az yılda bir defa olur. Bu toplantıda 369 uncu madde gereğince müzakere gündemine konulması gereken hususlar müzakere olunur.</p> <p>Yılda birkaç kere kazançlarını dağıtan anonim şirketlerde her dağıtım için, umumi heyeti toplantıya davet lazımdır.</p> <p>Umumi heyet, lüzumu halinde fevkalade toplantıya davet olunur.</p>

<p>D) Çağrı</p> <p>I-Yetki</p> <p>1. Yetkili ve göervli organlar</p> <p>MADDE 410- (1) Genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir. Tasfiye memurları da, görevleri ile ilgili konular için, genel kurulu toplantıya çağırabilirler.</p> <p>(2) Yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırabilir. Mahkemenin kararı kesindir.</p>	<p>Madde 365 - Umumi heyeti adi toplantıya davet, idare meclisine ve fevkalade toplantılara davet, hem idare meclisine, hem de 355 inci madde gereğince murakıplara aittir.</p>
<p>2. Azlık</p> <p>a) Genel olarak</p> <p>MADDE 411- (1) Sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri, yönetim kurulundan, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme koymasını isteyebilirler. Esas sözleşmeyle, çağrı hakkı daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine tanınabilir.</p>	<p>Madde 366 - Şirket sermayesinin en az onda biri değerinde paylara sahip olan kimselerin gerektirici sebepleri bildiren yazılı talepleri üzerine idare meclisinin, umumi heyeti fevkalade toplantıya davet etmesi veya umumi heyetin zaten toplanması mukarrer ise müzakeresini istedikleri maddeleri gündeme koyması mecburidir. Bu talep hakkını haiz kimselerin sahip olmaları gereken payların miktarı esas mukavele ile daha az bir miktara indirilebilir.</p>

<p>(2) Gündeme madde konulması istemi, çağrı ilanının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasına ilişkin ilan ücretinin yatırılması tarihinden önce yönetim kuruluna ulaşmış olmalıdır.</p> <p>(3) Çağrı ve gündeme madde konulması istemi noter aracılığıyla yapılır.</p> <p>(4) Yönetim kurulu çağrıyı kabul ettiği takdirde, genel kurul en geç kırkbeş gün içinde yapılacak şekilde toplantıya çağrılır; aksi hâlde çağrı istem sahiplerince yapılır.</p>	
<p>b) Mahkemenin izni</p> <p>MADDE 412- (1) Pay sahiplerinin çağrı veya gündeme madde konulmasına ilişkin istemleri yönetim kurulu tarafından reddedildiği veya isteme yedi iş günü içinde olumlu cevap verilmediği takdirde, aynı pay sahiplerinin başvurusu üzerine, genel kurulun toplantıya çağrılmasına şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi karar verebilir. Mahkeme toplantıya gerek görürse, gündemi düzenlemek ve Kanun hükümleri uyarınca çağrıyı yapmak üzere bir kayyım atar. Kararında, kayyımın, görevlerini ve toplantı için gerekli belgeleri hazırlamaya ilişkin yetkilerini gösterir. Zorunluluk olmadıkça mahkeme dosya üzerinde inceleme yaparak karar verir. Karar kesindir.</p>	<p>Madde 367 - Pay sahiplerinin yukarıki maddede yazılı talepleri idare meclisi ve 355 inci madde gereğince murakıplar tarafından nazara alınmadığı takdirde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkeme adı geçen pay sahiplerinin talebi üzerine umumi heyeti toplantıya davete veya istedikleri hususu gündeme koymaya kendilerini salahiyyetli kılabilir. Toplantıya davete veya gündeme eklenecek hususlara mütaallik ilana, mahkemenin izni yazılmak lazımdır. Mahkemeye müracaat halinde dahi 356 ncı maddenin son fıkrası tatbik olunur.</p>

<p>II-Gündem</p> <p>MADDE 413- (1) Gündem, genel kurulu toplantıya çağırın tarafından belirlenir.</p> <p>(2) Gündemde bulunmayan konular genel kurulda müzakere edilemez ve karara bağlanamaz. Kanuni istisnalar saklıdır.</p> <p>(3) Yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır.</p>	<p>Madde 369 - Umumi heyeti toplantıya davete dair olan ilan veya davet mektuplarında gündemin gösterilmesi lazımdır. Esas mukaveleye göre umumi heyetin muayyen zamanlarda yapacağı adi toplantı gündemine şunlar konur:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İdare meclisi ve murakıplar tarafından verilen raporların okunması; 2. Şirketin bilanço ve kar zarar hesabını ve kazancının dağıtılması hakkındaki tekliflerin tasdiki veya değiştirilecek şekilde kabul yahut reddi; 3. İdare meclisi azalariyle murakıpların ücret ve aidatları mukavelede muayyen değilse tayini; 4. Müddetleri sona ermiş olan idare meclisi azalariyle murakıpların tekrar seçilmeleri veya değiştirilmeleri; 5. Lüzumlu görülen sair hususlar. <p>Gündemde gösterilmeyen hususlar müzakere olunmaz.</p>
<p>III-Çağrının şekli</p> <p>1.Genel olarak</p> <p>MADDE 414- (1) Genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri</p>	<p>Madde 368 - Umumi heyetin toplantıya daveti, esas mukavelede gösterilen şekil ve surette ve her halde 37 nci maddede anılan gazete ile ilan ve toplantı günleri dahi olmamak üzere, toplantı vaktinden en az iki hafta önce yapılmak lazımdır. Senetleri nama yazılı olan pay sahipleriyle önceden şirkete bir hisse senedi tevdi ederek ikametgahını</p>

<p>hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanının çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir.</p> <p>(2) Sermaye Piyasası Kanununun 11 inci maddesinin altıncı fıkrası hükmü saklıdır.</p>	<p>bildiren pay sahiplerine, taahhütlü mektup gönderilmesi suretiyle de toplantı günü bildirilir.</p>
<p>2.Genel kurula katılmaya yetkili olan pay sahipleri</p> <p>MADDE 415- (1) Genel kurul toplantısına, yönetim kurulu tarafından düzenlenen “hazır bulunanlar listesi”nde adı bulunan pay sahipleri katılabilir.</p> <p>(2) Hazır bulunanlar listesinde adı bulunan senede bağlanmamış payların, ilmuhaberlerin nama yazılı payların sahipleri ve Sermaye Piyasası Kanununun 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen pay sahipleri veya anılanların temsilcileri genel kurula katılır. Gerçek kişilerin kimlik göstermeleri, tüzel kişilerin temsilcilerinin vekâletname ibraz etmeleri şarttır.</p> <p>(3) Hamiline yazılı pay senedi sahipleri, genel kurulun toplantı gününden en geç bir gün önce bu senetlere ziyet olduklarını</p>	<p>Madde 360 - Pay sahipleri; organların tayini, hesapların tasdik ve kazancın dağıtılması gibi şirket işlerine mütaallik haklarını umumi heyet toplantılarında kullanırlar.</p> <p>Rey hakkını haiz olan pay sahibi, umumi heyet toplantılarında bu hakkını bizzat kullanabileceği gibi pay sahibi olan veya esas mukavelede hilafına hüküm bulunmadıkça, pay sahibi olmıyan üçüncü bir şahıs vasıtasıyla de kullanılabilir.</p> <p>Nama yazılı hisse senetleri için temsil salahiyetinin yazı ile verilmesi şarttır. Hamile yazılı bir hisse senedinin ziyedi bulunduğunu ispat eden kimse şirkete karşı rey hakkını kullanmaya salahiyetlidir. Bunu ispat maksadiyle hamile yazılı hisse senetlerinin sahipleri rey haklarını umumi heyette kullanabilmek için hisse</p>

<p>ispatlayarak giriş kartı alırlar ve bu kartları ibraz ederek genel kurul toplantısına katılabilirler. Ancak, giriş kartının verilmesinden sonraki bir tarihte hamiline yazılı pay senedini devraldığını ispatlayan pay sahipleri de genel kurula katılabilirler.</p> <p>(4) Genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı, pay sahibinin payların sahibi olduğunu kanıtlayan belgeleri veya pay senetlerini şirkete bir kredi kuruluşuna veya başka bir yere depo edilmesi şartına bağlanamaz.</p>	<p>senetlerini veya bunlara mutasarrıf olduklarını gösteren vesikaları toplantı gününden bir hafta önce şirkete tevdi mecburdurlar. Hamile yazılı hisse senetleri rehin veya tevdi edilmiş yahut ariyet olarak başka bir kimseye bırakılmış olduğu takdirde malik ve zilyed arasındaki münasebetlerde rey hakkının kullanılması bakımından aşağıdaki hükümler caridir:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rey hakkı malike aittir; 2. Temsil salahiyeti ayrı bir senede yazılmış olmak şartıyla, temsile salahiyyetli zilyed malik yerine ve onun menfaatine olarak rey hakkını kullanmaya salahiyyetli sayılır. <p>Üzerinde intifa hakkı bulunan bir hisse senedinden doğan rey hakkı, intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. Şu kadar ki; intifa hakkı sahibi, menfaatlerini hakkaniyete uygun bir şekilde göz önünde tutarak hareket etmemiş olmasından dolayı malike karşı mesuldür.</p>
<p>3.Çağrısız genel kurul</p> <p>MADDE 416- (1) Bütün payların sahipleri veya temsilcileri, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabilir ve bu toplantı nisabı varolduğu sürece karar alabilirler.</p>	<p>Madde 370 - Bütün payların sahip veya temsilcileri, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde umumi heyet toplantılarına dair olan diğer hükümler mahfuz kalmak şartıyla toplantıya davet hakkındaki merasime riayet etmeksizin de umumi heyet olarak toplanabilirler.</p> <p>Böyle bir toplantıda bütün pay sahip veya temsilcileri hazır olmak şartıyla umumi heyetin vazifelerinden olan hususlar müzakere edilerek</p>

<p>(2) Çağrısız toplanan genel kurulda, gündeme oybirliği ile madde eklenebilir; aksine esas sözleşme hükmü geçersizdir.</p>	<p>karara bağlanabilir.</p>
<p>E) Toplantının yapılması</p> <p>I- Hazır bulunanlar listesi</p> <p>MADDE 417- (1) Yönetim kurulu, Sermaye Piyasası Kanununun 10/A maddesi uyarınca genel kurula katılabilecek kayden izlenen payların sahiplerine ilişkin listeyi, Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlayacağı “pay sahipleri çizelgesi”ne göre düzenler.</p> <p>(2) Yönetim kurulu, kayden izlenmeyen paylar ile ilgili olarak genel kurula katılabilecekler listesini düzenlerken, senede bağlanmamış bulunan veya nama yazılı olan paylar ile ilmühaber sahipleri için pay defteri kayıtlarını, hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından da giriş kartı alanları dikkate alır.</p> <p>(3) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarına göre düzenlenecek genel kurula katılabilecekler listesi, yönetim kurulu başkanı tarafından imzalanır ve toplantıdan önce genel kurulun yapılacağı yerde bulundurulur. Listede özellikle, pay sahiplerinin ad ve soyadları veya unvanları, adresleri, sahip oldukları pay miktarı, payların itibarî değerleri, grupları, şirketin esas sermayesi ile ödenmiş olan tutar veya çıkarılmış sermaye toplantıya aslen ve temsil yoluya katılacakların imza</p>	<p>Madde 376 - Umumi heyetin toplantı anında hazır bulunan pay sahibi veya temsilcilerinin, ad ve soyadlarıyla ikametgahlarını ve pay miktarını gösteren ve reis tarafından imza edilen bir cetvel tanzim olunarak ilk reylerin toplanmasından önce hazır olanların görebilecekleri bir yere asılır.</p>

<p>yerleri gösterilir.</p> <p>(4) Genel kurula katılanların imzaladığı liste “hazır bulunanlar listesi” adını alır.</p> <p>(5) Sermaye Piyasası Kanununun 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen paylara ilişkin pay sahipleri çizelgesinin Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanmasının usul ve esasları, gereğinde genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular Sermaye Piyasası Kurulu tarafından bir tebliğ ile düzenlenir.</p>	
<p>II- Toplantı ve karar nisabı</p> <p>MADDE 418- (1) Genel kurullar, bu Kanunda veya esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Bu nisabın toplantı süresince korunması şarttır. İlk toplantıda anılan nisaba ulaşamadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz.</p> <p>(2) Kararlar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir.</p>	<p>Madde 372 - Umumi heyetler bu kanunda veya esas mukavelede aksine hüküm bulunan haller hariç olmak üzere şirket sermayesinin en az dörtte birini temsil eden pay sahiplerinin huzuriyle toplanırlar. İlk toplantıda bu nisap hasıl olmadığı takdirde tekrar toplantıya davet edilirler. İkinci toplantıda hazır bulunan pay sahipleri, temsil ettikleri sermayenin miktarı ne olursa olsun, müzakere yapmaya ve karar vermeye yetkilidirler.</p>

<p>III- Toplantı başkanlığı ve iç yönerge</p> <p>MADDE 419- (1) Esas sözleşmede aksine herhangi bir düzenleme yoksa, toplantıyı, genel kurul tarafından seçilen, pay sahibi sıfatını taşıması şart olmayan bir başkan yönetir. Başkan tutanak yazmanı ile gerek görürse oy toplama memurunu belirleyerek başkanlığı oluşturur. Gereğinde başkan yardımcısı da seçilebilir.</p> <p>(2) Anonim şirket yönetim kurulu, genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından, asgari unsurları belirlenecek olan bir iç yönerge hazırlar ve genel kurulun onayından sonra yürürlüğe koyar. Bu iç yönerge tescil ve ilan edilir.</p>	<p>Madde 377 - Bilançonun tasdiki hakkındaki müzakere, ekseriyetin veya şirket sermayesinin onda birine sahip olan azlığın talebi üzerine bir ay sonraya bırakılır; keyfiyet 368 inci maddede yazılı olduğu üzere pay sahiplerine bildirilir ve usulü dairesinde ilan olunur. Bununla beraber azlığın talebi üzerine bir defa tehir edildikten sonra tekrar müzakerelerin geri bırakılması talebolunabilmek için bilançonun itiraza uğrayan noktaları hakkında gereken izahatın verilmemiş olması şarttır.</p>
<p>IV- Toplantının ertelenmesi</p> <p>MADDE 420- (1) Finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konular, sermayenin onda birine, halka açık şirketlerde yirmide birine sahip pay sahiplerinin istemi üzerine, genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın, toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya bırakılır. Erteleme, 414 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı olduğu şekilde pay sahiplerine ilanla bildirilir ve internet sitesinde yayımlanır. İzleyen toplantı için genel kurul, kanunda öngörülen usule uyularak toplantıya çağrılır.</p>	<p>Madde 377 - Bilançonun tasdiki hakkındaki müzakere, ekseriyetin veya şirket sermayesinin onda birine sahip olan azlığın talebi üzerine bir ay sonraya bırakılır; keyfiyet 368 inci maddede yazılı olduğu üzere pay sahiplerine bildirilir ve usulü dairesinde ilan olunur. Bununla beraber azlığın talebi üzerine bir defa tehir edildikten sonra tekrar müzakerelerin geri bırakılması talebolunabilmek için bilançonun itiraza uğrayan noktaları hakkında gereken izahatın verilmemiş olması şarttır.</p>

<p>(2) Azlığın istemiyle bir defa ertelendikten sonra finansal tabloların müzakeresinin tekrar geri bırakılmasının istenebilmesi, finansal tabloların itiraza uğrayan ve tutanağa geçmiş bulunan noktaları hakkında, ilgililer tarafından, dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması şarttır.</p>	
<p>V- Esas sözleşme değişikliklerinde toplantı ve karar nisapları MADDE 421- (1) Kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesidir. Bu fıkrada öngörülen nisapları düşüren veya nispî çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir.</p> <p>(2) Aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınır:</p> <p>a) Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil</p>	<p>Madde 388 - Şirketin tabiyetini değiştirmek veya pay sahiplerinin taahhütlerini artırmak hususundaki kararlar için, bütün pay sahiplerinin ittifakı şarttır.</p> <p>Şirketin mevzuu veya nev'inin değiştirilmesine taalluk eden umumi heyet toplantılarında şirket sermayesinin en az üçte ikisine malik olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunması şarttır. İlk toplantıda sermayenin üçte ikisi temsil edilmediği takdirde, idare meclisi, umumi heyeti usulüne uygun olarak ikinci defa toplantıya çağırabilir. İkinci toplantının yapılabilmesi için, esas sermayenin yarısına malik olan pay sahipleri veya temsilcilerinin hazır bulunması gerekir.</p> <p>Birinci ve ikinci fıkralarda yazılı hususlar dışındaki değişiklikler için yapılacak umumi heyet toplantılarında şirket sermayesinin en az yarısına malik olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır</p>

yükümlülük koyan kararlar.

b) Şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar.

(3) Aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır:

a) Şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi.

b) İmtiyazlı pay oluşturulması.

c) Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralarda öngörülen nisaplara ilk toplantıda ulaşılamadığı takdirde izleyen toplantılarda da aynı nisap aranır.

(5) Pay senetleri menkul kıymet borsalarında işlem gören şirketlerde, aşağıdaki konularda karar alınabilmesi için, yapılacak genel kurul toplantılarında, esas sözleşmelerinde aksine hüküm yoksa, 418 inci maddedeki toplantı nisabı uygulanır:

a) Sermayenin artırılması ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesine ilişkin esas sözleşme değişiklikleri.

b) Birleşmeye, bölünmeye ve tür değiştirmeye ilişkin kararlar.

(6) İşletme konusunun tamamen değiştirilmesi veya imtiyazlı pay oluşturulmasına ilişkin genel kurul kararına olumsuz oy vermiş nama yazılı pay sahipleri, bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasından itibaren altı ay boyunca payların

bulunmaları gerekir. İlk toplantıda bu nisap hasıl olmadığı takdirde, 368 inci maddeye uyulmak suretiyle en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantıda müzakere yapabilmek için, şirket sermayesinin en az üçte birine malik olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunması yeterlidir.

İkinci ve üçüncü fıkralara göre toplanan umumi heyetin kararları mevcut reylerin ekseriyetiyle verilir.

devredilebilirliği hakkındaki kısıtlamalarla bağlı değildirler.	
<p>VI- Tutanak</p> <p>MADDE 422- (1) Tutanak, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibarî değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Tutanak, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır; aksi hâlde geçersizdir.</p> <p>(2) Yönetim kurulu, tutanağın noterce onaylanmış bir suretini derhâl ticaret sicili memurluğuna vermek ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür; tutanak ayrıca hemen şirketin internet sitesine konulur.</p>	<p>Madde 378 - Kararlar, mevcut reylerin ekseriyetiyle verilir.</p> <p>Kararların muteber olması için zabıtların 297 nci maddede gösterilen esaslar dairesinde tutulması şarttır. Toplantıda hazır bulunan pay sahipleri veya temsilcilerinin ad ve soyadlarını gösteren 376 ncı maddedeki cetvel ile toplantıya davetin usulü dairesinde cereyan ettiğini ispat eden vesikalar zapta bağlanır. Adı geçen vesikaların münderecatı zabıtta açıklandığı takdirde bunların ayrıca bağlanmasına lüzum yoktur. İdare meclisi bu zaptın noterce tasdikli bir suretini derhal ticaret sicili dairesine vermekle beraber bu zabıt münderecatından tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle mükelleftir.</p>
<p>VII- Kararların etkisi</p> <p>MADDE 423- (1) Genel kurul tarafından verilen kararlar toplantıda hazır bulunmayan veya olumsuz oy veren pay sahipleri hakkında da geçerlidir.</p>	<p>Madde 379 - Umumi heyet tarafından verilen kararlar toplantıda hazır bulunmayan veyahut muhalif rey veren pay sahipleri hakkında dahi muteberdir.</p>

<p>VIII- Bilançonun onaylanmasına ilişkin karar</p> <p>MADDE 424- (1) Bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararı, kararda aksine açıklık bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve denetçilerin ibrası sonucunu doğurur. Bununla beraber, bilançoda bazı <u>hususlar</u> hiç veya gereği gibi belirtilmemişse veya bilanço şirketin gerçek durumunun görülmesine engel olacak bazı hususları içeriyorsa ve bu hususta bilinçli hareket edilmişse onama ibra etkisini doğurmaz.</p>	<p>Madde 380 - Bilançonun tasdikine dair olan umumi heyet kararı, aksine sarahat olmadığı takdirde, idare meclisi azalariyle müdürler ve murakıpların ibrasını tazammun eder. Bununla beraber bilançoda bazı hususlar belirtilmemekte veyahut bilanço şirketin gerçek durumunun görülmesine mani yanlış bir takım hususları ihtiva etmekte ise, idare meclisi azalariyle müdürler ve murakıplar, bilançonun tasdikiyle ibra edilmiş olmazlar.</p>
<p>F) Pay sahibinin kişisel hakları</p> <p>I- Genel kurula katılma</p> <p>1. İlke</p> <p>MADDE 425- (1) Pay sahibi, paylarından doğan haklarını kullanmak için, genel kurula kendisi katılabileceği gibi, pay sahibi olan veya olmayan bir kişiyi de temsilcisi olarak genel kurula yollayabilir. Temsilcinin pay sahibi olmasını öngören esas sözleşme hükmü geçersizdir.</p>	<p>Madde 360 - Pay sahipleri; organların tayini, hesapların tasdik ve kazancın dağıtılması gibi şirket işlerine mütaallik haklarını umumi heyet toplantılarında kullanırlar.</p> <p>Rey hakkını haiz olan pay sahibi, umumi heyet toplantılarında bu hakkını bizzat kullanabileceği gibi pay sahibi olan veya esas mukavelede hilafına hüküm bulunmadıkça, pay sahibi olmıyan üçüncü bir şahıs vasıtasıyla de kullanabilir.</p> <p>Nama yazılı hisse senetleri için temsil salahiyetinin yazı ile verilmesi şarttır. Hamile yazılı bir hisse senedinin zilyedi bulunduğunu ispat eden kimse şirkete karşı rey hakkını kullanmaya salahiyetlidir. Bunu ispat maksadiyle hamile yazılı hisse senetlerinin</p>

	<p>sahipleri rey haklarını umumi heyette kullanabilmek için hisse senetlerini veya bunlara mutasarrıf olduklarını gösteren vesikaları toplantı gününden bir hafta önce şirkete tevdi mecburdurlar. Hamile yazılı hisse senetleri rehin veya tevdi edilmiş yahut ariyet olarak başka bir kimseye bırakılmış olduğu takdirde malik ve zilyed arasındaki münasebetlerde rey hakkının kullanılması bakımından aşağıdaki hükümler caridir:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rey hakkı malike aittir; 2. Temsil salahiyeti ayrı bir senede yazılmış olmak şartıyla, temsile salahiyetli zilyed malik yerine ve onun menfaatine olarak rey hakkını kullanmaya salahiyetli sayılır. <p>Üzerinde intifa hakkı bulunan bir hisse senedinden doğan rey hakkı, intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. Şu kadar ki; intifa hakkı sahibi, menfaatlerini hakkaniyete uygun bir şekilde göz önünde tutarak hareket etmemiş olmasından dolayı malike karşı mesuldür.</p>
<p>2. Şirkete karşı yetkili olma</p> <p>MADDE 426- (1) Senede bağlanmamış paylardan, nama yazılı pay senetlerinden ve ilmühaberlerden doğan pay sahipliği hakları, pay defterinde kayıtlı bulunan pay sahibi veya pay sahibince, yazılı olarak yetkilendirilmiş kişi tarafından kullanılır.</p>	<p>Madde 360 - Pay sahipleri; organların tayini, hesapların tasdik ve kazancın dağıtılması gibi şirket işlerine mütaallik haklarını umumi heyet toplantılarında kullanırlar.</p> <p>Rey hakkını haiz olan pay sahibi, umumi heyet toplantılarında bu hakkını bizzat kullanabileceği gibi pay sahibi olan veya esas</p>

(2) Hamiline yazılı pay senedinin zilyedi bulunduğunu ispat eden kimse, şirkete karşı pay sahipliğinden doğan hakları kullanmaya yetkilidir.

mukavelede hilafına hüküm bulunmadıkça, pay sahibi olmıyan üçüncü bir şahıs vasıtasıyla de kullanabilir. Nama yazılı hisse senetleri için temsil salahiyetinin yazı ile verilmesi şarttır. Hamile yazılı bir hisse senedinin zilyedi bulunduğunu ispat eden kimse şirkete karşı rey hakkını kullanmaya salahiyetlidir. Bunu ispat maksadiyle hamile yazılı hisse senetlerinin sahipleri rey haklarını umumi heyette kullanabilmek için hisse senetlerini veya bunlara mutasarrıf olduklarını gösteren vesikaları toplantı gününden bir hafta önce şirkete tevdi mecburdurlar. Hamile yazılı hisse senetleri rehin veya tevdi edilmiş yahut ariyet olarak başka bir kimseye bırakılmış olduğu takdirde malik ve zilyed arasındaki münasebetlerde rey hakkının kullanılması bakımından aşağıdaki hükümler caridir:

1. Rey hakkı malike aittir;
2. Temsil salahiyeti ayrı bir senede yazılmış olmak şartıyla, temsile salahiyetli zilyed malik yerine ve onun menfaatine olarak rey hakkını kullanmaya

salahiyetli sayılır.

Üzerinde intifa hakkı bulunan bir hisse senedinden doğan rey hakkı, intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. Şu kadar ki; intifa hakkı sahibi, menfaatlerini hakkaniyete uygun bir şekilde göz önünde tutarak hareket etmemiş olmasından dolayı malike karşı mesuldür.

<p>3.Pay sahibinin temsili</p> <p>a) Genel olarak</p> <p>MADDE 427- (1) Katılma haklarını temsilci olarak kullanan kişi, temsil edilenin talimatına uyar. Talimata aykırılık, oyu geçersiz kılmaz. Temsil edilenin temsilciye karşı hakları saklıdır.</p> <p>(2) Hamiline yazılı pay senedini, rehin, hapis hakkı, saklama sözleşmesi veya kullanım ödücü sözleşmesi ve benzeri sözleşmeler sebebiyle elde bulunduran kimse, pay sahipliği haklarını, ancak pay sahibi tarafından özel bir yazılı belge ile yetkilendirilmişse kullanabilir.</p>	<p>Madde 360 - Nama yazılı hisse senetleri için temsil salahiyetinin yazı ile verilmesi şarttır. Hamile yazılı bir hisse senedinin zilyedi bulunduğunu ispat eden kimse şirkete karşı rey hakkını kullanmaya salahiyetlidir. Bunu ispat maksadiyle hamile yazılı hisse senetlerinin sahipleri rey haklarını umumi heyette kullanabilmek için hisse senetlerini veya bunlara mutasarrıf olduklarını gösteren vesikaları toplantı gününden bir hafta önce şirkete tevdi mecburdurlar. Hamile yazılı hisse senetleri rehin veya tevdi edilmiş yahut ariyet olarak başka bir kimseye bırakılmış olduğu takdirde malik ve zilyed arasındaki münasebetlerde rey hakkının kullanılması bakımından aşağıdaki hükümler caridir:</p>
<p>b) Organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilci</p> <p>MADDE 428- (1) Şirket, kendisiyle herhangi bir şekilde ilişkisi bulunan bir kişiyi, genel kurul toplantısında kendileri adına oy kullanıp ilgili diğer işlemleri yapması için yetkili temsilcileri olarak atamaları amacıyla pay sahiplerine tavsiye edecekse, bununla birlikte şirketten tamamen bağımsız ve tarafsız bir diğer kişiyi de aynı görev için önermeye ve bu iki kişiyi esas sözleşme hükmüne göre ilan edip şirketin internet sitesine koymaya mecburdur.</p> <p>(2) Bundan başka, yönetim kurulu, genel kurul toplantısına çağrı</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>

ilanının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanacağı ve şirket internet sitesinde yer alacağı tarihten en az kırkbeş gün önce, yapacağı bir ilan ve internet sitesine koyacağı yönlendirilmiş bir mesajla, pay sahiplerini, önerdikleri kurumsal temsilcilerin kimliklerini ve bunlara ulaşılabilecek adres ve elektronik posta adresi ile telefon ve telefaks numaralarını en çok yedi gün içinde şirkete bildirmeye çağırır. Aynı çağrıda kurumsal temsilciliğe istekli olanların da şirkete başvurmaları istenir. Yönetim kurulu, bildirilen kişileri, birinci fıkradaki kişilerle birlikte, genel kurul toplantısına ilişkin çağrısında, adreslerini ve onlara ulaşma numaralarını da belirterek, ilan eder ve internet sitesinde yayımlar. Bu fıkranın gerekleri yerine getirilmeden, kurumsal temsilci olarak vekâlet toplanamaz.

(3) Kurumsal temsilcilik, bir pay sahipliği girişimidir; meslek olarak ve ivaz karşılığı yürütülemez. Kurumsal temsilci Türk Borçlar Kanununun 510 uncu maddesini ileri sürerek temsil ettiği pay sahiplerinden herhangi bir talepte bulunamaz.

(4) Bildirge, pay sahipleri tarafından kurumsal temsilciye verilmiş talimat yerine geçer.

(5) Kusurlu olarak bildirgesine veya kanuna aykırı hareket eden veya hileli işlemler yapan kurumsal temsilci bu fiil ve kararlarının sonuçlarından Türk Borçlar Kanununun 506 ncı maddesinin birinci ve

<p>ikinci fıkraları uyarınca sorumlu olur; sorumluluğu kaldıran veya sınırlayan sözleşmeler geçersizdir.</p> <p>(6) Bu maddenin birinci fıkrası uyarınca kendisine temsil yetkisi verilenler ile pay sahibinin Türk Borçlar Kanununun temsile ilişkin hükümleri uyarınca yetkilendirdiği temsilci 429 ilâ 431 inci madde hükümlerine tabî değildir.</p>	
<p>c) Tevdi eden temsilcisi</p> <p>MADDE 429- (1) Tevdi eden temsilcisi, kendisine tevdi edilmiş bulunan pay ve pay senetlerinden doğan katılma ve oy haklarını tevdi eden adına kullanma yetkisini haizse, nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda talimat almak için, her genel kurul toplantısından önce, tevdi edene başvurmak zorundadır.</p> <p>(2) Zamanında istenmiş olup da talimat alınamamışsa, tevdi edilen kişi, katılma ve oy haklarını, tevdi edenin genel talimatı uyarınca kullanır; böyle bir talimatın yokluğu hâlinde oy, yönetim kurulunun yaptığı öneriler yönünde verilir.</p> <p>(3) Bu madde anlamında tevdi olunan kişiler, bağlı olacakları esas ve usuller ve temsil belgesinin içeriği Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir yönetmelikle düzenlenir.</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>

<p>d) Bildirge</p> <p>MADDE 430- (1) 428 inci maddenin birinci ve ikinci fıkrasında öngörülen temsilciler, temsil belgelerinin içeriğini ve oylarını hangi yönde kullanacaklarını, radyo, televizyon, gazete veya diğer araçlarla ve gerekçeleriyle birlikte açıklarlar.</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>
<p>e) Bildirim</p> <p>MADDE 431- (1) 428 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen temsilciler ile tevdi eden temsilcileri, kendileri tarafından temsil olunacak payların sayılarını, çeşitlerini, itibarî değerlerini ve gruplarını şirkete bildirirler. Bu bildirimde, Sermaye Piyasası Kanununun 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen paylarla ilgili olarak bu Kanunun 417 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki tebliğ hükümleri de uygulanır. Aksi hâlde, o genel kurulda alınan kararlar, genel kurula yetkisiz katılmaya dair hükümler çerçevesinde iptal edilebilir.</p> <p>(2) Toplantı başkanı bu bildirimleri açıklar. Bir pay sahibinin istemine rağmen toplantı başkanı açıklamayı yapmamışsa her pay sahibi şirkete karşı açacağı dava ile genel kurul kararlarının iptalini isteyebilir.</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>

<p>4. Birden çok hak sahibi</p> <p>MADDE 432- (1) Bir pay, birden çok kişinin ortak mülkiyetindeyse, bunlar içlerinden birini veya üçüncü bir kişiyi, genel kurulda paydan doğan haklarını kullanması için temsilci olarak atayabilirler.</p> <p>(2) Bir payın üzerinde intifa hakkı bulunması hâlinde, aksi kararlaştırılmamışsa, oy hakkı, intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. Ancak, intifa hakkı sahibi, pay sahibinin menfaatlerini hakkaniyete uygun bir şekilde göz önünde tutarak hareket etmemiş olması dolayısıyla pay sahibine karşı sorumludur.</p>	<p>Madde 373 - Her hisse senedi en az bir rey hakkı verir. Bu esasa aykırı olmamak şartıyla hisse senetlerinin maliklerine vereceği rey hakkının sayısı esas mukavele ile tayin olunur.</p> <p>Bir hisse senedinin birden çok maliki bulunduğu takdirde bunlar ancak bir temsilci marifetiyle rey haklarını kullanabilirler.</p> <p>Madde 400 - Hisse senedi şirkete karşı bölünemez. Bir hisse senedinin birden fazla sahibi bulunduğu takdirde bunlar, şirkete karşı haklarını ancak müşterek bir mümessil vasıtasıyla kullanabilirler. Müşterek bir mümessil tayin etmedikleri takdirde şirketçe bunlardan birisine yapılacak tebliğ hepsi hakkında muteber olur.</p> <p>Umumi heyet, esas sermaye miktarı aynı kalmak üzere esas mukaveleyi değiştirmek suretiyle hisse senetlerini itibari kıymetleri daha az olan hisse senetlerine bölmek veya itibari kıymetleri daha yüksek olan hisse senetleri halinde birleştirmek salahiyetini haizdir. Şu kadar ki; hisse senetlerinin birleştirilmesi her pay sahibinin muvafakatine bağlıdır. 399 uncu madde hükmü mahfuzdur.</p>
<p>II- Yetkisiz katılma</p> <p>MADDE 433- (1) Oy hakkının kullanılmasına ilişkin sınırlamaları dolanmak veya herhangi bir şekilde etkisiz bırakmak amacıyla, payların veya pay senetlerinin devri ya da pay senetlerinin başkasına verilmesi geçersizdir.</p>	<p>Madde 361 - Rey hakkına mütedair tahditlerden birini tesirsiz bırakmak maksadiyle hisse senetlerinin, umumi heyette rey hakkını kullanmak üzere başkasına verilmesi caiz değildir.</p> <p>Pay sahiplerinden her biri; hakkı olmıyan kimselerin umumi heyet toplantısına iştirak etmelerine karşı idare heyeti nezdinde itiraz</p>

<p>(2) Yetkisiz katılmalarla ilgili olarak her pay sahibi, toplantı başkanlığına itirazda bulunabilir, itirazını ve yönetim kuruluna da itirazda bulunmuş olduğunu tutanağa geçirtebilir.</p>	<p>edebileceği gibi itirazını umumi heyet zaptına da yazdırabilir.</p> <p>Umumi heyet toplantısına iştirake salahiyeti olmıyan kimseler bir karara iştirak etmiş bulunuyorlarsa pay sahiplerinin her hangi birisi önceden itiraz etmemiş olsa bile, bu kararın iptalini mahkemeden isteyebilir. Şu kadar ki; davalı şirket bu iştirakin karara müessir olmadığını ispat ederse talep reddolunur.</p>
<p>III- Oy hakkı</p> <p>1. İlke</p> <p>MADDE 434- (1) Pay sahipleri, oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibarî değeriyle orantılı olarak kullanır. 1527 nci maddenin beşinci fıkrası hükmü saklıdır.</p> <p>(2) Her pay sahibi sadece bir paya sahip olsa da en az bir oy hakkını haizdir. Şu kadar ki, birden fazla paya sahip olanlara tanınacak oy sayısı esas sözleşmeyle sınırlandırılabilir.</p> <p>(3) Şirketin finansal durumunun düzeltilmesi sırasında payların itibarî değerleri indirilmişse payların indiriminden önceki itibarî değeri üzerinden tanınan oy hakkı korunabilir.</p> <p>(4) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı halka açık olmayan anonim şirketlerde birikimli oyu bir tebliğle düzenleyebilir.</p>	<p>Madde 373 - Her hisse senedi en az bir rey hakkı verir. Bu esasa aykırı olmamak şartıyla hisse senetlerinin maliklerine vereceği rey hakkının sayısı esas mukavele ile tayin olunur.</p> <p>Bir hisse senedinin birden çok maliki bulunduğu takdirde bunlar ancak bir temsilci marifetiyle rey haklarını kullanabilirler.</p>

<p>2. Oy hakkının doğması</p> <p>MADDE 435- (1) Oy hakkı, payın, kanunen veya esas sözleşmeyle belirlenmiş bulunan en az miktarının ödenmesiyle doğar.</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>
<p>3. Oydan yoksunluk</p> <p>MADDE 436- (1) Pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz.</p> <p>(2) Şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişiler, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamaz.</p>	<p>Madde 374 - Pay sahiplerinden hiçbiri, kendisi veya karı ve kocası yahut usul ve fûruu ile şirket arasındaki şahsi bir işe veya davaya dair olan müzakerelerde, rey hakkını kullanamaz.</p> <p>Şirket işlerinin görülmesine her hangi bir suretle iştirak etmiş olanlar, idare meclisi azalarının ibrasına ait kararlarda rey hakkını haiz değildirler. Bu yasağın murakıplara şümulü yoktur.</p>
<p>IV-Bilgi alma ve inceleme hakkı</p> <p>MADDE 437- (1) Finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerisi, genel kurulun toplantısından en az onbeş gün önce, şirketin merkez ve şubelerinde, pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulur. Bunlardan finansal tablolar ve</p>	<p>Madde 362 - Kar ve zarar hesabı, bilanço, yıllık rapor ve safi kazancın nasıl dağıtılacağı hususundaki teklifler, murakıplar tarafından verilecek raporla birlikte umumi heyetin adi toplantısından en az on beş gün önce şirketin merkez ve şubelerinde pay sahiplerinin emrine amade bulundurulur.</p> <p>Bunlardan kar ve zarar hesabı, bilanço ve yıllık rapor, toplantıdan</p>

konsolide tablolar bir yıl süre ile merkezde ve şubelerde pay sahiplerinin bilgi edinmelerine açık tutulur. Her pay sahibi, gideri şirkete ait olmak üzere gelir tablosuyla bilançonun bir suretini isteyebilir.

(2) Pay sahibi genel kurulda, yönetim kurulundan, şirketin işleri; denetçilerden denetimin yapılma şekli ve sonuçları hakkında bilgi isteyebilir. Bilgi verme yükümü, 200 üncü madde çerçevesinde şirketin bağlı şirketlerini de kapsar. Verilecek bilgiler, hesap verme ve dürüstlük ilkeleri bakımından özenli ve gerçeğe uygun olmalıdır. Pay sahiplerinden herhangi birine bu sıfatı dolayısıyla genel kurul dışında bir konuda bilgi verilmişse, diğer bir pay sahibinin istemde bulunması üzerine, aynı bilgi, gündemle ilgili olmasa da aynı kapsam ve ayrıntıda verilir. Bu hâlde yönetim kurulu bu maddenin üçüncü fıkrasına dayanamaz.

(3) Bilgi verilmesi, sadece, istenilen bilgi verildiği takdirde şirket sırlarının açıklanacağı veya korunması gereken diğer şirket menfaatlerinin tehlikeye girebileceği gerekçesi ile reddedilebilir.

(4) Şirketin ticari defterleriyle yazışmalarının, pay sahibinin sorusunu ilgilendiren kısımlarının incelenebilmesi için, genel kurulun açık izni veya yönetim kurulunun bu hususta kararı gerekir. İzin alındığı takdirde inceleme bir uzman aracılığıyla da yapılabilir.

İtibaren bir yıl müddetle pay sahiplerinin emrine amade kalır. Her pay sahibi masrafı şirkete ait olmak üzere kar ve zarar hesabıyla bilançonun bir suretini isteyebilir.

Hamile yazılı hisse senetleri ihraç edilmiş ise yukarıda adı geçen vesikaların pay sahiplerine açık bulundurulduğu keyfiyeti 37 nci maddede anılan gazeteden başka esas mukavele ile muayyen şekilde dahi ilan olunur.

Pay defterine kaydedilen nama yazılı hisse senedi sahiplerine ayrıca tebligat yapılır.

Madde 363 - Pay sahipleri, şüpheli gördükleri noktalara murakıpların dikkat nazarlarını çekmeye ve lüzumlu izahatı istemiye salahiyetlidirler.

Şirketin ticari defterleriyle muhaberatının tetkiki yalnız umumi heyetin açık bir müsaadesi veya idare meclisinin kararıyla mümkündür. İncelenmesine müsaade edilen defter ve vesikalardan öğrenilecek sırlar hariç olmak üzere, hiçbir ortak şirketin iş sırlarını öğrenmeye salahiyetli değildir. Her ortak, her ne suretle olursa olsun öğrenmiş olduğu, şirkete ait iş sırlarını, sonradan ortaklık hakkını zayi etmiş olsa dahi, daima gizli tutmaya mecburdur. Bu mecburiyeti yerine getirmiyen ortak, meydana gelecek zararlardan şirkete karşı

<p>(5) Bilgi alma veya inceleme istemleri cevapsız bırakılan, haksız olarak reddedilen, ertelenen ve bu fıkra anlamında bilgi alamayan pay sahibi, reddi izleyen on gün içinde, diğer hâllerde de makul bir süre sonra şirketin merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurabilir. Başvuru basit yargılama usulüne göre incelenir. Mahkeme kararı, bilginin genel kurul dışında verilmesi talimatını ve bunun şeklini de içerebilir. Mahkeme kararı kesindir.</p> <p>(6) Bilgi alma ve inceleme hakkı, esas sözleşmeyle ve şirket organlarından birinin kararıyla kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz.</p>	<p>mesul olduğu gibi şirketin şikayeti üzerine, her hangi bir zarar umulmasa dahi, bir yıla kadar hapis veya beş yüz liradan on bin liraya kadar adli para cezasıyla veya her ikisiyle birlikte cezalandırılır.</p> <p>Pay sahiplerinin malumat alma hakkı esas mukavele ile veya şirket organlarından birinin kararıyla bertaraf veya tahdidedilemez.</p>
<p>V- Özel denetim isteme hakkı</p> <p>1. Genel kurulun kabulü</p> <p>MADDE 438- (1) Her pay sahibi, pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi için gerekli olduğu takdirde ve bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmışsa, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer almasa bile genel kuruldan isteyebilir.</p> <p>(2) Genel kurul istemi onaylarsa, şirket veya her bir pay sahibi otuz gün içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden bir özel denetçi atanmasını isteyebilir.</p>	<p>Madde 348 - Umumi heyet bazı muayyen hususların tetkik ve teftişi için lüzumu halinde hususi murakıp seçebilir.</p> <p>Umumi heyetin toplantı vaktinden itibaren en az altı ay önceden beri esas sermayenin en az onda birine muadil paylara sahip oldukları sabit olan pay sahipleri; son iki yıl içinde şirketin kuruluşuna veya idare muamelelerine mütaalik bir suiistimalin vukubulduğunu veya kanun yahut esas mukavele hükümlerine önemli bir surette aykırı hareket edildiğini iddia ettikleri takdirde, bunları veya bilançonun gerçekliğini tahkik için hususi murakıpler tayinini umumi heyetten isteyebilirler. Bu talep reddolunduğu takdirde lüzumlu masrafları peşin ödemek, dava neticesine kadar merhun kalmak üzere sahip</p>

	<p>oldukları pay senetlerini muteber bir bankaya tevdi etmek şartıyla mahkemeye müracaat hakkını haizdirler.</p> <p>Bu talebin mahkemece kabul edilebilmesi için iddia olunan hususlar hakkında kafi delil ve emare gösterilmesi lazımdır. Mahkemece talep reddolunduğu veya tahkikat neticelerine göre iddia varit görülmediği takdirde kötü niyetle hareket ettiği ispat edilen pay sahipleri, şirketin bu yüzden gördüğü zarardan dolayı müteselsilen mesuldürler.</p> <p>Hususi murakıp tayini talebi mahkemece reddolunur ve murakıpların verecekleri rapora göre bu talebin haklı sebebe dayanmadığı anlaşılırsa, kötü niyetle hareket ettikleri ispat edilen pay sahipleri, şirketin bu yüzden gördüğü zarardan müteselsilen mesuldürler.</p>
<p>2. Genel kurulun reddi</p> <p>MADDE 439- (1) Genel kurulun özel denetim istemini reddetmesi hâlinde, sermayenin en az onda birini, halka açık anonim şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri veya paylarının itibarî değeri toplamı en az birmilyon Türk Lirası olan pay sahipleri üç ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden özel denetçi atamasını isteyebilir.</p> <p>(2) Dilekçe sahiplerinin, kurucuların veya şirket organlarının, kanunu veya esas sözleşmeyi ihlal ederek, şirketi veya pay sahiplerini</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>

zarara uğrattıklarını, ikna edici bir şekilde ortaya koymaları hâlinde özel denetçi atanır.	
3. Atama MADDE 440- (1) Mahkeme, şirketi ve istem sahiplerini dinledikten sonra kararını verir. (2) Mahkeme istemi yerinde görürse, istem çerçevesinde inceleme konusunu belirleyerek bir veya birden fazla bağımsız uzmanı görevlendirir. Mahkemenin kararı kesindir.	Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.
4.Görev MADDE 441- (1) Özel denetim, amaca yararlı bir süre içinde ve şirket işleri gereksiz yere aksatılmaksızın yapılmalıdır. (2) Yönetim kurulu, şirketin defterlerinin, yazışmaları dâhil yazılarının, kasa, kıymetli evrak ve mallar başta olmak üzere, varlıklarının incelenmesine izin verir. (3) Kurucular, organlar, vekiller, çalışanlar, kayyımlar ve tasfiye memurları önemli olgular konusunda özel denetçiye bilgi vermekle yükümlüdür. Uyuşmazlık hâlinde kararı mahkeme verir. Mahkemenin kararı kesindir. (4) Özel denetçi, şirketin özel denetimin sonuçlarına ilişkin	Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.

<p>görüşünü alır.</p> <p>(5) Özel denetçi sır saklamakla yükümlüdür.</p>	
<p>5. Rapor</p> <p>MADDE 442- (1) Özel denetçi, incelemenin sonucu hakkında, şirketin sırlarını da koruyarak, mahkemeye ayrıntılı bir rapor verir.</p> <p>(2) Mahkeme, raporu şirkete tebliğ eder ve şirketin, raporun açıklanmasının şirket sırlarını veya şirketin korunmaya değer diğer menfaatlerini zarara uğratıp uğratmayacağına ve bu sebeple istem sahiplerine sunulmamasına ilişkin istemi hakkında karar verir.</p> <p>(3) Mahkeme, şirket ve istem sahiplerine, açıklanan rapor hakkında, değerlendirmeleri bildirmek ve ek soru sormak imkânını tanır.</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>
<p>6. İşleme konulma ve açıklama</p> <p>MADDE 443- (1) Yönetim kurulu, raporu ve buna ilişkin değerlendirmeleri, ilk genel kurula sunar.</p> <p>(2) Her pay sahibi, genel kurul toplantısını izleyen bir yıllık süre içinde şirketten raporun ve yönetim kurulunun görüşünün bir suretinin verilmesini isteyebilir.</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>

<p>7.Giderler</p> <p>MADDE 444- (1) Mahkeme, özel denetçi atanmasını kabul etmişse, şirketçe ödenmesi gereken avansı ve giderleri belirtir. Özel hâl ve şartların haklı göstermesi hâlinde giderler kısmen veya tamamen istem sahiplerine yükletilebilir.</p> <p>(2) Genel kurul özel denetçinin atanmasına karar vermişse giderler şirkete ait olur.</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>
<p>G) Genel kurul kararlarının iptali</p> <p>I-İptal sebepleri</p> <p>MADDE 445- (1) 446 ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.</p>	<p>Madde 381 - Aşağıda yazılı kimseler, kanun veya esas mukavele hükümlerine ve bilhassa afaki iyi niyet esaslarına aykırı olan umumi heyet kararları aleyhine, tarihlerinden itibaren üç ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeye müracaatla iptal davası açabilirler:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toplantıda hazır bulunup da karara muhalif kalarak keyfiyeti zapta geçirten veya reyini kullanmasına haksız olarak müsaade edilmeyen yahut toplantıya davetin usulü dairesinde yapılmadığını veyahut gündemin gereği gibi ilan veya tebliğ edilmediğini yahut umumi heyet toplantısına iştirake salahiyyetli olmayıyan kimselerin karara iştirak etmiş bulduklarını iddia eden pay sahipleri; 2. İdare meclisi;

	<p>3. Kararların infazı idare meclisi azalariyle murakıpların şahsi mesuliyetlerini mucip olduğu takdirde bunların her biri.</p> <p>İptal davasının açılması keyfiyetiyle duruşmanın yapılacağı gün, idare heyeti tarafından usulen ilan olunur.</p> <p>Birinci fıkrada yazılı üç aylık hak düşüren müddetin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz. Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde, davalar birleştirilerek görülür.</p> <p>Mahkeme şirketin talebi üzerine şirketin muhtemel zararına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebilir. Teminatın mahiyet ve miktarını tayin mahkemeye aittir.</p>
<p>II-İptal davası açabilecek kişiler</p> <p>MADDE 446- (1) a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten,</p> <p>b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri,</p>	<p>Madde 381 - Aşağıda yazılı kimseler, kanun veya esas mukavele hükümlerine ve bilhassa afaki iyi niyet esaslarına aykırı olan umumi heyet kararları aleyhine, tarihlerinden itibaren üç ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeye müracaatla iptal davası açabilirler:</p> <p>1. Toplantıda hazır bulunup da karara muhalif kalarak keyfiyeti zapta geçirten veya reyini kullanmasına haksız olarak müsaade edilmeyen yahut toplantıya davetin usulü dairesinde yapılmadığını veyahut gündemin gereği gibi ilan veya tebliğ edilmediğini yahut umumi heyet toplantısına iştirake salahiyetli olmıyan kimselerin</p>

<p>c) Yönetim kurulu, d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri, iptal davası açabilir.</p>	<p>karara iştirak etmiş bulduklarını iddia eden pay sahipleri; 2. İdare meclisi; 3. Kararların infazı idare meclisi azalariyle murakıpların şahsi mesuliyetlerini mucip olduğu takdirde bunların her biri. İptal davasının açılması keyfiyetiyle duruşmanın yapılacağı gün, idare heyeti tarafından usulen ilan olunur. Birinci fıkrada yazılı üç aylık hak düşüren müddetin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz. Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde, davalar birleştirilerek görülür. Mahkeme şirketin talebi üzerine şirketin muhtemel zararına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebilir. Teminatın mahiyet ve miktarını tayin mahkemeye aittir.</p>
<p>H) Butlan MADDE 447- (1) Genel kurulun, özellikle; a) Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, c) Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin</p>	<p>Eski Türk Ticaret Kanununda karşılığı yoktur. Yeni bir maddedir.</p>

<p>korunması hükümlerine aykırı olan, kararları batıldır.</p>	
<p>I) Çeşitli hükümler I-İlan, teminat ve kanun yolu MADDE 448- (1) Yönetim kurulu iptal veya butlan davasının açıldığını ve duruşma gününü usulüne uygun olarak ilan eder ve şirketin internet sitesine koyar.</p> <p>(2) İptal davasında üç aylık hak düşüren sürenin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz. Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür.</p> <p>(3) Mahkeme, şirketin istemi üzerine muhtemel zararlarına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebilir. Teminatın nitelik ve miktarını mahkeme belirler.</p>	<p>Madde 381 - Aşağıda yazılı kimseler, kanun veya esas mukavele hükümlerine ve bilhassa afaki iyi niyet esaslarına aykırı olan umumi heyet kararları aleyhine, tarihlerinden itibaren üç ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeye müracaatla iptal davası açabilirler:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toplantıda hazır bulunup da karara muhalif kalarak keyfiyeti zapta geçirten veya reyini kullanmasına haksız olarak müsaade edilmeyen yahut toplantıya davetin usulü dairesinde yapılmadığını veyahut gündemin gereği gibi ilan veya tebliğ edilmediğini yahut umumi heyet toplantısına iştirake salahiyyetli olmıyan kimselerin karara iştirak etmiş bulduklarını iddia eden pay sahipleri; 2. İdare meclisi; 3. Kararların infazı idare meclisi azalariyle murakıpların şahsi mesuliyetlerini mucip olduğu takdirde bunların her biri. <p>İptal davasının açılması keyfiyetiyle duruşmanın yapılacağı gün, idare heyeti tarafından usulen ilan olunur.</p> <p>Birinci fıkrada yazılı üç aylık hak düşüren müddetin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz. Birden fazla iptal davası</p>

	<p>açıldığı takdirde, davalar birleştirilerek görülür.</p> <p>Mahkeme şirketin talebi üzerine şirketin muhtemel zararına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebilir. Teminatın mahiyet ve miktarını tayin mahkemeye aittir.</p>
<p>II-Kararların yürütülmesinin geri bırakılması</p> <p>MADDE 449- (1) Genel kurul kararı aleyhine iptal veya butlan davası açıldığı takdirde mahkeme, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilir.</p>	<p>Madde 382 - Yukarıki madde hükmüne dayanarak umumi heyet kararı aleyhine iptal davası açıldığı takdirde mahkeme idare meclisi azalarıyla murakıpların reyini aldıktan sonra, aleyhine iptal davası açılan kararın icrasının geri bırakılmasına karar verebilir.</p>
<p>III-Kararın etkisi</p> <p>MADDE 450- (1) Genel kurul kararının iptaline veya butlanına ilişkin mahkeme kararı, kesinleştikten sonra bütün pay sahipleri hakkında hüküm ifade eder. Yönetim kurulu bu kararın bir suretini derhâl ticaret siciline tescil ettirmek ve internet sitesine koymak zorundadır.</p>	<p>Madde 383 - Kararın iptaline dair ilam, katileştikten sonra bütün pay sahipleri hakkında hüküm ifade eder. İdare meclisi bu ilanın bir suretini derhal ticaret siciline kaydettirmeye mecburdur.</p>
<p>IV-Kötüniyetli iptal ve butlan davası açanların sorumluluğu</p> <p>MADDE 451- (1) Genel kurulun kararına karşı, kötüniyetle iptal veya butlan davası açıldığı takdirde, davacılar bu sebeple şirketin uğradığı zararlardan müteselsilen sorumludurlar.</p>	<p>Madde 384 - Umumi heyetin kararı aleyhine suiniyetle iptal davası açıldığı takdirde davacılar bu yüzden şirketin uğradığı zararlardan müteselsilen mesuldürler.</p>

KAYNAKÇA *

Alcock, Richard. Andrew Daly, Caspar Conde. **Robinson Allens Arthur**. “Electronic Proxy Voting in Australia”. Şubat 2006. s.5-8 http://www.agilentia.ch/images/stories/Agilentia_Electronic_Proxy_Voting_in_Australia.pdf (10 Aralık 2011).

Altaş, Soner. **Yeni Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler**. 1.Basım. Ankara: Seçkin, 2011.

Andersen Krüger, Paul. “Corporate Governance in Denmark”. Stockholm Institute for Scandinavian Law, <http://www.scandinavianlaw.se/pdf/45-1.pdf> (1 Aralık 2011).

Ansary, Turgut. **Anonim Şirketler Hukuku**. 6. Basım. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1982.

Baums, Theodor. “Shareholder Representation and Proxy Voting in the European Union: A Comparative Study”, **Conference on Comparative Corporate Governance Max-Planck-Institut für Ausländisches und Internationales Privatrecht**. Hamburg, 15-17 Mayıs 1997, https://www.med.unifrankfurt.de/fb/fb01/ifawz1/baums/Bilder_und_Daten/Arbeitspapiere/a1197.pdf (29 Kasım 2011).

Baums T, E. Wymeersch. **Shareholder Voting Rights and Practices in Europe and the United States**. 1. Basım. London: Kluwer Law International, 1999.

Beuthel, Bernd. “Electronic Corporate Governance: Online and Virtual Shareholder Meetings and Shareholder Participation in Switzerland and Germany”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. University of St. Gallen Graduate School of Business Administration, Economics, Law and Social Sciences, 2006.

Bilge, Mehmet Emin. “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Temsilci Aracılığıyla Oy Vermede İnternetin Kullanımı”, **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt. VII, Sayı. 1-2, 2003, ss.341-367.

---

*Atıflarda kural olarak yazarların soyadı esas alınmıştır. Ancak, birden fazla eseri bulunan yazarlar ile aynı soyadı taşıyan yazarlar için kullanılan atıf şekli parantez içerisinde gösterilmiştir.

Bilgili, Fatih. “Anonim Ortaklıklarda İnternet Üzerinden Genel Kurul”, **Prof.Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan**. 1.Basım. Ankara: Seçkin Kitapevi, 2004. ss.565-585.

Boros, Elizabeth. “Virtual Shareholder Meetings: Who Decides How Companies Make Decisions?” *Melbourne University Law Review*, 2004, Vol.28, No.2, <http://www.austlii.edu.au/au/journals/MULR/2004/9.html> (29 Kasım 2011).

Boztosun, Ayşe Odman. “Anonim Şirkette Genel Kurulun Çağrı Şekline Uyulmamasının Sonuçları”. **Hüseyin Ülgen’e Armağan**. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007.ss.367-408.

Can, Mustafa. **Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarında Oluşan Güç Boşluğu ve Giderilmesi Yollarından Vekaleten Oy Kullanma (Proxy) Sistemi**, 1999, <http://www.ekitapyayin.com/?kitap=050> (29 Kasım 2011).

Council of Institutional Investors. “Everything You Ever Wanted to Know About Proxy Voting but Were Afraid to Ask”, 2011. <http://www.cii.org/UserFiles/file/resource%20center/publications/Proxy%20Voting%20Primer%2003-01-2011%20FINAL.pdf> (29 Kasım 2011).

CSCS Shareholder Democracy Summit: Voting Agents, 25 Ekim 2011, http://www.cscs.org/Resources/Documents/summit/Resources/Day2/VotingAgents/ISS%20Presentation_Michael%20Jennings.pdf (8 Aralık 2011).

Çeker, Mustafa. **Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması**. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2000.

Çevik, Orhan Nuri. **Uygulamada Şirketler Hukuku**. 3. Basım. Ankara: Yetkin Yayınları, 2002.

Çevik, Orhan Nuri. **Anonim Şirketler**. Güncellenmiş Gözden Geçirilmiş 3.Basım. Ankara: Seçkin Kitapevi, 1988.

Dağ, Üner. **Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibi Açısından Oy Hakkının Kazanılması ve Kullanılması**. 1.Basım. İstanbul: Beta, 1996.

Doğan, Ali Abdullah. **Sermaye Şirketleri Kuruluş ve Genel Kurul Rehberi**. 1.Basım. Ankara: Turhan Yayınevi, 1997.

Domaniç, Hayri. TTK Şerhi II. **Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması**. Temel Yayınları: İstanbul, 1988.

Dover, Stephen H. "Voting Rights and the Right to Vote". **The Second Meeting of the Latin American Corporate Governance Roundtable Shareholder Rights and Equitable Treatment**. Buenos Aires, 28-30 Mart 2001. <http://www.oecd.org/dataoecd/2/37/1821828.pdf> (29 Kasım 2011).

Du Plessis, JeanJ, Bernhard Grossgeld, Claus Luttermann, Ingo Saenger, Otto Sandrock, **German Corporate Governance in International and European Context**. Springer, 2007.

Eckbo B.Esben, Giulia Paone ve Runa Urheim. **Efficiency of Share-Voting Systems: Report on Sweden**. ECGI Working Paper Series in Law. Ocak 2011. Law Working Paper No: 173/2011, <http://ssrn.com/abstract=1651582> (30 Kasım 2011).

Eisenhofer, Jay W. ve Michael J. Barry. **Shareholder Activism Handbook**. ABD: Aspen Publishers, 2011.

Ergincan, Yakup, Ümit Yayla. "Hisse Senetlerinin Kaydileştirilmesi Sonrası Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Oy Hakkının Kullanılması". **Aydın Aybay'a Armağan**, 1. Basım. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004. ss-143-160.

Eriş, Doğan. **Ticari İşletme ve Şirketler**. 4.Basım. Ankara: Seçkin Yayınları, 2007.

Ergincan, Yakup, Osman Gürbüz. **Kurumsal Yönetim, Türkiye'deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler**. 1. Basım. İstanbul: Literatür Yayıncılık. 2004. (Kurumsal Yönetim)

Ertan, N. Füsün Nomer. **Anonim Ortaklıkta Oydan Yoksun Paylar**. İstanbul: Beta, 1. Bası, 1994.

Fairfax, Lisa M., "Virtual Shareholders Meetings Reconsidered". The George Washington University Law School Public and Legal Theory Working Paper, No.539, *Seton Hall Law Review* 1367, 2010, Vol.40. ss.1367-1432.

Friedman, M. Howard. **Securities Regulation in Cyberspace**. Aspen Publishers, 2011.

Goforth, Carol. "Proxy Reform as a Means of Increasing Shareholder Participation in Corporate Governance: Too Little, But Not Too Late." *American University Law Review*. 1994, Vol.43, No.2, ss.379-465.

<http://digitalcommons.wcl.american.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1536&context=aulr>
(29 Kasım 2011).

İmregün, Oğuz. **Anonim Ortaklıklar**. 2. Basım. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1970.

İmregün, Oğuz. **Kara Ticareti Hukuku Dersleri (Genel Hükümler-Ortaklıklar-Kıymetli Evrak)**. 13. Basım. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2005.

İmregün, Oğuz. "Türk Hukukunda Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayıları", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**. Cilt L. Sayılar 1-4. İstanbul, 1984.

Karahan, Sami. "Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazların Korunması". İstanbul: **Kazancı Hukuk Yayınları**, 1991. ss. 39-45.

Karşlıoğlu, Hasan. "Anonim Şirket Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması ve Etkileri", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi SBE, 2007.

Kaya, Arslan. **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı**. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2001.

Kayıhan, Şaban. **Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet**. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, C.XXII. Sayı 1, 2003, ss.79-109.

Kendigelen, Abuzer. **Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**. 1. Basım. İstanbul: XII Levha Yayıncılık, 2011.

Klein, Tom. **Virtual Shareholder Meetings**. Corporate Compliance Insights. 10 Şubat 2011, <http://www.corporatecomplianceinsights.com/2011/virtual-shareholder-meetings/>
(10 Kasım 2011).

Kindt, Anne. Dennis Stanek, "What's New in German Corporate Law? Virtual Annual Meetings and Less Abusive Shareholders' Activism" CMS Hasche Sigle, Hamburg,

<http://www.theworldlawgroup.com/files/file/docs/CMS%20HS%20German%20Corporate%20Law.pdf> (30 Kasım 2011).

Kobler, George Ponds. “Shareholder Voting Over the Internet: A Proposal For Increasing Shareholder Participation in Corporate Governance”, *Alabama Law Review*. 1998, Vol. 49, No.2, ss.673-700.

<http://www.law.ua.edu/lawreview/articles/Volume%2049/Number%202/kobler.pdf> (29 Kasım 2011).

Meyers, David. “SEC Amends Rules Requiring Internet Availability of Proxy Materials”, *Troutman Sanders*. 2 Mart 2010. <http://www.troutmansanders.com/sec-amends-rules-requiring-internet-availability-of-proxy-materials-03-02-2010/> (29 Kasım 2011).

Morgenson, Gretchen. “Questions and Directors Lost in the Ether”, *The New York Times*, 25 Eylül 2010.

http://www.nytimes.com/2010/09/26/business/26gret.html?_r=1&pagewanted=all (14 Kasım 2011).

Moroğlu, Erdoğan. **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Değerlendirme ve Öneriler**. 1. Basım. İstanbul: İstanbul Barosu, 2005.

Moroğlu, Erdoğan. **Türk Ticaret Kanunu ile Yürürlük ve Uygulama Kanunu Tasarıları Değerlendirme ve Öneriler**. Genişletilmiş 6. Basım. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009.

Moroğlu, Erdoğan. “Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Daveti Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararına Etkisi ve Yargıtay Kararları”. **Makaleler I**. 3.Basım. İstanbul: Arıkan, 2006, ss-161-180. (Toplantıya Davet)

Moroğlu, Erdoğan. **Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü**, 4. Bası. İstanbul: Beta, 2004. (Hükümsüzlük)

Özer, Işık. “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması”. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Başkent Üniversitesi SBE, 2006.

Pemmelaar, Wanne M. "Towards a Virtual General Meeting: 'I accept' or 'I decline'?" *Utrecht Law Review*. 2008, Vol.4, No.3, ss.163-187. <http://www.utrechtlawreview.org/index.php/ulr/article/view/89> (30 Kasım 2011).

Parlar, Aynur. **Gerekçeli Karşılaştırma Tablolu Türk Ticaret Kanunu**. 1. Basım. Ankara: Bilgi Yayınevi. 2011.

Pinto, Arthur R. "The European Union's Shareholder Voting Rights Directive From an American Perspective: Some Comparisons and Observations". 2008. Brooklyn Law School Legal Studies Research Papers Accepted Paper Series Research Paper No:117. <http://ssrn.com/abstract=1268454> (30 Kasım 2011).

Poroy, Reha, "Çok Ortaklı Şirketlerle İlgili Hukuki Sorunlar", **Sevk ve İdare Dergisi**, Sayı.73, 1974.

Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**. 11. Basım. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2009.

Pulaşlı, Hasan. **Şirketler Hukuku Temel Esaslar**. 10. Basım, Ankara: Karahan Kitapevi, 2011.

Selin, Sert Canpolat. "Anonim Ortaklıklarda Azınlık Haklarının İncelenmesi". **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**. Sayı. 74. (Ocak-Şubat 2008). ss.158-189.

Stewart, Neil. **The Debate about Virtual Shareholder Meetings, Inside Investor Relations**. 22 Ekim 2010,

<http://www.insideinvestorrelations.com/articles/annual-meeting-and-voting/16596/debate-about-virtual-shareholder-meetings/> (11 Kasım 2011).

Talbot Olivier Lawyers. **Virtual Shareholder Meetings**. 2009. <http://www.talbotolivier.com.au/blog/2009/12/virtual-shareholder-meetings/> (30 Kasım 2011).

Tekinalp, Ünal. "Evraksız Kıymetli Evraka veya Kıymet Haklarına Doğru". **BATİDER**. Cilt. XIV, Sayı. 3, s 14.

Tekinalp, Ünal. “Halka Açık Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarında Oluşan Güç Boşluğu Sorununa ilişkin Çeşitli Çözümler. Öneriler ve Eleştiri”. **Kubalı'ya Armağan**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsü. 1974, ss. 467-489. (Güç Boşluğu)

Tekinalp, Ünal. **Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Yönetime Katılma Sorunları**, İstanbul Üniversitesi Yayınları. 1979.

Tekinalp, Ünal. **Tek Kişilik Ortaklık I Tek Paysahipli Anonim Ortaklık**. 1. Basım. İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2011. (Tek Kişilik Ortaklık)

Tekinalp, Ünal. **TTK Tasarısının Sermaye Piyasaları İle İlgili Hükümleri**. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. Ankara 2010.

Tekinalp, Ünal. “Zorunlu Hedefler Bağlamında TTK Tasarısında Anonim Şirketlere İlişkin Kurumsal ve Dogmatik Düzen”, **Hukuki Perspektifler Dergisi**. Sayı 4, İstanbul, 2005.

Teoman, Ömer. **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**. İstanbul: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1983. (Yoksunluk)

Teoman, Ömer. “Şirketçe Devralınan Payların Umumi Heyetçe Temsili Caiz Değildir Kuralının (TTK m. 329, f.3, b.2) Anlamı”. **Otuz Yıl Ticaret Hukuku Tüm Makalelerim Cilt I**. 1. Bası. İstanbul: Beta, 2000.ss-261-273. (Şirketçe Devralınan Paylar)

Teoman, Ömer, “Anonim Ortaklıkta Azınlığın Genel Kuruldan Özel Denetçi Seçilmesini İsteme Hakkı ve Gündeme Bağlılık İlkesi”, **Otuz Yıl Ticaret Hukuku Tüm Makalelerim Cilt I**. 1. Basım, İstanbul, Beta Yayınları, 2000. ss.436-445.

Teoman, Ömer. “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Pay Sahiplerinin Konuşma Süresinin Sınırlandırılması”. **Otuz Yıl Ticaret Hukuku, Tüm Makalelerim Cilt I**. 1. Basım, İstanbul, Beta Yayınları, 2000.ss-462-472. (Konuşma Süresinin Sınırlandırılması)

Teoman, Ömer. **Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, Kitap:5 1992 – 1993**. 2.Basım. İstanbul: Beta, 2000.

Turanboy, Asuman. **Varakasız Kıymetli Evrak**, Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü: Ankara, 1998.

Özdamar, Mehmet. **Anonim Ortaklıkların Kendi Paylarını İktisap Etmesi**. 1. Basım. Ankara: Yetkin Yayınları, 2005.

Özdemir, Türkey. İlhan Yiğit. “Anonim Şirket Genel Kurullarında Pay Sahibinin Temsili ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı”. **Hüseyin Ülgen’e Armağan**. İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2007. ss.433-466.

Yanlı, Veliye ve Yusuf Akın. **Yeni Ticaret Kanunu Dünya Değişiyor Ya Siz?**, 1. Basım. İstanbul: KPMG, Akis Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş., 2011.

Yasaman, Hamdi. **Şirketler Hukuku ve Sermaye Piyasası Hukuku ile İlgili Makaleler, Mütalaalar, Bilirkişi Raporları**. 1.Basım. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2006.

Yayla Ümit, Yakup Eginan. “Hisse Senetlerinin Kaydileştirilmesi Sonrası Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Oy Hakkının Kullanılması”. **Prof. Dr. Aydın Aybay’a Armağan**. Vedat Kitapçılık: İstanbul 2004 ss.143-160.

Yiğit, İlhan. **Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar**. 1. Basım, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2005.

Zetsche, Dirk. “Corporate Governance in Cyberspace – A Blueprint for Virtual Shareholder Meetings”, Heinrich Heine University Center for Business and Corporate Law Research Paper Series (CBC-RPS) <http://ssrn.com/abstract=747347> (29 Kasım 2011).

Zetsche, Dirk. “Shareholder Passivity, Cross-border Voting and The Shareholder Rights Directive”. Heinrich Heine University Center for Business and Corporate Law Research Paper Series (CBC-RPS) http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1120915 (29 Kasım 2011)